

epravo.cz

MAGAZINE

ARROWS ETL – kancelář poskytující komplexní
právní poradenství s mezinárodním
a daňovým přesahem

str. 21

&

Základní body nástupnického plánu
a family business governance

str. 37

&

Získá pracovník svou odměnu za práci?
Aneb ručení dodavatele za mzdy

str. 55

1
2024

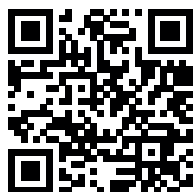

WOMEN FOR WOMEN

Servis rodiny

Projekt pro rozcházející se rodiče

Edukací, poradenstvím, mediací a terapií pomáháme rozcházejícím se rodičům nalézt společnou řeč při výchově jejich dětí.

Zjistěte více

o našem projektu

WWW.WOMEN-FOR-WOMEN.CZ

OBSAH

EDITORIAL

NÁZOR

- 4 O co aktuálně usiluje vedení ČAK?
- 6 Buřty, pivo a nenávisť
- 8 Verba docent ...
- 10 O důstojnosti advokátního stavu
- 12 Kolegialita jako klíč k úspěchu
- 14 Stojí LL.M. za to?
- 16 O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas
- 18 Advokátní úschovy a kolektivní vina

PROFIL

- 21 ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.

Z PRÁVNÍ PRAXE

- 29 Koexistenční smlouvy: Ano či ne?
- 30 Nerozdělení zisku ve společnosti s ručením omezeným bez vážných důvodů
- 34 Znamená porušení zabezpečení automaticky porušení GDPR?
- 37 Základní body nástupnického plánu a family business governance
- 39 Implementace NIS 2: Nový zákon o kybernetické bezpečnosti nebude pravděpodobně přijat včas
- 41 Aktivní legitimace při uplatňování práv týkajících se vad jednotky
- 43 Výkon práva autorského k architektonickému dílu a jeho omezení
- 50 Střet zájmů statutárního orgánu ve světle nové judikatury
- 53 „Uplatnění přímého nároku poškozeného po pojišťovně škůdce“, přání nebo již skutečnost?
- 55 Získá pracovník svou odměnu za práci? Aneb ručení dodavatele za mzdy
- 58 Souběhy funkcí aktuálně: Kde leží hranice mezi smluvní volností, kogentností korporáčního práva, právem na svobodnou volbu povolání a ochrannou funkcí pracovního práva?
- 62 Role věřitelů v preventivní restrukturalizaci, kdo se o preventivní restrukturalizaci dozví?

- 65 Okamžité zrušení pracovního poměru
- 67 Spravedlivý důvod v kontextu předsmulvni odpovědnosti
- 70 Přípojky a napojení nemovitostí na veřejný řad
- 71 Možnosti a limity při disproporčním rozdělení podílu na zisku a jiných vlastních zdrojích ve společnosti s ručením omezeným
- 75 K regulaci podnikání v oblasti kryptoaktiv
- 78 Jak se bránit při zrušení nebo zpoždění letu v souladu s evropskými předpisy?
- 83 AI v právní praxi: porovnání dostupných AI nástrojů
- 89 Manažerská smlouva ve světle soudního rozhodování a praxe
- 93 Jak se má advokát zachovat, když jeho klient hodlá spáchat trestný čin?
- 95 Rozvod s narcistní osobou a řízení o úpravě poměrů ke společným dětem – jaká by měla být role advokáta?
- 105 Nárok na dovolenou za období sporu o neplatnost rozvázání pracovního poměru
- 107 Hodnocení náležitostí tzv. odborné péče (lege artis) v medicínskopravních sporech
- 113 Fakultativní subrogace pohledávky zajištěné zástavním právem k nemovité věci
- 115 Nález ÚS k principu plné náhrady újmy při odškodnění újmy na zdraví za výkon vazby
- 119 Zpětný rubopis směnky a další osud směnky ve vlastnictví osoby zavázané ze směnky
- 122 Nové nařízení o digitálních službách – na koho se vztahuje a jaké přináší povinnosti?

JUDIKATURA

- 125 Z aktuální judikatury

LIFESTYLE

- 139 D.A.S. právní ochrana: Ochrana vašich práv a majetku

- 141 Zkušenosti se zaváděním umělé inteligence do společnosti ARROWS, advokátní kancelář
- 147 Bytový dům v Lubech u Chebu má na střeše 40 fotovoltaických panelů. Elektřinu zde komunitně sdílí celé SVJ s 19 domácnostmi
- 150 Pohled znalce: Faktory ovlivňující hodnotu společnosti při výnosovém ocenění DCF
- 153 Nové horské apartmány přímo na sjezdovce Zahrádky v Peci pod Sněžkou
- 155 ČEZ pokračuje v elektromobilizaci flotily. Pod jednou střechou má 42 parkovacích míst vlastní dobíječku
- 157 Zájem o investice do zahraničních rekreačních nemovitostí roste. Výnos činí 7 až 11 %, někde i přes 20 %
- 159 Baterie z českých elektroaut nacházejí uplatnění: Přes 60 % spotřeby elektřiny pokryje sklárna Moser z fotovoltaiky s baterií od ČEZ ESCO
- 161 Investiční společnost ATRIS vzkřísí pražského neoklasicismu. Nově rozšíří svůj fond o polyfunkční trojdům Palác Bristol v centru Prahy
- 162 Projekt Servis rodiny: Společně lze minimalizovat dopady rozvodů na děti
- 165 Administrativní budovy Roztyly Plaza a FLEKSI od společnosti Passerinvest rozšiřují kancelářský trh o 32 000 m² určených k dlouhodobému i krátkodobému pronájmu
- 166 Wellness & spa hotel Villa Regenhart
- 169 Wilo: Největším žroutem elektrické energie v evropských domácnostech jsou zastaralá oběhová čerpadla. Spotřebují víc energie než pračky a sušičky

**sokol
novák
tdpA**

EDITORIAL

Vážení čtenáři,

vítejte u dalšího čísla našeho čtvrtletníku, které přináší spoustu novinek a zajímavostí z právního světa. Jsme čerstvě po vyhlášení výsledků firemního žebříčku Právnická firma roku 2024 na Slovensku, což je událost, která každým rokem zdůrazňuje významnost a odbornost slovenských advokátních kanceláří. Reportáž z tohoto galavečera vám přineseme v příštím čísle.

V aktuálním čísle přinášíme řadu názorových článků, které se věnují nejen aktuálním trendům, ale i trvalým otázkám právní praxe. JUDr. Robert Němec se věnuje tématu novely zákona o advokacii, kde podrobně rozebírá její dopady na praxi. JUDr. Tomáš Sokol ve svém příspěvku reflektuje na vliv sociálních sítí na právní profesi a JUDr. Monika Novotná se zamýšlí nad úlohou advokátů v občanské společnosti a důležitostí ochrany právních principů. JUDr. Martin Maisner přináší zajímavý pohled na důstojnost advokátního stavu a otázky spojené s politickým angažmá advokátů. Píše o tom, jak politické chování může ovlivnit vnímání advokátů veřejností a jak by Česká advokátní komora měla na takové projevy reagovat. JUDr. Pavel Kroupa se věnuje kolegiálnosti v advokacii a zdůrazňuje, jak je důležité budovat podpůrné a respektující prostředí mezi právníky.

Zvláštní pozornost si zaslouží profil advokátní kanceláře Arrows ETL Global, který najdete v tomto vydání. Arrows ETL Global je známá svou inovativní praxí a přístupem, který kombinuje odbornost s právními službami na nejvyšší úrovni. Profil vám přiblíží, jak tato kancelář přistupuje k právním výzvám a jaké má ambice pro budoucnost.

Doufám, že vám toto vydání přinese nejen užitečné informace, ale i inspiraci pro vaši práci a že si ho užijete od začátku až do konce.

Přeji Vám vše dobré.

Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA,
ředitel mediální a vzdělávací skupiny epravo.cz

epravo.cz
MAGAZINE

Vydává

epravo.cz, a.s.
IČ: 26170761

Sídlo redakce

Dušní 907/10
Praha 1
110 00

Kontakt

Tel. +420 606 761 303
E-mail: info@epravo.cz

Šéfredaktor

Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA
miroslav.chochola@epravogroup.com

Šéfreditor

Lucie Chocholová
lucie.chocholova@epravogroup.com

Grafický design a zpracování

Ondřej Netrh
ondrej.netrh@epravogroup.com

Registrace

MK ČR E 17011 pod č. j. 11769/2006 ze dne 31. 8. 2006, ISSN 1802-1492

Fotografie na obálce

Jan Kolman

Vydavatelství využívá fotografického servisu Shutterstock.com a redakce.

Vychází 4x ročně, přetisk povolen jen se souhlasem redakce.

O co aktuálně usiluje vedení ČAK?

Často se setkávám s otázkou, co vlastně Česká advokátní komora dělá a k čemu ji vůbec máme. Jsem přesvědčen, že ČAK, respektive představenstvo, o své činnosti informuje advokátní veřejnost prostřednictvím advokátních médií, Bulletinu advokacie, Advokátního deníku, Newsletteru ČAK, Flash news a sociálních sítí dostatečně, ale k některým kolegům tyto zprávy stejně nedorazí. Dovoluji si tedy využít příležitosti publikovat krátký článek v médiu sice právním, avšak nikoliv komorovém. Komorových agend je celá řada, ale pokud bych měl vybrat tři hlavní témata, pak je to novela zákona o advokacii, advokátní tarif a problematika advokátních úschov.

Novela zákona o advokacii

Aktuální novelu zákona o advokacii připravila Česká advokátní komora ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti, byla již schválena vládou České republiky a předložena do Poslanecké sněmovny, kde úspěšně prošla prvním čtením a je projednávána ústavně právním výborem Sněmovny.

Tuto novelu zákona o advokacii iniciovalo představenstvo ČAK tak, aby reagovala na aktuální potřeby advokacie.

Novela stojí na třech základních bodech a současně obsahuje celou řadu technických úprav.

Za prvé jde o zákonné zakotvení principu důvěrnosti vztahu mezi klientem

a advokátem tak, aby bylo jednoznačné, že advokátní povinnost mlčenlivosti je skutečně nástrojem k ochraně důvěrnosti vztahu mezi advokátem a klientem. Důvěrností by do budoucna neměly být chráněny pouze informace, které se advokát dozví při poskytování právních služeb, ale veškerá komunikace mezi klientem a advokátem, respektive veškeré informace, a to bez ohledu na to, kde se takové informace nachází, zda u advokáta, či u klienta.

Dalším bodem zmíněné novely je změna úpravy organizace sněmu ČAK tak, aby se v souladu s moderními trendy mohly volby a rozhodování advokátů a advokátek na sněmu konat hybridní formou, to jest jak za osobní účasti advokátů, tak online.

Posledním z hlavních bodů novely je umožnění výkonu koncipientké praxe na zkrácený pracovní úvazek pro advokátní koncipienty a koncipientky, kterým ve výkonu koncipientké praxe na hlavní pracovní úvazek brání některé legitimní překážky, jako je typicky péče o dítě nebo akademická činnost.

Novelizace advokátního tarifu

Představenstvo ČAK neúnavně pokračuje v nekonečném koloběhu jednání o novelizaci advokátního tarifu, tedy vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb.

Advokátní tarif je podkladem pro stanovení mimosmluvní odměny advokáta,

pokud se advokát a klient nedohodnou jinak, dále je podkladem pro náhradu nákladů právního zastoupení v soudním řízení, a konečně, avšak v neposlední řadě, je také základem pro stanovení odměny advokátů, ustanovených k poskytování bezplatné právní pomoci (ex officio).

Součástí jednání o valorizaci advokátního tarifu je také vysoce aktuální problematika krácení odměny advokátům, a to zejména zmocněncům poškozených v trestním řízení.

Představenstvo ČAK předložilo komplexní návrh novely advokátního tarifu již na počátku svého funkčního období v roce 2022. Po složitých jednáních s Ministerstvem spravedlnosti bylo upuštěno od původního ambiciózního záměru komplexní rekonstrukce advokátního tarifu, která si kladla za cíl jeho rozsáhlou novelizaci tak, aby tarif odpovídal realitě poskytování právních služeb ve 21. století. V této souvislosti je třeba připomenout, že advokátní tarif je stanoven vyhláškou z roku 1996, která svou strukturou již dnes neodpovídá realitě poskytovaných právních služeb.

Nicméně celkem brzy se ukázalo, že pokud chce ČAK docílit alespoň inflační valorizace advokátního tarifu, který byl naposledy valorizován v roce 2006, tedy před 18 lety, bude třeba přistoupit k minimalistické verzi novelizace tak, aby byla naděje na její prosazení u stávající vládní koalice.

Novela advokátního tarifu se tedy zaměřila především na valorizaci odměny tam, kde tarifní odměna nevychází z hodnoty věci, což se týká zejména

odměny v trestním řízení. Vycházíme z filozofie, že tam, kde tarifní odměna vychází z hodnoty věci, např. v civilních sporech, dochází k jakési automatické valorizaci tarifu v důsledku růstu hodnoty věci v rámci inflace. Zároveň se snažíme o posílení principu, že tarifní odměna má vycházet z hodnoty věci všude tam, kde je to možné, např. ve sporech o existenci práva, správních sporech apod. V neposlední řadě se novela snaží odstranit některé výkladové nejasnosti, které mohou vést k nespravedlivému krácení odměny advokátů.

První verzi novely příslušné vyhlášky předložilo Ministerstvo spravedlnosti do připomínkového řízení v létě roku 2023. Bohužel ta narazila na celou řadu zásadních připomínek jak ze strany některých soudů, tak ze strany Ministerstva financí. V této souvislosti je třeba připomenout, že potřeba novelizace advokátního tarifu přišla v době mimořádné inflace na straně jedné a v době vážné krize financování státního rozpočtu na straně druhé. Nacházíme se v situaci, kdy ministrem spravedlnosti je advokát, který situaci v advokacii sám dobře rozumí a snaží se advokacii vyjít vstříc, ale zároveň narážíme na velmi obtížnou situaci státního rozpočtu. Nicméně inflační čísla, několikanásobné růsty jiných rozpočtových kapitol v justici a další ekonomické argumenty jsou na naší straně. Proto jsme pokračovali v jednání s ministerstvem, zástupci justice i ministerstvem financí, kde byly vypořádány připomínky a předpokládáme, že novela advokátního tarifu půjde v příštích dnech či týdnech do nového připomínkového řízení.

Advokátní úschovy

V současné době advokacii otrásá a její pověst ohrožuje kauza nebyvalých rozměrů, která se týká zpronevěry advokátních úschov, jež vedla k poškození desítek klientů v řádech mnoha desítek milionů korun, kdy klienti přišli o svoje celoživotní úspory či majetky.

Situace je velmi závažná a zásadním způsobem ohrožuje důvěru veřejnosti v bezpečnost advokátních úschov. Představenstvo ČAK bezprostředně po zjištění podrobností o této kauze přijalo řadu opatření vedoucích ke zvýšení bezpečnosti a transparentnosti advokátních úschov, a to zejména s využitím možností, které nabízí elektronické bankovníctví, tak aby klienti měli možnost sledovat tok finančních prostředků v advokátní úschově. Iniciovalo revizi postupů při kontrolách prováděných Kontrolní radou ČAK a současně spolupracuje s FAÚ na zlepšení vzájemné koordinace při odhalování podezřelých pohybů na úschovních účtech. Souběžně je připravována kampaň pro veřejnost, jejímž cílem je upozornit na veškerá práva klientů, včetně zdůraznění potřeby využívat právních služeb vlastního advokáta a nespolehat na právní služby poskytované prostřednictvím realitní kanceláře.

Bohužel, aktuální kauza zpronevěry prostředků z advokátní úschovy bývalé advokátky dosáhla takových rozměrů, že není bez reakce ani ze strany Ministerstva spravedlnosti, resp. zákonodárce, kdy existuje velký tlak na zpřísnění zákonné úpravy advokátních úschov,

a to nad rámec již dnes přísných pravidel stanovených stavovskými předpisy.

Česká advokátní komora si uvědomuje závažnost situace a na legislativních úpravách aktivně spolupracuje a bude se zasazovat o to, aby důvěra veřejnosti v bezpečnost advokátních úschov byla obnovena a aby zároveň služby poskytované advokáty nebyly zatíženy nepřiměřenou administrativou a náklady.

Ve stávající situaci se jeví jako nevyhnutelné zřízení fondu, jehož účelem by bylo zmírnění škody způsobených advokáty klientům při advokátních úschovách. Při financování takového fondu uvažujeme o zavedení povinného příspěvku do fondu z každé advokátní úschovy, a to tak, aby advokáti mohli tyto náklady účtovat klientům. Zřízení takového fondu je v kompetenci sněmu ČAK, takže pracujeme na tom, abychom takový návrh na sněm připravili. Věřím, že advokáti takové řešení podpoří, neboť obnovení důvěry v bezpečnost advokátních úschov je v zájmu advokacie jako celku.

JUDr. Robert Němec, LL.M.,
advokát, partner,
PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář,
předseda České advokátní komory

P/R/K
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA

Buřty, pivo a nenávist

Není snad sporu o tom, že některé z odrůd internetových služeb, zvaných sociální sítě, jsou žírné lány pro individua s obsedantní touhou komentovat každý prd, a ještě k tomu ten prd všelijak kriticky rozebírat. Kriticky a hloupě co jen to je možné. Ne darmo se objevují, zatím spíše ojediněle, názory, podle nichž častý pobyt dětí a mládeže na sociálních sítích pro ně má nedobré účinky a hrozí jim, že celkově zblbnou. Sám se sociálních sítí odříkám, co to jde, neb mě nikdy ne bavilo účastnit se rozličných pavlačových a podobných diskusí. I v hospodě se vyhýbám těm, co všechno vědí, všemu rozumí, nikdo je neoblafne a je obtížné se jich zbavit bez fyzického násilí. Třeba Facebook nebo síť X jsou o dost rozlehlejší pavlače, nezhroutí se ani pod desítkami tisíc slaboduchů a unesou i takové pitomosti, kvůli kterým by jejich hlasatele vyhodili snad i z takové hospody, o které zpívá Petr Hapka v písni „Buřty, pivo a nenávist“ (kdo nezná, dejte si <https://www.youtube.com/watch?v=ICyk3Puae2c>).

Výše uvedené není rozehrávkou filipiky proti existenci elektronických drbáren. Naopak, ať si každý halucinuje, jak je jeho ctěná libost. Halucinoval by stejně, jen nebýt té elektronické služby, nebyl by tak vidět. Ne že by lidstvo o něco přišlo, ale když ho to baví. A je to pořád lepší, než kdyby chytal lidi za rukáv na ulici, v tramvaji, anebo, nedej bože, otravoval

s těmi kecy v hospodě. Jen bych se chtěl touhle cestou podívat nad tím, jakou váhu jinak rozumní, příčetní a celkově sympatičtí lidé, těmhle blábolům přikládají. A to jen proto, že si to mohlo přečíst víc lidí. Skoro to vypadá, jako by rozliční mašiblové měli něco jako množstevní slevu. Cosi ve stylu příslibu: „Čím víc lidí Vás uslyší (bude číst), tím víc se Vaším blábolem budeme zabývat a možná i odpovíme“.

Zmíním příklad, dle mého soudu krystalicky čistý a nezpochybnitelný. Asi tak v polovině letošního března kárný senát ČAK rozhodl o dočasném pozastavení výkonu advokacie kárně obviněnému advokátovi. Údajně kvůli tomu, že měl veřejným projevem urazit kolegu. Takto to šlo na síť a do médií. Nebyla to oficiální zpráva, ale hned se ty sítě začaly hemžit rozhořčenými reakcemi. Všechny měly jeden společný rys. Byly úplně blbě. Nikdo z těch horlivců nevěděl nic víc, než co se mihlo na těch sítích nebo v médiích, nikdo z nich nemohl číst kárné rozhodnutí, zejména jeho zdůvodnění, protože ještě ani nebylo napsáno. Všichni už ale společně věděli, kde je server a kam běží zajíc. Nelze přehlédnout, kolik bylo mezi těmi rozhořčenci advokátů. A co všechno je nejen napadlo, ale též co napsali. Zřejmě králem komiků byl kolega, který se domáhal svolání sněmu ČAK. Anebo jiný, který si o tom rozhodnutí nezávislého senátu chtěl promluvit s vedením ČAK. Nic proti svobodě slova,

ale považoval bych za nezpochybnitelnou pravdu, že k rozhodnutí, najmě má-li mít právní relevanci, se mohu vyjádřit, jedno jestli kriticky nebo pochvalně, jedině až si ho přečtu. Jestliže tahle podmínka není splněna, pak každý, kdo se vyjadřuje, zejména jde-li o vyjádření nesouhlasné nebo dokonce ultimativně nesouhlasné, je u mne hlupák. Anebo se jako hlupák chová.

Co v tom rozhodnutí kárného senátu bude a proč dostal kolega zrovna takový „flastr“, mne vcelku nezajímá. Může se odvolat, může podat žalobu k soudu, kárný senát byl zvolen v tajné volbě a já za jeho rozhodnutí neodpovídám. Podstatné je, že všechny zmíněné reakce byly evidentně nepodložené znalostí problému a důvodů rozhodnutí, což mělo být jasné komukoliv, kdo si je přečetl. A jestli nebylo a přesto si „činil závěr“, patří do kategorie „buřty, pivo a nenávisť“. Je zbytečné s ním jakkoliv komunikovat a cokoliv mu vysvětlovat neboť on už ví, jeho víra jest pevná a žádná pravda s ní nemůže otrást nebo na ní něco změnit. To už je ale téma na úvahu o fake news a jejich konzumentech. Mně není jasné, proč paralelně s tou sítovou epidemií hlouposti začala vážná diskuse o tom, že by měla ČAK nějak reagovat a jak by měla reagovat. A také reagovala. Což resultuje v otázku, do jaké míry je třeba brát vážně obsahy komentářů na sociálních sítích? Za sebe bych viděl jasnou hranici. Tou je nikoliv počet sledovatelů, ale diference

mezi skutkovým tvrzením a hodnotícím úsudkem. Hodnotícím úsudkem, který zjevně není a ani nemůže být reálně podložený, nemá smysl se zabývat.

Což by měl být univerzálnější závěr. Nevím, jestli úzkostná snaha reagovat na každý post nebo tweet nějak souvisí s rozlézajícím se terorem larvovaným do podoby politické korektnosti. Rozhodně to tak vypadá. V každém případě, pokud si zavedeme praxi okamžitých odpovědí na každý „sítový“ (ale též mediální) nesmysl, dostaneme se do područí jejich výrobců. A oni si za chvíli začnou myslet, že ať napíšu cokoliv kamkoliv, mají právo na reakci. A budou ji dalšími komentáři vynucovat. Přitom právo na svobodu projevu v sobě implicitně obsahuje i právo svůj názor nahlas neprojevit, neboť jednoduše nechci. Například proto, že opak by znamenal házení perel. ☹

JUDr. Tomáš Sokol,
partner, advokát,
Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři,
advokátní kancelář s.r.o.,
člen představenstva České advokátní komory

sokol
novák
advokátní kancelář
tdpa

Verba docent ...

Jedno přísloví přirovnává vyřčené slovo k vystřelenému šípu – ani jedno nelze vrátit zpět. Některá slova, vyřčená nebo napsaná, se mohou tím, že je vyslovil advokát, dotknout pověsti celého advokátního stavu, ať v pozitivním nebo negativním smyslu. Proto zákon o advokacii ukládá advokátům, aby postupovali tak, aby nesnižovali důstojnost advokátního stavu. Verbální projevy advokáta, které se této povinnosti přičítají, tak mohou být kárným proviněním – do konce roku 2020 však jedině v případě, že by advokát jednal při výkonu advokacie. Až od r. 2021 zákon o advokacii ukládá advokátům, aby „zejména“ při výkonu advokacie postupovali tak, aby nesnižovali důstojnost advokátního stavu – tím se otevřela cesta, aby se za kárné provinění mohlo považovat i takové jednání advokáta, které je sice jeho soukromým projevem, ve svých důsledcích však důstojnost advokátního stavu snižuje.

Nejvyšší správní soud se soukromými (politickými) projevy advokáta zabýval v aktuálním rozsudku ze dne 27. 3. 2024, kdy odmítl, že by kárným proviněním podle právní úpravy platné do konce roku 2020 mohlo být veřejné prokletí tureckého velvyslance pronesené advokátkou před budovou turecké ambasády. Své rozhodnutí odůvodnil právě tím, že se jednalo o politický projev, který nikterak nesouvisel s výkonem advokacie, a sama skutečnost, že advokátka je veřejně známou osobností, nemůže být důvodem k tomu, aby se její projevy považovaly za projevy učiněné při výkonu advokacie. Nejvyšší správní soud však současně zdůraznil, že aktuální právní úprava je odlišná, byť se z odůvodnění dá dovodit, že Česká advokátní komora nemůže zasahovat do výkonu politických práv svých členů.

Advokáti nejen mluví, ale i píšou – a to i na sociální síti. Není výjimkou, že na jejich politické projevy, které nijak nesouvisí s výkonem advokacie, reaguje část odpůrců odsudkem advokátního stavu nebo dotazem, proč Česká advokátní komora člověka s takovými či onakými názory ve svých řadách „trpí.“ Pokud jde o projev, který obsahem či formou poškozují advokátní stav, pak Kontrolní rada dostává podnět k prošetření a případnému zahájení kárného stíhání. Pokud je to však projev, který by většina z nás zhodnotila jako hloupý, vyjadřující diametrálně odlišný názor na závažné události (covid, válka na Ukrajině, manželství pro všechny atd.) než máme my sami, ale jinak se advokacie nedotýkající, jde – slovy NSS – o výkon politických práv daného advokáta. A i pokud by byl daný advokát hlásnou troubou strany, kterou mnozí z nás považují za stranu nedemokratickou, ale jejíž činnost nebyla nikdy pozastavena, nemůže Česká advokátní komora dělat v podstatě nic. Jen když advokát překročí onu pomyslnou mez, přestane být politikem, a např. jako advokát vysvětluje ředitelům škol, že na ně podá trestní oznámení, pokud budou respektovat proticovidová opatření, pak je na místě jeho kárný postih.

Česká advokátní komora je apolitickou organizací a ze své podstaty musí takovou zůstat. Nepřísluší jí, aby posuzovala, zda ten či onen politický názor advokáta je v souladu se zásadami, které vyznávají členové představenstva či kontrolní rady, a dokonce ani to, zda je v souladu s hodnotami, které respektuje většina advokátů. Dost dobře proto nemůže hodnotit obsah politických sdělení, a musí respektovat Listinou zaručenou svobodu projevu a právo každého (advokáta) vyjadřovat své názory slovem, písmem,

tiskem, obrazem nebo jiným způsobem a svobodně rozšiřovat ideje a informace. Tedy i takové názory a ideje, které se nám ostatním hrubě nelíbí. Evelyn Betrice Hall v biografii Přátelé Voltaira charakterizovala jeho přístup ke svobodě názorů známým výrokem: „Nesouhlasím s tím, co říkáte, ale až do smrti budu hájit Vaše právo to říkat.“ Stejně musí postupovat i Česká advokátní komora.

Osobně mi samozřejmě vadí, že obraz advokacie u veřejnosti je ovlivněn výroky kolegů advokátů, kteří na pověst advokátního stavu neberou pražádný ohled, a možná je i těší, že jejich příspěvky mají velký dosah, byť negativní – protože špatná reklama je přece také reklama, že? Nedělám si iluze, že by na ně měl vliv jakýkoli apel ze strany mé nebo ze strany České advokátní komory, nebo že by dokonce své názory opustili (nebo opustili řady advokacie). A chápu i frustraci těch, kterých se tyto výroky osobně dotýkají, z toho, že Česká advokátní komora nezasáhla. Chci jen vysvětlit, že Česká advokátní komora v mnohých případech prostě zasáhnout nemůže. A všem, kteří v řadách advokacie svou denní prací šíří dobré jméno advokátního stavu, chci poděkovat. Kolegyně a kolegové, nezapomeňte – verba docent, exempla trahunt. ☺

JUDr. Monika Novotná,
partner, advokát,
Rödl & Partner, advokáti, s.r.o.,
místopředsdkyně představenstva
České advokátní komory

Rödl & Partner

O důstojnosti advokátního stavu

Jedním z klíčových problémů stavovského života současnosti je míra, v jaké může Česká advokátní komora v rámci stavovské samosprávy požadovat po advokátech určitá omezení v jejich profesních i mimoprofesionálních aktivitách v zájmu cti a důstojnosti advokátního stavu. Dost se o tom diskutuje a – jak je v našich krajích zvykem – nejvíce se k tomu vyjadřují ti, kterých se to v podstatě netýká a kteří toho o problematice moc nevědí. Téměř vždy je kritizována Česká advokátní komora jako orgán profesní samosprávy buď za to, co činí, nebo za to, co nečiní.

Na začátku této úvahy uvedu jeden citát. Je z projevu Václava Havla, který se 14. března 1995 ve svém projevu v poslanecké sněmovně vyjádřil i k problematice profesních komor: „Zdá se, že živým tématem se dnes stává problematika profesní samosprávy, respektive profesních komor. Jsem přesvědčen, že i v této sféře lze nalézt vyvážený model, který by komorám svěřoval přesně ty kompetence, jež mohou plnit lépe než stát a který by zároveň zajišťoval přiměřený způsob jejich odpovědnosti vůči státu za výkon těchto pravomocí. Neexistuje sice řešení jednotné a pro všechny komory stejné, některé věci jsou však jasné. Nedovedu si například představit, že by státní úředník měl rozhodovat o tom, který advokát smí vykonávat advokátní praxi a který nikoliv. Advokáti, již nejednou hájí své klienty proti státu, musejí být na státu nezávislí a je věcí jejich vlastního zájmu i profesionální cti, aby si sami hlídali, jací lidé jejich profesi vykonávají.“

Nu – Václava Havla jistě nelze považovat za lobbistu ve prospěch nenasystných advokátů. Nicméně si díky svým bohatým životním zkušenostem byl dobře vědom toho, co znamenají nezávislí advokáti pro společnost a to i pro tu svobodnou a demokratickou.

Co tedy vlastně má advokátní komora dělat? Je orgánem profesní samosprávy, který zabezpečuje určité správní činnosti v rámci advokátního stavu, není však orgánem, který by řídil advokáty a nařizoval jim, jak a komu mají poskytovat právní služby. Advokáti nejsou vůči komoře ve služebním ani pracovním vztahu a při své činnosti se řídí především zákonem.

Povinnosti advokáta stanoví zákon a to především zákon o advokacii. Všeobecně řečeno upravuje podmínky poskytování právních služeb, tedy stanoví, kdo je smí poskytovat a co přitom musí a nesmí. Týká se to samozřejmě především povinností vůči klientovi.

V tomto zákoně je však také ustanovení § 17, které říká že advokát postupuje zejména při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu. Všimněte si prosím, nenápadného slůvka zejména, ze kterého vyplývá, že se advokát má chovat tak aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu i pokud zrovna advokacii nevykonává, tedy i ve svém privátním životě. Na první pohled se zdá, že tento zákonný požadavek je docela rozumný a pochopitelný, ale bohužel jen na první pohled.

Co se konkrétně rozumí pojmem důstojnost advokátního stavu a kde jsou meze chování, kterým může být tato důstojnost snižována, není zákonem nijak exaktně definováno. Navíc pojem důstojnost stejně jako čest, mravnost a spravedlnost jsou pojmy, které každý subjektivně může vnímat trochu jinak. Jinak řečeno, co je pro jednoho ještě zcela v normě, může být pro druhého absolutně přes čáru a co je pro jednoho již neslušné, je pro druhého běžný standard.

Velkým problémem je v této souvislosti případná politická činnost advokátů. Mezi 13 000 českými advokáty najdete praktikující katolíky, evangelíky, židy i muslimy, vášnivé demokraty i komunisty, rastafariány, národovce i osoby s politickým zaměřením poněkud nejasným. Jen několik z nich se aktivně a veřejně věnuje politické činnosti, několik z nich vykonává poslanecký či senátní mandát. Většinu z nich je poněkud nepřijemné, když jsou ztotožňováni s politickými názory někoho jiného, jen proto, že je také advokát a to bez ohledu na to, že jsou od jeho politického přesvědčení na miliony světelných let vzdáleni. Česká politická scéna navíc rozhodně nevyznívá noblesou a politicky aktivní advokáti si většinou při svých politických projevech servítky neberou. Problém spočívá v tom, že Česká advokátní komora je absolutně apolitická a samozřejmě nemůže a ani nechce žádnému ze svých členů bránit v jeho občanských a privátních aktivitách, cítila se však oprávněna své členy kárně stíhat, pokud Kontrolní rada ČAK došla k názoru, že jejich politické projevy jsou na-

tolik excesivní, že snižují důstojnost advokátního stavu. Politici se totiž (pokud jsou zároveň advokáty) svou příslušností k advokátnímu stavu nijak netají (možná proto, že status advokáta je přece jen prestižnější, než status politika) a jejich excesy jsou přičítány všem advokátům. A když se současný předseda velmi zdvořile pokusil apelovat na politicky aktivní advokáty, zda by po dobu své politické činnosti nezávázili pozastavení svého členství v ČAK, byl obratem nařčen ze snahy cenzurovat své kolegy.

Bude asi ještě větší problém. České soudy se většinou domnívají, že ochrana práva advokátů se politicky angažovat je důležitější, než ochrana důstojnosti advokátního stavu. Budiž.

Tak pak už snad jen vzkaz těm, kteří vyzývají k tomu, aby ČAK zasahovala proti těm advokátům, kteří svými politickými projevy jitrí city a dobrý vkus ostatních mírumilovných občanů. Na nás to nenechávejte. ČAK takové politiky ani nechrání, ani se s nimi neztotožňuje, ale vzhledem k současné rozhodovací praxi soudů bude patrně ČAK postupovat spíše tak, aby její kárná rozhodnutí nebyla soudy šmahem rušena. ☹

**JUDr. Martin Maisner, PhD., MCI Arb.,
advokát a místopředseda
České advokátní komory**

Kolegialita jako klíč k úspěchu

Mnozí z vás, kteří čtete tyto řádky, vedete vlastní advokátní kancelář nebo se na vedení kanceláře podílíte. Nevím jak pro vás, ale pro mě je cesta v čele naší kanceláře na jednu stranu neuvěřitelně zábavná a fascinující, na druhou stranu trnitá, plná omylů a neustálého sebevzdělávání v mnoha různých oblastech.

Začínali jsme od píky. Prostě jsme si řekli, že to zkusíme, neměli jsme žádné klienty ani koncipienty. Byl jsem plný naivních představ, jak mi po advokátních zkouškách svět leží u nohou a všechno půjde hladce. Dělal jsem všechno, od obchodu, jednání s lidmi, psaní všeho, co šlo z kanceláře ven, přes pochůzky a fakturaci, až po úklid a zalévání kytek. Pak jsme se postupně rozrůstali a přidávali se k nám další skvělí lidé, bez kterých bychom dneska ani zdaleka nebyli tam, kde jsme.

Získat relevantní informace o tom, jak vést kancelář, nikdy nebylo úplně snadné. Platformy na sdílení zkušeností nebyly. Většinu věcí jsem vyčetl z knížek o podnikání a vedení agenturního byznysu. V mém případě to v praxi kvůli tomu často probíhalo metodou pokus – omyl. A nepřestávalo mě překvapovat, jak je vlastní podnikání komplexní činností, vyžadující po člověku ve vedení firmy celou paletu vlastností a schopností, které se všechny musí řešit za pochodu. A někdy je ten pochod spíše trysk.

Při zrodu naší advokátní kanceláře jsme byli jen dva začínající advokáti, takže to bylo z pohledu lidských zdrojů celkem snadné. Jakmile jsme se ale rozrostli, stala se práce s lidmi zásadním stavebním kamenem dalšího vývoje kanceláře. Za všechny ty roky praxe jsem si potvrdil, že je to tento prvek, na kterém advokacie stojí a padá. Někdy to člověk zjistí poměrně tvrdě, ale je třeba poučit se z chyb a znovu je neopakovat.

Často slyším, že by advokátní kancelář měla být řízena jako jakýkoli jiný byznys. Advokacie má ovšem svá specifika, která vyžadují trochu odlišný přístup. Naše podnikání je totiž založené na schopnostech našich lidí a je tak třeba investovat primárně do hledání těch největších talentů na trhu a jejich rozvoje. Je nutné skutečně pochopit potřeby těchto lidí a implementovat do vedení kanceláře principy, které takové osobnosti a jejich rozvoj podpoří. Často říkám, že si do kanceláře vybírám lepší právníky, než jsem já sám.

V naší advokátní kanceláři pracuje 20 lidí. V současnosti již u nás nepůsobí HR, ovšem přítomnost HR v kanceláři nám významně přispěla k plynulému chodu kanceláře. Nastavení jasných pravidel a procesů v oblasti řízení lidských zdrojů, pokud se správně dodržuje, má pozitivní vliv na efektivitu, spokojenost a motivaci týmu.

Práce vedoucích advokátů s lidmi se zavedením HR pozice ovšem zdaleka nekončí a spíše je nutné začít pracovat na rozvoji této oblasti ještě více. V advokátní kanceláři naší velikosti je atmosféra často rodinnější a vztahy mezi lidmi jsou bližší. Role HR se tak po počátečním nastavení procesů přirozeně přesunula na bedra zakladatele a vedoucích advokátů. Je pro mě velmi důležité, abychom se všichni v těchto pozicích chovali s lidským přístupem a otevřeně komunikovali. Koneckonců tento přístup se také odrazil v novém názvu naší kanceláře.

V menším týmu je totiž každý člen klíčový a jeho osobní pohoda má přímý vliv na celkový úspěch kanceláře. Vedoucí by tak měl být přístupný, ochotný naslouchat a podporovat svůj tým, ať už jde o pracovní výzvy nebo osobní rozvoj. Pravidelné jednání o kariérním růstu, motivaci nebo uznání dobré práce, jsou způsoby, jak udržet dobrou atmosféru kanceláře.

V advokacii čelíme mnoha stresujícím situacím a zdravé pracovní prostředí, kde je místo na relaxaci a odpočinek, je tak důležitým aspektem této práce. Pružná pracovní doba, možnost práce z domova nebo oblíbené společné obědy a pravidelné teambuildingy také podstatným způsobem přispívají k lepší náladě v týmu.

Zároveň je třeba taky říct, že administrace shora uvedených procesů není snadná. Když jste coby partner v kanceláři odpovědní za obchod a řešení většiny organizačních problémů, už máte jednu práci na plný úvazek. Čas, který věnujete řízení společnosti tak většinou berete svému soukromí. Přesto je tento čas stejně důležitý jako ten věnovaný obchodu.

Je třeba si uvědomit, že například mileniálové nemají stejné hodnoty, jako generace před nimi. Je pro ně podle výzkumů důležitá pracovní flexibilita, smysluplná práce a work-life balance. Řídí se podle výzkumů spíše smysly a nejsou tolik poháněni finanční motivací, takže půjdou za zaměstnavatelem, který jim nabídne benefity podporující rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem. Na druhou stranu to neznamená, že se u nás pilně nepracuje, ale téměř vždy se to odehrává v rámci běžné pracovní doby.

Setkal jsem se taky často s vnějším názorem na to, že advokátním světem hýbe kultura peněz, arogance a nedostatku empatie. Myslím, že je třeba tento pohled na advokacii změnit, protože kvůli této pověsti přicházíme mj. o spoustu talentovaných právníků, kteří raději odcházejí jinam. Snažím se tento stereotyp dlouhodobě vyvracet, a to nejen uvnitř naší kanceláře, formováním firemní kultury, ale také působením v České advokátní komoře, ve které jsem zapojen třeba do projektu Advokáti do dětských domovů a nedávno jsem v rámci představenstva dostal na starost také projekt Advokáti do škol.

Považuji taky za důležité podporovat kolegialitu v rámci advokátního stavu, pro-

tože tvrdé konkurenční prostředí, kde si každý hraje na svém písečku, podporuje všechny shora uvedené stereotypy.

Úvaha o nedostatku informací o vedení advokátní kanceláře, která s výše uvedeným souvisela, pak byla hlavním důvodem, proč jsme loni v květnu s Michalou Plachkou a dalšími kolegy v Ostravě uspořádali setkání advokátek a advokátů s cílem sdílet v této oblasti naše osobní zkušenosti.

Skrze přednášky, praktické ukázky, panelové diskuse, a hlavně zapojení publika jsme se bavili o marketingu v advokacii (sociální sítě, články, konference, co funguje a co naopak ne), odměňování lidí (jaké jsou možné přístupy, účinnost konkrétních benefitů) nebo jak nastavit naše služby (komunikace s klienty, kancelář vs. home office, zkušenosti z Německa a Rakouska).

Zpětná vazba od účastníků byla velmi pozitivní, takže jsme se rozhodli uspořádat podobnou akci letos v červnu v Praze. Budeme diskutovat třeba o používání různých softwarových nástrojů, které nám pomáhají s interní komunikací, pracovní workflow a týmovou produktivitou či znalostní databází. Dalším tématem bude umělá inteligence, její použití a budoucnost v advokacii a také obecně legal tech a implementace technologií do advokátních kanceláří. A podíváme se také na to, jak se advokacie dá dělat trochu odlišnou cestou od té klasické.

Budu moc rád, pokud se k nám ve čtvrtek 6. 6. 2024 v Praze přidáte. 📧

Mgr. Pavel Kroupa,
advokát a partner,
KROUPALIDÉ advokátní kancelář s.r.o.,
člen představenstva České advokátní komory

KROUPALIDÉ

Stojí LL.M. za to?

Tak prosím vás, pro ten titul, ani konkrétně nabííované znalosti samotné, to smysl nedává. To si řekněme upřímně. Ale pro spoustu dalších důvodů ano.

A o ty se s vámi dneska ráda podělím. Stejně jako o to, jak třeba může taková cesta k zahraničnímu LL.M. vypadat.

Ještě než jsem vůbec otevřela první knihu v Berkeley, byla přede mnou maratonská překážková dráha, jejíž složitost se ukazovala teprve postupně. Bylo třeba prostudovat si nabídky a podmínky nepřeborného množství škol. A na ty, které sítý všech porovnávání prošly, podat přihlášky. A absolvovat přijímací řízení. Představa studia v zahraničí je kouzelná. Realita příprav ale byla nekompromisně byrokratická. Daleko, daleko za hranice toho, na co je člověk zvyklý u nás.

Probrat se všemi informacemi o školách a stipendiích, o podmínkách a podkladech pro přihlášky, které jsem navíc rozesílala do několika různých států (anglicky i německy hovořících), vzalo neskutečně moc času. Navíc vyhodnotit si všechny aspekty případného pobytu a studia, vyplnit podrobné přihlášky, všechny jejich přílohy a formuláře a k tomu vypracovat požadované odborné eseje, a zodpovědět v přihláškách, ale i osobních pohovorech všechny otázky, to byla zábava nejméně na půl roku.

Požadované zkoušky z angličtiny, kterých jsem se po roce v USA tolik nebála, zase přinesly užitečné poučení o nezbytnosti sladit správně všechny detaily. Člověku se totiž mohlo stát, že po dlouhých přípravách a radostném absolvování na požadovaný počet bodů se ukázalo, že platnost některých výsledků expiruje dříve, než některé školy stačí přihlášku otevřít. Takže bylo třeba se do toho pustit znovu a lépe.

Velmi důležitou součástí přihlášek byla osobní doporučení z akademického i pracovního prostředí. Když s těmito lidmi probíráte snahu dostat se na některou z prestižních amerických škol, mají

ve tváři většinou zájem. Ten se s prosbou o sepsání doporučujícího dopisu nenápadně mění na lehký úděs. Často ale jen do chvíle, než jim ve tváři bleskne poznání, kterak přehodit horkou bramboru moudře zpátky na studenta. Jejich věta „Strašně rád vám doporučení dám, sepišete mi jeho základ?“ spolehlivě vrátila útrpný úděs zase na mou tvář. Snažit se sepsat něco mezi tím, co by byla chvála, kterou školy potřebovaly slyšet, a tím, co by mi nepřipadalo nepřístojné před šéfy a profesory o sobě zmiňovat, to nebylo nic příjemného. Má oblíbená profesorka, která jediná měla také zkušenost z americké univerzity, mi navíc mou verzi shovívavě vrátila. Poznamenala, že je sice milé, jak jsem skromná, ale že tady je to vlastně úplně špatně. V americkém prostředí totiž takové doporučení vůbec jako doporučení nepůsobí. Naopak. Poučila mě, že je třeba zohlednit i odlišnou mentalitu a vyjadřování v daném státě. U nás běžná pochvalná slova jednoduše mají třeba v USA trochu jiný význam. Dost na to, aby v kontextu zvyklostí na prestižních amerických univerzitách působily spíše jako nenápadné sdělení, že přijetí takového studenta nestojí za to zvažovat.

Finální verze jsem nečetla, ale doporučení, zvláště od někoho, kdo tamní systém trochu znal, byly neocenitelným přídatkem do souboru podkladů, na nichž se zakládalo finální rozhodnutí univerzit.

A potom, po mnoha měsících, které přípravy zabraly, už přišla ta krásná část. To když člověk v rozhodnutí viděl tu vytouženou větu „We are pleased to inform you...“. Některé dopisy a je doprovázející uvítací balíčky, třeba ten z Columbia Law School v New Yorku, jsem si nechala dodnes. Dlouho mi totiž trvalo vůbec uvěřit, že i tohle se může podařit.

A začala další, tentokrát ještě příjemnější detektivní činnost. Podrobně porovnávat všechny školy a programy, které mě přijaly. Zvažovala jsem, co bude to právě. Která země. Jaké podmínky. Porovnávala získaná stipendia. Vzdálenost od doma. Jazyky. Průběh a zaměření studia

Možná si pamatujete, že jsem se tady už jednou zamýšlela nad tím, nakolik má vlastně smysl studovat práva v zahraničí. A možná vám neutekl ani článek, ve kterém jsem se s vámi podělila o mou první delší zkušenost, kdy jsem strávila rok u neznámé rodiny v Texasu v maturitním ročníku na střední škole. Zkušenost to byla sice neskutečně zajímavá, ale díky věku a přísnému režimu, v němž jsem ten rok prožila, zároveň poměrně limitující. A moc jsem chtěla si tu zahraniční výpravu za vzděláním zkusit ještě jednou. Svobodněji. Kratší studia ani několikaměsíční stáž ve vídeňské advokátní kanceláři po promoci ještě tu touhu po komplexní zahraniční zkušenosti nedokázaly úplně naplnit. A tak jsem začala zvažovat zahraniční studium LL.M.

Nejdřív bylo třeba se poprat s tou zásadní otázkou. Dává studium LL.M. v zahraničí vlastně vůbec smysl? Pokud si na jednu miskou vah položíme všechny ty podstatné důvody, které člověka mají tendenci odradit, je to otázka, kterou je třeba pořádně promyslet. Už jen skutečnost, že člověk musí většinou přerušit na rok celý svůj život. Se všemi ztrátami, které s tím v rovině osobní, profesní i finanční souvisí. Věnovat rok studiu pravidel, které z velké části pak už nikdy nevyužije. Budování vztahů s lidmi, kteří budou zbytek života pravděpodobně na úplně jiném kontinentě než my. To vše ve snaze získat titul, který lze získat za zlomek práce, času i peněz jinde mnohem snadněji.

a vůbec všechny aspekty toho, kam mi přijímací dopisy daly možnost se příští rok vydat.

Nakonec mě moje finální rozhodnutí nasměrovalo na University of California, Berkeley. Jednak patřila mezi mé odpradávné vysněné školy, ale zejména disponovala jednou specialitou. Otevírali totiž tzv. „Professional Track“.

Tento program nabízel unikátní možnost strávit v USA při studiu jeden semestr. Následně se vrátit na dva semestry domů. A plně do práce. A poté dokončit druhý semestr opět v USA. Studium přitom probíhalo vždy v letních měsících. To se nepřítomnost v kanceláři dala vykryt vybraním dovolené, v kombinaci s prací na dálku. A tak jsem, z velké části i díky podporujícímu vedení v kanceláři, mohla pokračovat v práci, kterou jsem měla moc ráda. Což mimo jiné pomohlo i s finanční zátěží, kterou takové studium, přes případná stipendia, na člověka naloží. Klidně jsem vzala zavazadla i bydlením v zahradní kůlničce u jednoho z místních domků, jen když se to všechno dohromady poskládalo, a já mohla studium absolvovat!

Navíc tím, že program přitahoval profesionály ze všech koutů světa, kteří si chtěli udržet krok se svou prací (velmi často v nejvyšších právních pozicích v jejich státech) a zároveň se vzdělávat, se vytvořil unikátní melting pot jedinečných postav s fascinujícími příběhy a zkušenostmi.

Samotný příjezd do Berkeley pak byl jako skok do neznáma. Město a kampus oplývaly atmosférou intelektuální svobody a inovace, ve které se člověk snadno a rád nadšeně ztratil.

Berkeley nabízela výuku, která daleko přesahovala tradiční přednáškový styl. Profesori nás často stavěli před reálné právní dilema, které vyžadovalo nejen hluboké znalosti, ale i schopnost kritického myšlení, komparací a inovativního přístupu k řešení problémů. Hned od za-

čátku bylo jasné, že každý přináší do programu něco speciálního. Diskuse ve třídě často překračovaly tradiční právní teorie a zabíhaly do oblastí etiky, technologie nebo komplikované mezinárodní politiky. Na každou hodinu bylo nezbytné se několik hodin připravovat a přijít již vyzbrojeni znalostmi tak, abychom byli schopni je uplatnit v debatách a na praktických případech.

I zkoušky probíhaly odlišně od toho, na co jsem byla zvyklá. Možnost mít při jejich skládání k dispozici učebnice jsem nejdříve vnímala jako nepochopitelné ulehčení jinak složitějšího systému. Až překvapivě snadné, říkala jsem si. Ale tyto „Open book exams“ se ukázaly být způsobem ověření znalostí, který dával obrovský smysl. A snadné nebyly ani trošku. V reálném světě také nepracujeme bez toho, že bychom měli možnost si své závěry a rady podložit podklady a zdroji. Nabílovaná pravidla v dnešním světě dávno ztratila své výsadní místo. Na zkoušky jsme si mohli přinést téměř jakékoli podklady a knihy, které jsme chtěli. Ano. Nicméně realita byla taková, že zkoušky byly tak komplexní, složité a psané v časovém stresu, že nám to umožnilo zdroje použít jen v případě, kdy už člověk věděl, co a kde má hledat a pouze si chtěl své vědomosti ověřit nebo rychle připomenout. Takže vlastně ideální využití. Odstranilo to nezbytnost bezhlavého biflování, ale zachovalo potřebu komplexního přehledu a znalostí.

Společenská část této zkušenosti byla také nepoměrně příjemnější. Oproti mému ročnímu pobytu na střední škole v USA, kde jsem byla jediným "nováčkem" mezi texaskými studenty, navíc ještě bojující s novým jazykem, byl pobyt v Berkeley nesrovnatelně snadnější. A o to úžasnější. Všichni jsme byli na stejné lodi. Společný náročný program. Dlouhé dny ve škole. Společný dočasný pobyt v úplně jiném světě. Společné nadšení z možností, které Berkeley přináší. Společná odpoledne a noci v knihovnách. Trošku podobná (a přesto u každého unikátní) minulost, ale i sny a cíle. Tradice, jako třeba úter-

ky v baru naproti fakultě, který vypadal, jako by vyskočil přímo z knih o Harrym Potterovi, ranní výšlapky do kopců nad fakultou nebo vzájemné sdílení našich kultur, kuchyní a zážitků. Společné sportování i výlety. Sdílení toho, co jsme nechali doma. A co objevili v Berkeley. Loučení a těšení se na druhý společný semestr. Pochopení zvláštností chvil, které jsme v mezidobí zažívali doma. Radost z druhého setkání, i smutek nad tím, že celá tahle jedinečná skutečnost končí. Ale i následné setkávání a vzájemné návštěvy v našich rodných zemích, důmyslně rozestých po skutečně celém světě. To všechno nás spojilo do skupiny, na kterou nikdo z nás nedá dopustit.

Člověk vlastně získá možnost přijet kamkoliv na světě a vědět, že tam může najít zázemí, protože i v této zemi velmi pravděpodobně žije aspoň jeden poměrně blízký kolega. Má možnost obrátit se s právním problémem na některé z nejlepších právníků prakticky kdekoli na světě. A možnost zjistit, že když něčemu věnuje dost času a úsilí, jde se prokousat i věcmi, které nám na začátku připadaly úplně mimo naše možnosti.

A to je pár mých oblíbených důvodů, pro které věřím, že zahraniční výjezdy a zkušenosti mají obrovský smysl a přínos. Daleko, daleko za hranicemi konkrétních znalostí nebo titulů. ☺

**JUDr. Michala Plachká, LL.M.,
managing partner, advokát,
PURE Legal s.r.o., advokátní kancelář,
místopředsedkyně představenstva
České advokátní komory**

O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas

„Příjít s něčím moc brzo je stejně špatné jako přijít moc pozdě,“ říkával Lido Anthony, manažer automobilového průmyslu, známý svou restrukturalizací firmy Chrysler. Vystihl jednu důležitou věc, sice že čas je pro naše životy důležitý, ať chceme nebo nechceme.

Čas je objektivní právní skutečnost. Účinkuje dynamicky, když se pojí s během lhůt. Projevuje se ale také staticky. Jak?

Jednání v ten správný okamžik vyvolává žádoucí účinky, zatímco totéž jednání v nevhodný čas může vyvolat ničivý tsunami.

Čas hraje důležitou roli v procesech různého typu. Zaměříme se na jeden z nich, preventivní restrukturalizaci. Je to novinka, která má velký potenciál, ovšem právě jen tehdy, když se správně načasuje.

Podíváme se na samý počátek procesu. Na to, kde začíná a končí sekvence, kdy mohou podniky úspěšně vstoupit do preventivní restrukturalizace.

Z tohoto pohledu existují dva klíčové momenty. První z nich odemyká vstupní bránu k novému řešení, druhý ji zamyká. Kdo chce vstoupit do restrukturalizace, musí proplout mezi Scyllou a Charybdou.

Kdy je ten správný čas

Preventivní restrukturalizací se řeší finanční obtíže firmy. Restrukturalizační opatření krátí nároky věřitelů. Je proto vcelku logické, že je management nemůže využívat v době, kdy podnik žádné finanční potíže nemá. Firma si prostě ne-

může jen tak, jednostranně, vylepšovat svou pozici vůči věřitelům.

Bod zlomu, který odemyká managementu vstupní bránu k restrukturalizaci, má svůj název, a ten název zní „hrozící úpadek“.

Podmínka hrozby úpadku

Hrozící úpadek – jak plyne ze samotného názvu – ještě není úpadek ve smyslu legální definice, jak ji zná insolvenční zákon. Kdy se tedy firma nachází v hrozícím úpadku?

Nový zákon to popisuje jako stav, kdy má podnik finanční potíže takové intenzity, že kdyby je neřešil – kdyby nepřijal restrukturalizační opatření – skončil by v úpadku.

Platí přitom vyvrátitelná domněnka, že podniku hrozí úpadek, když jeho závod neprodukuje dostatečný příjem pro úhradu všech splatných peněžitých dluhů po dobu jednoho roku. Tato domněnka, která se dívá do minulosti, ovšem nepokrývá všechny scénáře.

Firma se může nacházet ve stavu hrozícího úpadku, i když se jí v posledním roce dařilo. Uvedeme konkrétní příklad.

Případ emitenta dluhopisů

Dejme tomu, že firma vydá dluhopisy, splatné za několik let. Příjmy, které vytváří, stačí jen na to, aby platila investořům úroky, ale je jasné, že až přijde den „D“, nevrátí jim (celou) jistinu. Taková firma se nachází v situaci člověka, který padá z výškové budovy, a v každém patře hlásí: „Zatím dobrý!“

Držitelé dluhopisů ale asi nebudou mít náladu na žerty, až firma „dopadne“ a skončí v platební neschopnosti. Ihned,

jak management identifikuje hrozbu úpadku, byť ve výhledu let, musí začít situaci řešit. Nemůže čekat na den „D“ a projídat majetek k tíži investorů.

Po přijetí zákona o preventivní restrukturalizaci mají manažeři firem v rámci pravidel řádné správy korporací jen dvě možnosti, jak mohou řešit v podobných případech hrozící úpadek:

1. zahájí preventivní restrukturalizaci, nebo
2. zahájí insolvenční řízení.

Volný pád

Položme si ještě otázku, co se stane, když management korporace nejedná uvedeným způsobem. Odpověď je jednoduchá. Členům volených orgánů, kteří neodvrací úpadek tak, jak by měli, a kteří připustí bez dalšího pád firmy do platební neschopnosti, hrozí osobní odpovědnost za dluhy korporace.

Praxe ukazuje, že tuto hrozbu vnímá spíše kariérní management. Manažeři vlastnický řízených firem jako by ji neviděli. Riskují často do poslední chvíle nebo věří na zázraky. Myslí si, že nemají co ztratit, když stejně přijdou o všechno, až podnik zkrachuje.

Uniká jim ale jedno – nejde jen o majetek. Tím, že neodvrací úpadek své firmy, jak by měli, zbavují se korporátního štítu, který by je jinak chránil v případě pozdějšího úpadku proti osobní odpovědnosti za dluhy.

Kdy je už pozdě

Zatímco podmínka hrozby úpadku je klíčem, který odemyká vstupní bránu do restrukturalizace, existuje také další mezní okamžik, který ji zamyká. Ten nese jméno platební neschopnost.

Restrukturalizaci nelze zahájit, když už se podnik nachází v úpadku ve formě platební neschopnosti. Management obchodních korporací už pak nemá možnost volby mezi restrukturalizací a insolvenčí. Musí zahájit insolvenční řízení.

Odemykání zavřené brány

Legální definice platební neschopnosti ovšem sama o sobě ještě nevyklučuje, aby měl podnik část peněžitých závazků po splatnosti. Je to možné díky konceptu negativní domněnky úpadku, který pracuje s mezerou krytí. Oč jde?

Jde o řešení, které porovnává splatné závazky s disponibilními prostředky firmy. Vychází se z předpokladu, že obchodní korporace není platebně neschopná, když platí alespoň devět desetin splatných závazků. Dokonce stačí, když tohoto stavu dosáhne nejpozději do 12 týdnů. Jinými slovy, podnik není platebně neschopný, když mezeru krytí – rozdíl mezi splatnými závazky a disponibilními zdroji firmy – nepřesahuje 10 procent.

Techniku výpočtu stanoví vyhláška o platební neschopnosti podnikatele. K osvědčení mezery krytí slouží listinné důkazní prostředky, které mají podobu výkazů stavu likvidity a výhledu vývoje likvidity.

Koncept negativní domněnky úpadku posouvá mezní okamžik „zavřené brány“ a zpřístupňuje preventivní restrukturalizaci firmám, které by jinak neměly toto řešení k dispozici.

Bezpečné zahájení

Objektivní vyhodnocení míry potíží firmy je klíčové pro legální vstup podniku do preventivní restrukturalizace. Zpravidla se neobejde bez externích economic-

kých a právních poradců. Proč? Jsou pro to hned tři důvody.

Za prvé: Praxe ukazuje, že interní odborníci, orientovaní na „core byznys“ často trpí provozní slepotou, když mají hodnotit hrozbu úpadku vlastní korporace.

Za druhé: Nejde jen o to, přesvědčit o přípustnosti restrukturalizace management nebo majitele korporace. Je třeba přesvědčit také dotčené věřitele, soud a restrukturalizačního správce. Praxe ukazuje, že ti věří spíše profesionálním expertům na restrukturalizace, které znají z jiných případů.

Za třetí: Jde o bezpečnostní pojistku pro případ, že se restrukturalizace nezdaří. Výstupy expertů chrání jednatele, členy představenstev a dozorčích rad, kteří odpovídají za kvalitu své činnosti, nikoli za výsledek. Pomáhají jim unést důkazní břemeno, že odvraceli úpadek podle všech pravidel. ☺

JUDr. Michal Žižlavský,
člen představenstva České advokátní komory,
advokát a insolvenční správce,
ŽIŽLAVSKÝ, advokátní kancelář s.r.o.,

ZIŽLAVSKÝ > 30let

Advokátní úschovy a kolektivní vina

Advokacii jsem vždy vnímal jako profesi, která svým smyslem, účelem a postavením ve společnosti, daleko přesahuje pouhou samostatnou činnost vykonávanou na vlastní účet a odpovědnost, za účelem dosažení zisku tak, jak je obecně definováno podnikání.

Vždy jsem se k této profesi hrdě hlásil a velmi rád tazatelům popisoval a ozřejmoval úlohu a postavení advokáta při hájení práv klientů v rozličných řízeních a situacích. Nemilosrdný běh času a vývoj vztahů ve společnosti samozřejmě nemohly nezasáhnout ani advokacii a činnosti, které advokáti vykonávají. Paleta poskytovaných právních služeb je takřka nekonečná, klienti advokátům svěřují případy a zadání nekonečně různorodé a ona tradiční triáda – elementárně definující advokacii – tj. služba klientovi, služba právu a právo na spravedlivý honorář, se ve věku dění někdy zcela rozplývá.

Do této nejistoty o tom, kam advokacie kráčí a směřuje, čas od času zahřmí šrapnely oznamující, že se advokát dopustil trestné činnosti, bohužel někdy i na úkor svých klientů. Zde mám na mysli zejména zpronevěru finančních prostředků uschovaných u advokáta při realitní transakci, ke kterým bohužel, byť výjimečně, dochází. Jakkoliv jde, s přihlédnutím k počtu advokátů a počtu jimi provedených úschov, o statisticky takřka zanedbatelnou množinu, pro další vývoj advokacie mají uvedené excesy význam zcela zásadní a nebojím se říct, že až devastující. Situace, kdy advokát(ka) trestnou činností připraví desítky osob o zanedbatelné částky, je nejen jev zcela zavrženíhodný, ale i jev, který zcela logicky nalezne výrazný ohlas v mediální sféře. Byť se jedná o výjimečný exces či excesy z řádného výkonu advokacie tisíci

ostatních advokátů, začíná se i na politické úrovni hledat legislativní řešení, neboť představa politické reprezentace, že vše lze vyřešit zákonem, je nehynoucí. Je nezpochybnitelné, že je zločin vždy v naskoku před zákonem a zákonná úprava jej nevymýtí, může však jeho páchání ztížit či zmírnit jeho následky. „Nezbytnost“ právní úpravy těchto situací je tedy velmi očekávatelná. Bohužel naznačená, byť ojedinělá trestná činnost, nahrává i legislativním úvahám, zda je či není na místě, aby případně v budoucnu poškozené klienty „někdo“ odškodnil. O tom, že ten „někdo“ má být advokátní stav, v konečném důsledku tedy jednotliví advokáti, kteří se ničeho nedopustili, není větších pochyb.

Mnozí z advokátů se zcela jistě budou oprávněně ptát, proč mají přispívat na škody z trestné činnosti někoho jiného, na kterých se nikterak nepodíleli a zda se tak vlastně nejedná o založení jakési kolektivní viny.

Ačkoliv jsou uvedené otázky zcela legitimní, domnívám se, že pro advokacii není jiné cesty než princip jakési výrazně omezené spoluúčasti přijmout. Taková spoluúčast však nemůže být bezbřehá a advokát musí mít možnost volby, zda ji přijme či nikoliv. Měli-li by být odškodňováni klienti, kteří utrpí škodu v souvislosti s trestnou činností prováděnou advokáty na úseku advokátních úschov, mohli by být za poškozené klienty považováni výlučně spotřebitelé, kteří z povahy věci zasluhují vyšší ochranu než další osoby, které jsou povinny při zařizování svých záležitostí postupovat s určitým stupněm péče a jsou schopny či dokonce povinny jednat tak, aby ke škodě nedošlo. Zákonná úprava již dnes dostatečně poskytuje široký prostor pro to, aby práva účastníků realitní úschovy byla dostatečně chráněna. Spoluúčast by musela

být také velmi výrazně limitována a do „fonde spoluúčasti“ by měli přispívat pouze advokáti úschovy provádějící, a to dle předem jasně daných pravidel odvíjejících se např. od počtu prováděných úschov, objemu uschovaných prostředků apod.

Jistě si lze představit i podmínky a regulace další, domnívám se však, že pro advokacii jiné cesty není.

Podobný fond může být dle stávající právní úpravy zřízen pouze rozhodnutím sněmu České advokátní komory. Nepochybně však též může být zřízen zákonem, přičemž se obávám, že pro zákonnou úpravu nebude těžké nalézt politickou vůli a podporu, tím spíše, je-li představiteli Ministerstva spravedlnosti potřeba takového fondu výrazně avizována již nyní.

Byť já sám shledávám i určitý morální problém v tom, že bych měl přispívat na případné škody způsobené trestným činem spáchaným třetí osobou, nemohu přehlížet reálný stav věci. Za takových okolností je dle mého názoru vhodnější, aby na budoucí zákonné úpravě Česká advokátní komora participovala a nestala se jen nečinným svědkem legislativního vývoje. ☹

JUDr. Radim Miketa,
advokát,
Miketa a partneři, advokátní kancelář,
člen představenstva České advokátní komory

ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.

ARROWS ETL je kancelář, která poskytuje komplexní právní poradenství s mezinárodním a daňovým přesahem. Kancelář, která je lídrem v oblasti umělé inteligence, byla v devíti kategoriích Právnické firmy roku oceněna jako Doporučovaná nebo Velmi doporučovaná kancelář. Má zastoupení v Praze, Olomouci, Českých Budějovicích a Hradci Králové, a to klientům přináší jedinečný cenový a rychlostní efekt v právních službách.

Vybrané oblasti služeb:

Mezinárodní právní služby

Kancelář se profiluje svým poskytováním právních služeb na zahraničních trzích. Klientům zajistí cenovou nabídku na 70 zemí do 48 hodin a oproti ostatním kancelářím je více časově a cenově flexibilnější. Specialitou týmu, který vede partner Vojtěch Sucharda, je platforma anywhere.legal, která klientům umožňuje na jednom místě v jednom jazyce a za právní asistence řešit mezinárodní právní záležitosti. Korporátní záležitosti, pohledávky, typové smlouvy. Vše na jednom místě dle potřeb klienta.

Realitní právo a development

Lukáš Slanina jako respektovaný realitní odborník vybudoval jedinečné know-how pro realitní kanceláře a realitní makléře. Díky svému celostátnímu pokrytí je ARROWS ETL primární volbou pro všechny, kteří realizují realitní obchody na území celé ČR. Kancelář je první volbou pro realitní kanceláře, které chtějí mít správně AML, úschovní povinnosti a pravidla dle realitního zákona. K tomu psal Lukáš Slanina i komentář.

Soudní spory

Advokátní kancelář má velmi silné zastoupení v oblasti soudních sporů, kdy procesnímu právu se věnuje více než dvanáct právníků kanceláře. Díky regionálnímu pokrytí a collection týmu se věnuje soudním sporům po celé ČR. Advokátní kancelář má v zahraničí mezinárodní zastoupení.

Trestní právo

ARROWS byli oceněni jako Doporučovaná kancelář v oblasti trestního práva a compliance. Tým deseti obhájců je schopen pokrýt velké trestní kauzy

s přesahem do jiných právních oblastí (dotace, daňové právo, veřejné zakázky a IT).

Umělá inteligence

Advokátní kancelář je lídrem trhu v oblasti umělé inteligence. Praktické využití přednášela pro České dráhy, Komoru daňových poradců, nebo Českou bankovní asociaci. S implementačními procesy pomáhá i svým klientům.

Životní prostředí a ESG

Pavel Staněk má na starosti implementaci procesů ESG dovnitř kanceláře, která se chce sama učit respektovat tato pravidla. Tzn. kancelář nastavuje ESG procesy nejdříve uvnitř kanceláře a stejně jako v oblasti umělé inteligence toto know-how posléze sdílí s vlastními klienty. Směrnice, semináře, konzultace.

M&A

Členové našeho týmu pravidelně poskytují poradenství klientům v rámci klíčových transakcí na českém trhu, včetně těch mezinárodních. Nabízíme pomoc při vstupu nových investorů, vzniku společných podniků (joint-ventures) nebo startupů, stejně jako v případě formulování pravidel pro řízení vztahů v rodinných firmách, jejich předání mezi generacemi, nebo při prodeji externím investorům.

Pracovní právo

Jakub Oliva, partner kanceláře, je odpovědný za poskytování právních služeb v oblasti pracovního práva. Autor desítek odborných textů, online vzdělávacích kurzů úzce spolupracuje s hospodářskými komorami po celé ČR na jeho projektu HR klub. Jedinečného propojování práva a HR odbornosti na seminářích pro klienty.

Komerční využití konopí

Hledáte odborníka v oblasti komerčního využití konopí? Potřebujete právní poradenství v oblasti výroby kosmetických přípravků, léčiv nebo potravinových doplňků z konopí? ARROWS Advokátní kancelář je tu pro vás. Nabízíme komplexní služby v oblasti práva týkajícího se konopí – od poradenství v oblasti pěstování, výroby a distribuce, až po zastupování v administrativních a soudních řízeních.

Development a stavební právo

Tým pod vedením partnera Ondřeje Stehlíka je vyhledávaným partnerem regionálních developerů. Má za sebou realizace bytových a komerčních projektů od stavebního řízení po prodej jednotek, či celých obchodních společností. Kancelář je v této oblasti Doporučovanou kancelář ve firemním žebříčku Právnická firma roku.

Veřejné zakázky

Kancelář, která se jako jedna z mála zabývá ochranou proti krácením dotací, je vyhledávaným partnerem pro oblast veřejných zakázek. Poskytuje ucelené právní služby zahrnující zpracování analýz, posouzení a stanovení vhodné koncepce řešení daného projektu včetně identifikace a zhodnocení případných rizik, a to jak z pohledu právního řádu ČR a předpisů Evropské unie, ale i rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a Soudního dvora EU.

ARROWS ETL

Tradice, inovace, efektivita. To jsou vnitřní zásady advokátní kanceláře ARROWS, která je v posledních letech vnímána jako nejrychleji rostoucí advokátní kancelář, která poskytuje klientům právní služby rychle, kvalitně, za dostupnou cenu a s mezinárodním přesahem. Právě mezinárodní právní služby a umělá inteligence budou hlavním tématem rozhovoru s touto advokátní kancelář.

ARROWS ETL pravidelně navyšuje počet partnerů kanceláře. V roce 2018 jich bylo 7, jen za poslední rok přibyli kanceláři tři. Kancelář tím zajišťuje prostor pro talenty a kolegy a není zdaleka uzavřeným celkem, který by se nechtěl vyvíjet. Právě naopak. Kancelář je lídrem v oblasti umělé inteligence v poradenství a své zkušenosti z této oblasti předávala školeními České bankovní asociaci, právnímu oddělení Českých drah, nebo komoře daňových poradců. „Sledujeme

trh a potřeby klientů“ říká řídicí partner kanceláře Jakub Dohnal.

O rozhovor jsme požádali právě Jakuba Dohnala, Vojtěcha Suchardu a Petru Hučíkovou.

V dnešních dnech se přímo nabízí začít u tématu, které aktuálně ARROWS ETL opanuje. Umělá inteligence. V čem vás vlastně tolik zaujala, že s ní tolik pracujete?

Jakub Dohnal: Technologie u nás vlastně nejsou ničím novým. Už v roce 2018 Lukáš Slanina, advokát a partner, spustil projekt mojeuschova.cz. Díky využití standardu PSD2 nabízí tento projekt přehledné náhledy na úschovní účty klientů. Už v roce 2014 Lukáš představil myšlenku implementace EPR systému v advokacii, tehdy novinku, a zavedení řešení G suite. Navíc náš vedoucí ARROWS international, Vojtěch Sucharda již něko-

lik let úspěšně provozuje Anywhere.legal – aplikaci, která centralizovaně řeší mezinárodní právní záležitosti našich klientů.

Petra Hučíková: Chceme být pro klienty a naše kolegy co nejefektivnější a nejštíhlejší kancelář. K tomu nám má právě pomáhat umělá inteligence a technologie. Naše nadšení vychází z osobního přesvědčení – jak v osobním, tak v profesním životě preferujeme jednoduché a efektivní řešení. Od samého začátku jsme ve firmě vytvořili kulturu, kde kromě kvalitních výsledků klademe důraz na efektivní postupy, schopnost využít nezbytné technologie a spolupracovat s kolegy. Delegation je důležitou dovedností, která je dle mého názoru výzvou pro mnoho lidí. Zejména pak v dnešní době a v kontextu nízké nezaměstnanosti a nedostatku personálu je téma delegation o to složitější. Umělá inteligence může pomoci řešit tyto problémy a naším momentálním posláním je předat

tuto myšlenku našim kolegům a klientům.

V čem je vlastně Vaše kancelář unikátní?

Petra Hučíková: Záměrně pominu konkrétní téma mezinárodního práva a umělé inteligence, čímž se jednoznačně odlišujeme od mnoha konkurenčních advokátních kanceláří a zaměřím se na širší charakteristiku naší kanceláře. ARROWS je dynamická advokátní firma, která aktivně překonává zastaralé pověsti právního sektoru. Často se traduje, že právní obor je pomalý a rigidní, ale my jsme naopak vždy v kroku s nejnovějšími trendy. Pravidelně se adaptujeme na technologický vývoj a momentálně dokonce sami určujeme trendy v našem oboru. Co nás dále dělá jedinečnými, je naše podpora a příležitosti, které poskytujeme našim zaměstnancům a spolupracujícím osobám. Pokud jste ambiciózní lidé, kteří hledají přátelské pracovní prostředí a touží po osobním růstu, od srdce vám doporučuji naši kancelář. A dvojnásob to platí pro mladé talenty. Jsem přesvědčena, že mladí talentovaní lidé také ve příležitosti málokde dostanou.

Vojtěch Sucharda: Jednoznačně mezinárodním přesahem a moderními technologiemi. Jsme silně proklientsky zaměřená kancelář a jelikož sledujeme, že se objem zahraničního obchodu zvyšuje, my na to jsme připraveni reagovat.

Okruh vámi poskytovaných právních služeb je skutečně široký. Které jsou ale tou Vaší vlajkovou lodí?

Jakub Dohnal: Velmi silní jsme v oblasti realitního práva, kde máme naprosto jedinečné know-how pro realitní kanceláře a makléře. Lukáš Slanina jako respektovaný realitní odborník nám v téhle oblasti vybudoval velmi pevné základy. S tím souvisí i oblasti stavebního práva a developerských projektů.

Jsme širokospektrální kancelář, tzn. klientům zajišťujeme vše, co je potřeba v jejich osobním i podnikatelském životě. Jakub Oliva skvěle leaduje pracovní právo, máme dost právníků na soudní spory, velmi kvalitní kolegy na veřejné zakázky i korporátní právníky. Málo se to ví, ale skvěle ovládáme i právo životního prostředí, které bude náš společník Pa-

vel Staněk rozvíjet v oblasti ESG. Máme i oddělení vymáhání pohledávek, které v současném tržním útlumu nabývá na důležitosti.

Je toho skutečně dost.

To zní sice hezky, ale jak se zde odlišujete od konkurence?

Petra Hučíková: Rychlostí, dostupnou cenou a mezinárodním přesahem. Jak jsme uvedli dříve, držíme kancelář štíhlou, abychom byli cenově konkurenceschopní. Klientům doporučuji to vyzkoušet.

Vaše kancelář byla oceněna jako Velmi doporučovaná v kategorii Česká právnícká firma na mezinárodních trzích, jak to vnímáte?

Vojtěch Sucharda: Toto uznání je pro nás znamením, že naše snaha poskytovat kvalitní právní služby a budovat silné mezinárodní vztahy je úspěšná a ceněná. Vnímáme to jako potvrzení našeho závazku k vynikající práci a motivaci k dalšímu rozvoji a inovacím v naší práci. Zvláště si ceníme uznání naší schopnosti rychle reagovat na mezinárodní právní výzvy a efektivně pokrývat potřeby našich klientů v různých jurisdikcích. Klientům jsme schopni dát cenovou nabídku na 70 zemí světa do 48 hodin včetně conflict checku.

A jakým způsobem se vám to daří?

Vojtěch Sucharda: Je to díky našim mezinárodním kontaktům, které roky budujeme a nástroji anywhere.legal, který jsme roky vyvíjeli k odstranění e-mailového pekla. Díky práci s tímto nástrojem má klient své poptávky a komunikace na jednom místě ve svém jazyce.

A jaká je zde Vaše role?

Vojtěch Sucharda: Jsme průvodci klienta po jeho mezinárodních požadavcích. Na základě našich zkušeností pomáháme zacílit "scope" celé věci a tlačíme věci dopředu. Divili byste se, na jaké úrovni je český a mezinárodní právní trh.

Jak to myslíte?

Jakub Dohnal: Cena právních služeb v zahraničí je sice daleko vyšší, ale

sledujeme, že naše organizace práce, efektivita a rychlost jsou na vyšší úrovni než na zahraničních trzích. Proto se snažíme pomáhat našim mezinárodním kolegům např. právě se zaváděním umělé inteligence. Zrovna 1. února jsme měli webinar pro celou naši síť, kde bylo 200 právníků, kterým jsme ukazovali, jak využít chatGPT.

Jak vybíráte kolegy?

Jakub Dohnal: Mým hlavním kritériem je, aby si kolegové uměli poradit. Nejsme jednohlavá armáda, ale agilní společnost, která se snaží dávat prostor těm, kteří si sami chtějí určovat svůj směr. To vše v kontextu podpory a vzájemného respektu, který je pro nás klíčovým faktorem pro úspěšnou spolupráci a společný růst. Aktuální právní tým je složen z lidí, kteří se vzájemně respektují, jsou k sobě slušní a umí upozadit ego. To se v právních týmech moc nevidí a já jsem asi nejvíce pyšný na to, jak jsme schopni spolu vzájemně slušně, ale profesionálně komunikovat.

Komunikace je častým tématem v HR advokátních kancelářích, jaké metody používáte?

Petra Hučíková: Naším cílem je vytvořit prostředí, kde je komunikace plynulá, transparentní a přizpůsobená individuálním potřebám a preferencím našich zaměstnanců a klientů. Abychom toho dosáhli, používáme několik metod a nástrojů.

Pravidelně se scházíme na týdenních celofiremních meetinzích a poradách právních týmů, kde diskutujeme aktuální události, kauzy a projekty. Prezentujeme se na sociálních sítích, což považujeme nejen za externí, ale také za interní komunikaci. Díky těmto kanálům vidíme lépe např. do činnosti našich partnerů.

Využíváme interní komunikační platformy, které nám umožňují rychle sdílet informace a uchovávat důležité dokumenty. Naši zaměstnanci mají přístup k internímu portálu, který je integrován do našeho právního systému. Na denní bázi mezi sebou komunikujeme prostřednictvím Google Chatu a jsme díky tomu v podstatě nonstop k zastížení.

Sbíráme zpětnou vazbu od našich zaměstnanců, jak osobně, tak pomocí online dotazníků, které následně analyzujeme s využitím umělé inteligence. Celkově se snažíme udržovat otevřenou komunikaci a neustále hledáme způsoby, jak ji ještě zlepšit a přizpůsobit aktuálním potřebám naší kanceláře.

V ARROWS si ceníme diverzity myšlení a přístupů, což vede k vytváření silného a dynamického týmového prostředí. Naším cílem je vytvořit pracovní prostředí, kde každý může přispět svými jedinečnými schopnostmi a talentem, a zároveň má možnost růst a rozvíjet svou kariéru.

Jak probíhá spolupráce s Vašimi zahraničními kolegy z ETL?

Vojtěch Sucharda: Spolupráce s kolegy z ETL je jiná než v běžných mezinárodních sítích. ETL se specializuje na SME segment a máme proto ve spolupráci daleko více volnosti, protože nejsme omezeni na poptávání služeb u jednoho konkrétního dodavatele. ETL je jako my, velká skupina operativních společností,

kteří nejsou navzájem exklusivně prováděny. Proto klientům můžeme vždy nabídnout více cenových alternativ.

Jak byste hodnotili současnou situaci na trhu právních služeb?

Jakub Dohnal: Strážlivě. Víte, můžeme brečet nad tím, že jsou v České republice nízké hodinové sazby a ony jsou. Nicméně trh se vyvíjí a tím, kdo určuje tempo jsou naši zákazníci. My se přizpůsobíme a nabídneme jim ty nejlepší služby za nejlepší ceny. Ono obecně myslet si, že se bude dělat pořád vše stejně a bude to mít ty samé výsledky, prostě historicky nefunguje. Advokacie se mění.

Jak vidíte advokátní trh v následujících deseti letech?

Jakub Dohnal: Zřejmě nikoho nepřekvapí, že vidím možnosti využití umělé inteligence. Nástroje AI nás v nejbližší době nenahradí, ale mohou nám výrazně pomoci. Proofreading, pomoc s administrativou, jazykové překlady a automatizace tam, kde to bylo dříve drahé, jsou

dnes velmi blízko, pokud už se nepoužívají. Čeká nás zajímavá budoucnost a ARROWS chce být rozhodně u toho.

Představení partnerů

Dr. Jörn Brockhuis advokát, partner

Dr. Jörn Brockhuis je společníkem ARROWS ETL Global se specializací na služby pro německy mluvící klienty v oblastech nemovitostí, stavebnictví, projektového developmentu, financování nemovitostí a komerčních pronájmů. Je hostujícím profesorem na Ekonomické univerzitě ve Vídni, rozhodcem Rozhodčího soudu při Polské obchodní komoře ve Varšavě a Rozhodčího soudu při Polsko-německé obchodní a průmyslové komoře ve Varšavě. Mluví německy, anglicky a polsky a má bohatou publikační činnost v oblasti práva nemovitostí.

JUDr. Jakub Dohnal, Ph.D., LL.M. advokát, řídicí partner

Advokát JUDr. Jakub Dohnal, Ph.D., LL.M. je zakládajícím společníkem ARROWS ETL Global a jejím řídicím partnerem. Jakub se zabývá rozvíjením našich obchodních partnerství, právní problematikou umělé inteligence a řízením kanceláře. Je vyhledávaným lektorem a právníkem pro implementaci umělé inteligence a stál u zrodu AI teamu v roce 2023.

Mgr. Tomáš Pertot advokát, partner

Mgr. Tomáš Pertot je jeden ze zakládajících společníků ARROWS a vede oddělení vymáhání pohledávek. Jako advokát se Tomáš zaměřuje na zastoupení v trestním řízení a vede trestně-právní tým ARROWS.

Mgr. Jáchym Petřík advokát, partner

Mgr. Jáchym Petřík se jako jeden z partnerů a advokát v ARROWS zaměřuje především na poskytování služeb technologickým startupům a klientům podnikajícím na finančních trzích, investičním společnostem a osobám poptávajícím zajištění investičních projektů jak po stránce právní, tak po stránce zajištění podmínek financování.

JUDr. Lukáš Slanina advokát, partner

JUDr. Lukáš Slanina jako jeden z partnerů a advokát se v ARROWS zaměřuje především na poskytování právní podpory realitním kancelářím a jejich přípravu na nový realitní zákon. Vede tým, který se zabývá smluvní dokumentací pro převody nemovitostí, všemi smluvními záležitostmi spojenými s fungováním realitní kanceláře a úspěšně zastupuje realitní kanceláře v soudních sporech s nepoctivými klienty. Pravidelně pro realitní kanceláře zajišťuje právní školení.

JUDr. Pavel Staněk, MBA advokát, partner pro strategické obchodní vztahy a ESG

JUDr. Pavel Staněk, MBA je zakládajícím společníkem advokátní kanceláře ARROWS s partnerem pro významné klienty advokátní kanceláře. Rovněž vede tým, který se zabývá problematikou ESG.

JUDr. Ondřej Stehlík, LL.M., MBA advokát, partner

JUDr. Ondřej Stehlík, LL.M., MBA, partner a advokát v ARROWS ETL Global, se s ohledem na své předchozí zkušenosti v developmentu a managementu profiluje zejména v oblasti obchodního a korporátního práva.

Mgr. Vojtěch Sucharda advokát, partner

Mgr. Vojtěch Sucharda se specializuje na právo duševního vlastnictví, zejména v oblasti IT a ochranných známek, a věnuje se také insolvenčnímu právu a řešení soudních sporů. Jeho služby zahrnují zastupování klientů ve fázích M&A transakcí, loterijním právu a právu tabákového průmyslu. Díky studiu evropského a mezinárodního práva, včetně certifikace ILEC od Cambridge University, poskytuje právní poradenství i v angličtině na nejvyšší úrovni.

Mgr. Libor Zbořil advokát, partner

Mgr. Libor Zbořil, advokát a absolvent Právnické fakulty Masarykovy univerzity

v Brně, se věnuje komplexnímu právnímu poradenství v různých oblastech, s důrazem na obchodní právo a podnikání. Navíc pomáhá klientům řešit i osobní životní situace, jako jsou rozvody, vypořádání rodinného majetku, investice do nemovitostí a uměleckých děl – poskytuje komplexní podporu v různorodých právních situacích.

Mgr. Petr Valent, LL.M. advokát, partner

Mgr. Petr Valent, LL.M., advokát a partner ve společnosti ARROWS, se specializuje na obchodní právo, obchodní kontrakty, mezinárodní transakce, restrukturalizace, fúze, sportovní právo, startupy a investice. Poskytuje komplexní právní poradenství podnikatelům, včetně private equity, obchodu mezi EU a USA a řešení daňových sporů. Studoval právo v USA a mluví anglicky, což mu umožňuje poskytovat právní služby v obou zemích.

Mgr. Jakub Oliva, LL.M., MSc. advokát, partner

Mgr. Jakub Oliva, LL.M., MSc., se specializuje na pracovní právo a má širokou klientelu zahrnující obchodní společnosti s velkým počtem zaměstnanců, jednotlivé zaměstnance i odborové organizace. Je aktivním školitelem v oblasti pracovního práva. Specializuje se na ochranu zaměstnanců před šikanou na pracovišti a spolupracuje se vzdělávacím portálem SEDUO. Díky svým odborným znalostem v oblasti kolektivních sporů je registrovaným zprostředkovatelem Ministerstva práce a sociálních věcí.

Mgr. Jan Medek advokát, partner

Mgr. Jan Medek je zkušený právní zástupce, který reprezentuje společnosti ve sporech týkajících se jejich účasti ve firmách, včetně převodů podílů/akcií, fair exitu a práv při squeeze-outu. Má bohaté zkušenosti s fúzemi, včetně významného propojení dopravních společností. Specializuje se na právo cenných papírů, obchodní právo, IT a duševní vlastnictví, poskytuje komplexní právní služby včetně licenčních smluv a řízení holdingové struktury.

Přidáte se k ARROWS ?

Od roku 2020 máme 6 nových partnerů
a hledáme další!

Ozvěte se na dohnal@arws.cz

Doporučovaná kancelář
v devíti kategoriích

**Ing. Petra Hučíková,
procesy a finance, partner**

Ing. Petra Hučíková má v ARROWS na starosti vrcholový provozní a finanční management kanceláře, včetně procesů.

Jako výkonná ředitelka se zaměřuje na chod poboček, organizaci práce a spolupráci s účetním oddělením. Je vedoucí týmu AI, který implementuje umělou inteligenci do procesů a podílí se na tvorbě strategií a business plánů.

Praha

Administrativní budova SmíchOff
Plzeňská 3350/18
150 00 Praha 5

Hradec Králové

Klicperova 1266/1
500 03 Hradec Králové

Olomouc

Envelopa Office Center
tř. Kosmonautů 1221/2a
779 00 Olomouc

České Budějovice

Piano Business Center
Lidická třída 2331/6a
370 01 České Budějovice

Whistleblowing na klíč a interní šetření

**Zavedení interního systému vyřešíte jednoduše
prostřednictvím Smartwhistle.**

- ✓ vnitřní předpisy a dokumentace
- ✓ aplikace pro příjem oznámení
- ✓ výkon funkce příslušné osoby
- ✓ interní šetření

POTŘEBUJETE POMOCI? KONTAKTUJTE NÁS:

✉ info@smartwhistle.cz

+420 737 349 772

www.smartwhistle.cz

PROČ DO TOHO JÍT S NÁMI?

30+

LET NA TRHU

70+

SPECIALISTŮ

40+

IMPLEMENTACÍ

10

KVALIFIKOVANÝCH
PŘÍSLUŠNÝCH OSOB

Koexistenční smlouvy: Ano či ne?

Koexistenční smlouvy jsou jednou z možností dvou vlastníků podobných či shodných ochranných známek, jak postupovat v situaci, kdy se chtějí dohodnout, jak společně (ko)existovat nejen na trhu, ale také v rejstříku ochranných známek. Můžete si být však opravdu jisti, že Vám koexistenční smlouva dává záruku, že Vaše známková práva nebudou druhou smluvní stranou napadena? Odpověď naleznete v tomto článku.

Přemýšleli jste někdy nad registrací ochranné známky? Pokud ano, pravděpodobně jste před podáním přihlášky ochranné známky provedli průzkum, zda nějaká podobná či dokonce stejná ochranná známka pro podobné či shodné výrobky a služby již není zapsána. Vzhledem k tomu, že je zde již řadu let rostoucí trend v počtu ochranných známek, je čím dál složitější zvolit do takové míry jedinečnou ochrannou známku, která by nezpůsobovala konflikt s vlastníky ostatních, již registrovaných ochranných známek.

Jedním z řešení kolize je uzavřít s vlastníkem starší ochranné známky tzv. koexistenční smlouvu.

Význam koexistenčních smluv

Koexistenční smlouvy, jak už jejich název vypovídá, jsou smlouvy, které upravují koexistenci neboli současné trvání ochranných známek vedle sebe, i když jsou si podobné či dokonce totožné.

V těchto typech smluv tak často dochází k teritoriálnímu určení užívání kolidujících ochranných známek, stanovení pro jaké výrobky a služby bude moci být ta která ochranná známka užívána a v budoucnu přihlašována, či uvedení dalších vzájemných práv a povinností vlastníků kolidujících ochranných známek. Jednou z výhod pak může být i závazek jedné či obou smluvních stran, zdržet se napadání známkových práv druhé smluvní strany, ať už se jedná o užívání, nebo nové registrace.

Koexistenční smlouvy by se tak zdály jako snový institut, jenže...

...Úřad udělal čáru přes rozpočet

V nedávném rozhodnutí Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví („EUIPO“) byly koexistenční smlouvy poměrně detailně rozebrány. Šlo o případ, kdy namítá-

jící společnost podala námítky proti zápisu ochranné známky, kterou považovala za podobnou s její starší ochrannou známkou.

Přihlašovatel v daném případě argumentoval tím, že na základě koexistenční smlouvy, kterou spolu přihlašovatel a namítající uzavřeli a kde se oba zavázali svá práva nenapadat, je namítající povinen zdržet se zásahů do práva přihlašovatele podat a používat přihlašovanou ochrannou známku (a to ačkoliv tato přihlašovaná ochranná známka je podobná). Přihlašovatel dále tvrdil, že z důvodu uzavřené koexistenční smlouvy namítající nemá způsobilost k podání námitek a že námítky podané namítajícím porušují jeho smluvní povinnosti.

EUIPO se však k argumentu přihlašovatele vyjádřilo tak, že se nemůže zabývat posouzením možného porušení koexistenční smlouvy, protože to přesahuje jeho pravomoci. EUIPO tedy nemá pravomoc rozhodovat o tom, zda konkrétní jednání je nebo není porušením smlouvy, neboť výklad soukromoprávní listiny (která se nadto v uvedeném případě řídila českým právním řádem) není skutečností, která má být ze strany EUIPO posuzována.

Ke stejnému závěru došel již dříve také Soudní dvůr Evropské unie v rámci svého rozhodnutí.¹ EUIPO tedy námítkám vyhověl a přihlášku zamítl, protože označení byla zaměnitelná.

Pokud tedy plánujete uzavřít koexistenční smlouvu, je třeba počítat s tím, že v případě sporu úřad (včetně českého Úřadu průmyslového vlastnictví) tuto smlouvu nebude brát v potaz a bude rozhodovat podle obecných pravidel, a to podle pravděpodobnosti záměny ochranných známek. Ke koexistenční smlouvě tak nebude ve sporném řízení přihlíženo a výhodnější postavení bude mít vlastník nejstarší ochranné známky.

Doporučení

Ke koexistenčním smlouvám je nutné přistupovat s určitou „rezervou“, a to s ohledem na to, že před patentovými úřady tyto koexistenční smlouvy jako argument neobstojí.

Z toho důvodu doporučujeme již při samotné přípravě koexistenční smlouvy stanovit určité sankce v případě jejího porušení (tj. například podání námitek, návrhu na zrušení či prohlášení neplatnosti ochranné známky, která byla předmětem koexistenční smlouvy), a to zejména formou smluvní pokuty.

Výši smluvní pokuty navrhuje stanovit tak, aby tato výše byla motivační pro druhou smluvní stranu smlouvu neporušit.

Koexistenční smlouvy sice představují institut, pomocí kterého vlastníci ochranných známek mohou svá známková práva chránit, zároveň je však nutné myslet na to, že v případě sporu před patentovým úřadem argumentace založená na porušení koexistenční smlouvy před úřady neobstojí a je tedy důležité případné porušení smluvních povinností řádně ošetřit tak, aby smluvní strany byly od jakéhokoliv porušení co nejvíce odrazeny.

Mgr. Tereza Hrabáková, vedoucí advokátka
JUDr. Lenka Brunclíková, advokátka
Mgr. Kateřina Trzaska, advokátka
HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

Poznámky:

¹ Rozhodnutí SDEU sp. zn. T-90/05 ze dne 6. 11. 2007.

Nerozdělení zisku ve společnosti s ručením omezeným bez vážných důvodů

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) přijal dne 29. 11. 2023 rozhodnutí ve věci sp. zn. 27 Cdo 1306/2023 (dále jen „Rozhodnutí“), kterým se vyjádřil k některým otázkám rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku ve společnosti s ručením omezeným. Toto rozhodnutí si jistě zaslouží nemalou pozornost, a to v několika aspektech.

Skutkové pozadí sporu

Společnost s ručením omezeným měla 2 společníky s podíly 67 % a 33 %. Jednatel společnosti byla od společníků odlišná osoba. Jednatel přitom měl dlouhodobé neshody s menšinovým společníkem. Dne 8. 1. 2021 valná hromada společnosti rozhodla o částečném rozdělení zisku za rok 2019, když bylo hlasy většinového společníka rozhodnuto o rozdělení zhruba 85 % zisku za rok 2019 mezi společníky a dále bylo rozhodnuto, že zbylých přibližně 15 % zisku bude převedeno na účet nerozděleného zisku minulých let. S tím menšinový společník nesouhlasil. Pro úplnost je nutné zmínit, že na stejné valné hromadě bylo rozhodnuto o zrušení usnesení valné hromady společnosti ze dne 29. 6. 2020, dle něhož nebyl mezi společníky původně rozdělen žádný zisk. Menšinový společník podal proti části usnesení valné hromady z 8. 1. 2021, kterým bylo rozděleno o nerozdělení části zisku, protest

a následně také žalobu na neplatnost usnesení valné hromady.

Soud prvního stupně žalobě vyhověl s tím, že společnost dosáhla za roky 2019 a 2020 kladných hospodářských výsledků a není tak žádný důvod nerozdělit mezi společníky i zbyvajících 15 % zisku za rok 2019. Valná hromada tedy dle soudu prvního stupně měla mezi společníky rozdělit také zbyvajících část zisku.

Odvolací soud následně rozhodnutí soudu prvního stupně změnil tak, že se návrh na vyslovení neplatnosti části usnesení valné hromady zamítá. Dle odvolacího soudu bylo tedy v pořádku, že valná hromada společnosti rozhodla o pouze částečném vyplacení podílu na zisku.

Právní úvahy Nejvyššího soudu

Na tomto místě si autor tohoto článku dovoluje předestřít, že Nejvyšší soud usnesení valné hromady nakonec zrušil

jako celek. Důvodem však nebylo společníkovo tvrzení, že společnost je povinna vyplatit zisk společníkům (nemá-li pro opačné jednání vážný důvod), ale skutečnost, že podkladem pro výplatu zisku na základě usnesení valné hromady konané dne 8. 1. 2021 byla účetní závěrka za rok 2019. S ohledem na znění § 34 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění do 31. 12. 2020,¹ bylo nutné dovodit, že rozhodnutí bylo nicotné, jelikož bylo učiněno až po skončení účetního období společnosti trvajících od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020. Právě uvedené však není nic nového a je spíše s podivem, že to odvolací soud nereflektoval.

Nejvyšší soud ovšem v obecné rovině dovodil, že společnost s ručením omezeným je oprávněna (na rozdíl od akciové společnosti) nevyplatit společníkům zisk i v případě, že pro to nejsou dány vážné důvody. Pro celkový kontext je

nutné zmínit, že Nejvyšší soud v rámci rozhodnutí ze dne 27. 3. 2019 ve věci sp. zn. 27 Cdo 3885/2017, uveřejněného pod číslem 9/2020 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, rozhodl, že akciová společnost je oprávněna nerozdělit zisk mezi akcionáře pouze tehdy, kdy pro to má vážné důvody. Toto rozhodnutí je přitom ve vztahu akciové společnosti stále aktuální (což platí i po vydání Rozhodnutí) a v praxi nebylo možné zcela vyloučit argumentaci stran aplikace rozhodnutí R 9/2020 také na ostatní typy obchodní korporace.

V rámci Rozhodnutí však Nejvyšší soud této potenciální analogii učinil přítrž. Nejvyšší soud uvedl, že akciová společnost a společnost s ručením omezeným sice jsou kapitálovými společnostmi, společnost s ručením omezeným však má oproti akciové společnosti, představující „ryzí“ kapitálovou společnost, mnoho odlišných znaků, když naopak má fakticky některé rysy osobní společnosti.² Proto tedy z pohledu Nejvyššího soudu není možné závěry přijímané pro akciovou společnost bez dalšího přenést na poměry společnosti s ručením omezeným.

Dopady Rozhodnutí

Aplikace rozhodnutí na další typy obchodních korporací

Z pohledu autora tohoto článku mohla být přenositelnost závěrů judikátu R 9/2020, vztahujícího se na akciové společnosti, potenciálně problematická minimálně ve vztahu k osobním společnostem či družstvům již dříve. Důvodem je zejména jejich zcela odlišný charakter. Nejvyšší soud však zpochybnil přenositelnost závěrů dřívější rozhodovací praxe ve vztahu k akciovým společnostem dokonce i na společnost s ručením omezeným. Byť s Nejvyšším soudem nelze než souhlasit v tom, že společnost s ručením omezeným skutečně má některé prvky osobních společností a celková struktura je od akciové společnosti do jisté míry odlišná, mají k sobě tyto obchodní korporace v rámci systematiky zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOK“), po právní stránce nepochybně nejbližší. Pokud jde o právní charakteristiku, tak osobní společnosti,

tedy veřejné obchodní společnosti či komanditní společnosti, nebo družstva jsou od akciové společnosti jistě výrazně odlišnější než právě společnosti s ručením omezeným.

Na základě Rozhodnutí Nejvyššího soudu tedy výslovně není možné aplikovat judikát R 9/2020 (či jemu obdobné) na společnosti s ručením omezeným. Z pohledu autora tohoto článku však nelze než dovodit, že závěry judikátu R 9/2020 není možné aplikovat tím spíše ani na osobní společnosti či družstva. Má-li společnost s ručením omezeným od akciové společnosti odlišný charakter, tak osobní společnosti, a zejména družstva jsou právní subjekty zcela rozdílné.

Ve vztahu k osobním společnostem bude příkladem rozdílná úprava z hlediska ručení za dluhy, úprava (obvyklé) konstrukce účasti společníka na řízení společnosti, povinnost složit vklad apod. Za vše pak může hovořit již textace § 1 odst. 2 ZOK, byť je zjevné, že v některých ohledech je toto rozdělení relativizováno. Co se týká družstev, tak jejich právní povaha je v obecné rovině nejen s ohledem na systematiku § 1 ZOK ještě odlišnější.

Výše uvedené (být stručné) nastínění právní povahy jednotlivých obchodních korporací je přitom s ohledem na obsah odůvodnění aktuálního rozhodnutí Nejvyššího soudu velmi podstatné. Nejvyšší soud totiž v citovaném rozsudku mimo jiné uvedl, že důvodem pro odlišný závěr stran rozdělení zisku je také skutečnost, že účast akcionáře v akciové společnosti má spíše majetkový charakter a v zásadě představuje investici, jejíž výnos akcionář pravidelně realizuje prostřednictvím práva podílet se na zisku společnosti.

Ve výrazném kontrastu k takto popsané povaze akciové společnosti jakožto ryzí kapitálové společnosti pak stojí především úprava některých práv člena družstva, společníka veřejné obchodní společnosti či komplementáře. Pokud jde o otázku „investiční“ povahy, pak tito společníci jsou kupříkladu oprávněni vnést do obchodní korporace jako vklad i svou práci (oproti obecnému zákazu vymezeném v § 17 odst. 3 ZOK). To je princip, který je v akciové společnosti pochopitelně jen obtížně představitelný. Obdobně v akciové společnosti není možné zakázat či omezit převod podílu³ apod.

Současně se sluší uzavřít, že výše uvedené charakteristiky jednotlivých typů obchodní korporace lze modifikovat společenskou smlouvou příslušného právního subjektu. Kupříkladu společnost s ručením omezeným lze po právní stránce prakticky vykonstruovat tak, že bude fungovat téměř jako akciová společnost a naopak. To ostatně konstatuje i samotný Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí. Možnost dispozitivní úpravy ve společenských smlouvách však nic nemění na obecných právních charakteristikách jednotlivých typů obchodních korporací a také tedy ani na závěrech citovaného judikátu. S ohledem na argumentaci v něm obsaženou se tedy autor tohoto článku domnívá, že závěry aktuálního rozhodnutí Nejvyššího soudu lze kromě společnosti s ručením omezeným použít také na veřejnou obchodní společnost, komanditní společnost a družstvo.

Trhlina v judikatuře „unifikaci“ a.s. a s.r.o.

Dalším zajímavým aspektem Rozhodnutí pak je skutečnost, že se jím mohou potenciálně prohloubit určité rozdíly, které mezi akciovou společností a společností s ručením omezeným z pohledu práva nepochybně existují. Nejvyšší soud i právní praxe měly totiž v minulosti tendenci jejich právní povahu v pochybnostech spíše „unifikovat“.

V rámci odborné veřejnosti převládá právní názor, že poskytnutí příplatku mimo základní kapitál je zásadně možné také v akciové společnosti,⁴ byť je výslovně upraveno pouze ve vztahu ke společnosti s ručením omezeným. Přestože se zde jedná o „překlopení“ úpravy společnosti s ručením omezeným na akciovou společnost (nikoli opačným směrem), jde o typický příklad jakési praktické „unifikace“ obou typů obchodní korporace.

V rámci judikatury se však lze setkat i s analogickou aplikací úpravy akciové společnosti na společnost s ručením omezeným, tedy „stejným směrem“ jako v případě citovaného Rozhodnutí. Nejvyšší soud například ve svém rozhodnutí sp. zn. 27 Cdo 2453/2021 ze dne 22. 3. 2022 dovodil, že pro odvolání valné hromady společnosti s ručením omezeným se analogicky použije úprava § 410 ZOK, tedy úprava odvolání či odložení valné hromady akciové společnosti.

PORTOS

Strategic Legal Advisory

Nový název Portos otevírá další kapitolu třicetileté historie advokátní kanceláře Císař, Češka, Smutný. Měníme jméno, naše hodnoty zůstávají. Jsme tu pro vás již 31 let.

portos.cz

SINCE 1993

V tomto ohledu je nutné zmínit, že i přes Rozhodnutí Nejvyššího soudu je úprava organizace valné hromady pro oba typy obchodní korporace prakticky shodná a není důvod nepoužít ve věci odvolání valné hromady společnosti s ručením omezeným subsidiárně úpravu akciové společnosti. Obdobně v případě příplatku mimo základní kapitál není z pohledu autora tohoto článku důvod dovést jiný závěr, než že příplatek mimo základní kapitál může být poskytnut i v akciové společnosti, a to v kontextu aktuálního rozhodnutí. Úprava rozdělení zisku je otázkou, která je oproti zmíněným příkladům specifická. Je však otevřenou otázkou, zda by nebylo možné obecnou argumentaci Nejvyššího soudu v rámci rozhodnutí použít také pro účel podpory argumentace stran dalších nuancí mezi oběma typy obchodních korporací.

Závěr

Rozhodnutí Nejvyššího soudu tedy přináší jasnou odpověď v tom smyslu, že závěry ve své době hojně rozebíraného rozhodnutí R 9/2020 nelze bez dalšího aplikovat na společnosti s ručením omezeným. Z pohledu autora tohoto článku pak tato aplikace není možná ani na další obchodní korporace odlišné od akciové společnosti, a to s ohledem na obsah argumentace Nejvyššího soudu v aktuálním rozhodnutí.

Současně je nutné vnímat, že Nejvyšší soud v Rozhodnutí konstatoval, že mezi

oběma typy kapitálových společností existují nemalé rozdíly a že tedy není možné konkrétní judikaturu týkající se (po skutkové stránce) rozdělení zisku v akciových společnostech bez dalšího aplikovat také na společnosti s ručením omezeným.

Konečně si je v návaznosti na rozhodnutí Nejvyššího soudu vhodné připomenout již známý fakt, že podkladem pro rozhodování o rozdělení zisku či jiných vlastních zdrojů může být jen účetní závěrka sestavená za bezprostředně předcházející účetní období.

Ze všech zmíněných důvodů si tedy rozhodnutí Nejvyššího soudu zaslouží nemalou pozornost a bude zajímavé sledovat, zda na něj naváže obdobná judikatura zdůrazňující rozdíly mezi akciovou společností a společností s ručením omezeným. ☺

Mgr. Pavel Višek, advokát
Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři,
advokátní kancelář s.r.o.

**sokol
novák**
advokátní kancelář
tdpa

Poznámky:

- ¹ § 34 odst. 3 ZOK ve znění do 31. 12. 2020: „O vyplacení podílu na zisku rozhoduje statutární orgán. Je-li rozdělení zisku a podílů na zisku v rozporu s tímto zákonem, podíly na zisku se nevyplácí. Má se za to, že ti členové statutárního orgánu, kteří s vyplacením podílu na zisku v rozporu s tímto zákonem souhlasili, nejednali s péčí řádného hospodáře.“
- ² Za charakteristické pro osobní společnosti Nejvyšší soud považuje např. § 147 odst. 1 ZOK, podle něhož může být společenská smlouva měněna dohodou všech společníků či § 171 odst. 2 ZOK, dle něhož platí, že zasahuje-li se změnou společenské smlouvy do práv a povinností všech společníků, vyžaduje se souhlas všech společníků.
- ³ Zakázat či omezit převod podílu lze i v bytovém družstvu, tam však důvody této úpravy zjevně plynou z povahy bytového družstva, jakožto subjektu fakticky zajišťujícího bydlení svých členů.
- ⁴ Viz Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, § 162: „Obdobně s částí dosavadní teorie se domníváme, že ačkoliv je příplatek regulován pouze u společnosti s ručením omezeným, nezakazuje se ho využít u ostatních korporací, typicky u akciové společnosti. Důvod je nejen v tom, že to zákon nezakazuje a ani není důvod takovýto zákaz dovozovat z podstaty akciové společnosti (...)“

epravo.cz online

Nový stavební zákon v detailu III – požadavky na výstavbu (hmotné právo)

Třetí část podrobného semináře k novému stavebnímu zákonu zaměřená na jeho část čtvrtou (hmotné právo), zejména požadavky na výstavbu v novém stavebním zákoně a v celostátních i městských prováděcích předpisech.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

Znamená porušení zabezpečení automaticky porušení GDPR?

Touto a dalšími otázkami se zabýval Soudní dvůr EU („SDEU“) ve svém rozhodnutí ze dne 14. 12. 2023 („Rozhodnutí“) ve věci C-340/21.¹ Předmětem řízení bylo rozhodnutí o předběžných otázkách podaných Nejvyšším správním soudem v Bulharsku („NSSB“). Ten se na SDEU obrátil v souvislosti se sporem mezi fyzickou osobou („žalobkyně“) a Národní agenturou pro veřejné příjmy² („NAP“).³

O co ve věci šlo?

Dne 15. července 2019 sdělovací prostředky odhalily, že došlo k neoprávněnému přístupu do informačního systému NAP, přičemž v důsledku tohoto kybernetického útoku byly na internetu zveřejněny osobní údaje více než šesti milionů fyzických osob.⁴

Žalobkyně podala proti NAP žalobu, ve které tvrdila, že v důsledku porušení zabezpečení osobních údajů,⁵ ke kterému u NAP došlo, utrpěla nehmotnou újmu. Ta spočívala v obavě žalobkyně, že její osobní údaje budou v budoucnu zneužity nebo že bude sama vystavena vydírání, útoku či dokonce únosu. Žalobkyně tvrdila, že NAP jakožto správce osobních údajů nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají zejména z čl. 5 odst. 1 písm. f), jakož i z článků 24 a 32 GDPR.⁶

NAP se bránila tím, že přijala veškerá nezbytná opatření, aby porušení zabezpečení osobních údajů zabránila, a také, že přijala opatření, jejichž cílem bylo omezit

účinky tohoto porušení, což doložila příslušnými dokumenty.⁷

Správní soud města Sofie žalobu žalobkyně na náhradu nehmotné újmy zamítl, neboť měl za to, že neoprávněný přístup k databázi NAP byl výsledkem informačního pirátství spáchaného třetími stranami a žalobkyně v původním řízení neprokázala nečinnost NAP, pokud jde o přijetí bezpečnostních opatření. Dále měl za to, že této žalobkyni nevznikla nehmotná újma. Žalobkyně podala proti rozhodnutí soudu opravný prostředek k NSSB, který řízení přerušil a s žádostí o rozhodnutí o předběžných otázkách se obrátil na SDEU.⁸

Vyjádření SDEU

SDEU se ve svém Rozhodnutí mimo jiné věnoval tomu, zda je třeba čl. 24 a 32 GDPR vykládat v tom smyslu, že za porušení povinností správce podle GDPR lze považovat i samotné nezabránění kybernetickému útoku. Jinými slovy, zda porušení zabezpe-

čení osobních údajů iniciované třetí osobou automaticky znamená porušení povinností správce podle GDPR.

SDEU uvedl, že články 24 a 32 GDPR ukládají správci povinnost zavést technická a organizační opatření, jejichž cílem je v co největším možném rozsahu zabránit porušení zabezpečení osobních údajů.⁹ Nelze je však vykládat jako absolutní povinnost správce zabránit jakémukoli zásahu do osobních údajů.¹⁰ Články 24 a 32 GDPR proto musí být vykládány v tom smyslu, že samotné neoprávněné poskytnutí nebo zpřístupnění osobních údajů iniciované třetí stranou nepostačuje k tomu, aby technická a organizační opatření zavedená správcem byla automaticky a bez dalšího považována za nedostatečná a nevhodná.¹¹

Takový výklad je dle SDEU jediný možný tím spíše, že správce musí být u všech opatření, která zavedl, schopen doložit jejich soulad s GDPR.¹² Pokud bychom bezpečnostní opatření, která byla prolomena útočníkem, bez dalšího považovali

za nedostatečná, správce by o takovou možnost přišel.¹³

Samotná skutečnost, že u správce došlo k porušení zabezpečení, tak nemusí nutně znamenat, že na straně správce došlo i k porušení GDPR. Správce může prokázat, že jím přijatá bezpečnostní opatření byla vhodná a odpovídala rizikům prováděného zpracování.¹⁴

K posouzení vhodnosti technických a organizačních opatření SDEU uvedl, že to je zapotřebí provést ve dvou fázích. V první fázi je třeba zjistit rizika porušení zabezpečení osobních údajů vyvolaná dotýčným zpracováním a jejich případné důsledky pro práva a svobody fyzických osob. Toto posouzení musí být prováděno konkrétně s přihlédnutím ke stupni pravděpodobnosti zjištěných rizik a stupni jejich závažnosti. V druhé fázi je třeba ověřit, zda opatření zavedená správcem odpovídají těmto rizikům, a to s přihlédnutím ke stavu techniky, nákladům na provedení, jakož i k povaze, rozsahu, kontextu a účelům tohoto zpracování.¹⁵

V Rozhodnutí se SDEU dále zabýval možnostmi správce zprostit se odpovědnosti za újmu v případě porušení zabezpečení a výkladu pojmu „nehmotná újma“.

SDEU uvedl, že pokud bylo porušení zabezpečení osobních údajů spácháno pachateli kybernetické kriminality, a tedy „třetími stranami“ ve smyslu čl. 4 bodu 10 GDPR, nelze toto porušení přičítat správci, ledaže tento správ-

ce umožnil uvedené porušení tím, že porušil povinnost stanovenou GDPR, zejména povinnost ochrany údajů, kterou má na základě čl. 5 odst. 1 písm. f) a článků 24 a 32 GDPR.¹⁶ Správce se tedy v případě porušení zabezpečení osobních údajů způsobeným třetí stranou může zprostit odpovědnosti na základě čl. 82 odst. 3 GDPR, pokud prokáže, že nenese žádným způsobem odpovědnost za událost, která ke vzniku újmy vedla.¹⁷

Ve vztahu k nehmotné újmě SDEU uvedl, že se může jednat i o obavu subjektu údajů ze zneužití jeho osobních údajů třetími stranami.¹⁸ SDEU odkázal na recitál 146 GDPR, podle kterého je pojem „újma“ zapotřebí vykládat široce, v souladu s judikaturou SDEU a při plném zohlednění cílů GDPR. Pokud by výklad pojmu „nehmotná újma“ nezahrnoval obavu subjektu údajů ze zneužití informací o jeho osobě, neodpovídal by širokému pojetí tohoto pojmu, jak jej zamýšlel unijní normotvůrce.¹⁹ Subjekt údajů však musí prokázat a soud posoudit, že tato obava je v konkrétním případě opodstatněná.²⁰

Mgr. Matyáš Kužela, partner a advokát

Mgr. Tomáš Zwinger, advokát

act Řanda Havel Legal advokátní kancelář s.r.o.

Řanda Havel Legal

Poznámky:

- ¹ Rozhodnutí je dostupné na curia.europa.eu.
- ² Nacionalna agencija za prichodite.
- ³ Mezi úkoly NAP patří mimo jiné identifikace, zajištění a vymáhání veřejných pohledávek.
- ⁴ Bod 11 a 12 Rozhodnutí.
- ⁵ Čl. 4 bod 12 GDPR.
- ⁶ Bod 13 Rozhodnutí.
- ⁷ Bod 14 Rozhodnutí.
- ⁸ Bod 15 a 16 Rozhodnutí.
- ⁹ Bod 30 Rozhodnutí.
- ¹⁰ Bod 34 Rozhodnutí.
- ¹¹ Bod 39 Rozhodnutí.
- ¹² Čl. 24 GDPR.
- ¹³ Bod 32 Rozhodnutí.
- ¹⁴ V rámci žaloby na náhradu újmy dle článku 82 GDPR nese správce důkazní břemeno ohledně vhodnosti technických a organizačních opatření (srov. bod 57 Rozhodnutí).
- ¹⁵ Bod 42 Rozhodnutí.
- ¹⁶ Bod 71 Rozhodnutí.
- ¹⁷ Bod 72 a 74 Rozhodnutí.
- ¹⁸ Bod 86 Rozhodnutí.
- ¹⁹ Bod 81 Rozhodnutí.
- ²⁰ Bod 84 a 85 Rozhodnutí.

epravo.cz online

Daňové aspekty nemovitých věcí

Nemovitosti jsou z hlediska daní dlouhodobě velmi diskutovaným tématem a v praxi se jedná o oblast, která je klienty hojně poptávána. Z toho důvodu považujeme téma tohoto semináře za jedno z těch, kterým je možné se věnovat opakovaně a stále bude co přinést.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

LÍDR ADVOKÁTNÍHO TRHU v České republice i na Slovensku

ABSOLUTNÍ VÍTĚZ soutěže Právnická firma roku 2023 v ČR

VÍTĚZ KATEGORIÍ ČR

NEJLEPŠÍ DOMÁCÍ KANCELÁŘ
NEJLEPŠÍ KLIENTSKÉ SLUŽBY
DEVELOPERSKÉ A NEMOVITOSTNÍ PROJEKTY
ZDRAVOTNICKÉ PRÁVO
SPRÁVA MAJETKU

VÍTĚZ KATEGORIÍ SR

MEZINÁRODNÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ
PRÁVO HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE
ZDRAVOTNICKÉ PRÁVO

5 VÍTĚZSTVÍ 22 OCENĚNÍ

3 VÍTĚZSTVÍ 11 OCENĚNÍ

Základní body nástupnického plánu a family business governance

S ohledem na to, že v České republice zejména v posledních 10 letech probíhá poměrně silná vlna mezigeneračního předání (generace prvních českých porevolučních podnikatelů zestárla do věku, kdy se rozhoduje, jak s vybudovaným majetkem naloží), v tomto článku bychom rádi představili hlavní prvky nástupnického plánu a základní prvky tzv. family business governance.

Nástupnictví a předání vybudovaného majetku, tj. rodinné firmy, na členy rodiny je pro většinu předávajících podnikatelů jedním z nejnáročnějších životních projektů. A to s ohledem na propojení „systémů“ rodiny, vlastnictví a podnikání, resp. managementu, kdy každý z těchto systémů (či světů) funguje na jiných principech. Proto je vhodné k mezigeneračnímu předání na členy rodiny přistupovat jako k samostatnému a pro rodinu i firmu zásadnímu projektu. Projekt, který má cíl a určitý rámec a řád, a je samozřejmě řízen. Je vyhodnocován a případně vhodně korigován.

Pro každý komplikovanější projekt, zejména týká-li se rozsáhlejšího majetku a více osob, je pak vhodné mít určitý plán, tj. „nástupnický plán“ (succession plan). Níže představím jeho možné hlavní prvky:

Shoda na základní vlastnické strategii

Předpokladem je shoda na vlastnické vizi, např. chceme vytvořit strukturu správy vybraného rodinného majetku, který budeme spravovat společně, či chceme budovat rodinnou firmu, která

bude ovládána a spravována členy rodiny (prodat nechceme (např. rodinné firmy Liko-S, HOPI atd.)). Někdy se mluví o tzv. „společném snu“.

Tým a nastavení základní procesních pravidel

V případě komplexního projektu nástupnictví bude vhodné shodnout se na projektovém týmu, koordinátorovi či vedoucím a nastavit alespoň základní procesní pravidla (kdo projekt vede, jak se rozhoduje, pravidla setkávání atd.).

Projekt mezigeneračního předání by měl ideálně zapojovat více členů rodiny (dle jejich věku, schopností a ochoty) a případně členů vedení rodinné firmy, a zároveň odborníky na relevantní oblasti (dle fáze projektu) – nástupnictví v komplexu, právo, daně, HR a management, správa majetku / investice atd.

Kdo má projekt řídit a vést? Zásadní je předávající, ale praxe ukazuje, že vlastní koordinaci a řízení, včetně tlaku na realizaci, je vhodné přenechat externímu odborníkovi, který do projektu nezapojuje vlastní emoce, je na rodině nezávislý, má nezaujatý pohled, projekt je pro něj důležitý, má odpovídající zkušenosti a znalosti a získal

si důvěru členů rodiny. Zapojení externistů bývá vhodné též pro případ, když dojde ke konfliktu v rámci rodiny, kdy je okamžitě k dispozici osoba, která danou situaci pomáhá řešit. Projektový tým by se měl pravidelně setkávat – např. 1x za měsíc tak, aby docházelo k vyhodnocování postupu a rodina, resp. zúčastněné osoby, měly zpětnou vazbu.

Nastavení základního časového rámce

Jestliže mám základní vizi a mám shodu na týmu a základních pravidlech, je vhodné si nastavit určitý časový plán – milníky (i pro účely vyhodnocování daného procesu a nastavení vhodného očekávání pro dotčené osoby).

Vymezení přesnější představy nástupnictví (vlastnická struktura, struktura řízení společnosti)

Prvním milníkem bývá společná práce na dosažení shody ohledně budoucí vlastnické struktury a pravidlech řízení. Tj. jaká by měla být budoucí vlastnická skupina (kdo bude či může vlastnit – resp. získat od předávajícího), jakým způsobem bude majetek držen, za jakých pravidel bude vlastněn a spravován, kdo se bude podílet na správě a/nebo řízení.

Představme si hypotetický případ podnikatele pana Petra (60 let, 100 % podíl na výrobní firmě s průměrným obrátem za poslední 3 roky ve výši 500 mil. Kč a EBITDA 50 mil. Kč, jediný jednatel a ředitel), který má dva syny (Petr 32 a Pavel 30 let).

Vlastnictví: Bude třeba diskutovat a shodnout se na tom, zda do budoucna má být vlastnická struktura 50 % na 50 % či to bude jinak (např. 100 % jeden syn a druhý bude vyplacen / 51 % a 49 %, svěřenský či nadační fond atd.). Otázkou též bývá – může podíl na rodinné firmě vlastnit též osoba, která se na jejím vedení nepodílí, resp. má mít podíl pouze osoba, která ve firmě pracuje na vedoucí pozici?

Jestliže mají o vlastnictví oba synové zájem, bude rozhodování o to těžší. A to i s ohledem na zkušenosti, které ukazují, jak náročné bývá spoluvlastnictví v rámci rodiny.

Řízení: Bude třeba řešit téma, kdo provede firmu po panu Petrovi – jeden ze synů, oba synové (s vymezenými kompetencemi a pravidly pro rozhodování), resp. nemá firmu vést pouze externí management.

Příprava nástupců, příprava předávajícího a dalších členů rodiny, příprava firmy

Jestliže bude shoda na tom, že do vlastnictví a správy majetku budou zapojeni potomci, bude vhodné je na jejich role postupně připravovat. V tomto ohledu je nutné si uvědomit, že vlastnická role a manažerská role (jiná pracovní role) vyžadují jiné znalosti, schopnosti a zkušenosti, a jejich náročnost je jiná. Pro tento účel je nutné si říci, jaká jsou očekávání a kritéria na dané role. Jaký by tedy měl být ideální vlastník (resp. spoluvlastník), resp. manažer dané firmy. Co se týče role vlastnické, většinou uvádíme jako základní kritéria:

- zájem o výkon dané pozice a pochození, co daná role znamená (nemělo by se jednat pouze o „kasičku“, kam se chodí vybírat peníze dle potřeby), a to i s ohledem na nastavená pravidla, strukturu společnosti a odsouhlasenou vlastnickou strategii;
- schopnost spolupracovat s dalšími případnými společníky (např. členy rodiny) a s managementem;

- dostatečná znalost firmy a přehled o její struktuře a fungování;
- schopnost základní práce s účetními výkazy (v rozsahu potřebném pro společníka).

V případech shody na tom, že firma má či může být vedena členem rodiny a zájmu některých členů rodiny o zapojení do vedení firmy je potřebné posoudit, zda daný kandidát je pro danou roli vhodný. V tomto ohledu je nutno si uvědomit, že nechat vstoupit někoho do určité pozice může být relativně jednoduché, daleko těžší však bývá rozhodnutí a realizace případného rozhodnutí o nuceném ukončení manažerského či jiného působení člena rodiny (může vést k zásadnímu konfliktu v rámci rodiny a mezi spoluvlastníky). Toto pak souvisí s nastavením pravidel family business governance.

Nemělo by se zapomenout ani na přípravu předávajícího, jelikož i pro ně bývá odchod z vedení budované firmy dosti náročný (bývá těžké odolat touze vrátit se či zasahovat do řízení a vedení, zejména v případě, když se styl nástupce liší či dokonce dojde k určitému zhoršení výsledků). Mállokterý úspěšný podnikatel či manažer se přesune pouze do pozice „rentiéra a dědečka“.

Dále je vhodné myslet i na přípravu dalších členů rodiny na jejich případnou roli při správě rodinného majetku. Resp. zde půjde zejména o nastavení pravidel a vhodného očekávání (životní partneři často nemají formální roli, mají většinou silný faktický vliv).

A samozřejmě nemělo by se zapomínat na firmu a zejména členy jejího vedení, pro které projekt nástupnictví může znamenat značnou nejistotu.

Pravidla a rámec – rodinná ústava a family business governance

Rodinná ústava: Jestliže budou členové rodiny či další osoby společně vlastnit a spravovat určitý majetek, je nezbytné nastavit určitá pravidla pro toto společné fungování, bez určitého vnitřního řádu hrozí, že komplexnější vztahy mezi více osobami, nejasná pravidla a očekávání (a samozřejmě otázky peněz a moci), povedou dříve či později ke sporům a teoreticky i destruktivním konfliktům (pro

rodinu i firmu, viz např. případ Reliance a rodina Ambani, Indie). Zahraniční praxe v tomto ohledu používá termín – family business governance (systém pravidel správy rodinné firmy a rodinného majetku), kdy na vrcholu stojí tzv. rodinná ústava jako základní primární kodex společného fungování podnikatelské rodiny.

Rodinná ústava není dokumentem právním resp. nemusí jím být, zásadní je, že je to dokument, na jehož obsahu pracuje a shodne se rodina, a zaváže se jej dodržovat. Rodinná ústava zpravidla obsahuje jednak společnou vizi budoucnosti, základní hodnoty, ke kterým se daná rodina hlásí a základní principy pro správu rodinného majetku – tj. principy pro vlastnictví rodinného majetku (kdo, co a jak může vlastnit, za jakých podmínek má dojít k předání či je povinnost vystoupit atd., základní principy dědického práva a doporučení ve vztahu rodinného majetkového práva členů rodiny) a řízení rodinné firmy, principy komunikace a řešení konfliktů. Rodinná ústava nebývá rozsáhlým dokumentem (podobně jako Ústava ČR), zásadní (dle zahraniční i naší praxe) je však společná práce a čas, který její přípravě rodina věnuje.

Právní pravidla: Jestliže je shoda na principech spolupráce, bývá vhodné (a námi advokáty doporučované), aby došlo k překlopení těchto principů i do závazných právních dokumentů, typu akcionářské dohody, společenské smlouvy atd.

Shoda na výše uvedeném a příprava odpovídajícího rámce, by měla být předpokladem pro realizaci vlastnického i manažerského nástupnictví (ledaže se jedná o předání na jediného syna či dceru). **E**

Stanislav Servus, advokát, partner
VALOUCH SERVUS, advokátní kancelář s.r.o.

VALOUCH SERVUS
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Implementace NIS 2: Nový zákon o kybernetické bezpečnosti nebude pravděpodobně přijat včas

Evropský parlament a Rada EU přijaly Směrnici NIS 2 v prosinci 2022 s cílem posílit kybernetickou bezpečnost v Evropské unii. Tato směrnice zavádí nová pravidla, která mají organizace chránit před kybernetickými hrozbami. S účinností od prosince 2022 mají členské státy 21 měsíců na to, aby směrnici implementovaly do svých vlastních právních systémů, což znamená, že by měly mít vše hotovo do října 2024.

I když byl proces implementace zahájen včas, zdá se, že Česko nedokáže dodržet stanovenou lhůtu. Je tedy pravděpodobné, že nový zákon o kybernetické bezpečnosti bude schválen v první polovině roku 2025, pokud nedojde k dalším komplikacím během legislativního procesu. Směrnice NIS 2 oproti dosavadní regulaci¹ zejména rozšiřuje okruh působnosti o nová odvětví s ohledem na jejich důležitost pro hospodářství a společnost. Zároveň je zaveden jasný limit pro velikost, přičemž se bude vztahovat na všechny střední a velké podniky v regulovaných odvětvích. Díky těmto změnám dopadne Směrnice NIS 2 v České republice celkem až na 6 000 až 10 000 subjektů. Směrnice NIS 2 dále také zpřesňuje a více konkretizuje bezpečnostní opatření, která jsou subjekty povinné zavést (např. v oblasti analýzy rizik, zajištění bezpečnosti v rámci dodavatelského řetězce, využití kryptografie a šifrování, pravidel pro hlášení kybernetických bezpečnostních incidentů, jakož i vzdělávání managementu a zaměstnanců v oblasti kybernetické bezpečnosti).

Sankce za porušení stanovených povinností subjektů v kategorii budou podle Směrnice NIS 2 výrazně přísnější než doposud. Například v případě porušení povinností subjekty patřící do kategorie vyšších povinností² je horní hranice pokuty částka 10 000 000 eur nebo 2 % z celkového celosvětového ročního obrátu podniku. Vedle vysokých finančních sankcí jsou zde zakotveny i zcela nové donucovací instituty, spočívající v pozastavení certifikace v oblasti kybernetické bezpečnosti, nebo dočasném zákazu výkonu řídicí funkce u konkrétní fyzické osoby. To v zásadě znamená, že se zavádí přímá odpovědnost statutárního orgánu za zajištění kybernetické bezpečnosti v jednotlivých organizacích.

V návaznosti na implementaci Směrnice NIS 2 se nejprve hovořilo o novelizaci stávajícího zákona č. 181/2024 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění pozdějších předpisů, avšak nakonec bylo vzhledem k rozsahu změn rozhodnuto, že bude přijat nový zákon o kybernetické bezpečnosti („ZKB“). Návrh ZKB pracuje z hlediska povinných osob s pojmem „poskytovatel regulované služby“, kdy mezi tyto regulované služby patří např. energetika, doprava, zdravotnictví, veřejná správa, poštovní a kurýrní služby, či digitální infrastruktura. ZKB rozlišuje regulované služby v režimu nižších a v režimu vyšších povinností, kdy rozdíl mezi nimi je především v počtu a rozsahu opatření, která musí zavést. Režim se určuje zejména na základě kritérií počtu zaměstnanců, nebo obrátu, přičemž zasáhne střední a velké podniky. Aktuálně se dá budoucí postavení povinného subjektu odhadnout podle návrhu prováděcích předpisů k ZKB, a to konkrétně podle vyhlášky o regulovaných službách.

Vedle hlavního cíle nového ZKB, kterým je implementace Směrnice NIS 2, se však do zákona promítly i ryze vnitrostátní iniciativy. Jednou z nich je např. nový mechanismus prověřování bezpečnosti dodavatelského řetězce („mechanismus“), který se bude týkat poskytovatelů tzv. strategicky významných služeb. Bezpečnostní rada státu pověřila v červnu 2022 NÚKIB přípravou zákona, který bude umožňovat prověření dodavatelů do strategicky významné infrastruktury. Mechanismus má za cíl splnit uložený úkol, přičemž nakonec bylo rozhodnuto, že nebude mít formu samostatného zákona, ale bude spojen s implementací Směrnice NIS 2 v novém ZKB. Je však nutné poznamenat, že je to právě hlavně úprava Mechanismu, která způsobila vznik zásadních připomínek

v meziresortním připomínkovém řízení, a v konečném důsledku i zdržení legislativního procesu. NÚKIB přitom prakticky již měsíc po přijetí Směrnice NIS 2 zveřejnil první návrhy nového zákona o prováděcích předpisech, a dodržení implementační lhůty zpočátku vypadalo velmi nadějně.

Ať už to ale s přijetím nového ZKB dopadne jakkoliv, je nutné říci, že kybernetická bezpečnost by měla být s ohledem na rostoucí závislost na informačních technologiích v organizaci řešena systematicky, a to bez ohledu na skutečnost, zda se jedná o zákonnou povinnost, či nikoliv. Existují přitom velké rozdíly v přístupu jednotlivých subjektů, a to jak v rámci soukromého, tak veřejného sektoru. Je tak vhodné se začít na novou regulaci v organizacích připravovat již nyní.

JUDr. Mgr. Barbora Vlachová, Ph.D., LL.M.,
vedoucí advokátka
PORTOS, advokátní kancelář s.r.o.

Poznámky:

- ¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1148 ze dne 6. července 2016 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii.
- ² Směrnice NIS 2 rozlišuje kategorii „Essential“ a „Important“, přičemž přísnější povinnosti jsou stanoveny pro kategorii „Essential“. Návrh nového zákona o kybernetické bezpečnosti.

Rödl & Partner

ROSTEME SPOLEČNĚ

- Právní poradenství
- Daňové poradenství
- Audit
- Business process outsourcing
- Management & business consulting

12 let

Právnícká firma
roku 2012–2023

www.roedl.cz

Aktivní legitimace při uplatňování práv týkajících se vad jednotky

Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 14. září 2020, sp. zn. 26 ICdo 28/2022,¹ významně upřesnil odpověď na otázku, kdo všechno může být aktivně legitimován k uplatňování práv týkajících se vad jednotky. Nejvyšší soud se v předmětném usnesení zabýval situací, zda k podání žaloby z vad jednotky je oprávněn vlastník jednotky nebo právnická osoba společenství vlastníků.

Vymezení jednotky

Jednotka zahrnuje byt, jako prostorově oddělenou část domu a podíl na společných částech nemovité věci vzájemně spojené a neoddělitelné.² Společné jsou alespoň ty části nemovité věci, které podle své povahy mají sloužit vlastníkům jednotek společně. Společnými jsou vždy pozemek, na němž byl dům zřízen, nebo věcné právo, jež vlastníkům jednotek zakládá právo mít na pozemku dům, stavební části podstatné pro zachování domu včetně jeho hlavních konstrukcí, a jeho tvaru i vzhledu, jakož i pro zachování bytu jiného vlastníka jednotky, a zařízení sloužící i jinému vlastníku jednotky k užívání bytu. To platí i v případě, že se určitá část přenechá některému vlastníku jednotky k výlučnému užívání.³

Řešení vad vlastníkem jednotky

Právně není problematické, pokud jsou vady jednotky řešeny vlastníkem jednotky. V případě, že vlastník jednotky zjistí vadu jednotky, je oprávněn nastatou situací sám řešit a ve věci jednat dle ustanovení § 1175 Občanského zákoníku, v platném znění (dále jen „OZ“), ze kterého vyplývá, že vlastník jednotky má právo dle své výlučné úvahy činit vše, co

je nutné a účelné pro řádnou péči o jednotku,⁴ tedy i řešit vady jednotky.

Řešení vad společenstvím vlastníků

V případě, kdy vady jednotky neřešil vlastník jednotky, ale společenství vlastníků, vyvstávaly právní otázky, zda je taková cesta správná a přijatelná. Otevřel se prostor pro diskusi, zda společenství vlastníků může vady samostatně řešit a v případě, že ano, zda může řešit veškeré vady jednotky nebo jen některé. V minulosti byly běžné spory, kdy byli dotazováni jednotliví vlastníci jednotek, aby se vyjádřili k případnému řešení vad a nastávaly složité situace, když např. část vlastníků jednotek vady řešit nechtěla nebo se ve výsledku přela o to, jak bude výhra ze soudního sporu rozdělena.

Účel založení společenství vlastníků

Společenství vlastníků je právnická osoba založená za účelem zajišťování správy domu a pozemku; při naplňování svého účelu je způsobilé nabývat práva a zavazovat se k povinnostem.⁵ Správa domu a pozemku zahrnuje vše, co náleží vlastníku jednotky a co je v zájmu všech spoluvlastníků nutné nebo účelné pro řádnou péči o dům a pozemek

jako funkční celek a zachování nebo zlepšení společných částí. Správa domu a pozemku zahrnuje i činnosti spojené s údržbou a opravou společných částí, přípravou a prováděním změn společných částí domu nástavbou, přístavbou, stavební úpravou nebo změnou v užívání, jakož i se zřízením, udržováním nebo zlepšením zařízení v domě nebo na pozemku sloužících všem spoluvlastníkům domu. Má se za to, že se správa vztahuje i na společné části, které slouží výlučně k užívání jen některému spoluvlastníku.⁶

Společenství vlastníků s právy vlastníka jednotky

V souvislosti s faktem, že společenství vlastníků je právnickou osobou, má způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti. Společenství vlastníků je způsobilé získávat pro sebe práva a zavazovat se k povinnostem, avšak pouze v rozsahu naplňování účelu činnosti společenství vlastníků. Společenství vlastníků tedy v rámci zajišťování správy domu a pozemku nejedná pouze na základě zmocnění od vlastníků jednotlivých jednotek, ale vykonává práva a povinnosti jako by společenství vlastníků bylo samotným vlastníkem.

Rozsah jednání společenství vlastníků

Správa domu a pozemku je v judikatuře vymezována jednak negativně jako vše, co nenáleží vlastníku jednotky, a jednak pozitivně jako vše, co je v zájmu všech spoluvlastníků nutné nebo účelné pro řádnou péči o dům a pozemek jako funkční celek a zachování nebo zlepšení společných částí; pozitivní vymezení současně doplňuje o výčet činností, které se rovněž považují za správu domu a pozemku.⁷ Správa domu a pozemku neobsahuje a ani nemůže obsahovat taxativní výčet činností, které je možné za takovou správu požadovat. Výkon práv a povinností společenstvím vlastníků má být zejména přínosem pro samotné vlastníky jednotek, aby jejich dům a pozemek byl v co nejlepším stavu a samotní vlastníci nemuseli dané záležitosti řešit. Některé záležitosti související se správou domu a pozemku by byly pro samotné vlastníky velmi obtížné, ať již časově nebo finančně.

Účel uplatňování nároků u jednotek společenstvím vlastníků

Účelem uplatňování nároků u jednotek společenstvím vlastníků je umožnit jednodušší způsob řešení těchto záležitostí. V případě, že by vlastník jednotky musel vady uplatňovat pouze sám, mohla by se taková situace pro něj stát bezvýchodnou. Takový vlastník by mohl narazit na překážku, která by se týkala břemene tvrzení a břemene důkazního, tedy povinnosti vlastníka jednotky v případném sporu řádně potřebné skutečnosti tvrdit a dále je hodnověrně prokázat. Lze si představit náročnost řešení vad pro samotného vlastníka jednotky, i z důvodů finančních, když by samotný vlastník jednotky řešil např. vadu na společných částech domu, kterou by byly vadně provedené protipožární ucpávky ve všech patrech dvanáctipatrového domu. Takový vlastník by sám musel opatřit např. znalecký posudek, což by pro něj mohlo být finančně velmi zatěžující. Daný vlastník by také musel sám zajistit důkazy. Zajištění důkazů by vyžadovalo např. jednání s vlastníky jiných jednotek, kde se vada vyskytla, přesvědčování vlastníků, že je potřeba některé části v jejich jednotce odkryt. Je zřejmé, že společenství vlastníků se budou vady uplatňovat lépe než samotnému vlastníkovi. Dalším přínosem při uplatňování nároků u jednotek spo-

lečenstvím vlastníků je, že nebude docházet k pluralitě účastníků v případném soudním sporu. V případě, že by např. na straně žalobců bylo 115 účastníků, daná situace se jeví komplikovanou pro všechny s ohledem na organizaci jednání, která by mohla znemožnit či na dlouhou dobu blokovat vyřešení samotné záležitosti.

Výhra společenství vlastníků, nárok jednotlivých vlastníků jednotek

Při uplatňování práv, které vznikly vlastníkům jednotek vadou jednotky (typicky např. opravy, přiměřené slevy), tedy bude společenství vlastníků jednat v souladu s § 1196 odst. 2 OZ vlastním jménem a bude mít i věcnou legitimaci při soudním uplatňování těchto práv. Samozřejmě posléze musí nabytá práva a povinnosti převést na jednotlivé vlastníky – např. slevu poskytnutou převodcem jednotky předá vlastníkovi jednotky, nepůjde o příjem společenství vlastníků.⁸ Při uplatňování práv, která vznikla vlastníkům jednotek vadou jednotky, jedná společenství vlastníků podle § 1196 odst. 2 OZ jako nepřímý zákonný zástupce vlastníků jednotek, tedy vlastním jménem na jejich účet.⁹

Společenství vlastníků může tedy zastupovat vlastníky jednotek nejen v případě, že se vady budou týkat společných částí domu a pozemku, ale i v případě, že se vady budou týkat samotných bytů.

Subjekt řešení vad

Vady jednotky může řešit jak její vlastník, tak společenství vlastníků jednotek. Před započítím řešení vad by bylo vhodné zvážit, který subjekt bude pro řešení vad nejvhodnější. Dané subjekty by se měly zamyslet nad tím, jak bude časově, finančně a právně pravděpodobně vypadat řešení vad a pro koho se tedy zastupování bude více hodit. Je představitelné, že pokud se vada v bytovém domě projeví např. pouze v jedné jednotce, bude praktičtější, když bude řešena vlastníkem jednotky, se kterým bude komunikována např. prohlídka jednotky, měření v jednotce apod. Pokud by vady řešil pouze jeden vlastník jednotky a k řešení vad by se měly vztahovat podstatné náklady, např. zajištění znaleckého posudku, je možné si představit i situaci, že se řešení ujme tento vlastník jednotky a společenství se zaváže zaplatit mu vynaložené náklady

znaleckého posudku. Zákon dává možnost, aby byla vybrána nejvhodnější cesta pro zastupování při uplatňování vad na jednotce.

Závěr

Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 26 ICdo 28/2022 významně upřesnil, jak může společenství vlastníků vykonávat svá práva a povinnosti při řešení vad. Společenství vlastníků může zákonně zastupovat jak v oblasti vad společných částí domu a pozemku, tak v ostatních záležitostech vad týkajících se samotných bytů. Dané rozhodnutí konstatovalo, že nadále veškerá práva z uplatňování vad, která může vykonávat společenství vlastníků, může nadále bez jakýchkoliv dalších podmínek uplatnit i sám vlastník jednotky.

V každém konkrétním případě bude dobré zvážit dle situace, který subjekt bude vady řešit, a to z pohledu možné rychlosti řešení a také případné finanční náročnosti.

JUDr. Kateřina Koberová,
trvale spolupracující advokát
Mašek & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

MAŠEK
/PARTNERS

Poznámky:

- ¹ Celé znění tohoto rozsudku je dostupné zde: <https://sbirka.nsoud.cz/sbirka/22046/>.
- ² § 1159 OZ.
- ³ § 1160 OZ.
- ⁴ KABELKOVÁ, Eva. § 1175 [Základní vymezení]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 3.
- ⁵ § 1194 OZ.
- ⁶ § 1189 OZ.
- ⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 4. 2018, sp. zn. 26 Cdo 3553/2017.
- ⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 9. 2022, sp. zn. 26 ICdo 28/2022.
- ⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 9. 2022, sp. zn. 26 ICdo 28/2022.

Výkon práva autorského k architektonickému dílu a jeho omezení

Architektura nachází v současné době rozvoje moderních stavebních technologií uplatnění při realizaci rozličných developerských projektů výstavby, zejména rezidencí určených pro bydlení v širším rámci stavebního průmyslu spojeného s podnikatelskými aktivitami převážně několika ekonomicky silných investorských společností a obchodních skupin dominujících na realitním trhu s nemovitostmi.

Komerční zadavatelé architektonických projektů svěřují jejich časově, investičně i logisticky náročnou a komplexní projekční přípravu obvykle autorizovaným architektům nebo stavebním inženýrům, zaměstnanecky angažovaným v kolektivních týmech pracovníků architektonických studií a ateliérů. Tito projektanti v rámci plnění jednotlivých projekčních fází objednaného díla, zahrnujících zadání architektonické studie, zpracování projektové či stavební dokumentace, její následné schvalování a povolování příslušnými stavebními úřady a municipalitami, stavební dohled realizační fáze schválené výstavby až po kolaudaci, musí vedle praktické obchodní stránky projektované výstavby věnovat při negociacích se zadavateli díla pozornost také autorskoprávním otázkám.

Tyto otázky jsou totiž při projektové činnosti autorizovaných architektů spojeny v různé míře se vznikem architektonických děl, jež za předpokladu splnění zá-

konných pojmových znaků autorského díla požívají ochrany autorského zákona č. 121/2000 Sb., a to s ohledem na přítomnost autorskoprávně významných okolností vzniku těchto architektonických výtvorů.

Tímto příspěvkem se pokusíme v kontextu recentní české judikatury přiblížit praktické konsekvence související s terminologickou kvalifikací děl vznikajících v odvětví architektury, s výkonem autorských práv k dílům architektonickým vyjádřeným předně stavbou a se zákonnými limity tohoto výkonu v důsledku specifické povahy a hospodářského či praktického účelu architektonických staveb.

Architektonické dílo jako autorskoprávně chráněný nehmotný statek

Autorský zákon (dále i jen „AZ“) v rozsahu demonstrativního výčtu děl coby jedinečných výsledků tvůrčí činnosti au-

tora splňujících zákonné pojmové znaky autorského díla za takové považuje i architektonické dílo včetně díla urbanistického jakožto samostatnou kategorii odlišnou zejména od výtvarného díla jako je dílo malířské, grafické anebo sochařské.¹

Zvládnutí u autorských děl vznikajících v oblasti architektury, kterou lze obecně považovat také za umělecké odvětví v závislosti na konkrétně posuzovaném stavebním díle podle míry odpovídající zastoupení estetických aspektů (venustas) vedle obvykle v běžných profánních stavbách převažujících aspektů statických či technických s geometricko-deskriptivními prvky (firmitas) a prakticko-účelových (utilitas), je nezávislý souběh jejich soukromoprávního režimu s veřejnoprávní regulací vymezenou stavebními předpisy a nezřídka i památkovou ochranou.²

Z pohledu soukromoprávní klasifikace architektonických děl vymezené autor-

JELÍNEK & PARTNEŘI

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

• VIZE — VYTRVALOST — ODHODLÁNÍ •

To jsou pilíře naší advokátní kanceláře
i našich právních služeb.

Více než
30 LET S VÁMI

www.advokatijelinek.cz

+420 724 794 986

ským zákonem bychom neměli ztrácet ze zřetele (dnes často přehlíženou a potlačovanou) umělecko-estetickou složku té které architektonické stavby. Bez této kvality jednotlivé stavby bychom totiž integrity stavebně ztvárněného či vyjádřeného architektonického díla jen stěží mohli relevantně přiznat konkrétní hodnotu, legislativně chráněnu jakožto morální aspekt autorského práva spočívající v eliminaci neadekvátního snížení (dehonestace) takového díla třetí osobou uživatele.³

Lze proto s ohledem na zákonné vymezení pojmových znaků autorských děl říci, že výsledky toliko řemeslné práce anebo pouhé netvůrčí a neumělecké výtvořiny na úrovni technické zdatnosti a dovednosti, byť třeba i architektonického charakteru (jakými jsou například technické výkresy, nebo ryze technická řešení architektonických prvků), nemohou požívat ochrany podle autorského zákona. Jinými slovy řečeno, předpokladem vzniku autorského díla z činnosti architektonické, stojící systematicky vzato vedle umění výtvarného, je přítomnost tvůrčího či kreativního prostoru pro individuálně umělecko- ztvárnění stavebního díla nad rámec jeho pouhé technické determinace.⁴

Kolize práva autorského k architektonickému dílu s právem vlastníka k hmotné stavbě

Definiční vymezení architektonického díla předpokládá několik forem jeho vyjádření. Vedle podoby architektonické studie nebo stavebně plánovací dokumentace či prostorových modelů projektované stavby nabývá architektonické dílo svůj finální tvar v praktických podmínkách až v podobě vyjádřené stavbou. Toto specifické prostorové vyjádření architektonického díla vyvolává potřebu legislativní úpravy kolidujících absolutních vlastnických práv – na jedné straně vlastnictví duševního k nehmotnému autorskému dílu, a vlastnictví nebo jiného věcného práva k užívané věci jakožto hmotnému substrátu vyjadřujícímu dílo fyzicky neboli materiálně.

Na obchodní i licenční vztahy k takto specificky vyjádřenému architektonickému dílu se uplatní obecné autorskoprávní legální pravidlo dichotomie autorského díla imateriální či nehmotné podstaty a hmotného substrátu neboli nosiče, na

kterém je dílo materiálně zaznamenáno, ztvárněno, postaveno nebo jinak vizuálně zachyceno. Tato dichotomická zásada, normovaná v ustanovení § 9 odst. 2 a 3 AZ znamená v případě architektonických stavebních děl nezávislost trvání výlučného práva autorského k dílu na věcně-právních relacích vyplývajících ze stavebně-užitkového nakládání s takto vyjádřeným architektonickým dílem.

Potřeba plynulého a nerušeného hospodářského styku při nakládání s architektonickými stavbami ospravedlňuje a odůvodňuje určitou míru zásahů do výlučných autorských práv k architektonickému dílu osobou od jeho autora odlišnou, respektive aprobejuje omezení těchto práv v míře odpovídající podmínkám zákonné licence k architektonickému dílu vyjádřenému stavbou dle § 38d písm. b) AZ. Tato zákonná licence slouží ve prospěch vlastníka nebo i jiného (oprávněného) uživatele stavby tím, že upřednostňuje anebo respektuje zvláštní hospodářskou, funkční a užitvací neboli užitnou povahu stavebně provedeného a fyzicky postaveného (dokončeného) architektonického díla, které slouží zejména k potřebám bydlení.⁵

Autorský zákon, pamatujíc na potřebu optimálního vyvážení praktického střetu legitimních zájmů jak nositele výlučných autorských práv k jeho architektonickému dílu, tak i vlastníka užívajícího stavbu, která toto autorské dílo prostorově vyjadřuje, uvedenou zákonnou licencí koriguje tento případný konflikt obou absolutních a ústavně garantovaných (vlastnických) práv k hmotnému předmětu (věci) a nehmotnému (ideálnímu) statku.⁶

V opačném případě by totiž mohl být za obvyklých podmínek nepředpokládajících jinou dohodu obou dotčených vlastníků nebo zákonné ustanovení autor stavebně vyjádřeného architektonického díla vystaven nebezpečí jeho poškození nebo i zničení osobou vlastníka věci – stavby, neboť ten není povinen autorskoprávně chráněnou věc udržovat a chránit dokonce ani před zničením, jak deklaruje autorský zákon ve svém § 9 odst. 4.

Současně ale v intencích ustanovení § 12 odst. 3 AZ také platí, že v zájmu (nerušeného) výkonu práv autorských je-li k tomu potřeba, má autor díla právo

požadovat na vlastníku věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, aby mu ji zpřístupnil. Při realizaci tohoto oprávnění je autor povinen dbát legitimních zájmů vlastníka věci vyjadřující a zhmotňující autorské dílo. Tento vlastník ovšem není povinen autorovi předmětnou věc fyzicky vydat a postačí, když mu na jeho žádost a náklady odevzdá zhotovenou fotografii nebo jinou rozmnoženinu autorského díla.

Tyto autorským zákonem obecně předvídané situace nastávají prakticky zejména v případech potřeby stavebně-technických úprav budov sloužících obvykle k bydlení jejich vlastníků nebo nájemníků či jiných uživatelů a požívajících současně status autorského díla architektonického ve tvaru stavebního vyjádření. Konkrétně by s ohledem na uvedené právní vztahy měl například vlastník bytu v domě, jež je dílem architektonickým, v případě provádění významných stavebních, konstrukčních nebo i estetických změn v bytě a jeho příslušenství, dopadajících do autorskoprávní sféry původce domu coby díla architektonického, architekta o takovém zamýšleném zásahu předem informovat a získat jeho předchozí souhlas se změnou díla.

Nutno ovšem v této souvislosti zmínit, že ne každá takováto změna anebo úprava ze strany vlastníka jakéhokoli bytu či domu musí nutně znamenat autorskoprávně relevantní skutečnost vymykající se anebo vybočující z rozsahu zákonné licence upravené v § 38d písm. b) AZ.⁷

Věcně správné rozhodnutí, zda tomu tak je či nikoli, vyžaduje kritický přístup soudů ke zkoumání naplnění všech zákonných podmínek aplikace předmětné zákonné licence s ohledem na autorskoprávní parametry dotčené stavby i na povahu a rozsah její změny s dopadem na integritu architektonického díla a na jeho význam i oprávněné zájmy jeho autora, jež by neměly bezdůvodně převyšovat legitimní zájmy vlastníka stavby, jejího po uživatele anebo jiné osoby s obdobným věcným právem k stavbě.

Judikaturní výklad zákonné licence k dílům architektonickým

Vedle obvyklých případů, kdy požadavky veřejnoprávních předpisů zejména

stavebního práva stavebníkům a vlastníkům staveb vrchnostensky nařizují provádět činnosti, které mohou působit zásah do autorských práv, zákonná licence k architektonickým dílům sleduje vyvážené právní řešení střetu individuálních zájmů vlastníka na užívání své věci v podobě stavby, a zájmu autora na ochranu proti znešvaření architektonického díla touto stavbou vyjádřeného.

Skutkově obdobný případ rozhodoval přednedávnem Nejvyšší soud ČR⁸ v rámci řízení o dovolání původně žalovaného vlastníka bytu v bytovém domě, jehož architektonický návrh zpracoval v režimu zaměstnaneckého díla autorizovaný architekt bránící se žalobou proti neoprávněnému zásahu do jeho autorských práv k architektonickému dílu vyjádřenému stavbou bytového domu. Tento neoprávněný zásah do práv k architektonickému dílu měl spočívat v nahrazení původní skleněné výplně v zábradlí balkonu, výlučně užívaném žalovaným vlastníkem bytové jednotky v domě, kruhovým zamřížovaným otvorem.

Nejvyšší soud se bez výhrad ztotožnil s právními závěry nižších soudů, na základě jejichž rozhodnutí byla žalovanému vlastníku bytu uložena povinnost uvést kruhovou výplň balkonového zábradlí do původního stavu. Soud současně v rozsahu poskytnutí přiměřeného zadostiučinění nařídil žalovanému omluvit se žalobci za způsobený zásah do jeho osobnostních práv na nedotknutelnost díla, které nesmí být užito způsobem snižujícím jeho hodnotu, přičemž nepřisvědčil tvrzení žalovaného, že jednal pouze v mezích zákonné licence (§ 38d písm. b) AZ).

Při posuzování doposud v judikatuře Nejvyššího soudu neřešené právní otázky, zda žalovaným vlastníkem shora popsaný zásah do architektonického díla vyjádřeného stavbou lze považovat za řádný výkon zákonné licence v intencích § 38d písm. b) AZ, dovolací soud vycházel z předpokladu, že dotčená stavba vyjadřuje dílo architektonické žalobce a splňuje pojmové znaky autorského díla podle § 2 odst. 1 AZ, i že úprava provedená žalovaným bez souhlasu žalobce představuje zásah snižující hodnotu díla žalobce ve smyslu § 11 odst. 3 věty druhé AZ.

K uvedeným stěžejním předpokladům pro správnou aplikaci zákonné licence dovolací soud neuvedl bližší důvody, které by přesvědčivě svědčily o prokázaném charakteru předmětné stavby (bytového domu) jako architektonického díla autorského, zasaženého navíc žalovaným dehonestujícím (hodnotu díla snižujícím) způsobem. Z předmětného soudního rozhodnutí není ani patrné, co soud za onu hodnotu díla vyjádřeného stavbou bytového domu, jež měla být neoprávněným zásahem snížena a degradována, přesně (vzhledem ke konkrétním okolnostem posuzovaného případu) považuje. Z obecně soudem zmíněného legálního výčtu hodnot autorského díla (literární, vědecká a umělecká), by se s ohledem na povahu a charakter architektonické činnosti nabízela nejspíš hodnota umělecká.

Výkon autorských práv k architektonickému dílu zaměstnaneckému a osoba jejich nositele

Jelikož v soudem rozhodované věci bylo předmětem neoprávněného zásahu vlastníka bytu architektonické dílo zpracované jako dílo zaměstnanecké, s odkazem na § 58 odst. 1 a 4 AZ je nutné upozornit, že zaměstnavatel v takovém případě vykonává svým jménem a na svůj účet pouze práva majetková k takovému zaměstnaneckému dílu, nikoli i práva osobnostní, jakými jsou dle § 11 odst. 3 AZ právo na nedotknutelnost díla a na užití díla způsobem nesnižujícím jeho hodnotu. Ta zůstávají skutečnému autorovi coby zaměstnanci nedotčena.

Pro zde posuzovaný případ platí ovšem v intencích uvedené právní normy vyvratitelná zákonná domněnka, že v rámci výkonu majetkových práv k zaměstnaneckému dílu zaměstnavatelem autor tohoto díla svolil kromě jiného i k úpravám díla. Proto by zaměstnavatel mohl být aktivně věcně legitimován k uplatnění žalobního nároku plynoucího z neoprávněného zásahu do integrity díla a spočívajícího ve stavební úpravě či jiné změně dokončené stavby coby zaměstnaneckého architektonického díla postaveného podle návrhu zaměstnance.

Nicméně ze shora uvedeného nelze odkazem na § 58 odst. 4 AZ, který garantuje obecně nedotknutelnost osobnostních

práv autora zaměstnaneckého díla dovést, že by zaměstnavatel byl oprávněn k výkonu všech morálních práv autora k jeho zaměstnaneckému dílu, včetně procesního uplatnění osobnostních nároků plynoucích z porušení uzavřeného katalogu morálních práv autorských upravených v § 11 AZ.

Vycházejí z vyvratitelné zákonné domněnky o taxativně formulovaných oprávněních zaměstnavatele v rámci výkonu majetkových práv k zaměstnaneckému dílu, tedy toto dílo zveřejnit, upravit,⁹ zpracovat i překladem do jiného jazyka, spojit s jiným dílem, zařadit jej do díla souborného či uvádět takové dílo na veřejnosti pod svým jménem, nelze bez dalšího rozsah této zákonné domněnky zaměňovat ani ztotožňovat s výkonem výlučného osobnostního práva na nedotknutelnost díla ani s výkonem práva na užití díla způsobem nesnižujícím jeho hodnotu, normativně zakotvenými v § 11 odst. 3 AZ, jakož ani s procesním uplatněním osobnostních právních nároků plynoucích z porušení těchto výlučných osobnostních práv autorských.

Legislativní podmínky aplikace a účel zákonné licence k architektonickým dílům

Jak již bylo řečeno, zákonná licence k dílu architektonickému vyjádřenému stavbou reguluje míru, v jaké je případný zásah vlastníka stavby nebo osoby jejího nájemce či jiného uživatele do stavebně ztvárněné nebo vyjádřené podoby autorskoprávně chráněného architektonického díla dovolený.

Vlastníkům a uživatelům staveb autorskoprávně chráněných jako architektonická díla by již existující soudní výklad použití § 38d písm. b) AZ měl usnadnit praktickou aplikaci této legální licence, aby v jejím rámci poznali, jaký zásah do výlučných autorských práv architekta je již co do rozsahu, účelu či intenzity s ohledem na význam stavby zapovězený.

Komentovaný recentní judikát Nejvyššího soudu ovšem uživatelům architektonických staveb, kteří by se potenciálně mohli dovolávat zákonné licence k užití děl architektonických, dostatečné interpretační vodítka neposkytuje. Svým pašalizujícím výkladem naopak posiluje postavení nositelů autorských práv k sta-

vebním architektonickým dílům rozličné míry původní originality neboli invence, projektovaným často v režimu děl kolektivních a zaměstnaneckých.

V rámci procesního uplatňování autorskopravních nároků plynoucích z nelicencovaných anebo neoprávněných zásahů do předmětů těchto specifických autorských výtvorů je nezbytné zkoumat aktivní věcnou legitimaci žalujících osob, tedy zda jim žalobou uplatňované nároky skutečně coby nositelům výlučných autorských práv nejenom majetkových ale také osobnostních, opravdu svědčí.

Předmětná zákonná licence k dílům architektonickým upravená v § 38d písm. b) AZ předpokládá pro možnost změny dokončené stavby také (kumulativní) splnění podmínky zachování hodnoty architektonického díla, což je kritérium spadající do rozsahu výhradních osobnostních práv pravého autora zaměstnaneckého díla v podobě užití díla způsobem nesnižujícím jeho hodnotu, jak jej normuje autorský zákon v § 11 v odst. 3 a 4.

V intencích § 11 odst. 3 AZ se jedná o samostatná výlučná osobnostní práva – i) na integritu čili nedotknutelnost díla proti zásahu překračujícímu dovolenou změnu dokončené stavby architektonického díla dle dikce zákonné licence v § 38d písm. b) AZ); a ii) na užití díla způsobem nedegradujícím jeho umělecko-estetickou hodnotu, resp. na zachování hodnoty díla.

Jelikož jsou výlučná autorská práva osobnostní podle § 11 odst. 4 AZ v zásadě nezczizitelná a nelze je ani převést smlouvou či jinak na osobu odlišnou od osoby autora, jehož smrtí tato morální práva zanikají, soudy by měly obezřetně přistupovat k nárokům uplatněným ve vztahu k zaměstnaneckým dílům z oblasti architektury osobami zaměstnavatelů, kterým nesvědčí osobnostní právo rozhodnout o způsobu užití díla, který by (ne)snižoval jeho hodnotu.

Takovýto žalobce nemůže být aktivně věcně legitimován zejména k uplatňování nároků na omluvu dle § 40 odst. 1 písm. e) AZ, a to i s odkazem na ustanovení § 41 AZ,¹⁰ jehož logickým výkladem a contrario, resp. teleologickým výkladem e racione legis lze dospět k zá-

věru o tom, že (soudem zaměstnavateli) přiznaný nárok na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu v podobě omluvy svědčí pouze a jenom osobě autora coby zaměstnanci, nikoli zaměstnavateli odvozeně vykonávajícímu v intencích § 58 AZ jinak majetková práva k zaměstnaneckému dílu architektonickému.

Axiologický výklad zákonné licence k dílům architektonickým

Nad rámec shora uvedeného je nutné také zmínit, že soud při aplikaci jakékoli zákonné licence musí dbát splnění podmínek třístupňového testu upravených v § 29 odst. 1 AZ, podle nichž se musí specificky jednat o zvláštní a zákonem stanovený či předpokládaný případ, kdy se předmětné užití díla nevymyká běžnému způsobu jeho užití a nejsou současně ani nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora díla.

Dříve, než soud vůbec přistoupí k testování splnění podmínek zákonem aprobovaného neboli dovoleného omezení autorského práva k architektonickému dílu v podobě přiměřeného zásahu do tohoto práva architekta způsobeného změnou dokončené stavby jejím vlastníkem nebo uživatelem, měl by postavit najisto, zda dotčená stavba je vůbec dílem architektonickým.

Pojmově je totiž architektonické dílo stavební autorskopravně příbuzné rovněž zákonem chráněnému dílu urbanistickému, které stejně tak jako dílo architektonické je chráněno autorskopravní úpravou, ovšem to pouze v situaci, není-li územní studie či projektová dokumentace vydána jako součást územně plánovací dokumentace formou opatření obecné povahy, neboť v takovém případě by se na urbanistické dílo coby dílo úřední dle § 3 písm. a) AZ ochrana podle práva autorského nevztahovala.

Opomenout nelze ani vyřešení mimoprávní otázky primárně hospodářského nebo i praktického používání architektonického díla vyjádřeného stavbou coby specifického (autorskopravního) typu rozmnoženiny projektované primárně jako inženýrskou zakázku investora, který sleduje spíše než umělecké ztvárnění a provedení díla, jeho pragmatické, funkční a komerční benefity vyžadující nezřídka potřebu stavebních úprav

a konstrukčních zásahů do případně estetických neboli uměleckých prvků /atributů projektovaného architektonického díla vyjádřeného stavbou.

Uvedenou optikou se soudem posouzený zásah vlastníka bytu v bytovém domě do skleněné výplně balkonového otvoru jako neoprávněný, může ve srovnání například s opačným zásahem v podobě zasklení balkonu výhradně užívaného vlastníkem jednotky, anebo s instalací satelitní antény anebo rozličných typů stínící techniky jako jsou pergoly anebo vnější rolety či žaluzie, k jakým se zcela běžně na vlastní pěst uchylují vlastníci jednotek v bytových domech, jevit marginálním a zcela jistě ne zásahem natolik intenzivním, že by znamenal degradaci (architektonické) stavby bytového domu, jehož zákonem chráněnou hodnotu coby díla autorského soud automaticky předpokládá.

Závěr

Řešení uvedené kolize práva vlastníka bytu či domu s právem autorským k dílu architektonickému by mělo přihlížet k specifické povaze architektonického díla vyjádřeného stavbou, jež zejména v podmínkách současné moderní architektury preferuje praktickou stránku funkčně-technického řešení na úkor uměleckého provedení zdobných či dekorativních stavebních prvků dodávajících architektonickému dílu jeho estetickou a uměleckou hodnotu.

Současně nelze také přehlížet okolnost praktické či jiné vhodnosti určité stavebně technické úpravy anebo konstrukčního řešení pro vlastníka domu, vyjádřeného stavbou nesplňující kvalifikační náležitosti pojmových zákonných znaků architektonického díla, přičemž požadovaná změna dokončené stavby v podobě její úpravy nebude představovat žádný zásah do zjevně absentujícího předmětu autorskopravní ochrany, anebo bude případně jenom zásahem minimálním, nevybočujícím z rozsahu zákonné licence k dílu architektonickému.

Jinak řečeno, pokud soud explicitně neartikuluje, v čem kvalitativně přesně má (neoprávněný) zásah žalovaného do architektonického díla například v podobě úpravy skleněné výplně balkonového zábradlí snižovat hodnotu díla, jež v stavebním provedení jak stojí, žádnou

ZIZLAVSKY > **30 let**

Restrukturalizace a insolvence

bezpečná řešení

www.zizlavsky.cz

ak@zizlavsky.cz

hodnotu chráněnou per se v intencích § 11 odst. 3 AZ nemusí představovat, znamená to automaticky, že je každému (z účastníků) nad jakoukoli pochybnost jasné, jak a proč bylo soudem v daném případě (nepřezkoumatelně) rozhodnuto o nenaplnění předpokladu aplikace zákonné licence upravené v ustanovení § 38d písm. b) AZ.

Případná pochybnost o literární, jiné umělecké anebo vědecké hodnotě stavby kvalifikované jako architektonické dílo (například u zcela obyčejného či fádního bytového domu) je okolností, kterou by soud měl v rámci posuzování závažnosti změny dokončené stavby provedené jejím vlastníkem nebo uživatelem vzhledem k významu díla pro zachování jeho zjišťované hodnoty reflektovat, aby našel praktické a spravedlivé řešení kolize dotčených práv vlastníka stavby a jejího architekta.

JUDr. Mgr. Peter Mikita, Ph.D.,
advokátní koncipient
JUDr. Jozef Mikloško, LL.M.,
advokát,
Advokátní kancelář
Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.

Poznámky:

- ¹ § 2 odst. 1 autorského zákona č. 121/2000 Sb. Autorský zákon z roku 1965 považoval architekturu za součást výtvarného umění. Srov. Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 29.
- ² Pro autorské právo relevantní umělecký rys architektury lze i historicky dovodit z tzv. Vitruviovy formule (formula vitruvia), podle které struktura stavby musí vykazovat tři základní vlastnosti – firmitas, utilitas, venustas, a tedy že musí být pevná či stabilní nebo trvanlivá, užitečná a krásná.
- ³ § 11 odst. 3 a 5 autorského zákona č. 121/2000 Sb.
- ⁴ Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 30 a tam citovaná literatura.
- ⁵ Srov. Srstka, J. a kol. Autorské právo a práva související. Vysokoškolská učebnice. Praha: Leges, 2017, str. 149.
- ⁶ Z ústavněprávního hlediska zde dochází k řešení kolize ochrany vlastnického práva na jedné straně a práv k výsledkům duševní tvůrčí činnosti na straně druhé, jak jsou zakotvena v článcích 11 a 34 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.
- ⁷ Předmětné ustanovení zákonné licence k dílům užitého umění a dílům architektonickým v § 38d AZ zní (cit.): „Do práva autorského nezasahuje ten, kdo
a) pronajímá, půjčuje nebo vystavuje originál nebo rozmnoženinu díla užitého umění vyjádřeného v užitné podobě nebo architektonické dílo vyjádřené stavbou,
b) architektonické dílo vyjádřené stavbou, výkresem nebo plánem užije pro účely udržovacích prací anebo změny dokončené stavby, v míře nezbytně nutné a při zachování hodnoty architektonického díla; je-li to opodstatněné významem architektonického díla a lze-li to na něm spravedlivě požadovat, je povinen předem uvědomit o svém úmyslu autora a na vyžádání mu poskytnout dokumentaci stavby včetně vyobrazení, vystihující stav před provedením změn.“
- ⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2023, sp. zn. 23 Cdo 2655/2022.
- ⁹ Majetkové autorské právo dílo užít zahrnuje dle § 12 odst. 1 AZ užití díla nejenom v původní ale také v jiným zpracované či jinak změněné podobě; systematicky se tedy právo dílo užít ve změněné podobě řadí mezi majetková práva autora, ač se silně osobnostně-právním základem.
- ¹⁰ § 41 AZ (cit.): „Domáhat se nároků podle § 40 odst. 1 písm. b) až d) a f) a § 40 odst. 3 a 4 je oprávněna namísto autora osoba, která smluvně nabyla výhradní oprávnění k výkonu práva dílo užít, nebo které je výkon tohoto oprávnění svěřen zákonem; nároku na přiměřené zadostiučinění k odčinění nemajetkové újmy se tato osoba může domáhat pouze za zásah do majetkových práv autorských. Právo autora domáhat se nároku na přiměřené zadostiučinění k odčinění nemajetkové újmy způsobené zásahem do osobnostních práv autorských, jakož i nároku podle § 40 odst. 3 zůstává nedotčeno.“

epravo.cz online

Novinky v regulaci kybernetické bezpečnosti – NIS2, ZKB, DORA

Připojte se k našemu semináři a získejte přehled o novinkách v kybernetické bezpečnosti, včetně regulací NIS2, ZKB a DORA, a praktické tipy pro jejich efektivní implementaci.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

Střet zájmů statutárního orgánu ve světle nové judikatury

Z obecných ustanovení občanského zákoníku ohledně zastupování¹ vyplývá, že zástupce zásadně nesmí zastoupit zastoupeného, pokud jsou jeho zájmy v rozporu se zájmy zastoupeného. Z tohoto pravidla však existují výjimky. Jednou z nich je oprávnění statutárního orgánu zastupovat obchodní korporaci v případě, že dochází ke střetu zájmů obchodní korporace a statutárního orgánu, příp. osob statutárnímu orgánu blízkých, ovlivněných či ovládaných, a to pouze za splnění určitých podmínek stanovených zákonem o obchodních korporacích.²

Shrnutí pravidel o střetu zájmů statutárního orgánu

Ze zákona o obchodních korporacích ve spojení s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu³ je statutární orgán povinen oznámit střet zájmů, resp. podmínky uzavření smlouvy za této situace ostatním statutárním orgánům (členům statutárního orgánu) a kontrolnímu orgánu obchodní korporace, nebo, není-li kontrolní orgán zřízen, valné hromadě. Oznámení valné hromadě lze provést pouze jejím svoláním.

Za účelem splnění této oznamovací povinnosti statutární orgán zpravidla předloží příslušnému orgánu celý návrh znění smlouvy, kterou hodlá uzavřít, příp. příslušný orgán seznámí se všemi podmínkami smlouvy. Kontrolní orgán či valná hromada má možnost statutárnímu or-

gánu zakázat uzavření takové smlouvy či výkon jeho funkce pozastavit. V případě, že příslušný orgán ani jednu z těchto možností nevyužije, statutární orgán je oprávněn uzavřít za obchodní korporaci smlouvu, ohledně níž je ve střetu zájmů. Musí však při tom vždy dodržet povinnost nezbytné loajality, která je součástí péče řádného hospodáře, tedy upřednostnit zájmy obchodní korporace před svými zájmy.

Pokud však statutární orgán střet zájmů příslušnému orgánu buď vůbec neoznámí, oznámí jej nedostatečně, valná hromada či kontrolní orgán mu pozastaví funkci, nebo mu zakáže smlouvu uzavřít, a přesto statutární orgán smlouvu za obchodní korporaci uzavře, není obchodní korporace tímto právním jednáním vázána. Obecně totiž tento závěr platí v případě nedostatku dobré víry třetí osoby

o absenci střetu zájmů, resp. o neomezení zástupčího oprávnění z důvodu střetu zájmů. Tento důsledek se aplikuje i pro případ, že obchodní korporaci zastoupí při uzavření smlouvy jiný statutární orgán. Pokud však valná hromada či kontrolní orgán obchodní korporace smlouvu schválí bez zbytečného odkladu, co se o jejím uzavření dozví, bude jí obchodní korporace vázána.

Nová rozhodnutí Nejvyššího soudu

Podle rozsudku Nejvyššího soudu 27 Cdo 2699/2021 ze dne 7. 12. 2022 je možné v případě střetu zájmů seznámit příslušný orgán pouze s částí smlouvy či informovat pouze o části obsahu zamýšlené transakce. To však za předpokladu, že má tento orgán i na základě předložené části smlouvy nebo dílčích údajů dostatek informací ke zvážení možnosti poza-

stavit funkci statutárnímu orgánu nebo mu zakázat smlouvu či transakci uzavřít a že nepředložená část smlouvy či obsah transakce neobsahuje tzv. neočekávatelné podmínky. Příslušný orgán si totiž může vyžádat i dodatečné informace nebo může uzavření smlouvy podmínit (např. tím, jaké obsahové náležitosti mohou být do smlouvy začleněny a jaké naopak nikoli).

V předmětném případě se jednalo o uzavření smluv o zápůjčkách poskytovaných společníkem společnosti, přičemž byla příslušnému orgánu známa splatnost a výše úroků, avšak nebylo zřejmé, o jakou výši zápůjček se bude jednat. Z rozhodnutí lze dovodit, že za předpokladu nepodmínění zápůjček určitou maximální částkou nebo nevyžádáním si doplnění informace k výši zápůjček příslušným orgánem, by oznámení o střetu zájmů ze strany statutárního orgánu týkající se pouze splatnosti a úroků bylo řádné. Příslušný orgán totiž v okamžiku oznámení o střetu zájmů věděl, že mu maximální částka zápůjček není známa a mohl ji omezit, což však neučinil; nejednalo se

přítom o tzv. neočekávatelnou podmínku.

V rámci rozsudku Nejvyššího soudu 27 Cdo 1206/2022 ze dne 10. 1. 2023 soud dospěl k závěru, že lze výjimečně připustit, aby nebyla svolána valná hromada za účelem oznámení o střetu zájmů, avšak střet zájmů oznámit jednotlivým společníkům, kteří s uzavřením smlouvy budou souhlasit nebo ji alespoň vezmou na vědomí a současně se vzdají práva na svolání valné hromady za účelem projednání této záležitosti. Z rozhodnutí však není zřejmé, za jakých okolností je tato výjimka přípustná.

Závěr

Ačkoli nová rozhodnutí Nejvyššího soudu předznamenávají spíše uvolnění rigidních pravidel o střetu zájmů statutárního orgánu, s ohledem na možné shora popsané negativní důsledky spojené s nedodržením těchto pravidel stanovených zákonem o obchodních korporacích včetně porušení péče řádného hospodáře statutárního orgánu a s tím spojenou

odpovědností lze doporučit vždy svolat valnou hromadu, na níž se v ideálním případě výslovně odsouhlasí uzavření smlouvy, ohledně níž je statutární orgán ve střetu zájmu, a to i za předpokladu, že si je statutární orgán jistý souhlasem všech společníků.

Lola Florianová, senior advokátka
Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o.

EVERSHEDS
SUTHERLAND

Poznámky:

- ¹ § 436 a n. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.
- ² § 54 a n. zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.
- ³ Např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2022, sp. zn. 31 Cdo 1640/2022.

epravo.cz online

Praktické otázky implementace nástrojů umělé inteligence do infrastruktury společností

Připojte se k našemu semináři a objevte, jak EU reguluje umělou inteligenci pro etiku, ochranu práv a bezpečnost. Prozkoumáme, jak implementovat AI systémy do vašich procesů a jak identifikovat a zmírnit rizika. Ideální pro manažery a právníky, kteří chtějí pochopit dopady AI na svou práci.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

VEDEME SVĚTEM PRÁVA

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Do našeho týmu v Praze, Brně a Ostravě
hledáme nové

PRÁVNÍKY a PRÁVNÍČKY

- Chcete se stát vyhledávaným odborníkem na veřejné zakázky nebo chcete raději generální praxi a zabývat se smluvní a sporovou agendou v oblastech obchodního a občanského práva?
- Práce u nás je různorodá a můžete si vybrat své zaměření.
- Staňte se součástí prestižní advokátní kanceláře, mnohonásobného vítěze kategorie veřejné zakázky v soutěži Právnická firma roku.
- Přidejte se k týmu špičkových odborníků.

Kontaktujte nás

■ +420 606 024 476 ■ recruit@mt-legal.com

■ PRAHA ■ BRNO ■ OSTRAVA
■ info@mt-legal.com
■ www.mt-legal.com

„Uplatnění přímého nároku poškozeného po pojišťovně škůdce“, právní nebo již skutečnost?

V případě vzniku škody, a to majetkové nebo nemajetkové, máte právo požadovat náhradu takové škody přímo po škůdci. Ne vždy je škůdce solventní a může škodu nahradit, často je však pojištěný. Tento problém se v některých státech Evropské unie řeší jednoduše, a to možností uplatnění nároku poškozeného přímo po pojišťovně (zajišťující pojištění odpovědnosti) škůdce. České právo bohužel, až na určité výjimky, takovou možnost zásadně nedává. Nicméně aktuální judikatura Nejvyššího soudu otevírá pro dané poškozené nové možnosti. Více se dočtete níže v našem článku.

Odpovědnost za škodu, její pojištění a otázka přímého nároku poškozeného proti pojišťovně (zajišťující pojištění odpovědnosti) škůdce

Škůdcem je osoba, která způsobila škodu svým jednáním, anebo i opomenutím, porušením smlouvy, zákona, či dobrých mravů. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“) upravuje i tzv. zvláštní případy odpovědnosti za škodu. Jedná se např. o škodu na nemovité věci, škodu na odložené věci, škodu způsobenou zvířetem, škodu způsobenou vadou výrobku apod. Škoda se běžně nahrazuje uvedením do předšlého stavu, ale není-li to dobře možné, anebo žádá-li to poškozený, hradí se škoda v penězích.¹

Škoda, kterou škůdce způsobí, může být někdy velmi vysoká a značně by zasáhla

do jeho finančního rozpočtu a možností. Škůdce se nakonec v důsledku své odpovědnosti za ni může dostat i do exekučního řízení, či (pro poškozeného v lepším případě, jak bude vysvětleno níže) insolvenčního řízení pro svůj úpadek.

Obecně z pohledu věřitelů škůdce bývá insolvence škůdce poměrně nepříjemná a většinou nevede v konečném důsledku k žádnému nebo jen zcela mizivému odškodnění. To však nemusí platit, pokud měl škůdce řádně sjednáno platné pojištěné odpovědnosti za škodu.

Pojistnou smlouvou² se pojistitel, tedy pojišťovna, zavazuje vůči pojistníkovi, tedy zpravidla škůdci, poskytnout jemu nebo třetí osobě pojistné plnění, nastane-li nahodilá událost krytá pojištěním (pojistná událost), a pojistník se zavazuje zaplatit pojistiteli pojistné. Z pojiš-

tění odpovědnosti má pojištěný právo, aby za něho pojistitel v případě pojistné události nahradil poškozenému škodu, popřípadě i jinou újmu, v rozsahu a ve výši určené zákonem nebo smlouvou, vznikla-li povinnost k náhradě pojištěnému. Poškozenému vzniká právo na plnění proti pojišťovně (přímý nárok), jen bylo-li to ujednáno, anebo staví-li tak jiný zákon.³

Přímé právo poškozeného na pojistné plnění z pojištění odpovědnosti škůdce je v současné době v českém právním řádu zakotveno příkladmo v zákoně č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla.⁴ Platí, že právo poškozeného na plnění vůči pojistiteli je originárním právem založeným zvláštním právním předpisem či smlouvou, které nemá povahu nároku na náhradu škody, byť je

odvozeno od právního vztahu mezi pojistitelem a pojištěným škůdcem.⁵ Pojistitel se však nestává osobou odpovědnou za škodu namísto škůdce a plnění pojistitele poskytnuté poškozenému není plněním z titulu jeho odpovědnosti za škodu, nýbrž pojistným plněním.⁶

Z pohledu vymáhání škody obecně (s výjimkou shora popsaného tzv. povinného ručení) však doposud bylo v rámci českého právního řádu problematické zejména uplatnění nároku na pojistné plnění poškozeným po pojišťovně (zajišťující pojištění odpovědnosti) škůdce přímo, tedy uplatnění tzv. přímého nároku poškozeného. V těchto případech zákon neupravuje žádný zvláštní postup uplatnění přímého nároku poškozeného vůči pojišťovně škůdce a je třeba vycházet zejména z obecné úpravy pojištění odpovědnosti podle OZ.

Ustálená judikatura a její nový možný průlom

V tomto směru bylo v judikatuře dlouhodobě zastáváno, že: „Pojištěný má právo domáhat se po pojistiteli, aby za něj uhradil způsobenou škodu poškozenému. Rozhodnutí, kterým je pojistiteli uložena povinnost nahradit za pojištěného poškozenému v souladu s pojistnou smlouvou škodu způsobenou pojištěným, zavazuje pouze pojistitele a opravňuje pouze pojištěného, tedy účastníky řízení. Skutečnost, že pojistné plnění má být uhrazeno k rukám poškozeného, nečiní poškozeného osobou oprávněnou domáhat se výkonu předmětného rozhodnutí. Poškozený bude vždy moci uplatňovat své právo na náhradu škody pouze vůči škůdci. Škůdce (pojištěný) však na základě předmětného rozhodnutí bude oprávněn domáhat se toho, aby jej pojistitel zbavil povinnosti (tj. aby konal v jeho prospěch) nahradit jím způsobenou škodu v uvedené výši“.⁷

Průlomové je však rozhodnutí Nejvyššího soudu spis. zn. 29 Cdo 2304/2022, ze dne 30. 6. 2022, kdy Nejvyšší soud závěrem dovodil, že: „Poté, co insolvenční soud rozhodl o úpadku pojištěného z odpovědnosti za škodu a prohlásil konkurs na jeho majetek, je insolvenční správce pojištěného, který poškozenému neuhradil způsobenou škodu, oprávněn domáhat se v nalézacím řízení po pojistiteli toho, aby za něj uhradil škodu přímo

pojištěnému (pozn. autorů: v kontextu celého odůvodnění Rozsudku se zjevně jedná o písařskou chybu a myšleno má být „poškozenému“);⁸ právo požadovat úhradu pojistného plnění do majetkové podstaty mu však nenáleží.“

Ačkoliv je zřejmé, že ani zde nejde o zcela jednoznačný přímý nárok poškozeného proti pojišťovně (zajišťující pojištění odpovědnosti) škůdce, má takový nárok proti pojišťovně v zásadě insolvenční správce škůdce. Ten se však pojistného plnění nemůže domáhat k vyplacení do majetkové podstaty škůdce, ale jeho plnění vyplacení přímo ve prospěch poškozeného.

Podmínkou takového postupu a řešení ze strany poškozeného je, aby ohledně majetku škůdce bylo zahájeno insolvenční řízení pro jeho úpadek a tento byl řešen způsobem konkursu. Dále samozřejmě musí poškozený jako věřitel v takovém insolvenčním řízení včas a řádně přihlásit svou pohledávku. Následně má pak poškozený jako věřitel určité možnosti dané insolvenčním zákonem, jak působit na insolvenčního správce, aby po pojišťovně řádně pojistné plnění vymáhal. Nezbytně samozřejmě také bude, aby pojistná smlouva byla v relevantní dobu platná (např. i z pohledu placení pojistného v relevantní době) a aby dle jejích podmínek byla daná škoda z takového pojištění tzv. likvidní (a to např. z pohledu vymezení pojistné události v pojistných podmínkách, vymezení povinností pojištěného apod.).

Je otázkou, proč český zákonodárce nepředpokládá možnost přímého uplatnění nároku poškozeného na vyplacení pojistného plnění po pojišťovně škůdce i v jiných případech, než je škoda způsobená na základě odpovědnosti z provozu vozidla a je třeba často podstupovat zdlouhavé soudní spory pro vymožení nároku na náhradu škody nikoli po pojišťovně, ale po škůdci. V některých členských státech Evropské unie je možnost přímého uplatnění nároku poškozeného na pojistné plnění proti pojišťovně (zajišťující pojištění odpovědnosti) škůdce však běžnou, a to v zásadě nekomplikovanou praxí. V České republice však bohužel jediným zábleskem možného „snazšího“ uplatnění nároku poškozeného přímo po pojišťovně škůdce zůstává výše zmíněné rozhodnutí Nejvyššího soudu.

Závěr

Pokud budete mít neuhrazený nárok na náhradu škody proti škůdci, tedy dlužníkovi v insolvenčním řízení, otevírá se Vám jako přihlášenému věřiteli možnost jejího uplatnění po pojišťovně škůdce za spolupráce s insolvenčním správcem.

Pokud by škůdce měl uzavřenu pojistnou smlouvu s pojistitelem z jiné země nežli České republiky, a to podle zahraničního práva, bude na místě prověřit, zda Vám použitelný právní řád nedává možnost domoci se pojistného plnění přímo po jeho pojišťovně bez dalšího. V daném směru je velmi účelná a přínosná možnost úzké spolupráce a kontaktů mezi českým a zahraničními advokáty.

JUDr. Alice Kubová Bártková, M.E.S.,
advokátka / Associate Partner,
členka předsednictva ČSDP
JUDr. Kristýna Nováková, advokátka
Rödl & Partner, advokáti, s.r.o.

Rödl & Partner

Poznámky:

- ¹ § 2951 odst. 2 OZ.
- ² § 2758 odst. 1 OZ.
- ³ § 2861 odst. 1 a 2 OZ.
- ⁴ § 9.
- ⁵ MIMROVÁ, Tereza. § 2861 [Základní ustanovení]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 8.
- ⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu spis. zn. 25 Cdo 564/2017, ze dne 29. 11. 2017.
- ⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 12. 2018, sp.zn. 23 Cdo 5969/2017.
- ⁸ Rozsudek se ohledně dané otázky v rámci celého odůvodnění dovolává tehdy aplikovatelného § 44 odst. 1 zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, podle nějž je pojištěný z odpovědnosti za škodu oprávněn domáhat se v soudním řízení po pojistiteli toho, aby za něj uhradil škodu přímo poškozenému. Toto ustanovení v zásadě odpovídá dnešnímu § 2861 OZ.

Získá pracovník svou odměnu za práci? Aneb ručení dodavatele za mzdy

Na začátku letošního roku nabyla účinnosti novela zákoníku práce, která bez větší pozornosti vnáší do našeho právního řádu zásadní novinku v podobě ručení dodavatele za výplaty pracovníků ve stavebnictví. Jaké bude praktické využití tohoto nového institutu, ukáže čas. Po snaze zákonodárců podpořit hladké zaplacení faktur v kratších lhůtách, přichází snaha o to, aby slabší strana – fyzická osoba nepodnikatel zaměstnanec – obdržela odměnu za vykonanou práci.

Úvodem je třeba říci, že tento nový institut se týká zaměstnanců a stavebních podnikatelů a jejich poddodavatelů.

Stavebním podnikatelem se pro tyto účely rozumí podnikatel dle § 14 písm. d) stavebního zákona, jímž je osoba oprávněná ke stavebním či montážním pracím, které tvoří její předmět činnosti dle živnostenského zákona. Zaměstnancem se v tomto případě rozumí zaměstnanec odměňovaný mzdou, ale i platem nebo odměnou z dohody (tj. dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti). Poddodavatelem se pro účely ručení dle § 324a zákoníku práce mimo jiné rozumí i agentura práce, která pro provádění činností, na něž se vztahuje ručení, přidělila své zaměstnance k dodavateli jakožto uživateli.

Dodavatel, který je stavebním podnikatelem, ručí za mzdové nároky zaměstnanců svého poddodavatele, pokud takový poddodavatel nezplatí svým zaměstnancům za práce, které byly vykonány pro dodavatele. Plnění, na které se ručení vztahuje, se musí týkat provádění stavby, změny nebo údržby dokončené stavby, nebo odstraňování stavby. Výše částky pro ručení je omezena výší minimální mzdy; ručení

se tedy netýká plné odměny, kterou měl pracovník obdržet za vykonanou práci od svého zaměstnavatele.

Ručitel plní svou ručitelenskou povinnost na výzvu dotčeného pracovníka. Výzva k uspokojení mzdových nároků musí být písemná, musí obsahovat zákonné náležitosti a musí být doručena ručiteli ve lhůtě tří měsíců od uplynutí období splatnosti odměny (tj. „po vykonání práce, a to nejpozději v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém vzniklo zaměstnanci právo na mzdu nebo plat nebo některou jejich složku“¹ a to v termínu výplaty.)

V případě, že ručitel obdrží výzvu pracovníka k uspokojení mzdových nároků, je povinen mzdové nároky uspokojit do deseti dní od doručení výzvy. V takovém případě ručitel provede i příslušné srážky ze mzdy, odvody ze mzdy a zálohy na daně z příjmů. Ručitel je zároveň povinen o tomto informovat zaměstnavatele daného pracovníka včetně výše vyplacených částek a informací o provedených srážkách. Existuje-li v daném případě smluvní řetězec o více poddodavatelích, ručitel je povinen informovat i další ručitele. V případě, že ručitel neuspokojí

mzdové nároky, vystavuje se riziku udělení pokuty za přešůpek, a to až do výše 2 000 000 Kč.

V neposlední řadě je nutno podotknout, že dojde-li k aplikaci ručení, má ručitel nárok na náhradu plnění, které poskytl. Tento nárok uplatňuje vůči příslušnému poddodavateli, za něhož plnil. Jedná-li se o smluvní řetězec o více poddodavatelích, společně a nerozdílně ručí s dodavatelem podle § 324a odst. 1 zákoníku práce i dodavatel na nejvyšším stupni smluvního řetězce.

V té souvislosti stojí jistě za zmínku také informační povinnost zaměstnavatelů vůči zaměstnancům sdělovaná prostřednictvím zástupců zaměstnanců (např. odborová organizace) podle § 279 odst. 1 zákoníku práce, kdy se tímto nově zavedeným institutem ručení rozšiřuje i zaměstnavatelova informační povinnost. Zaměstnavatel je povinen poskytnout nejenom samotné informace o ručení, ale i informace o osobách ručitelů včetně jejich změn, podmínkách, lhůtách a postupech pro uplatnění práva vůči ručiteli, a to před zahájením práce na smluvním plnění. V případě, že tak zaměstnavatel neučiní, vystavuje

Preciznost, rychlost
a spolehlivost ve všem,
co děláme

NAŠE SLUŽBY

- OCEŇOVÁNÍ PODNIKU JAKO CELKU
- ZNALECKÉ POSUDKY PRO KONKURZY A REORGANIZACE
- OCEŇOVÁNÍ NEMOVITOSTÍ
- ZNALECKÉ POSUDKY PRO SOUDNÍ SPORY A ARBITRÁŽE
- EXPERTNÍ ANALÝZY A TRANSAKČNÍ PORADENSTVÍ
- ZNALECKÉ POSUDKY PRO TRANSFEROVÉ CENY

je se riziku sankce za přešůpek, a to až do výše 200 000 Kč. Pro vyloučení všech pochybností uvádíme, že se nejedná o informační povinnosti dle § 37 a § 77a zákoníku práce. Pro již započatá smluvní plnění platí, že podle čl. VI bod 8 zákona č. 408/2023 Sb., (novely) je potřeba, aby zaměstnavatel poskytl tyto informace podle § 279 odst. 1 písm. j) zákoníku práce do jednoho měsíce ode dne nabytí účinnosti zákona č. 408/2023 Sb.

Musí ručitel platit vždy?

Nikoliv. Ručitel však musí jednat preventivně a vyžádat si předem zákonem stanovené dokumenty od poddodavatele. Mezi tyto dokumenty patří potvrzení o tom, že poddodavatel nemá nedoplatek na pojistném a penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na veřejném zdravotním pojištění a potvrzení, že za určité období nebyla poddodavatel pravomocně uložena pokuta vyšší než 100 000 Kč za porušení povinností vyplývajících z pracovněprávních předpisů. Pokud ručitel

splní zákonné podmínky a vyžádá si uvedená potvrzení, pak ručení nevznikne a neručí „ani za mzdové nároky zaměstnanců poddodavatelů na nižších stupních smluvního řetězce“.² Zákoník práce však na tomto místě neuvádí, kdo má být vydavatelem požadovaných potvrzení. Lze předpokládat, že potvrzení ohledně pravidelných plateb vůči státu budou vydávat příslušné orgány veřejné správy stejně tak, jako je to v oblasti zadávání veřejných zakázek. Kdo však vydá potvrzení o neudělení pokuty za porušení povinností zaměstnavatele z pracovněprávních předpisů? V úvahu přichází Státní úřad inspekce práce a jeho oblastní inspektoráty v souladu se zákonem o inspekci práce. Je otázkou, zda v praxi nebudou ručitelé požadovat i další potvrzení od jiných orgánů, které jsou spíše šířeji navazující na pracovní prostředí.

Na závěr lze doplnit, že návrh nové úpravy byl projevem pozměňovacího návrhu v legislativním procesu v Poslanecké sněmovně ke sněmovnímu tisku týkajícímu se vládního návrhu novely zákona

o zaměstnanosti. Nejednalo se o vládní návrh zákona. Otázky spojené s aplikací a realizací vyjasní až budoucí praxe a judikatura.

JUDr. Miroslava Siváková,
advokátní koncipientka

JUDr. Lenka Příkazská, advokátka, partnerka
HSP & Partners, advokátní kancelář s.r.o.

HSP ADVOKÁTNÍ
KANCELÁŘ

Poznámky:

- ¹ Ustanovení § 141 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.
- ² Ustanovení § 324a odst. 8 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

epravo.cz online

Překážky v práci všeho druhu

Prozkoumejte překážky v práci z pohledu zaměstnance i zaměstnavatele. Věnujeme se nejčastějším případům, náhradám a možnostem při dlouhodobějších překážkách. Probereme i právní úpravu překážek u prací mimo pracovní poměr.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

Souběhy funkcí aktuálně: Kde leží hranice mezi smluvní volností, kogentností korporálního práva, právem na svobodnou volbu povolání a ochrannou funkcí pracovního práva?

Diskuse o možnosti souběhu výkonu funkce člena statutárního orgánu obchodní korporace a pracovního poměru tohoto člena u téže obchodní korporace jsou v oblasti pracovního i korporálního práva již evergreenem. Odpověď na otázku, zda je souběh výkonu funkce a pracovního poměru přípustný či nikoli, prošla pod vlivem judikatury dynamickým vývojem. Zatím poslední střípek do judikurní mozaiky zasadil nedávný náleží Ústavního soudu („Nález“),¹ který otázku přípustnosti souběhů opět o něco více vyjasnil. A nejen to – vyslovil i celou řadu úvah, které nejsou bez praktického významu a stojí za to jim věnovat pozornost.

Obecně k souběhům a jejich druhům

Než se pustíme do rozboru Nálezu, připomeňme, co je jádrem problematiky souběhů.

Člen statutárního orgánu obchodní korporace (jednatel, člen představenstva atp.) vykonává tuto funkci zpravidla na základě tzv. smlouvy o výkonu funkce.² Jedná se de facto o určitý typ mandátní (příkazní) smlouvy.³ Z toho plyne, že vztah mezi členem statutárního orgánu obchodní korporace a touto obchodní korporací je obchodněprávním vztahem řídicím se zákonem o obchodních korporacích a občanským zákoníkem. Toto pravidlo však neplatí absolutně.

V praxi nezřídka dochází k situaci, kdy vedle smlouvy o výkonu funkce má statutár s obchodní korporací uzavřenu též pracovní smlouvu. Tímto dochází

k tzv. souběhu, přesněji řečeno paralelní existenci obchodněprávního a pracovněprávního vztahu statutára vůči obchodní korporaci. V praxi může nastat buďto „souběh pravý“ nebo „souběh nepravý“. Rozlišení vychází z toho, jakou činnost statutár na základě pracovní smlouvy pro obchodní korporaci vykonává, resp. jaký druh práce je v pracovní smlouvě uveden.

Pokud je druhem práce statutára dle pracovní smlouvy „manažerská činnost“, tj. činnost, která se překrývá s činností, která spadá do tzv. obchodního vedení společnosti, a kterou statutár vykonává též dle smlouvy o výkonu funkce, jedná se o souběh pravý. Od pravého souběhu je třeba odlišit souběh nepravý. Při nepravém souběhu sice rovněž statutár vykonává určitou činnost pro obchodní korporaci na základě pracovní smlouvy, avšak tato činnost se nijak nepřekrývá

s činností spočívající v obchodním vedení společnosti.

Nepravé souběhy jsou v českém právním prostředí již tradičně přípustné a soudy v nich neshledávají potíž. Vysvětleno na příkladu – nečiní problém, aby například člen představenstva akciové společnosti podnikající ve výrobě masokombinátů byl u téže akciové společnosti zaměstnán v pracovním poměru jako řezník. I laikovi je na první pohled zřejmé, že průsečík mezi zručným zpracováním masa a odpovědným ekonomickým řízením společnosti půjde najít jen stěží.

S pravými souběhy je to o poznání složitější. Pokud totiž jednu a tutéž (manažerskou) činnost statutár vykonává pro obchodní korporaci z titulu jak smlouvy o výkonu funkce, tak z titulu pracovní smlouvy, lze jen těžko odlišit, ve kterém smluvním režimu se statutár právě po-

hybuje. Toto rozlišení je přitom zcela zásadní (zejména pokud jde o odpovědnost za škodu), jak bude vysvětleno níže. Byť obecné soudy pod vlivem rozhodovací činnosti Ústavního soudu opustily dnes již překonaný postoj, že souběh výkonu funkce člena statutárního orgánu a pracovního poměru tohoto člena s obchodní korporací je obecně zakázán,⁴ nelze ignorovat podmínky, které je dle Ústavního soudu pro přípustnost tzv. pravého souběhu nutno dodržet. Právě tyto podmínky alespoň částečně krystalizuje níže rozebraný Nález.

Skutkové okolnosti případu – rozdíly mezi „nemanážerskou“ a „manažerskou“ pracovní smlouvou statutára

Stěžovatel (člen představenstva české akciové společnosti) měl s touto společností uzavřenu vedle smlouvy o výkonu funkce též „manažerskou“ pracovní smlouvu na pozici generálního ředitele. Jednalo se tedy o pravý souběh funkcí.⁵ Došlo však k tomu, že stěžovatel byl akciovou společností odvolán jak z funkce předsedy představenstva (dle smlouvy o výkonu funkce), tak z funkce generálního ředitele (vykonávané na základě pracovní smlouvy). Poté, co byl stěžovatel odvolán z výkonu funkce generálního ředitele (tj. z pozice vedoucího zaměstnance), byl následně se stěžovatelem pro nadbytečnost skončen jeho pracovní poměr u akciové společnosti.

V návaznosti na shora popsané události vznikl spor mezi stěžovatelem a akciovou společností. Ten se primárně netýkal otázky přípustnosti tzv. pravého souběhu, ale vzájemných finančních nároků akciové společnosti a stěžovatele. Akciová společnost se domáhala, aby jí stěžovatel (bývalý generální ředitel) vrátil bezdůvodné obohacení odpovídající částce odměny, která byla dle „manažerské“ pracovní smlouvy stěžovateli vyplacena. Akciová společnost namítala, že na tuto odměnu generálnímu řediteli nevznikl nárok, protože daná „manažerská“ pracovní smlouva byla neplatná. Stěžovatel se po akciové společnosti oproti tomu domáhal náhrady mzdy za období, kdy běžela „výpovědní doba“ z jeho „pracovního poměru“ u akciové společnosti.

Při posuzování nároků obou účastníků obecné soudy uzavřely, že stěžovatel vy-

konával funkci člena statutárního orgánu (předsedy představenstva) akciové společnosti na základě smlouvy o výkonu funkce. Zároveň měl pro výkon pozice generálního ředitele s akciovou společností uzavřenu „manažerskou smlouvu“, která byla podřízena zákoníku práce, avšak s limity, které stanoví korporáční právo a obecné občanské právo. „Manažerskou smlouvu“ (sjednanou v režimu zákoníku práce) soudy posoudily podle jejího obsahu jako smlouvu upravující určité otázky týkající se výkonu funkce člena představenstva, resp. jako zvláštní dodatek ke smlouvě o výkonu funkce. Dovodily, že k účinnosti této smlouvy bylo třeba její schválení valnou hromadou akciové společnosti, ke kterému však nedošlo. Proto nemohl stěžovateli vzniknout nárok na sjednanou odměnu, ale pouze na odměnu obvyklou.⁶ Stejně tak bylo judikováno, že náhrada odměny za dobu trvání výpovědní doby závisela na účinnosti manažerské pracovní smlouvy – jelikož účinná nebyla, žaloba na vyplacení náhrady odměny byla zamítnuta.⁷ I když stěžovatel shora popsané závěry nižších soudů považoval za protiústavní a rozporné mj. se zásadou autonomie vůle, Ústavní soud jeho názoru nepřisvědčil.

Co tedy výše uvedené závěry znamená pro praxi? Je-li se členem statutárního orgánu uzavírána pracovní smlouva v nepravém souběhu, nevyžaduje se k její účinnosti schválení nejvyšším orgánem obchodní korporace. U takové „běžné“ či „nemanážerské“ pracovní smlouvy by byl požadavek na její schválení nejvyšším orgánem obchodní korporace (valnou hromadou) nepřiměřený.

Pokud však je se statutárem uzavřena pracovní „manažerská“ smlouva, jejímž obsahem je výkon práce, která se svou povahou „překrývá“ s výkonem funkce statutára, a která je navíc z vůle smluvních stran podřízena režimu zákoníku práce, je pro účinnost takové smlouvy potřeba, aby byla schválena nejvyšším orgánem obchodní korporace (valnou hromadou). Bez tohoto schválení bude smlouva neúčinná.

Může být vztah statutára k obchodní korporaci založený „manažerskou smlouvou“ vztahem pracovního práva?

Jedním z argumentů, kterými stěžovatel ve shora popsaném případě brojil proti

závěru nižších soudů, byl údajný rozpor těchto závěrů s Ústavou a Listinou základních práv a svobod. Stěžovatel měl za to, že pokud je vzájemnou vůlí stran uzavřít mezi sebou pracovní smlouvu řídicí se zákoníkem práce, jejímž obsahem je výkon činností spadajících do obchodního vedení obchodní korporace, je v rozporu se zásadou autonomie vůle, pokud soudy tuto pracovní smlouvu považují za dodatek ke smlouvě o výkonu funkce a podřizují ji režimu korporáčního práva. Vypořádáním tohoto argumentu stěžovatele Ústavní soud implicitně zodpověděl otázkou, zda právní vztah mezi obchodní korporací a statutárním orgánem obchodní korporace založený „manažerskou smlouvou“ může být bez dalšího vztahem pracovního práva.

Ústavní soud dospěl k nespornému závěru, že nikoli. Jakkoli je titulem k výkonu některých činností spadajících do obchodního vedení společnosti pracovní smlouva, manažer (statutár) se jejím uzavřením nemůže zbavit specifik postavení člena statutárního orgánu obchodní korporace, zejména pokud jde o zákonnou povinnost statutára jednat s péčí řádného hospodáře a z ní vyplývající povinnost loajality a péče. Při porušení tohoto standardu je povinen k náhradě způsobené újmy, aniž by byla limitována její výše. Výkon funkce statutára obchodní korporace tedy není závislou prací a statutáři nelze garantovat stejnou míru ochrany, kterou zaměstnanci jako slabší straně pracovního vztahu poskytuje zákoník práce. Pokud bychom připustili (s odkazem na smluvní volnost a zásadu autonomie vůle), že statutár může vedle smlouvy o výkonu funkce uzavřít s obchodní korporací další (svoji povahou nezávislou) pracovní smlouvu, v níž by jako druh práce bylo sjednáno obchodní vedení společnosti, připustili bychom de facto obcházení ochranných mechanismů korporáčního práva.

Dle Ústavního soudu je tak zcela legitimní, že nižší soudy změnilly charakter smlouvy uzavřené mezi stěžovatelem a akciovou společností z pracovního na obchodněprávní. Zásada autonomie vůle a pacta sunt servanda tím porušeny nebyly – naopak, byly respektovány, a to tím, že bylo akceptováno podřízení smlouvy režimu zákoníku práce, avšak s limity plynoucími z kogentních pravidel korporáčního práva. Tento závěr koresponduje i s dří-

MAŠEK

/PARTNERS

advokátní kancelář

www.masekpartners.cz

Ovocný trh 573/12 · 110 00 Praha 1

vější rozhodovací praxí Nejvyššího soudu, dle které vztah mezi členem statutárního orgánu a obchodní korporací, jehož předmětem je výkon činností spadajících do působnosti statutárního orgánu, může být podřízen i zákoníku práce, aniž by se tím ovšem stal vztahem pracovněprávním.⁸ Z toho lze učinit závěr, že pokud jde o „sílu“ korporativního a pracovního práva, považuje Ústavní soud i Nejvyšší soud korporativní právo za silnější.

S ohledem na výše uvedené před Ústavním soudem logicky neobstála ani námitka stěžovatele, že podřízení pracovní smlouvy stěžovatele limitům korporativního práva představovalo ze strany nižších soudů porušení práva stěžovatele na svobodnou volbu povolání.⁹ Závěry obecných soudů nelze vnímat tak, že by byl stěžovatel omezen ve výkonu jakéhokoliv povolání, pracovní funkce či činnosti. Pouze stanovily, že tak nečinil (navzdory uzavření „pracovní smlouvy“) v pracovním poměru, ale v režimu smlouvy o výkonu funkce člena statutárního orgánu. Při opačném výkladu by dle Ústavního soudu měl stěžovatel možnost svévolně rozhodnout o právní povaze své pracovní činnosti bez ohledu na zákonem nastavený rámec fungování obchodních korporací a vymezení pozice členů volených orgánů.

Dlužno dodat, že shora popsané závěry Ústavního soudu se nijak nevymykají přístupům, které vůči „rozměňování“ materiální podstaty řídicí působnosti členů volených orgánů obchodních korporací zaujímají soudy i zákonodárci v sousedních státech. Německé soudy např. opakovaně judikovaly, že ačkoli lze pro smlouvu o výkonu funkce mezi obchodní korporací a členem jejího statutárního orgánu využít analogicky norem pracovního práva, členové statutárního orgánu nejsou zaměstnanci a „manažerská“ smlouva uzavřená mezi statutárem a obchodní korporací nezakládá pracovní poměr. Oproti tomu v Rakousku má smlouva uzavřená mezi statutárem a obchodní korporací charakter zvláštního smluvního typu. Analogicky lze využít právní úpravu pracovní smlouvy, avšak i zde bez ochranných prvků plynoucích z pracovního práva.

Závěry a doporučení

Závěry Ústavního soudu jsou logické. Odpovědnost zaměstnance v pracovním poměru (není rozhodné, zda zaměstnan-

ce řadového či zaměstnance vedoucího) je limitována příslušnými ustanoveními zákoníku práce. V případě nedbalostního jednání zaměstnanec odpovídá za škodu pouze do výše 4,5násobku svého průměrného měsíčního výdělku. Oproti tomu zákon o obchodních korporacích, resp. občanský zákoník, stanoví statutáři povinnost jednat s péčí řádného hospodáře. Při porušení této povinnosti není výše odpovědnosti za škodu statutára limitována.

Jak již bylo zmíněno, aktuální judikatura souběhy funkcí nezakazuje, stejně jako nezakazuje podřídit režim výkonu funkce statutára zákoníku práce. Avšak pouze tam, kde se tento režim nestřetává s kogentní úpravou zákona o obchodních korporacích. Je logické, že soukromoprávní zásada autonomie vůle a pacta sunt servanda nemůže být bezbřehá. Takovéto „fištrónství“, kdy se statutár snaží obejít v zásadě neomezenou odpovědnost z titulu své funkce tím, že se ji pokouší rozmělnit ochrannou funkcí pracovního práva, nemůže v zákoně nalézt oporu. Je sice pravdou, že stejně jako pracovní pozici dle pracovní smlouvy přijímá statutár i svou funkci dobrovolně – v dikci obchodního práva však ne jako slabší strana hodná ochrany, ale jako profesionál nesoucí plnou odpovědnost za svá rozhodnutí. Demonstrováno na příkladu z úvodu – je zcela legitimní, aby byl statutár akciové společnosti podnikající ve zpracování masa chráněn zákoníkem práce v případě, že bude pro akciovou společnost na základě pracovní smlouvy pracovat jako řezník a způsobí této společnosti při zpracování masa škodu. Na druhou stranu nelze vnímat jako spravedlivé, aby mu stejná ochrana byla garantována i tehdy, pokud by např. z titulu výkonu funkce předsedy představenstva přivedl společnost do úpadku.

Nezbývá než si položit otázku, zda má pro obchodní korporaci vůbec smysl, aby se na „tenký led“ tzv. „pravých souběhů“ vydala. Odpověď je nasnadě. Z praktického hlediska lze doporučit se pravým souběhům spíše vyhnout. I když jsou po přijetí Nálezu podmínky jejich přípustnosti v zásadě jasné, mohou být pravé souběhy pro obchodní korporaci spíše komplikací než výhodou. V praxi totiž může být velmi obtížné určit, zda činnosti statutára vykonávané dle pracovní smlouvy spadají do obchodního vedení dané

korporace, tj. zda se na danou smlouvu vztáhnou podmínky pro její účinnost vymezené Nálezem (především povinnost schválit takovou smlouvu nejvyšším orgánem). Kromě toho soudy nahlížejí na pravé souběhy poměrně přísnou optikou a nelze vyloučit, že by paralelní existenci manažerské smlouvy a smlouvy o výkonu funkce posoudily jako nedovolené obcházení limitů korporativního práva. Nebude-li mít obchodní korporace pro uzavření „manažerské“ pracovní smlouvy se statutárem vedle smlouvy o výkonu funkce objektivní a pádné důvody, lze doporučit, aby práva a povinnosti statutára plynoucí z výkonu jeho funkce byly upraveny výlučně smlouvou o výkonu funkce. ☹

JUDr. Jáchym Stolička, advokát
Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

AegisLaw

Poznámky:

- ¹ Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 410/23 ze dne 17. 1. 2024.
- ² Blíže ke smlouvě o výkonu funkce viz § 59 zákona o obchodních korporacích.
- ³ Dle § 2430 občanského zákoníku se příkazní smlouvou příkazník zavazuje obstatat záležitost příkazce.
- ⁴ Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 190/15 ze dne 13. 9. 2016.
- ⁵ Pracovní manažerská smlouva byla podřízena režimu zákoníku práce.
- ⁶ S ohledem na skutkové okolnosti dospěly soudy k závěru, že stěžovatel ani tento nárok nemá, neboť porušil povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, mj. tím, že si nechal vyplatit pohyblivou část odměny, aniž byla splněna kritéria pro její výplatu.
- ⁷ Rozsudek č. j. 16 Co 32/2020- 974 ze dne 23. 2. 2022.
- ⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 4831/2017 ze dne 11. 4. 2018.
- ⁹ Čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Role věřitelů v preventivní restrukturalizaci, kdo se o preventivní restrukturalizaci dozví?

Jednou z právních novinek, kterou nám přinesl rok 2023, byla preventivní restrukturalizace. Český zákonodárce novým zákonem o preventivní restrukturalizaci transponoval (s jistým zpožděním) evropskou směrnici.¹ Zákon o preventivní restrukturalizaci vstoupil v účinnost 23. 9. 2023. V tomto článku bych Vám ráda představila několik podstatných bodů, o které se preventivní restrukturalizace opírá s důrazem na postavení věřitelů v preventivní restrukturalizaci.

Preventivní restrukturalizaci lze definovat jako proces, který má vést k ozdravení a obnově provozuschopnosti závodu obchodní korporace. Zákon o preventivní restrukturalizaci se uplatní pouze na obchodní korporace. Z jeho působnosti jsou tak vyčleněny nejen ostatní právnické osoby ale i podnikající fyzické osoby. Preventivní restrukturalizaci je podnikatel (tedy obchodní korporace) oprávněn v dobré víře zahájit, není-li v úpadku (ve formě platební neschopnosti), přestože čelí závažným finančním potížím, na základě kterých je možné předpokládat, že bez aktivního přijetí restrukturalizačních opatření dojde k jeho úpadku.

Česká transpozice zmíněné evropské směrnice je specifická svým soukromoprávním přístupem, který se opírá o neveřejnou diskusi a dialog mezi pod-

nikatelem a jeho (vybranými) věřiteli. Podaří-li se podnikateli vést dialog s jeho věřiteli a získat jejich důvěru a následně souhlas, je intervence (tzv. restrukturalizačního) soudu omezena na minimum. Velkou výhodou preventivní restrukturalizace (oproti insolvenčnímu řízení) je její omezená publicita.² Ta může být velkým benefitem pro podnikatele, kteří čelí finančním potížím, ale stále chtějí chránit dobré jméno obchodní korporace. Je totiž na podnikateli, komu o svých finančních potížích řekne a s kým o preventivní restrukturalizaci bude jednat. Musí však jednat v dobré víře a odůvodněně s cílem úspěšné preventivní restrukturalizace.

Věřitele, které podnikatel vybere a osloví, zákon označuje jako dotčené strany. Právě do jejich práv či nároků má být preventivní restrukturalizací zasaženo. Ostatní (nevybraní) věřitelé jsou však chráněni. Pre-

ventivní restrukturalizace se zakládá na jednoduché, ale zásadní myšlence – pokud „nevybraný“ věřitel (který nebyl podnikatelem vybrán jako tzv. dotčená strana, se kterou bude podnikatel jednat v rámci preventivní restrukturalizace) nebude preventivní restrukturalizací a finanční situací podnikatele dotčen, tzn. jeho pohledávky budou včas a řádně placeny, nemusí o preventivní restrukturalizaci podnikatele vůbec vědět. Tímto způsobem je v preventivní restrukturalizaci kompenzována informační nerovnost.

Další výhodou preventivní restrukturalizace oproti insolvenčnímu řízení spočívá i v její neformálnosti a předpokládá se i její menší časová náročnost. K přijetí restrukturalizačního plánu (nejdůležitějšího dokumentu preventivní restrukturalizace, viz níže) by totiž mělo dojít v řádu měsíců.³

Průběh preventivní restrukturalizace

Vše začíná vypracováním tzv. sanačního projektu. Jedná se o rámcový dokument, ve kterém musí daný podnikatel (obchodní korporace) popsat výsledky svého podnikání, finanční potíže a jejich příčiny a samozřejmě musí také předložit návrh jejich řešení. Součástí sanačního projektu je i vymezení okruhu dotčených a nedotčených stran (věřitelů), tzn. určení věřitelů, kteří se budou účastnit preventivní restrukturalizace a kteří budou hlasovat o restrukturalizačním plánu. Podnikatel přiloží sanační projekt k oficiální výzvě a tu následně rozešle (odůvodněně) vybraným věřitelům. To je první krok v preventivní restrukturalizaci. Cílem preventivní restrukturalizace je přeměnit rámcový sanační projekt do konkrétního restrukturalizačního plánu a získat souhlas dostatečného počtu věřitelů s tímto dokumentem.

Klíčovým dokumentem preventivní restrukturalizace je právě restrukturalizační plán, ve kterém dotčený podnikatel zodpoví, jak a pomocí kterých konkrétních restrukturalizačních opatření hodlá své finanční obtíže řešit. Zákon předkládá demonstrativní výčet restrukturalizačních opatření a rozděluje je do čtyř skupin: restrukturalizace majetku, závazků, vlastního kapitálu a provozní změny.⁴ Některá z těchto opatření představují výjimečné prostředky, které podnikateli jako dlužníkovi jinak mimo rámec preventivní restrukturalizace nepřísluší. Za zmínku jistě stojí např. prodloužení doby splatnosti dluhů, snížení výše dluhů, či úplné prominutí dluhu. Lze očekávat, že restrukturalizační plán bude často obsahovat i přijetí nového financování, které podnikateli pomůže k obnově provozuschopnosti jeho závodu pomocí nového přílivu peněz.

Restrukturalizační plán bude vždy šit na míru každému podnikateli, který může využít při jeho sestavování pomoci odborníků – advokátů a ekonomických poradců. Podnikatel bude muset vždy (v dobré víře) volit taková restrukturalizační opatření, která mají šanci dosáhnout vytouženého cíle, tedy zachování závodu, ale také se kterými bude souhlasit dostatečný počet věřitelů (jako dotčených stran). Preventivní restrukturalizace by totiž měla být pro věřitele výhodnější než eventuelní insolvence.

Dotčené strany jsou při hlasování rozděleny do skupin, podobně jak to známe z insolvenčního řízení. Restrukturalizační plán je přijat, pokud jej (i) přijala skupina dotčených stran s nejméně $\frac{3}{4}$ většinou všech hlasů v dané skupině (dle výše pohledávek) a současně (ii) tak učinila většina skupin dotčených stran.⁵

K přijetí restrukturalizačního plánu ale může dojít, i když nebude docíleno výše uvedeného souhlasu. Do našeho právního řádu se prostřednictvím nového zákona dostala totiž také možnost tzv. cross-class cram-down tedy „vnučení“ restrukturalizačního plánu soudem i přes nesouhlas určitého počtu dotčených stran. Podnikatel, který nedocílí potřebného souhlasu věřitelů, stále může na základě soudního rozhodnutí za určitých (striktních) zákonných podmínek úspěšně projít preventivní restrukturalizací. Jako úplné minimum je vyžadován souhlas jedné skupiny dotčených stran, rovnost zacházení s obdobnými pohledávkami všech věřitelů, poctivý záměr podnikatele a souhlasících dotčených stran a spravedlivost restrukturalizačního plánu.

Zákon počítá s tím, že pro obnovu provozuschopnosti závodu podnikatele bude zpravidla potřeba přílivu nových finančních prostředků. Z tohoto důvodu chrání věřitele poskytující prozatímní a nové financování v rámci preventivní restrukturalizace proti odpůřčím žalobám insolvenčního správce, i pokud se preventivní restrukturalizace nezdaří.⁶ Dále jim garantuje právo na přednostní uspokojení pohledávek v případném insolvenčním řízení.

Preventivní restrukturalizace představuje pro podnikatele možnost, nikoli povinnost. Přesto je třeba zmínit druhou stranu mince v podobě odpovědnosti členů statutárních orgánů, pokud neinformovaně či neopodstatněně této možnosti nevyužijí. Odvracet hrozící úpadek obchodní korporace je bezpochyby součástí péče řádného hospodáře. Členové statutárního orgánu za tímto účelem musí jednat vždy, aby se vyhnuli následkům porušení této povinnosti – získají tak např. ochranu před žalobou na doplnění pasiv a postižením osobního majetku (a to i když ve svých preventivních snahách nebudou úspěšní). Nezbyvá než čekat, kolik členů statutárních orgánů tento zcela nový

institut využije a o kolika (úspěšných) preventivních restrukturalizacích se dozvíme.

Mgr. Tereza Běhounková, koncipientka
PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář

P / R / K
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Poznámky:

- ¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o restrukturalizaci a insolvenční).
- ² Zákon předpokládá vznik tzv. restrukturalizačního rejstříku, který ovšem doposud nefunguje. Informace by se měly zveřejňovat na úředních deskách jednotlivých soudů, nyní by měla restrukturalizační rejstřík zastoupit také sbírka listin obchodního rejstříku a Obchodní věstník.
- ³ S tím také počítal český zákonodárce. Nebylo-li totiž návrh restrukturalizačního plánu předložen dotčeným stranám k hlasování do 6 měsíců od zahájení preventivní restrukturalizace, preventivní restrukturalizace končí.
- ⁴ Viz. § 16 a násl. zákona č. 284/2023 Sb., o preventivní restrukturalizaci.
- ⁵ Účinnost restrukturalizačního plánu nastává přijetím dotčenými stranami, v zákonem konkretizovaných případech nastává účinnost až rozhodnutím restrukturalizačního soudu. Zpravidla půjde o případy, kdy bude zasaženo do práv dalších osob – zásah do práv zaměstnanců obchodní korporace či přijetí nového financování.
- ⁶ Tato ochrana je poskytována i advokátům, ekonomickým poradcům a dodavatelům, kteří budou podnikateli poskytovat služby během preventivní restrukturalizace.

act

Řanda Havel Legal

**Amsterdam • Bratislava • Bucharest • Budapest • Frankfurt
Milan • Paris • Prague • Sofia • Vienna • Warsaw**

actlegal.com • actlegal-rhl.com

**Recommended
Czech Law Firm**
•
The Legal 500

**Recommended
Czech Law Firm**
•
ILFR1000

**2018-2023
Právníká firma
roku**

Okamžité zrušení pracovního poměru

Okamžité zrušení pracovního poměru je jedním ze způsobů skončení pracovního poměru, jež je zakotven zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce. Přistoupit k němu lze však jen v zákonem vymezených případech. Doručením druhé smluvní straně pak pracovní poměr končí, na rozdíl od skončení pracovního poměru výpovědí zde tak neběží žádná výpovědní doba.

K okamžitému zrušení pracovního poměru může přistoupit jak zaměstnanec, tak zaměstnavatel. Zaměstnanec může pracovní poměr zrušit okamžitě jen jestliže, buď a) podle lékařského posudku vydaného poskytovatelem pracovnělékařských služeb nebo rozhodnutí příslušného správního orgánu, který lékařský posudek přezkoumává, nemůže dále konat práci bez vážného ohrožení svého zdraví a zaměstnavatel mu neumožnil v době 15 dnů ode dne předložení tohoto posudku výkon jiné pro něho vhodné práce, nebo b) zaměstnavatel mu nevyplatil mzdu nebo plat nebo náhradu mzdy nebo platu anebo jakoukoli jejich část do 15 dnů po uplynutí období splatnosti. Je však třeba doplnit, že zákon mluví o splatnosti mzdy nebo platu dle § 141 odst. 1, tedy že mzda či plat jsou splatné po vykonání práce, a to nejpozději v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém vzniklo zaměstnanci právo na mzdu nebo plat nebo některou jejich složku. Zde zaměstnanci často při okamžitém zrušení pracovního poměru chybují, když zaměňují splatnost mzdy či platu dle § 141 odst. 1 zákoníku práce a termíny výplaty mzdy či platu. Výsledkem pak může být, že okamžité zrušení pracovního poměru je dáno ještě před

tím, než jsou pro něj naplněny důvody a není tak platným úkonem.

I v případě okamžitého zrušení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele zákoník práce upravuje dva možné důvody, kdy může zaměstnavatel k ukončení pracovního poměru tímto způsobem přistoupit. Zákoník práce však výslovně uvádí, že zaměstnavatel může výjimečně pracovní poměr okamžitě zrušit jen tehdy, jsou-li naplněny následující důvody. Prvním z důvodů je situace, kdy byl zaměstnanec pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu delší než 1 rok, nebo byl-li pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin spáchaný při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu nejméně 6 měsíců. Je třeba zdůraznit, že v obou případech se jedná o pravomocné odsouzení, není tak možné přistoupit k okamžitému zrušení z tohoto důvodu například po sdělení obvinění nebo po vynesení rozsudku soudu prvního stupně. Dále je nutné, aby se jednalo o úmyslný trestný čin, nepostačuje tak trestný čin nedbalostní a zároveň musí být zaměstnanci uložen trest nepodmíněný; pro případ, že by tak byl uložen trest odnětí svobody, jež bude

podmíněně odložen na zkušební dobu, nelze k okamžitému zrušení pracovního poměru přistoupit. Pro případ, že dojde k odsouzení zaměstnance k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, ale nejsou splněny podmínky pro okamžité zrušení pracovního poměru, bude se jednat o překážku na straně zaměstnance.

Vedle důvodů, jež jsou spojené s pravomocným odsouzením zaměstnance za trestný čin, zákoník práce umožňuje okamžitě zrušit pracovní poměr též v případě, že zaměstnanec poruší povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvláště hrubým způsobem. K naplnění uvedeného důvodu je tak třeba jednak porušení některé z povinností, jež vyplývá z právních předpisů, jež se vztahují k zaměstnancem vykonávané práci, ale zároveň musí toto porušení pracovních povinností dosáhnout zvláště hrubé intenzity. Zatímco s vymezením porušení povinností zaměstnanců problémy nebývají, s posouzením intenzity porušení povinností je to už v praxi složitější, jelikož neexistuje žádná zákonná definice, která by vymezovala, co je a co není intenzitou zvláště hrubé porušení povinností. Při hodnocení intenzity porušení se pak přihlíží např. k osobě zaměstnan-

ce, k funkci, kterou zastává, k dosavadnímu postoji k plnění pracovních úkolů, k době a situaci, v níž došlo k porušení povinností, k míře jeho zavinění, ke způsobu a intenzitě porušení konkrétních povinností zaměstnance, k důsledkům porušení povinností pro zaměstnavatele či k tomu, zda svým jednáním zaměstnanec způsobil zaměstnavateli škodu. Jiné hodnocení intenzity tak bude u zaměstnance, který si dosud plnil vždy své povinnosti řádně, nebyly k jeho práci žádné výtky, a jiná situace může nastat u zaměstnance, jež si své pracovní povinnosti opakovaně neplní řádně, neplní pokyny nadřízeného, nedodrжуje začátek či konec směn apod. V každém jednotlivém případě tak bude nutné posoudit, zda s ohledem na veškeré okolnosti daného případu lze po zaměstnavateli spravedlivě žádat, aby zaměstnance dále zaměstnával, a to byť i jen po dobu výpovědní doby. Jako příklady odůvodňující okamžité zrušení pracovního poměru lze uvést neomluvenou absenci zaměstnance, kdy judikatura dospěla k tomu, že důvod pro okamžité zrušení pracovního poměru nastává při neomluvené absenci alespoň 5 dní (např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 2542/2007). Stejně tak lze říci, že v případě, že se zaměstnanec dopustí útoku na majetek zaměstnavatele, lze to považovat za důvod pro okamžité zrušení pracovního poměru, a to ať už jde o přímý útok ve smyslu krádeže či poškození majetku nebo situaci kdy se zaměstnanec obohací na úkor zaměstnavatele tím, že falšuje svoji docházku a je mu tak vyplacena mzda za práci, kterou nevykonal (viz. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 2596/2011).

Je nutno dodat, že okamžité zrušení pracovního poměru, ať už ze strany zaměstnance či zaměstnavatele, musí obsahovat skutkové vymezení důvodu tak, aby jej nebylo možné zaměnit s jiným, zároveň není možné následně důvod měnit. V případě okamžitého zrušení pracovního poměru dle § 55 odst. 1 písm. b) je pak třeba vymezit porušení konkrétních povinností, aby bylo zjevné, v čem zaměstnavatel spatřuje porušení pracovních povinností a na základě čeho hodnotí intenzitu porušení jako zvlášť hrubou. Okamžité zrušení pracovního poměru pak vždy vyžaduje písemnou formu a musí být doručeno druhé straně, když právě doručením druhé straně zaniká pracovní poměr.

Je třeba však myslet na to, že okamžité zrušení pracovního poměru není limitováno jen důvody, ale též lhůtami, kdy je možné k němu přistoupit. Okamžité zrušení pracovního poměru je možné učinit do 2 měsíců od okamžiku, kdy se zaměstnanec či zaměstnavatel o důvodu k okamžitému zrušení pracovního poměru dozvěděli, nejpozději však do 1 roku, kdy důvod k okamžitému zrušení pracovního poměru vznikl.

Pro případ, že dochází k okamžitému zrušení pracovního poměru ze strany zaměstnance, zaměstnanci přísluší od zaměstnavatele náhrada mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku za dobu, která odpovídá délce výpovědní doby, a to přestože v daném případě žádná výpovědní doba neběží.

Pakliže zaměstnanec či zaměstnavatel nesouhlasí s doručeným okamžitým zruše-

ním pracovního poměru, mají možnost bránit se proti tomu podáním žaloby na určení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru, přičemž takový postup lze doporučit zejména s ohledem na skutečnost, že pro případ, že uvedená žaloba nebude podána ve lhůtě 2 měsíců ode dne skončení pracovního poměru, pak platí, že okamžité zrušení pracovního poměru je platné a již se nelze domáhat jeho neplatnosti. K zneplatnění okamžitého zrušení pracovního poměru nepostačuje ani dohoda mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem ohledně neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru.

Pro komplexnost je pak nutno dodat, že okamžité zrušení pracovního poměru není možné učinit vůči těhotné zaměstnankyni, zaměstnankyni na mateřské dovolené a zaměstnankyni či zaměstnanci, jenž čerpá rodičovskou dovolenou.

Mgr. Hedvika Kulhánková, advokát
Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

JELÍNEK & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Zdroje:

- ¹ Bělina, M., Drápal, L. a kol.: Zákoník práce. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. 1508 s.
- ² Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

epravo.cz online

AI v poradenské praxi – marketing, back office, procesy

AI může změnit vaše marketingové strategie, back office operace a procesy. Ukážeme vám, jak AI zvyšuje efektivitu, šetří čas a peníze, a jak může zvýšit kvalitu vašich služeb.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

Spravedlivý důvod v kontextu předsmulvné odpovědnosti

Dojde-li k ukončení jednání o smlouvě ve chvíli, kdy bylo její uzavření vysoce pravděpodobné, může spravedlivý důvod sehrát klíčovou roli při uplatňování nároku na náhradu škody. Právní úprava v § 1729 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“), však pojem spravedlivý důvod nedefinuje. Tento příspěvek se zaměřuje na vymezení spravedlivého důvodu z hlediska komentářové literatury a soudní rozhodovací praxe s účelem vymezení pojmové znaky spravedlivého důvodu.

Úvodem je potřeba uvést, že pojem spravedlivý důvod se vyskytuje ve vícero ujednáních OZ,¹ nicméně jeho definici či pojmové znaky OZ neupravuje.

Komentářová literatura k výkladu pojmu spravedlivý důvod uvádí následující: „Je nepochybné, že spravedlivým důvodem budou objektivní nepředvídatelné okolnosti, a to nejen ty, které by vylučovaly i odpovědnost za porušení smlouvy (§ 2913 odst. 2), ale též ty, jež by zakládaly (jen) podstatnou změnu okolností (§ 1765 odst. 1). Spravedli-

vým důvodem by však měly být i méně intenzivní objektivní důvody, včetně těch, které by činily plnění sjednané smlouvy (jen) obtížnější a nemají normálně vliv na plnění smluvních povinností (§ 1764).²“ Dále je potřeba zmínit z komentářové literatury též následující: „Samotné neuzavření smlouvy proto není možno považovat za protiprávní a z toho důvodu ani nemůže být považováno za příčinu vzniku škody.³ Protiprávním jednáním je výlučně a jenom ukončení jednání bez spravedlivého důvodu, tedy chování, které odporuje principu dobré víry. Jenom v tomto

chování a nikoli v neuzavření smlouvy je nutno hledat příčinu vzniklé škody.“⁴ Co se týče konkrétních příkladů spravedlivého důvodu, komentářová literatura zmiňuje, že se může jednat např. o ztrátu schopnosti plnit dluhy řádně a včas v případě, kdy jsou odhaleny závažné nedostatky v kvalitě, shoří provozovna nebo nastanou okolnosti vyvolávající pochybnosti o solventnosti druhé smluvní strany. Za spravedlivý důvod naopak není považováno, změní-li se situace na trhu či obdrží-li smluvní strana výhodnější konkurenční nabídku.⁵

Challenge expectation, together

1200+
lawyers

17
jurisdictions

28
offices

Z rozsudku Nejvyššího soudu z 30. 10. 2018, sp. zn. 25 Cdo 856/2018, vyplývá, že jako spravedlivý důvod by měla být posouzena každá racionální úvaha jednající strany, vycházející z objektivní skutečnosti, ale i z obhajitelného subjektivního přesvědčení podloženého konkrétními okolnostmi v daném místě a čase. Dle uvedeného rozsudku je nutné spravedlivý důvod posuzovat vždy s ohledem na okolnosti konkrétního jednání, neboť nelze obecně určit, co je spravedlivým důvodem. Současné není předpokladem vzniku nároku na náhradu škody dle § 1729 odst. 1 OZ požadavek, aby smluvní strana ukončující jednání o smlouvě druhé smluvní straně spravedlivý důvod (který zpříčinil její ukončení jednání o smlouvě) specifikovala či případně předem upozorňovala na možnost ukončení jednání o smlouvě z důvodu předpokladu vzniku spravedlivého důvodu. V této souvislosti je třeba poukázat také na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2020, sp. zn. 25 Cdo 130/2020, ze kterého vyplývá, že spravedlivým důvodem může být i takový důvod, který nebyl poškozené straně původně vůbec sdělen, pokud bylo prokázáno, že důvodem pro ukončení smlouvy skutečně byl. Pro úplnost je zapotřebí poukázat na komentářovou literaturu, která v této souvislosti dovozuje, že spravedlivým důvodem by měl být takový důvod, o kterém byla strana informována nebo který mohla předpokládat s ohledem na svou náležitou obezřetnost.⁶ S přihlédnutím k rozhodovací praxi Nejvyššího soudu je zřejmé, že převládá výklad, podle kterého může vzniknout právo na náhradu škody, i přestože spravedlivý důvod nebyl druhý smluvní straně oznámen. O přednosti takového výkladu svědčí i skutečnost, že spravedlivý důvod je podle rozsudku Nejvyššího soudu z 30. 10. 2018, sp. zn. 25 Cdo 856/2018, třeba posoudit také z hlediska subjektivního přesvědčení jednající osoby. Z hlediska aplikace spravedlivého důvodu při posouzení nároku na náhradu škody je možné odkázat také na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2022, sp. zn. 23 Cdo 3689/2020, ze kterého plyne, že s ohledem na princip autonomie vůle by vznik odpovědnosti za škodu vzniklou ukončením jednání o smlouvě měl být spíše výjimkou a nikoli pravidlem; současně posouzení spravedlivosti důvodu by nemělo být příliš přísné.

Ke konkrétním případům, ve kterých byl posuzován důvod pro ukončení jednání o smlouvě z hlediska toho, zda jde o důvod spravedlivý ve smyslu předmětné právní úpravy, je možné poukázat na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2021, sp. zn. 25 Cdo 15/2021, ve kterém je uvedeno: „Případná výměna konkrétních osob vykonávajících příslušné funkce v orgánech obce nemá sama o sobě vliv na vázanost dosavadními jednáními - pro opačný závěr není opory v zákoně o obcích - a nelze ji tedy ani bez dalšího automaticky ztotožňovat se spravedlivým důvodem ukončení kontraktace, tj. neobstojí ani jako racionální úvaha jednající strany vycházející z objektivní skutečnosti, ani jako obhajitelné subjektivní přesvědčení podložené konkrétními okolnostmi v daném místě a čase (viz zmíněné usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 130/2020). Obměna členů v příslušných orgánech je vnitřní záležitostí obce a pravidelným jevem navázaným na komunální volby, avšak pokud by bez dalšího měla zakládat spravedlivý důvod ve smyslu § 1729 odst. 1 o. z., vedlo by to k neúměrné právní nejistotě ve smluvních jednáních a mohlo by též nepřipustně ospravedlňovat případnou spekulativnost jednání kontrahentů z řad obcí, jimž by volby poskytovaly univerzální důvod pro vymanění se ze závazků vůči osobám jednajícím o uzavření smlouvy.“ K dalšímu konkrétnímu příkladu je možné poukázat na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2016, sp. zn. 25 Cdo 5233/2014. Ve specifikovaném rozsudku Nejvyšší soud dovodil, že jestliže zadavatel neuzavře smlouvu s uchazečem,⁷ jehož nabídka byla vybrána jako nejhodnější, ale současně nesplňuje podmínky zadávací dokumentace, pak takový uchazeč nemá právo na náhradu vzniklé škody.⁸

Závěrem

Na základě komentářové literatury a soudní rozhodovací praxe je možné shrnout, že spravedlivý důvod představuje určité nepředvídané okolnosti, které objektivně znemožňují uzavřít smlouvu, nicméně z hlediska intenzity se nemusí jednat o zcela zásadní okolnosti jako např. v případě tzv. *clausula rebus sic stantibus* upravené v § 1765 odst. 1 OZ. V souladu s judikaturou Nejvyššího soudu musí být každá právní věc posuzována individuálně s ohledem na racionální úvahu jedna-

jící strany (tj. osoby ukončující jednání o smlouvě) a její subjektivní přesvědčení, přičemž specifikace spravedlivého důvodu před ukončením jednání o smlouvě není nezbytná. Soudní praxe též naznačuje, že hodnocení spravedlivosti důvodu by nemělo být příliš přísné, což reflektuje princip autonomie vůle.

Mgr. Kateřina Hudec, advokátka
MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Poznámky:

- ¹ Viz např. § 220 odst. 2 nebo § 1244 odst. 2 OZ.
- ² PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 1769–1770.
- ³ Dle § 1728 odst. 1 OZ platí, že každý může vést jednání o smlouvě svobodně a neodpovídá za to, že ji neuzavře, ledaže jednání o smlouvě zahájí nebo v takovém jednání pokračuje, aniž má úmysl smlouvu uzavřít.
- ⁴ ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol.: Občanský zákoník. Komentář. Svazek V. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 26.
- ⁵ HULMÁK, M. a kol.: Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 1335 s.
- ⁶ ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol.: Občanský zákoník. Komentář. Svazek V. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 24.
- ⁷ Zadávací řízení se řídilo zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění účinném do 30. 9. 2016; podle nyní účinné právní úpravy oblasti zadávání veřejných zakázek se jedná o pojem „účastník“. Záměr uvedeného rozsudku je možné aplikovat i za současné právní úpravy.
- ⁸ Pro úplnost je třeba uvést, že Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v této právní věci v případě zadavatele shledal pochybení na jeho straně, neboť nabídka žalobkyně měla být vyřazena (podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění účinném do 30. 9. 2016, kterým se tato právní věc řídila).

Přípojky a napojení nemovitostí na veřejný řad

Pro každý nemovitostní projekt je naprosto zásadní jeho připojení na všechny potřebné veřejné řady (voda, elektrina, plyn, teplo, kanalizace atd.). Nemá-li projekt řádně zajištěn přístup k veřejným řadům, popř. má přístup k nim omezen, nemůže správně fungovat. Pojdme si tedy stručně ukázat, „jak na přípojky“, kterými se nemovitostní projekt do veřejných řadů napojuje.

Vybudovat přípojku a napojit se s ní na veřejný řad nemusí stačit

Může se zdát, že má-li nemovitostní projekt vybudovány všechny přípojky a je skrze ně napojen do veřejných řadů, je všechno v pořádku. Tak tomu ovšem nemusí být a často ani není. Jedna věc je přípojky fakticky vybudovat. Druhá věc je mít oprávnění přípojky vybudovat. A třetí věc je mít právo vést přípojku přes ten či onen pozemek. U bodu dva a bodu tři už mohou do hry vstupovat také Vaši právní poradci. Z jakého důvodu? Detaily se dozvíte dále v textu.

Vybudování přípojek vyžaduje schválení stavebního úřadu

I vybudování přípojek podléhá v rámci realizace nemovitostních projektů schválení stavebním úřadem. Není bez zajímavosti, že stavební zákon se v průběhu času mění a s ním i jeho požadavky na to, zda ta či ona konkrétní přípojka vyžaduje či vyžadovala např. souhlas stavebního úřadu s jejím užíváním. Upozorňujeme na to z toho důvodu, že při prověrci nemovitostních projektů, o jejichž koupi byste měli zájem, je třeba se zaměřit mj. na to, zda přípojky byly v území umístěny, realizovány a dány do užívání v souladu s tehdy platnými a účinnými právními předpisy.

Bez příslušných povolení může být nařízeno odstranění přípojky jakožto černé stavby.

Že se nejedná o planou hrozbu ilustruje rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 As 40/2013. Zde Nejvyšší správní soud potvrdil rozhodnutí stavebního úřadu o odstranění vodovodní přípojky k rodinnému domu, neboť vybudování přípojky nebylo stavebním úřadem povoleno. Majiteli rodinného domu nepomohlo ani to, že byl rodinný dům zkolaudován. Soudy mj. konstatovaly, že při kolaudaci se posuzuje pouze soulad provedení kolaudovaného objektu s vydaným stavebním

povolením. Ve stavebním povolení však vodovodní přípojka zahrnuta nebyla. Ani úspěšná kolaudace rodinného domu tak v tomto případě nemohla zhojit vadu spočívající v chybějícím stavebním povolení pro vybudování vodovodní přípojky.

Nepodceňujte, kudy přípojka vede

Přípojky do veřejných řadů mohou buď ležet na Vašich pozemcích či se nacházet na pozemcích třetích osob, popř. je možná kombinace obojího.

Pokud veřejný řad vede výlučně přes pozemky Vašeho nemovitostního projektu, bývá to obvykle ta nejjednodušší situace. V těchto případech je totiž přípojka obvykle vedena do veřejného řadu pouze přes Vaše pozemky. V tomto ohledu tedy nepotřebujete souhlas žádné osoby s vedením přípojky na daném pozemku.

Obezřetnost však ani v těchto situacích neztrácejte! Už jsme se v praxi setkali s tím, že developer prodal část svých pozemků, přes které vedly přípojky jeho nemovitostních projektů. A důsledek prodeje? Přípojky se najednou (třeba i jen částečně) ocitly na pozemku třetí osoby. Třetí osoba přitom s vedením přípojek na svém pozemku nemusí souhlasit a takový prodej může mít, není-li správně nastaven, pro prodávajícího nepřijemné důsledky.

Nachází-li se, popř. má-li se přípojka nacházet, na pozemku ve vlastnictví třetích osob z jakéhokoliv důvodu, je nutné tuto situaci vždy aktivně řešit. Jinak se vystavujete se riziku soudního sporu, jak vyplývá např. z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 692/2010. V tomto případě se držitel licence pro budování telekomunikačních sítí domáhal zřízení věcného břemene k telekomunikační síti, kterou zřídil bez souhlasu třetí osoby na jejím pozemku. Soud konstatoval, že za daných okolností je takto vybudovaná veřejná telekomunikační síť neoprávněnou stavbou. Takový závěr může vést až k odstranění dotyčné stavby.

Vedení přípojky přes cizí pozemek je tedy nutno právně ošetřit. Obvykle se tak děje zřízením služebnosti inženýrské sítě. Tu doporučujeme zřizovat ideálně jako služebnost zřízenou ve prospěch těch Vašich pozemků, přes které přípojka vede (tzv. služebnost „in rem“), a na dobu neurčitou. Doporučujeme také, aby služebnost mj. umožňovala zřídit, mít a udržovat na služebném pozemku také potřebné obslužné zařízení, jakož i právo provádět na přípojce úpravy za účelem její modernizace nebo zlepšení její výkonnosti. Připravte se také na to, vlastníci ostatních pozemků si obvykle bývají vědomi, jak hodnotná a potřebná pro Vás přípojka je. To se pak projevuje ve výši úplaty, za kterou jsou ochotni nechat služebnost zřídit.

Při koupi nemovitostních projektů proto nepodceňujte, kudy přípojky vedou. A vedou-li přípojky přes cizí pozemky, nepamenejte prověřit, zda jsou na nich vedeny oprávněně.

Závěr

Přípojky nemovitostních projektů jsou zcela zásadní pro řádné fungování nemovitostního projektu a jeho napojení na veřejné řady. Při realizaci přípojek či při koupi nemovitostních projektů není radno položit „přípojky“ podcenit. Je třeba věnovat se nejen tomu, zda jsou přípojky povoleny příslušnými úřady (zejména stavebním úřadem), ale zda též třetí osoby souhlasí, aby byly přes jejich pozemky vedeny. Pokud není něco s přípojkami v pořádku, může to vést k povinnosti je odstranit, což není žádoucí. 📌

JUDr. Lukáš Žáček, partner, advokát
Z/C/H Legal v.o.s., advokátní kancelář

Možnosti a limity při disproporčním rozdělení podílu na zisku a jiných vlastních zdrojích ve společnosti s ručením omezeným

Základním právem společníka ve společnosti s ručením omezeným je právo na podíl na zisku či jiných vlastních zdrojích ve smyslu § 161 ZOK. Pokud není stanoveno jinak, platí, že na zisku a jiných vlastních zdrojích se společníci podílejí v poměru svých podílů na společnosti. Nastavení tedy může být dohodou společníků v rámci společenské smlouvy (a v některých případech dokonce i mimo ni) upraveno odlišně, přičemž právě možnosti a limity těchto ujednání jsou předmětem tohoto článku.

Zisk můžeme v praxi chápat ve významu ekonomickém, účetním a daňovém. Pro účely výplaty podílu na zisku nás nicméně zajímá v první řadě ten účetní, tj. kladný výsledek hospodaření za ukončené účetní období, který se snižuje o neuhrazenou ztrátu z minulých let či zvyšuje o nerozdělený zisk z minulých let. Snižuje se rovněž o prostředky přidělené do rezervních fondů, které zůstávají společnosti jako součást jejího vlastního kapitálu, a naopak se může zvyšovat o prostředky v nich uložené, není-li jejich využití vyloučeno. Způsob jeho využití pak vychází zejména z možností a potřeb dané společnosti. Od toho se odvíjí, zda je využit interně – např. investován do rozvoje společnosti, či externě – zejména vyplacen v zákonem dovoleném rozsahu společníkům či třetím osobám. Jednatelé a z povahy věci také společníci příslušné společnosti by tedy při tomto rozhodnutí měli důkladně zvážit situaci, ve které se společnost nachází. Taková úvaha však nesmí vést k bezdůvodnému odepření práv společníků, jak bylo potvrzeno v rozhodovací praxi. Upřeno může být právo na podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích výlučně „z důležitých důvodů“,¹ které musí být vysvětleny v návrhu na rozdělení zisku předloženém statutárním orgánem. Na jeho základě by mělo být možné posoudit, zda konkrétní důvod či důvody pro nerozdělení zisku jsou s ohledem na všechny relevantní skutečnosti způsobily právo na podíl na zisku pro dané účetní období vyloučit.²

Nelze opomenout ani zákonné podmínky, které musí být splněny, aby společnost

mohla k výplatě zisku a jiných vlastních zdrojů přistoupit, a které je vhodné krátce připomenout. Podíl musí být stanoven na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky (§ 34 odst. 1 ZOK) a není tedy možné jako podklad využít mezitímní účetní závěrku, která je sestavována v průběhu účetního období (tj. k jinému okamžiku nežli ke konci rozvahového dne) a může sloužit k vyplacení zálohy na podíl na zisku (§ 35 odst. 1 ZOK). Dále musí být splněny takzvané bilanční testy, též známé jako testy rozvahové:

- první z bilančních testů vyplývá z § 34 odst. 2 ZOK a upravuje vzorec ke stanovení maximální částky k rozdělení – nesmí totiž dojít k rozdělení větší částky, než je součet výsledku hospodaření posledního skončeného účetního období, výsledku hospodaření minulých let a ostatních fondů, které může společnost použít podle svého uvážení, snížený o přídělky do rezervních a jiných fondů v souladu se zákonem a společenskou smlouvou;
- druhý bilanční test, upravený v § 40 odst. 1 ZOK, souvisí s vlastním kapitálem dané společnosti – zisk není možno rozdělit, jestliže by se vlastní kapitál ke dni posledního skončeného účetního období snížil pod výši upsaného základního kapitálu zvýšeného o nerozdělitelné fondy;
- v neposlední řadě v případech, kdy jsou v rozvaze vykazovány náklady na vývoj, nesmí neodepsané náklady převyšovat výši částky k rozdělení (§ 40 odst. 2 ZOK).

Opomenout nesmíme ani úpadkový test zakotvený v § 40 odst. 3 ZOK, který zakazuje vyplatit podíl na zisku v situaci,

kdy by to mělo za následek úpadek dané společnosti.

Pokud jsou splněny všechny podmínky, vyhotoví statutární orgán návrh na rozdělení zisku a jiných vlastních zdrojů včetně určení výše rozdělovaného zisku pro každého jednotlivého společníka, „což lze dovodit z jeho působnosti vést účetnictví společnosti a jeho postavení jako orgánu, jemuž náleží tzv. zbytková působnost“,³ a tento návrh předloží valné hromadě, do jejíž výlučné působnosti rozhodování o rozdělení zisku a jiných vlastních zdrojů ve společnosti s ručením omezeným patří (§ 190 odst. 2 ZOK). Činit tak ale musí vždy v souladu s právními předpisy a společenskou smlouvou.

To se týká také poměrů, v jakých je společníkům podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích vyplacen. Pokud není stanoveno jinak, platí, že na zisku se společníci podílejí v poměru svých podílů na základním kapitálu společnosti. Jak již nicméně vyplývá z předchozí věty, nastavení může být dohodou společníků v rámci společenské smlouvy upraveno odlišně. Právo na podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích totiž patří mezi tzv. relativně nedotknutelná práva společníka,⁴ je tedy možné vytvořit podíl bez práva na podíl na zisku či sjednat rozdělení zisku disproporčně – a to například prostřednictvím několika druhů podílů. Tato disproporce nemusí být samozřejmě spojena se všemi právy společníka, ale může se týkat pouze podílu na zisku a jiných vlastních zdrojích a v ostatních právech společníků (zejména hlasovacích) může odpovídat podílu na společnosti. Pro možnost disproporce panuje v odborné literatuře široká shoda,

JSME SILNÁ REGIONÁLNÍ KANCELÁŘ S TRADICÍ

Právo nás baví více než 20 let!

Hradec Králové / Praha / Vysoké Mýto / Rychnov n. Kněžnou / Kolín

kdy tuto lze odůvodnit mimo jiné potenciálně odlišným přínosem příslušného společníka pro společnost: „Pravidlo je však dispozitivní a společenská smlouva může stanovit pro rozdělování jiné kritérium, např. aktivní účast společníka na činnosti společnosti, popř. speciální znalost či schopnosti společníka významné pro činnost společnosti. Zásadě totožného zacházení se všemi společníky by však odporovalo, pokud by společenská smlouva bez důležitého důvodu přiznávala některým společníkům větší podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích než společníkům jiným.“⁵ Představit si lze i možnost, že společníkům je přidělen výlučně podíl na zisku připadající ke konkrétní pobočce. Taková situace může nastat, pokud má společnost například více poboček s různou ekonomickou silou či významem. Bez ohledu na důvod by měla být kritéria objektivní, tj. neměla by být založena například na subjektivních názorech a jiných okolnostech: „Společenská smlouva nebo stanovy mohou upravovat způsob určení výše podílu na zisku a jiných vlastních zdrojích odchylně od zákona, musí však respektovat zásadu totožného zacházení se společníky, zisk a jiné vlastní zdroje by měly být mezi společníky rozdělovány na základě objektivně stanovených transparentních kritérií.“⁶ Obdobná nastavení společenské smlouvy jsou dostatečně určitá a objektivní. Potud vnímáme možnosti disproportčního rozdělování zisku a jiných vlastních zdrojů jako víceméně nesporné.

Jinými slovy, v případě disproportčního rozdělení podílu na zisku a jiných vlastních zdrojích by měly být poměry odůvodněné a v souladu s dobrými mravy. Limity toho, kdy je rozdělení odůvodněné a kdy již ne, nicméně nelze určit přesně, a budou tak vždy vycházet z principů ochrany menšinových společníků a zákazu zneužití většiny. Historicky se tak vžilo pojetí, dle kterého je nepřípustná tzv. lví společnost (societas leonina), vycházející z Bajky Lví podíl (či v jiném překladu O koze, jalůvce a ovci, které uzavřely spolek se lvem) od Jeana de La Fontaine,⁷ tedy nepřípustné prisouzení veškerého či podstatné většiny zisku jen některému ze společníků. Tento zákaz však nevnímáme bezvýhradně a v některých odůvodněných případech i taková nastavení považujeme za možná. Ostatně umožněna je také existence podílu bez práva na zisku a jiných vlastních zdrojích (k tomu dále).

Vyloučeno samozřejmě není, aby byl mechanismus určení výše podílu jednotlivých společníků na zisku a jiných vlastních zdrojích nastaven v několika alternativách. Příkladem může být nastavení odvislé od výše distribuovaného zisku, kdy do stanovené částky mohou být podíly rozděleny dle poměru jednoho a od této částky dle poměru druhého. V takových případech se jako přílehlavé jeví využití tzv. prioritních podílů či naopak tzv. podílů s podřízeným právem na podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích.

Dle našeho názoru, který má oporu rovněž v názorech Petra Čecha,⁸ nemusí být určení poměru podílů na zisku a jiných vlastních zdrojích nutně součástí společenské smlouvy, ale může být pro příslušné účetní období odvislé od zásluh jednotlivých společníků – pokud se na tom dohodnou. Jinými slovy, společenská smlouva může stanovit, že není-li valnou hromadou v konkrétním případě rozhodnuto jinak, mají společníci právo na podíl na zisku v poměru svých podílů na základním kapitálu. Valná hromada tedy může rozhodnout, že dojde k výplatě v poměrech odlišných. Ve společenské smlouvě přitom nemusí být stanovena konkrétní kritéria, na základě kterých lze (respektive je nutno) k finálním poměrům dojít, ale je možné nechat toto určení na diskreci společníků – samozřejmě v součinnosti se statutárním orgánem a při zachování ochrany dotčených společníků. Té musí být zákonitě dosaženo ve chvíli, kdy se k přijetí takového rozhodnutí vyžaduje souhlas všech společníků. Máme za to, že v rozporu se zákonem by nemusela být ani situace, kdy rozhodnutí nebylo přijato hlasy všech, ale jen společenskou smlouvou stanovené většiny, zasaženo by však bylo do poměru podílu na zisku výlučně těm společníkům, kteří hlasovali pro přijetí usnesení. Jen doplnit lze, že pro předmětné rozhodnutí valné hromady, které v souladu se společenskou smlouvou rozhoduje o odlišném poměru podílů na zisku společníků, nevyžaduje formu notářského zápisu.

Ještě zajímavější je rozhodnutí společníků o odlišném rozdělení podílu na zisku a jiných vlastních zdrojích v situaci, kdy je společenská smlouva upravuje pouze jedním způsobem, případně pokud ve vztahu k poměru těchto podílů mlčí, v důsledku čehož jsou aplikována pravidla upravená přímo v ZOK – podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích dle výše podílu ve

společnosti. Tzv. jednorázové prolomení společenské smlouvy představuje situaci, kdy společníci odchylně se od pravidel společenské smlouvy (aniž by společenská smlouva toto odchylně předvíдалa jako možné) schválí většinou, která je nezbytná ke změně společenské smlouvy. V danou chvíli mají možnost společenskou smlouvu změnit tak, aby vyhovovala jejich zájmu o konkrétní rozdělení zisku a jiných vlastních zdrojů v konkrétním účetním období, nepřijíjí si tak však učinit s účinky pro budoucí roky. Rozhodnutí proto přijmou výlučně pro tento ojedinělý případ, čímž jednorázově „prolomí“ pravidla společenské smlouvy. Společenskou smlouvu tak nemusí příslušným způsobem měnit tam a hned následně nazpět do původního znění, což vedle komfortu přináší také ušetření nákladů na vyhotovení notářských zápisů. Tento postup byl ve vztahu k vypořádacímu podílu opakovaně posvěcen rovněž rozhodovací praxí: „společenská smlouva či stanovy mohou předeem upravit způsob určení vypořádacího podílu odchylně od zákonné úpravy a tím poskytnout společníkům jistotu o tom, jak se v případě ukončení jejich účasti ve společnosti určí jejich vypořádací podíl. Tato úprava však nebrání tomu, aby se všichni společníci v konkrétním případě dohodli na tom, jakým způsobem bude určena výše vypořádacího podílu společníka, jehož účast ve společnosti končí, samozřejmě za předpokladu, že taková dohoda nebude odporovat zákonu ani jej obcházet (tj. nebude např. poškozovat věřitele společnosti) a nebude ani rozporná s dobrými mravy či zásadami poctivého obchodního styku.“⁹ Co se právní formy takového rozhodnutí týče, vyžadováno by mělo být sepsání notářského zápisu – ostatně notářský zápis je nezbytný i pro samotnou změnu společenské smlouvy.

Specifickým případem je podíl na společnosti s pevným podílem na zisku a jiných zdrojích, u něhož se nevyžaduje rozhodnutí valné hromady (§ 161 odst. 3 ZOK). Splatnost takového podílu nastává 3 měsíce od schválení příslušné účetní závěrky valnou hromadou, nestanoví-li společenská smlouva jinak, přičemž rozhodnutí o vyplacení činí statutární orgán společnosti. Rozsah pevného podílu na zisku a jiných zdrojích je standardně určen procentní sazbou, která může a nemusí odpovídat poměru podílů společníků na základním kapitálu společnosti. Vyloučeno však dle našeho názoru není ani urče-

ní konkrétní částky, zejména jel-li takové nastavení odůvodněné. Nepochybnou podmínkou však vždy bude, že daná společnost zisk alespoň v takovém rozsahu vygeneruje.

Exkurz do možností disproportčního rozdělování podílu na zisku a jiných vlastních zdrojů lze zakončit u podílu zcela bez tohoto práva. Takové nastavení by nicméně mělo být odůvodněno a práva příslušného společníka či společníků vyvážena právy jinými – např. hlasovacími. Nemělo by docházet ke zcela bezdůvodnému znevýhodnění části společníků na úkor jiných, současně je však nezbytné mít na paměti, že vůle společníků, zejména je-li jednomyslná, by neměla být omezována, nedává-li k tomu zákon jasný důvod. V tomto ohledu tedy souhlasíme, že „za diskriminaci společníků nelze považovat situaci, v níž se ocitá společník, který má zvláštní druh podílu, s nímž právo na podíl na zisku není spojeno. Tato skutečnost mu však nepochybně byla známa a bylo jen na jeho rozhodnutí, zda chce takové zvláštní druhy podílů nabýt.“¹⁰ Lze si představit také situaci, kdy s žádným s podílu není spojeno právo na podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích.¹¹ To může být vhodným řešením zejména u začínajících společností, u nichž je žádoucí, aby veškerý zisk byl investován do dalšího rozvoje. Jak současně správně upozorňuje Lucie Josková,¹² ne vždy je zájmem společníků rozdělovat každoročně zisk, přestože je společnost založena za účelem podnikání a tedy za účelem dosažení zisku. V tomto ohledu bychom však již nehovořili o disproportci v právech, ale spíše o jejich nevyužití.

Co se týče disproportně rozděleného zisku a jiných vlastních zdrojů ve prospěch společníků, i tento standardně podléhá srážkové dani ve výši 15 % (§ 36 odst. 2 písm. d) ZDP) s případným osvobozením u mateřských společností, jako bylo potvrzeno také Koordinačním výborem generálního finančního ředitelství a komory daňových poradců.¹³ Netřeba tak rozlišovat, kdy je podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích ve výši odpovídající podílu společníka na základním kapitálu a kdy tuto výši přesahuje. Doplnit lze, že rozdělit podíl na zisku lze rovněž ve prospěch třetích osob odlišných od společníků, umožňuje-li to společenská smlouva (§ 34 odst. 1 ZOK) – v praxi se tak děje nejčastěji ve prospěch jednatelů či vedoucích zaměstnanců. Jakkoliv se tako-

vá možnost může jevit přitažlivou, daňové souvislosti od takového postupu odrazují.

Vůle společníků ve společnosti s ručením omezeným, vyplývající z objektivních okolností či poměrů mezi těmito společníky, může být mnohdy projevena v takovém nastavení společenské smlouvy, které určuje právo na podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích odlišně od dispozitivní zákonné úpravy. V praxi se tak můžeme setkat nejen s disproportčním rozdělením tohoto podílu v mnoha podobách a alternativách, ale například také s podíly o uvedené právo zcela zúžené. Vyloučeno není ani to, aby v tomto ohledu společenská smlouva ponechávala společníkům relativně volné uvážení, případně aby

společníci společenskou smlouvu v ojedinělých případech prolomili. Samozřejmě bude vždy nezbytné pečlivě posoudit konkrétní situace a zvolené nastavení tak, aby byly dodržovány související obecné principy – například ochrany menšinových společníků či rovného zacházení.

Mgr. Daniel Vobořil, LL.M., advokátní koncipient

Mgr. Petr Sedlatý, advokát a společník

Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.

Poznámky:

- ¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2010, sp. zn. 29 Cdo 1326/2009, a obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2023, sp. zn. 27 Cdo 1306/2023, usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. 8. 2020, sp. zn. 8 Cmo 47/2020-90, či usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 11. 2023, sp. zn. 5 Cmo 130/2023.
- ² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3059/2011, či usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 11. 2019, sp. zn. 14 Cmo 201/2018.
- ³ FILIP, V., FYRBACH, D. Společnost s ručením omezeným. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 479.
- ⁴ ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. Právo obchodních korporací. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 354.
- ⁵ POKORNÁ, J., LASÁK, J., KOTÁSEK, J. Obchodní společnosti a družstva. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 300.
- ⁶ ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. Právo obchodních korporací. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021 s. 78.
- ⁷ „Před dávným časem spolčily se kráva, koza a ovce s hrdým lvem, pánem krajiny, i učinili mezi sebou úmluvu, že věrně při sobě budou státi v míru i v boji, a že sdíletí budou poctivě zisk i škodu. Brzo nato koza našla v síti, kterou rozepnula, srnce a ihned zprávu o tom spojencům svým dala. Ti bez prodlení sešli se, a lev na čtyry stejné kusy srnce roztrhav pravit: „První díl mně patří, poněvadž jsem lev.“ Ostatní mlčí, onpak dále mluví: „Druhý díl si беру právem nejsilnějšího; třetí díl mi náleží co nejmocnějšímu, a nikdo nechť se

netkne ostatku, komu je život milý!“ – LA FONTAINE, Jean de. Bajky. [online]. Přel. E. Hermann. 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2011. Dostupné z: <https://web2.mlp.cz/koweb/00/03/65/67/66/bajky.pdf> [cit. 20. 3. 2024]

- ⁸ ČECH, P. Aktuální otázky rozdělení zisku ve společnosti s ručením omezeným a v akciové společnosti po rekonstrukci [online]. Daně pro lidi, 16. 9. 2016. Dostupné z: <https://www.daneprolidi.cz/clanek/aktualni-otazky-rozdeleni-zisku-ve-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-a-v-akciové-spolecnosti-po-rekonstrukci.htm> [cit. 11. 3. 2024].
- ⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 4. 2009, sp. zn. 29 Cdo 2254/2007, či obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2022, sp. zn. 27 Cdo 3330/2020.
- ¹⁰ ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. Právo obchodních korporací. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 78.
- ¹¹ ČECH, P., ŠUK, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Praha: BOVA POLYGON, 2016, s. 271.
- ¹² JOSKOVÁ, L. Je ve společnosti s ručením omezeným možný podíl bez hlasovacího práva či práva na podíl na zisku? Obchodně-právní revue, 9/2015, s. 253.
- ¹³ Komora daňových poradců ČR. Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR ze dne 13. 9. 2017. 506/13.09.17 Výplata podílu na zisku dle zákona o obchodních korporacích. Koordinační výbor 09/17, s. 31. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-prispevky-kv-kdp/zapis_KV_KDP_2017-09.pdf [cit. 19.03.2024].

K regulaci podnikání v oblasti kryptoaktiv

Investice do kryptoaktiv jsou již dnes na finančních trzích považovány za běžnou součást investičních operací. Tomu však v současné době bohužel stále ještě neodpovídá právní stav většiny evropských jurisdikcí, včetně té české. V tomto textu shrnujeme platnou právní úpravu podnikání s kryptoaktivy podle českého práva a věnujeme se také návrhu zákona, který má za cíl zajistit přístup k platebním účtům podnikatelům z kryptoměnového prostředí.¹

Živnostenský zákon

Poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem – tak zní oficiálně název živnosti, jež provozují podnikatelé podnikající s kryptoaktivy. Tento právní pojem se do tuzemského právního řádu dostal v roce 2020,² přičemž definici osoby poskytující služby spojené s virtuálním aktivem nalezneme v § 4 odst. 8 AML zákona³ (viz dále).

Podle živnostenského zákona⁴ se jedná o živnost volnou, avšak oproti většině volných živností zde nalezneme určité odlišnosti. Dle § 8a živnostenského zákona je u provozování této živnosti vyžadováno prokázání bezúhonnosti skutečného majitele právnické osoby, jakož i osob, které jsou členy jejího statutárního orgánu.

Zásadnějším rozdílem je fakt, že provozování živnosti poskytování služeb spojených s virtuálním aktivem je možné pouze tehdy, pokud bylo výslovně ohlášeno. Běžně je totiž po získání živnostenského oprávnění k volné živnosti možné pod-

nikat v libovolných oborech uvedených v příloze č. 4 živnostenského zákona, to však v tomto případě neplatí.⁵

AML zákon

Hlavním právním předpisem regulujícím v současné době podnikání s kryptoaktivy je ve finančním světě dobře známý AML zákon. Osoby poskytující služby spojené s virtuálním aktivem jsou povinnými osobami ve smyslu tohoto zákona se všemi s tím souvisejícími povinnostmi.⁶ Těmi jsou tak jako u jiných subjektů především identifikace a kontrola klienta, oznamování podezřelých obchodů, odklad některých obchodů z důvodů AML a komunikace s Finančním analytickým úřadem („FAÚ“).

I v oblasti AML platí pro poskytovatele služeb spojených s virtuálním aktivem zpřísněný režim. Tento druh povinné osoby tak musí hlásit určení a změnu kontaktní osoby pro styk s FAÚ.⁷ Další povinností je pak vypracování písemného vnitřního předpisu upravujícího postupy uvnitř společnosti v oblasti AML.⁸ Posouzena musí

být také rizika legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu v kontextu plánu obchodní činnosti společnosti⁹ (např. prodej krypto peněženek, směna kryptoaktiv za fiat měny apod.). Oba tyto dokumenty by povinné osoby měly udržovat v maximálně aktualizovaném stavu.

Právo na přístup k platebnímu účtu

V čase vzniku tohoto článku se v Poslanecké sněmovně před prvním čtením nachází návrh novely zákona o platebním styku¹⁰ předložený skupinou poslanců zastupujících politické subjekty napříč politickým spektrem.¹¹ Tento návrh má za cíl zakotvit právo na otevření platebního účtu také pro osoby poskytující služby spojené s virtuálním aktivem, pojďme však postupně.

Více než právní překážky totiž v současné době osoby podnikající s kryptoaktivy omezují překážky praktické. Tou největší je přístup tuzemských bank k požadavkům potenciálních klientů na otevření platebního účtu. Banky v současné době drtivou většinu žádostí za-

VALOUCH SERVUS

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Privátní klienti
a rodinné firmy

Obchodní
a korporátní
právo

Právo
duševního
vlastnictví
a informačních
technologií

Podpora
start-upů

Nemovitosti,
správní právo
a životní
prostředí

Rodinné
a pracovní
právo

www.vaselegal.cz

mítají s paušálním vysvětlením, že v případě obchodů s kryptoaktivy existuje zvýšené riziko praní špinavých peněz, kterému se tak preventivně vyhýbají. Z tohoto důvodu není prakticky možné řadu krypto projektů vůbec spustit a celý trh se tak do značné míry nachází v patové situaci.

Novela zákona o platebním styku („ZPS“) má za cíl tuto překážku odstranit. Stát se tak má úpravou § 255 ZPS. Toto ustanovení zakotvuje povinnost bank uzavřít s vybranými subjekty smlouvu o platebním účtu, nově má přibýt také osoba poskytující služby spojené s virtuálním aktivem. V praxi by tak již banky nemohly plošně odmítat veškeré žádosti o otevření platebního účtu podnikatelům s kryptoaktivy. Slovy zákona by tak totiž mohly učinit pouze z důvodů, které jsou objektivní, nediskriminační a přiměřené. Předkladatelské zákona přitom upozorňují na to, že současný stav je vůči poskytovatelům služeb souvisejících s virtuálním aktivem diskriminující a brzdí celkový rozvoj kryptoprůmyslu v ČR.

Zda bude tento návrh přijat, je však neisté. V současné době víme pouze to, že vláda k novele zaujala neutrální stanovisko a návrh nyní čeká na zařazení k projednání ve Sněmovně.

Závěrem

Můžeme shrnout, že současná právní úprava podnikání s kryptoaktivy je v České republice značně limitovaná, přičemž jádro současné regulace leží v oblasti prevence praní špinavých peněz. To se však brzo změní s příchodem dlouho očekávaného nařízení MiCA, kterému se dlouhodobě věnujeme.

Veronika Cívínová, vedoucí advokátka

Filip Jindra, právník

KLB Legal, s.r.o., advokátní kancelář

Poznámky:

- ¹ V druhém díle rozebereme vybrané aspekty klíčového nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1114 ze dne 31. května 2023 o trzích s kryptoaktivy známé jako nařízení MiCA.
- ² Stalo se tak přijetím zákona č. 527/2020 Sb.
- ³ Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu („AML zákon“).
- ⁴ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.
- ⁵ § 28 odst. 1 in fine živnostenského zákona.
- ⁶ § 2 odst. 1 písm. l) AML zákona.
- ⁷ § 22 odst. 1 AML zákona.
- ⁸ § 21 AML zákona.
- ⁹ § 21a AML zákona.
- ¹⁰ Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku.
- ¹¹ Jedná se o sněmovní tisk č. 631.

epravo.cz online

Základy práce s AI

Odhalte, jak umělá inteligence revolučně mění různá odvětví, včetně práva. Prozkoumáme základy strojového učení, typy AI a jejich aplikace, které přináší nové možnosti pro právní praxi.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

Jak se bránit při zrušení nebo zpoždění letu v souladu s evropskými předpisy?

Vymáhání nároků cestujících plynoucích z letecké dopravy a oblast letecké dopravy obecně je na úrovni Evropské unie poměrně silně regulována. Tato oblast patří pod sdílené pravomoci¹ mezi Evropskou unií a jejími členskými státy dle čl. 4 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“). To znamená, že jak Evropská unie, tak její členské státy mohou v oblasti letecké dopravy přijímat právní předpisy a právně závazné akty, přičemž členské státy uplatňují svou pravomoc v případech, v nichž ji Evropská unie neuplatňuje.

Základním předpisem Evropské unie, který se dotýká letecké dopravy, je zejména Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 (dále jen „Nařízení“),² které upravuje pravidla pro přiznání náhrad a práva cestujících obecně v případě zrušení nebo zpoždění letu, v případech odepření nástupu na palubu, nebo v případech nedobrovolné změny třídy na nižší.

Cílem Nařízení je zejména zlepšit situaci cestujících a stanovit jejich minimální práva, která musejí být všemi leteckými společnostmi dodržována.³ Toto Nařízení dopadá na všechny lety v rámci Evropské unie, jakož i na všechny lety, které z letišť umístěných v Evropské unii odlétají.⁴ V případě letů, které do Evropské unie přilétají, se Nařízení vztahuje pouze na přílety leteckých společností, které jsou v Evropské unii registrované.⁵ Nařízení se tedy nevztahuje na lety, které na území Evropské unie přilétají a jsou

provozované společnostmi se sídlem mimo Evropskou unii. Na takové lety dopadá Úmluva o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké přepravě přijatá dne 28. května 1999 v Montrealu (tzv. Montrealská úmluva).

Tento článek se bude věnovat zejména procesním aspektům vymáhání práv cestujících ze zrušených nebo opožděných letů. Zaměříme se na konkrétní možnosti postupu při vymáhání náhrad, na něž vznikl cestujícím nárok dle relevantních předpisů Evropské unie, a rovněž na postup před orgány členských států, které jsou na národní úrovni příslušné k řešení sporů souvisejících s vymáháním práv cestujících. Tento článek se nezabývá procesními ani hmotněprávními aspekty plynoucími z dalších norem mezinárodního práva, tedy např. z Montrealské úmluvy.

Shrnutí práv cestujících v souvislosti s leteckou dopravou

Předtím, než bude rozebráno hlavní téma tohoto článku, tedy procesní aspekty vymáhání nároků cestujících z letecké dopravy, je vhodné pro úplnost v krátkosti shrnout, jaká konkrétní práva cestujícím v souvislosti s leteckou dopravou Nařízením přiznává v případě jeho porušení.

Dle Nařízení jsou letecké společnosti dle okolností povinny zejména:

- zajistit cestujícím pomoc ve formě ubytování v hotelu, občerstvení, stravy a umožnit základní komunikaci zdarma;⁶
- nabídnout přesměrování a proplacení výdajů;⁷
- zaplatit náhradu až do výše 600 eur na jednoho cestujícího;⁸ a
- aktivně informovat cestující o jejich právech podle Nařízení.⁹

Co se týče nároku na proplacení výdajů cestujícího dle bodu ii), tak zde se jedná zejména o výdaje, které cestujícímu vznikly například v důsledku přesmě-

rování letu (ať už v důsledku přeměrování na jiné letiště odletu nebo změny času a termínu odletu), tedy např. dodatečné náklady potřebné na cestu na jiné letiště v jiný termín, případně se jedná o výdaje za zakoupenou letenku na zrušený let, pokud si cestující přeměrování letu na jiný termín nebo jiné letiště nepřeje. Prokazování těchto nákladů a jejich kompenzací obvykle nebývá problematické. Pokud se jedná o situaci, kdy cestující nechce zvolit přeměrování letu (tedy alternativní let z jiného letiště nebo v jiný termín), jsou mu finanční prostředky vynaložené za letenku na zrušený let vráceny leteckou společností okamžitě. Co se týče proplacení dodatečných nákladů na cestu na jiné letiště v jiný termín, pak obvykle postačí, aby cestující letecké společnosti předložil relevantní podklady (např. jízdenku na jiné místo odletu a doklad o zaplacení) a letecká společnost by měla uvedenou kompenzaci taktéž bez dalšího vyplatit.

Nárok, o který má cestující obvykle největší zájem a ohledně něhož vznikají spory nejčastěji, je nárok na finanční kompenzaci podle bodu iii) v případě zrušení letu. Podle čl. 7 Nařízení má cestující právo na finanční kompenzaci za zrušení letu, pokud není leteckou společností informován o zrušení letu alespoň dva týdny (alternativně 7 dní nebo méně)¹⁰ před plánovaným časem odletu.

Výše finanční náhrady, na niž má cestující nárok, pak závisí zejména na délce letu. Při délce letu do 1500 km činí náhrada 250 eur, při délce letu od 1500 km do 3500 km činí náhrada 400 eur, u všech letů v rámci Evropské unie delších než 1500 km činí náhrada taktéž 400 eur, a u všech ostatních letů (tedy lety mimo Evropskou unii delší než 3500 km) činí náhrada 600 eur, přičemž uvedené může být sníženo až o 50 % v závislosti na tom, jestli (a jakým způsobem) byl původní let přeměrován.¹¹

Toto právo na finanční kompenzaci uvedené výše náleží cestujícímu vždy, pokud jsou uvedené podmínky splněny, a to i zpětně. O finanční kompenzaci může cestující žádat i přesto, že již využil práva na přeměrování letu (a obdržel s tím související kompenza-

ci) nebo práva na vrácení ceny za původní letenku.

Povinnosti uhradit cestujícímu finanční kompenzaci se však letecká společnost může zprostit v případech, že ke zrušení letu došlo v důsledku mimořádných okolností.¹² Těmito mimořádnými okolnostmi jsou zejména politická nestabilita, povětrnostní podmínky neslučitelné s uskutečněním dotčeného letu, bezpečnostní rizika, neočekávané nedostatky letové bezpečnosti a stávky,¹³ přičemž prokázání mimořádných okolností leží na letecké společnosti.¹⁴

Letecké společnosti přitom uvedené mimořádné okolnosti často používají jako důvod pro nevyplacení kompenzace za zrušený let, přičemž spoléhají na to, že se cestující z důvodu značné administrativní zátěže nebude nijak bránit a že si nebude ověřovat, zda uvedené okolnosti skutečně nastaly.

Letecké společnosti navíc často přistupují k praktikám, kdy zrušený let klasifikují jako významné zpoždění, aby tak k vyplacení finanční kompenzace cestujícími nebyly vůbec povinny. Z toho důvodu je proto poměrně obtížné stanovit přesný poměr zpožděných a zrušených letů. Ze statistik agentury Eurocontrol,¹⁵ jež pravidelně zveřejňuje statistické informace o častých příčinách zpoždování letů a na něž se odkazuje Komise ve svém sdělení,¹⁶ plyne, že nejčastější příčinou zpoždování letů (a to až 70 %) jsou organizační důvody na straně leteckých společností. Lze se domnívat, že u zrušených letů to bude podobné.

Nelze tedy než doporučit, aby se cestující nenechali odradit administrativní složitostí a svá práva z letecké dopravy u leteckých společností vymáhali, přičemž zcela zásadní je řádná argumentace proti údajným důvodům uváděným leteckými společnostmi, na základě kterých odmítají finanční kompenzaci vyplatit.

Procesní aspekty uplatnění nároků

Nároky vzniklé cestujícím v důsledku porušení Nařízení ze strany leteckých společností lze vymáhat několika způsoby, přičemž některé jsou zakotveny přímo v Nařízení, zatímco jiné v něm výslovně upraveny nejsou.

Uplatnění nároku u letecké společnosti

Jako první možné řešení se nabízí uplatnit nárok na náhradu prostřednictvím stížnosti u konkrétní letecké společnosti, která měla daný let zajistit. V současné době již velké množství leteckých společností uvádí přímo na svých webových stránkách, jak v takové situaci postupovat, přičemž u mnoha společností lze pro vznesení nároku využít automatizovaný online formulář, prostřednictvím kterého cestující uvede relevantní skutečnosti a předloží požadované přílohy. Povinnost informovat cestujícího o jeho právech ostatně leteckým společností ukládá i samo Nařízení.¹⁷

Stížnost u letecké společnosti však nemusí vždy skončit úspěchem – není výjimkou, že daná letecká společnost nárok cestujícího zamítne, případně s cestujícím vůbec nekomunikuje, a to i přesto, že cestující má na finanční kompenzaci nárok. V takovém případě nezbude cestujícímu nic jiného než se obrátit na další subjekt.

Konkrétní postup při uplatnění stížnosti u letecké společnosti není nikde v Nařízení explicitně upraven, nicméně dle ustálené praxe je potřeba, aby cestující nejprve kontaktoval leteckou společnost a až v případě neúspěchu uplatnil svůj nárok prostřednictvím právem regulovaných nástrojů u jiných subjektů.

Ačkoliv Nařízení žádnou lhůtu pro reakci letecké společnosti nikde pevně nestanoví, dle Evropské komise by cestující měl na případnou reakci vyčkat alespoň dva měsíce.¹⁸ Pokud letecká společnost neposkytne cestujícímu odpověď ani ve lhůtě dvou měsíců, případně je poskytnutá odpověď neuspokojivá, přichází v takovém případě na řadu nástroje vnitrostátního nebo unijního práva.

Uplatnění nároku u vnitrostátního subjektu

Nařízení předpokládá, že v jednotlivých členských státech dojde ke zřízení vnitrostátních subjektů, tzv. „national enforcement bodies“ (dále jen „NEB“), které budou odpovědné za prosazování práv cestujících z letecké dopravy, a které budou způsobilé ukládat přiměřené sankce.¹⁹

V rámci vnitrostátního řešení nároků v souvislosti s leteckou dopravou byl

Poskytujeme právní poradenství korporátní klientele v celé střední Evropě

Jsmo mezinárodní advokátní kancelář a na trhu působíme přes 20 let. Máme pobočky v ČR, na Slovensku i v Polsku. Díky tomu můžeme nabídnout pokrytí hned tří právních řádů v jednotné kvalitě, přístupu i komunikaci.

Zajišťujeme mezinárodní transakce, ale i day-to-day poradenství, zejména kontrolu a vytváření smluv, korporátní změny, řešení pracovně-právních otázek, implementaci koncernových směrnic či compliance.

Ať už se jedná o vstup na cizí trh, přeshraniční fúzi či přípravu smluvní dokumentace, vždy nabídneme právně i nákladově optimální řešení.

Dlouhodobě se soustředíme na zahraniční klientelu. Typickým klientem naší kanceláře je dceřiná společnost zahraniční korporace, rádi však navážeme spolupráci s kýmkoliv, kdo od právního poradenství očekává nejvyšší kvalitu a profesionalitu ruku v ruce jdoucí s lidským přístupem.

www.dolezalpartners.com

Rozšiřujeme řady našich právníků

Do naší mezinárodní kanceláře hledáme nové kolegy či kolegyně. V případě zájmu o práci v přátelském kolektivu, pod dohledem zkušených mentorů a s možností kariérního růstu zasílejte životopisy na e-mail kariera@dolezalpartners.com nebo využijte QR kód.

v České republice určen jako NEB Úřad pro civilní letectví České republiky (dále jen „ÚCL“).²⁰ V rámci této působnosti mohou cestující k ÚCL podávat na letecké společnosti stížnosti, pokud tyto společnosti porušují povinnosti, které jim byly uloženy Nařízením.

ÚCL je místně příslušný k řešení stížností v souvislosti s odletem z letiště umístěného v České republice, anebo při odletu z letiště umístěného ve třetí zemi (tj. země mimo Evropskou unii) na letiště umístěné na území České republiky, pokud byl takový let provozován leteckou společností se sídlem na území Evropské unie.²¹ Při odletech z jiného letiště v Evropské unii mimo Českou republiku však ÚCL příslušný k řešení souvisejících stížností není. V takovém případě bude nutné kontaktovat místně příslušný NEB v dotčeném členském státě v místě odletu.

Cestující je oprávněn podat k ÚCL stížnost v případě, že se ze strany příslušné letecké společnosti nedočkal adekvátní nápravy ve lhůtě šesti týdnů.²² Do stížnosti cestující uvede veškeré rozhodné skutečnosti a přiloží nezbytné přílohy (např. potvrzení rezervace, kopie letenky, kopie osobního dokladu, příp. i bankovní údaje k účtu, na nějž má být případná kompenzace vyplacena). Rovněž v tomto případě je zásadní, aby cestující dokázal argumentačně přesvědčit ÚCL, že letecká společnost své povinnosti skutečně porušila, nejsou zde dány podmínky pro odmítnutí kompenzace atd. ÚCL stížnost podanou cestujícím prověří, a následně v dané věci kontaktuje leteckou společnost, aby ÚCL ve lhůtě 6 týdnů sdělila své stanovisko. Lhůta stanovená ÚCL však není pro ÚCL ani pro leteckou společnost nikterak závazná a lze ji v případě potřeby prodlužovat.

Při samotném šetření pracuje ÚCL pouze s informacemi a podklady, které mu poskytne cestující, případně letecká společnost, a sám není povinen z moci úřední zjišťovat informace od dalších soukromoprávních subjektů ani jiných správních orgánů.

ÚCL následně stanovisko letecké společnosti i stížnost cestujícího vyhodnotí a o výsledku šetření cestujícího informuje. Stanovisko ÚCL je přitom konečné. ÚCL však nemá žádný právní nástroj, jak

po letecké společnosti jakékoliv plnění autoritativně vymáhat, a pokud se letecká společnost nerozhodne cestujícímu plnit dobrovolně, stanovisko ÚCL cestujícímu může sloužit pouze jako podklad pro případné další řízení u příslušných orgánů.

Uplatnění nároku soudní cestou

Vzhledem k tomu, že, jak již bylo výše uvedeno, ÚCL, který byl určen jako NEB pro Českou republiku, nemá žádný prostředek k tomu, aby mohl nároky cestujících u leteckých společností autoritativně vymáhat, nezbyvá cestujícímu (v případě, že letecká společnost i přesto nespoupracuje), než uplatnit svůj nárok žalobou u příslušného soudu.

Podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012²³ je ve věci poskytování služeb příslušný soud, v jehož místě byla nebo měla být služba poskytnuta.²⁴ U služeb letecké dopravy bylo Soudním dvorem Evropské unie judikováno, že místem plnění, které má přímou vazbu na plnění závazků ze smluv o letecké přepravě osob, je nejen místo odletu, ale i místo příletu letadla.²⁵ A to na rozdíl od přepravy zboží, kde hlavní hospodářský význam pro plnění závazků ze smlouvy, a tedy i hlavním kritériem pro určení místa soudu, je toliko konečné místo dodání zboží (jelikož místo, odkud je zboží v konečném důsledku vypraveno, má pro splnění závazku ze smlouvy pouze vedlejší význam).²⁶

Z Rozsudku SDEU (C-204/08) vyplývá, že: „(...) na rozdíl od dodání zboží (...) představuje letecká doprava, již z důvodu své povahy, služby poskytované nedělitelným a jednotným způsobem, a to z místa odletu do místa příletu letadla, takže v takových případech není možné na základě hospodářského kritéria rozlišit určitou část poskytování služby, která by představovala hlavní plnění, jež bylo poskytnuto v konkrétním místě. Za těchto podmínek musí být jak místo odletu, tak místo příletu letadla ze stejného důvodu považováno za místo hlavního poskytování služeb, které jsou předmětem smlouvy o letecké přepravě.“²⁷

S ohledem na výše uvedené se domníváme, že v případě odletů z území České republiky do jiného členského státu, ale i v případě příletů na území České republiky z jiného členského státu, pokud

byly takové lety provozovány leteckou společností se sídlem na území Evropské unie (anebo pro odlety z letiště umístěného ve třetí zemi, tj. mimo Evropskou unii, na letiště umístěné na území České republiky, pokud byl takový let provozován leteckou společností se sídlem na území Evropské unie), bude mít cestující vždy na výběr minimálně ze dvou příslušných soudů (dle místa odletu i dle místa příletu). V takových případech tedy bude vždy připadat v úvahu podání žaloby k českému soudu, přičemž místně příslušným soudem bude ten, v jehož obvodu se nachází příslušné letiště příletu nebo odletu.

Závěr

V případě, že dojde ze strany leteckých společností k porušení práv cestujících stanovených Nařízením, jsou cestující oprávněni tato práva vymáhat. Cestující mohou na základě Nařízení po leteckých společnostech vymáhat zejména finanční kompenzaci za zrušené lety a proplacení dodatečných nákladů vzniklých cestujícímu v důsledku porušení.

K vymáhání oprávněných nároků cestujících poskytuje Nařízení určité právní nástroje, avšak s ohledem na poměrně výraznou administrativní složitost a neochotu leteckých společností finanční kompenzace poskytovat nemusejí být cestující v boji proti leteckým společnostem často úspěšní. Za účelem zajištění vysoké úrovně ochrany cestujících a ochrany spotřebitele obecně, jak ostatně proklamuje i samotné Nařízení, však nelze než důrazně vyzvat všechny cestující, aby si svá práva dostupnými prostředky hájili a požadovali po leteckých společnostech plnění, na která jim skutečně vznikl nárok. ☺

Mgr. Barbora Šatrová,
advokátní koncipientka
MELKUS KEJLA & PARTNERS
advokátní kancelář s.r.o.

MELKUS KEJLA
& PARTNERS

Poznámky:

- ¹ Rozdělení pravomocí mezi Evropskou unií a jejími členskými státy je stanoveno Lisabonskou smlouvou, která nabyla účinnosti dne 1. prosince 2009, přičemž pravomoci se dělí na: i) výlučné pravomoci Evropské unie, ii) sdílené pravomoci a iii) podpůrné pravomoci.
- ² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91.
- ³ Srov. sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě podle článku 17 Nařízení o uplatňování a výsledcích uvedeného nařízení, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů ze dne 4. dubna 2007.
- ⁴ Srov. čl. 3 odst. 1. písm. a) Nařízení.
- ⁵ Srov. čl. 3 odst. 1. písm. b) Nařízení.
- ⁶ Srov. čl. 9 Nařízení.
- ⁷ Srov. čl. 8 Nařízení.
- ⁸ Srov. čl. 7 Nařízení.
- ⁹ Srov. čl. 14 Nařízení.
- ¹⁰ Lhůta 14-7 dní platí v případě, kdy je cestujícímu nabídnuto přesměrování, které by umožnilo odletět nejpozději 2 hodiny před plánovaným časem odletu a dosáhnout cílového místa určení nejpozději 4 hodiny po plánovaném čase příletu, a lhůta méně než 7 dní platí v případě, kdy je cestujícímu nabídnuto přesměrování, které by umožnilo odletět nejpozději 1 hodinu před plánovaným časem odletu a dosáhnout cílového místa určení nejpozději 2 hodiny po plánovaném čase příletu.
- ¹¹ Srov. čl. 7 odst. 2 Nařízení.
- ¹² Srov. čl. 5 odst. 3 Nařízení.
- ¹³ Srov. bod 14 důvodů (uvedených v preambuli) Nařízení.
- ¹⁴ Srov. čl. 5 odst. 3. Nařízení.
- ¹⁵ EUROCONTROL je celoevropská civilně-vojenská agentura, která se zabývá podporou evropského letectví (pro podrobnější informace viz webová stránka <https://www.eurocontrol.int/>).
- ¹⁶ Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě podle článku 17 Nařízení o uplatňování a výsledcích uvedeného nařízení, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů ze dne 4. dubna 2007.
- ¹⁷ Srov. čl. 14 Nařízení.
- ¹⁸ Srov. pokyny pro výklad nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů, a nařízení Rady (ES) č. 2027/97 o odpovědnosti leteckého dopravce v případě nehod ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 889/2002.
- ¹⁹ Srov. čl. 16 Nařízení.
- ²⁰ Úřad pro civilní letectví byl zřízen dne 1. 4. 1997 zákonem č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, jako úřad pro výkon státní správy ve všech civilního letectví. Je podřízen Ministerstvu dopravy.
- ²¹ K dispozici na <https://www.caa.cz/verejnost/odepreni-nastupu-zpozdeni-nebo-zruseni-letu/formular-stiznosti-cestujicich-v-leteckedoprave/>.
- ²² Ve srovnání s Pokyny Komise, která požaduje, aby cestující vyčkal na odpověď dva měsíce, postačí ÚCL lhůta kratší, viz <https://www.caa.cz/verejnost/odepreni-nastupu-zpozdeni-nebo-zruseni-letu/zjistovani-pricin-zpozdeni-nebo-zruseni-letu/>.
- ²³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „Nařízení č. 1215/2012“).
- ²⁴ Srov. čl. 7 odst. 1. písm. b) Nařízení č. 1215/2012.
- ²⁵ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 9. července 2009 ve věci C-204/08, Peter Rehder proti Air Baltic Corporation (dále jen „Rozsudek SDEU (C-204/08)“).
- ²⁶ A contrario k argumentaci ohledně letecké dopravy osob dle Rozsudku SDEU (C-204/08).
- ²⁷ Rozsudek SDEU (C-204/08) se sice dotýká staršího Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, nicméně posuzovaná ustanovení jsou shodná se zněním Nařízení č. 1215/2012, a závěry lze tedy aplikovat i na aktuální znění.

epravo.cz online

Manuál přípravy na soutěžní šetření

Seminář je určen především podnikovým právníkům a manažerům, kteří jsou zodpovědní za compliance ve společnosti a/nebo kteří budou v případě zahájení šetření ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže čelit výzvam s tím spojeným.

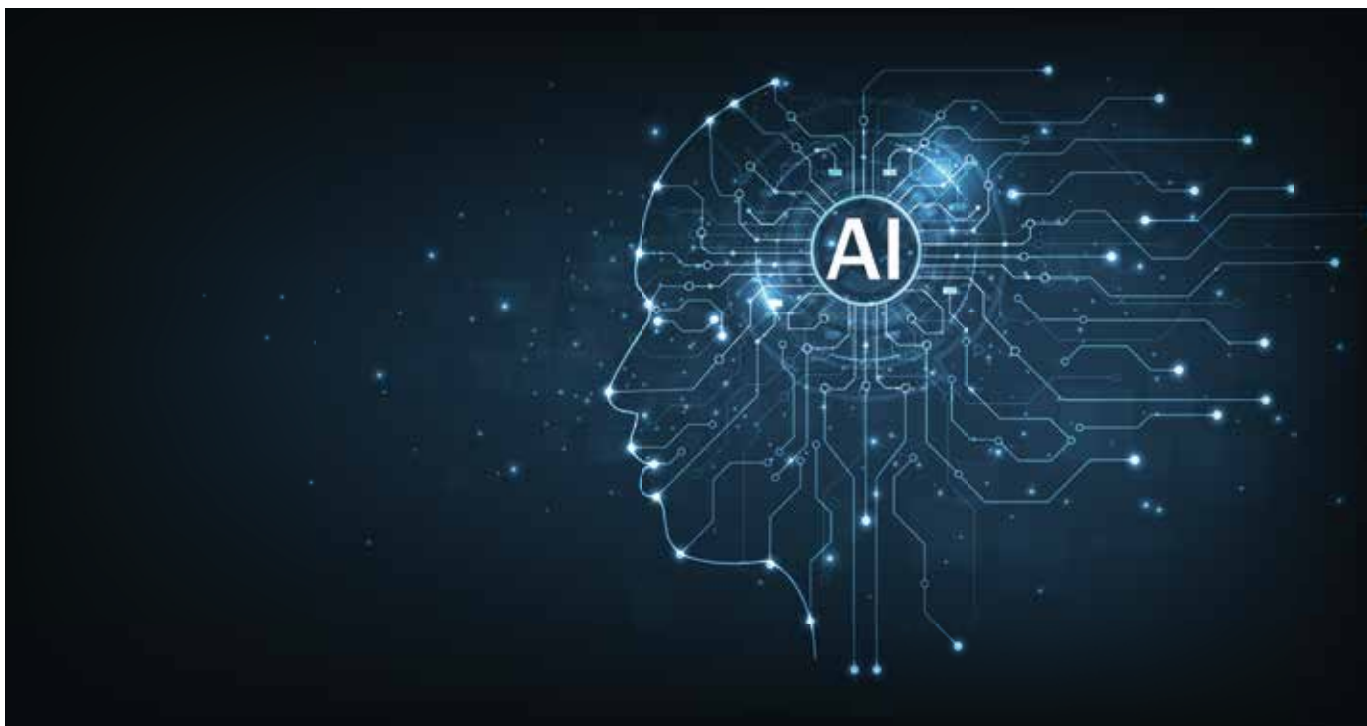

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

AI v právní praxi: porovnání dostupných AI nástrojů

Umělá inteligence (AI) představuje aktuální celospolečenský fenomén. Svědčí o tom například skutečnost, že Cambridgeský slovník zvolil za slovo roku 2023 sloveso halucinovat. Toto slovo je těsně spjato s nástroji umělé inteligence, neboť když tyto nástroje halucinují, vytváří falešné informace.¹ Umělá inteligence se stává také čím dál běžnější součástí nejrůznějších průmyslových odvětví, kde pomáhá zefektivnit dosavadní procesy a generovat společně větší zisk. Obstojí však současné AI nástroje² v právní praxi? A jaké jsou dostupné AI nástroje pro právní praxi? Nejenom na tyto otázky Vám autoři tohoto článku přinesou odpověď.

AI nástroje a právní praxe

Právní praxe představuje velice specifickou oblast, podléhající zákonné regulaci a v některých konkrétních případech rovněž stavovským předpisům. Vzhledem ke skutečnosti, že autoři tohoto článku působí v advokacii, bude primárním zaměřením oblast advokacie a její stavovské předpisy.

Česká advokátní komora (dále také jako „ČAK“) problematiku umělé inteligence řeší se vši vážností, kdy k této problematice vydala Stanovisko k užívání umělé inteligence (AI) při poskytování právních služeb (dále také jako „Stanovisko“). Zásadní informací obsaženou ve stanovisku je, že „ČAK nijak neomezuje a ani nehodlá omezovat advo-

káty v užívání technologií.“ Zároveň je však nutné zdůraznit, že dle Stanoviska musí advokát splnit zejména „veškeré povinnosti, které mu zákony a stavovské předpisy ukládají, a to zejména povinnosti mlčenlivosti, povinností, které vyplývají z předpisů o ochraně osobních údajů nebo etického kodexu advokáta“ a zároveň AI nástroj nemůže být poskytovatelem právní služby dle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

Nad rámec výše uvedeného je třeba brát v potaz také to, že dle Stanoviska ČAK je nutný předchozí souhlas klienta k tomu, aby mohl advokát v souladu se Stanoviskem a zákonnými předpisy zpracovávat informace či údaje, které mu byly poskytnuty klientem nebo

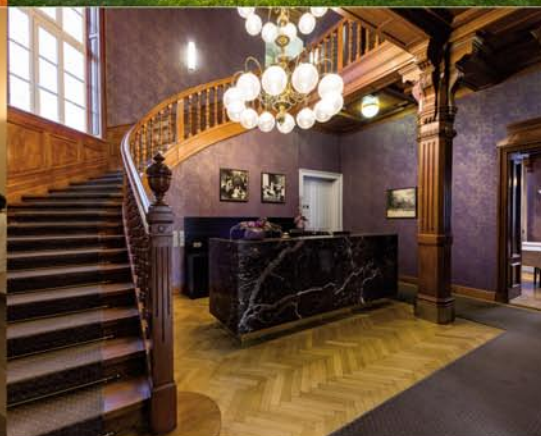
které obsahují informace o klientech či jejich případech s pomocí AI nástrojů. Toto také do značné míry omezuje možnosti použitelnosti AI nástrojů v rámci právní praxe. Jedním z možných případů užití (use case) takovéto technologie v souladu se Stanoviskem a zákonnými normami tak zůstává například obecnější rešerše judikatury.

S používáním AI nástrojů se pojí i některé další problematické aspekty, například generování nepřesného, chybného či nevhodného obsahu a porušení povinností při zpracování osobních údajů apod. Zároveň také na základě nedávného rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 11. 10. 2023, č.j. 10 C 13/2023-16 vyvstává otázka, zda obsah vygenerovaný AI nástrojem je možné považovat za au-

R

WELLNESS & SPA HOTEL VILLA REGENHART

- * Výhodné pobytové balíčky
- * Stylová restaurace
- * Wellness & Spa
- * Firemní a rodinná setkání
- * Dárkové poukazy

torské dílo, které požívá autorskoprávní ochrany.

Autoři však i přes výše uvedená rizika a problematické aspekty AI nástrojů zastávají názor, že jejich bezpečné použití, které je v souladu s právními předpisy, představuje pro právní praxi přínos a dokáže zefektivnit a usnadnit právníkům práci.

Porovnání vybraných AI nástrojů

V současné době je dostupné nepřeberné množství AI nástrojů, které by bylo možné v rámci tohoto článku porovnávat, kdy však není v silách autorů porovnat veškeré dostupné AI nástroje. Pro účely tohoto článku se autoři proto rozhodli vybrat z AI nástrojů, jak celosvětových, tak tuzemských, přičemž se zároveň jedná o AI nástroje pro právní praxi využitelné, či se dokonce na právní praxi přímo specializující.

Autoři tohoto článku vybrali k porovnání níže uvedené AI nástroje:

- Perplexity od společnosti Perplexity AI, Inc.
- ChatGPT od společnosti OpenAI, L.L.C.
- WAIR od české společnosti WAIR semantics s.r.o.
- Advomate od české společnosti Advomate s.r.o.
- Lawrence AI od české společnosti C&P Blockchain solutions s.r.o.

Porovnání AI nástrojů bude provedeno v následujících kategoriích:

1. Výkon AI nástrojů
2. Funkcionality AI nástrojů
3. Cena AI nástrojů
4. Smluvní podmínky AI nástrojů

Na tomto místě autoři výslovně sdělují, že níže provedené porovnání nepředstavuje jakoukoliv formu reklamy, či spolupráce. Tento text slouží jako odborný článek, jehož účelem je představení a porovnávání AI nástrojů a jejich možností pro odbornou veřejnost. Data použitá pro porovnání jsou buď z veřejně dostupných zdrojů, či přímo poskytnuta společnostmi vyvíjejícími AI nástroje. Porovnání bylo provedeno k datu 6. 3. 2024.

1. Výkon AI nástrojů

První srovnávaná kategorie je výkon. Výkon se u AI nástrojů nejčastěji uvádí v počtu tokenů, které zvládá AI nástroj

zpracovat. Jinými slovy řečeno, čím vyšší počet tokenů zvládne AI nástroj zpracovat, tím může být delší uživatelův prompt, či do AI nástroje uživatelem nahraný soubor (například nahraný rozsudek). Hodnota 100 tokenů odpovídá zhruba textu o 75 slovech.

Porovnáním počtu tokenů je možné dovodit, že všechny placené verze AI nástrojů nabízí uživatelům v zásadě obdobný výkon. Neplacené verze umožňují uživatelům zadávat menší množství textu, což může v případě delších promptů či při práci s nahrávanými soubory představovat značné uživatelské omezení.

2. Funkcionality AI nástrojů

Druhou kategorií v pořadí jsou (vybrané) funkcionality AI nástrojů. Jako klíčová byla pro účely článku zvolena možnost nahrávání souborů a následná práce s nimi a dále tzv. custom instructions. Custom instructions

umožňují uživateli specifikovat své preference pro veškeré zadávané prompty, čímž zpravidla dochází k lepšímu generování výstupů, jakož i k úspoře času. Dále budou uvedeny ostatní vybrané funkcionality AI nástrojů vhodné pro právní praxi.

Perplexity nabízí možnost před zadáním promptu nastavit výběr okruhu zdrojů (například zdroje akademické). Následně poté ve vygenerovaném textu odkazuje na zdroje a uživatel má možnost dané zdroje editovat. Toto je dostupné i v základní (neplacené) verzi.

Ohledně ChatGPT funkcionalit autoři článku upozorňují také na tzv. GPTs, které je možné používat a vytvářet v placené GPT-4 verzi tohoto jazykového modelu. Jedná se o možnost vytvoření vlastní modifikované verze ChatGPT, tj. GPT zaměřené pro konkrétní účel, například vlastní verze ChatGPT pro práci s judikaturou. Výhodou je, že nastavení vlastního GPT je uživatelsky pří-

Tabulka 1: Porovnání výkonu AI nástrojů

AI nástroj ⁹	Verze AI nástroje	Maximální počet tokenů na vstupu
Perplexity ¹⁰	Základní verze	4 000 tokenů
	Placená Verze (Perplexity pro)	32 000 tokenů (model GPT-4) a 100 000 tokenů (model Claude 2)
ChatGPT ^{11, 12}	Základní verze (model GPT-3)	4 096 tokenů až 16 385 tokenů v závislosti na verzi modelu GPT-3.5
	Placená verze (model GPT-4)	128 000 tokenů
WAIR	–	128 000 tokenů
Advomate	–	15 normostran textu ¹³
Lawrence AI	–	100 000 tokenů

Tabulka 2: Porovnání funkcionalit AI nástrojů

AI nástroj ¹⁴	Verze AI nástroje	Nahrávání souborů a práce s nimi	Custom instructions
Perplexity ¹⁵	Základní verze	Ano (s limitem)	Ano
	Placená Verze (Perplexity pro)	Ano	Ano
ChatGPT ¹⁶	Základní verze (model GPT-3)	Ne	Ano
	Placená verze (model GPT-4)	Ano	Ano
WAIR	–	Ne	Ne
Advomate	–	Ano	Ne
Lawrence AI	–	Ano	Ano ¹⁷

větivé a v základu není potřeba znalosti programování.

Co se naopak týče AI nástroje WAIR, ten umožňuje uživatelům stáhnout vygenerovanou strukturovanou právní rešerši v podobě dokumentu Word, kdy má uživatel možnost následně s rešerší dále pracovat a doplňovat ji.

Advomate zase disponuje speciální vyhledávací funkcí pro judikaturu a právní předpisy.

Zároveň je nutné podotknout, že v případě českých AI nástrojů, tj. (WAIR, Advomate, a Lawrence AI), nabízí tyto AI nástroje větší možnost přizpůsobení zákazníkovi a jeho specifickým potřebám, což je rovněž určitý druh výhody ve vztahu k funkcionalitám.

Konečně, tyto tuzemské AI nástroje mají přístup k data setům obsahujícím českou právní úpravu a českou judikaturu. AI nástroj s takovýmto „předpokladem“ je proto schopen generovat výstupy lépe odpovídající potřebám české právní praxe.

3. Cena AI nástrojů

Dalším kritériem je cena jednotlivých AI nástrojů v jejich různých verzích předplatného. Pro úplnost autoři uvádějí, že výčet níže uvedených verzí předplatného AI nástrojů reflektuje pouze nejčastěji používané verze a běžnou cenu (nezohledňuje jakékoliv množstevní slevy či jiné individuální dohody o ceně).

4. Smluvní podmínky AI nástrojů

Smluvní podmínky AI nástrojů představují zásadní dokument pro možnosti bezpečného a zákonného použití AI nástroje. Je tedy nutné vždy u každého jednotlivého AI nástroje dopředu zkoumat, zda smluvní podmínky neobsahují riziko v oblasti práv duševního vlastnictví, ochrany osobních údajů a kyberbezpečnosti. Pro účely porovnání se autoři rozhodli analyzovat, zda jednotlivé AI nástroje neomezují jeho uživatele v komerčním používání vygenerovaných výstupů, a zda si AI nástroj nenárokuje některá práva v oblasti duševního vlastnictví k vygenerovaným výstupům.

V této části se není řešeno, kdo je autorem výstupu, zda je tomuto výstupu poskytována autorskoprávní ochrana či zda výstup neporušuje něčí autorská či jiná práva či není v rozporu s právními předpisy.

Závěr

Autoři ve svém článku upozornili na některé problematické aspekty a rizika používání AI nástrojů v právní praxi. Kromě toho provedli srovnání vybraných AI nástrojů v oblastech výkonu, funkcionality, ceny a smluvních podmínek. Výsledky porovnání mohou čtenářům

sloužit jako vodítko při seznamování se s AI nástroji a usnadnit jim výběr vhodného nástroje pro jejich potřeby.

JUDr. Ing. Eva Mayerová, partner

Mgr. Bc. Karel Pelikán, advokátní koncipient

Doležal & Partners s.r.o., advokátní kancelář

Tabulka 3: Porovnání ceny AI nástrojů

AI nástroj ¹⁸	Verze AI nástroje / verze předplatného AI nástroje	Cena za jednu licenci
Perplexity ¹⁹	Základní verze	Zdarma
	Placená Verze (Perplexity pro)	20 USD/měsíc, případně 200 USD/rok
ChatGPT ²⁰	Základní verze (model GPT-3)	Zdarma
	Placená verze (model GPT-4)	20 USD/měsíc
WAIR	Zkušební verze (limit 5 dotazů/promptů)	Zdarma
	Základní předplatné (limit 50 dotazů / měsíčně)	290 Kč/měsíc
Advomate	Zkušební verze (limit 3 dotazů/promptů)	Zdarma
	Standard (30 rešerší /měsíc a až 100 zpráv / měsíc u dokumentů)	490 Kč/měsíc
	Profi (až 100 rešerší / měsíc a neomezené zprávy u dokumentů)	1 490 Kč/měsíc
Lawrence AI	Studentské	190 Kč/měsíc
	Základní	590 Kč/měsíc

Tabulka 4: Porovnání smluvních podmínek AI nástrojů

AI nástroj ²¹	Verze AI nástroje	Může uživatel výstup komerčně použít?	Jsou omezena uživateli autorská práva k výstupu?
Perplexity ²²	Základní verze	Ano	Ne
	Placená verze (Perplexity pro)	Ano	Ne
ChatGPT ²³	Základní verze (model GPT-3)	Ano	Ne
	Placená verze (model GPT-4)	Ano	Ne
WAIR	–	Ano	Ne
Advomate	–	Ano	Ne
Lawrence AI	–	Ano	Ne

Poznámky:

- ¹ Hallucinate' is Cambridge Dictionary's Word of the Year 2023 [online]. Cambridge. 2023 [cit. 27. 2. 2024]. <https://www.cambridge.org/news-and-insights/hallucinate-is-cambridge-word-of-the-year-2023>.
- ² Pro účely tohoto článku se AI nástrojem rozumí strojový systém, který je navržen tak, aby fungoval s různou úrovní autonomie, a který může pro explicitní nebo implicitní cíle generovat výstupy, jako jsou předpovědi, doporučení nebo rozhodnutí, která ovlivňují fyzické nebo virtuální prostředí.
- ³ STANOVISKO K UŽÍVÁNÍ UMĚLÉ INTELIGENCE (AI) PŘI POSKYTOVÁNÍ PRÁVNÍCH SLUŽEB. [online]. ČAK [cit. 29. 2. 2024]. https://www.cak.cz/assets/pro-advokaty/predpisy-o-advokacii/dalsi-predpisy-komory/priloha_4_2023_09_-ai_stanovisko.pdf.
- ⁴ Ibid.
- ⁵ Ibid.
- ⁶ Pro více informací k této problematice doporučujeme článek Proč a jak nastavit pravidla pro užívání AI ve Vaší společnosti, dostupný zde: <https://www.epravo.cz/top/clanky/proc-a-jak-nastavit-pravidla-pro-uzivani-ai-ve-vasi-spolecnosti-117011.html>.
- ⁷ What are tokens and how to count them? [online]. OpenAI [cit. 3. 3. 2024]. <https://help.openai.com/en/articles/4936856-what-are-tokens-and-how-to-count-them>.
- ⁸ Ibid.
- ⁹ Informace pro tuto tabulku byly u AI nástrojů WAIR, Advomate a Lawrence AI poskytnuty zejména prostřednictvím e-mailové odpovědi od jednotlivých společností vyvíjejících tyto AI nástroje.
- ¹⁰ What is a token and how many tokens can Perplexity read at once? [online]. Perplexity [cit. 4. 3. 2024]. <https://www.perplexity.ai/hub/technical-faq/what-is-a-token-and-how-many-tokens-can-perplexity-read-at-once>.
- ¹¹ Models [online]. OpenAI [cit. 4. 3. 2024]. <https://platform.openai.com/docs/models/gpt-3-5-turbo>.
- ¹² What are tokens and how to count them? OpenAI [cit. 4. 3. 2024]. <https://help.openai.com/en/articles/4936856-what-are-tokens-and-how-to-count-them>.
- ¹³ Společnost Advomate s.r.o. poskytla údaj v normostranách.
- ¹⁴ Informace pro tuto tabulku byly u AI nástrojů WAIR, Advomate, Lawrence AI poskytnuty zejména prostřednictvím e-mailové odpovědi od jednotlivých společností vyvíjejících tyto AI nástroje.
- ¹⁵ Perplexity pro [online]. Perplexity [cit. 5. 3. 2024]. <https://www.perplexity.ai/pro>.
- ¹⁶ Custom instructions for ChatGPT [online]. OpenAI [cit. 5. 3. 2024]. <https://openai.com/blog/custom-instructions-for-chatgpt>.
- ¹⁷ Pouze prozatím v případě multilicencí.
- ¹⁸ Informace pro tuto tabulku byly u AI nástrojů WAIR, Advomate, Lawrence AI poskytnuty zejména prostřednictvím e-mailové odpovědi od jednotlivých společností vyvíjejících tyto AI nástroje.
- ¹⁹ Perplexity pro [online]. Perplexity [cit. 5. 3. 2024]. <https://www.perplexity.ai/pro>.
- ²⁰ Pricing [online]. OpenAI [cit. 6. 3. 2024]. <https://openai.com/chatgpt/pricing>.
- ²¹ Informace pro tuto tabulku byly u AI nástrojů WAIR, Advomate, Lawrence AI poskytnuty zejména prostřednictvím e-mailové odpovědi od jednotlivých společností vyvíjejících tyto AI nástroje.
- ²² Perplexity's Terms of Service Perplexity [cit. 6. 3. 2024]. <https://www.perplexity.ai/hub/legal/terms-of-service>.
- ²³ Terms & policies [online]. OpenAI [cit. 6. 3. 2024]. <https://openai.com/policies>.

epravo.cz online

AI v advokacii prakticky

Objevte principy jazykových modelů a zvyšte si s AI efektivitu. Ať jste začátečník nebo pokročilý, naučíme vás, jak prakticky využívat umělou inteligenci ve vašem životě.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

Stavíme na spolehlivosti, osobním přístupu a vzájemné důvěře.

Specializujeme se na:

- energetické právo
- veřejné zakázky
- fúze a akvizice
- letecké právo
- italské právo
- korporátní právo
- IT právo a GDPR
- finance a bankovníctví
- právo hospodářské soutěže
- nemovitostní právo

Právní služby poskytujeme v jazycích:

- čeština
- angličtina
- italština
- francouzština
- slovenština
- němčina
- španělština

CONSULT BEFORE FIGHT

Manažerská smlouva ve světle soudního rozhodování a praxe

Manažerská smlouva, tedy obecně smlouva osoby ve vedení obchodní korporace, která od počátku je anebo se následně stane členem jejího statutárního anebo jiného voleného orgánu, je předmětem právních diskusí a neobvykle vysokého počtu soudních rozhodnutí, které byly (zatím) zakončeny lednovým rozhodnutím Ústavního soudu¹ („Nález ÚS“).

Počátky právní nejistoty je třeba hledat v 90. letech, kdy z důvodů daňové optimalizace byly v praxi uzavírány mezi obchodní společnostmi a jejím statutárním orgánem smlouvy dvě – jak obchodněprávní, tak pracovněprávní, kdy na jedné straně odměna jednatele společnosti s ručením omezeným byla daňově uznatelným nákladem a nepodléhala odvodům na zdravotní a sociální pojištění, na straně druhé mzda z pracovní smlouvy odvodům podléhala a zaručovala tak přístup k sociálnímu systému i ochranu zákoníku práce² dodnes.³

Tehdejší soudní rozhodnutí prohlásila pracovní smlouvy statutárních orgánů za neplatné, neboť jejich předmětem nebyl výkon závislé práce. Po bouřlivých diskusích o „souběhu“ jednak došlo k narovnání daňových rozdílů a odvodů, když na odměny členů orgánů obchodních korporací se aplikují veřejnoprávní předpisy obdobně jako na zaměstnance, jednak mezi lety 2012 a 2014 na základě novely tehdejšího obchodního zákoníku bylo výslovně umožněno část povinností statutárního orgánu vykonávat v pracovněprávním vztahu.

Protože zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník („OZ“) a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích; „ZOK“), účinné od roku 2014, žádná speciální ustanovení o „souběhu“ neobsahují, trvalo dalších deset let, než se stará právní otázka nově zodpověděla. Následující výklad se pokusí shrnout současnou rozhodovací praxi soudů.

Pravý souběh: Manažerská smlouva jako součást smlouvy o výkonu funkce

Byla-li mezi statutárním orgánem a obchodní společností uzavřena pracovní smlouva, přičemž pracovní pozicí a náplní práce jsou činnosti spadající ob-

vykle do činnosti statutárního orgánu (obchodního vedení), nelze tuto manažerskou smlouvu označit a priori za neplatnou – již kvůli ústavně garantované autonomii vůle a smluvní volnosti stran.

Tedy pokud si strany přejí upravit své vztahy v režimu zákoníku práce, nelze to obecně vyloučit, ale tento vztah se nestane pracovněprávním vztahem (protože chybí pojmový znak závislé práce) a nebudou tak použitelná ustanovení zákoníku práce, jejichž povaha odporuje kogentním ustanovením ZOK chránícím obchodní společnost před porušením povinností jejího statutárního orgánu (např. omezení odpovědnosti do výše čtyř a půl násobku platu):⁴

Manažerská smlouva sjednaná podle zákoníku práce musí být v případě kapitálové společnosti, tedy společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, písemná a bude pro svou účinnost vyžadovat schválení valnou hromadou úplně stejně jako smlouva o výkonu funkce, přičemž v případě, že byly uzavřeny smlouvy dvě, je třeba na manažerskou smlouvu pohlížet de-facto jako na doplněk ke smlouvě o výkonu funkce, který též podléhá schválení valnou hromadou, jinak bude neúčinná.⁵

V pohraničí práva pracovního a korporátního

Jak dovodil Nejvyšší soud,⁶ podřízením smlouvy režimu zákoníku práce (ujednáním, podle něhož se vztah mezi stranami má řídit zákoníkem práce) dochází k obdobné situaci, jako kdyby si strany jednotlivá ustanovení zákoníku práce „opsaly“ do textu smlouvy.

Kromě schválení manažerské smlouvy valnou hromadou, popř. usnesením per rollam anebo v případě jediného společníka písemným rozhodnutím v působnosti valné hromady, je třeba zohlednit,

že určitá standardní ujednání v „pracovní smlouvě“ budou v případě souběhu neplatná pro rozpor s ustanoveními ZOK.

Přehled formálních požadavků dle ZOK, které je třeba dodržet i v případě, že společnost uzavře se svým statutárním orgánem (nebo členem jiného voleného orgánu) smlouvu, kterou podřídí zákoníku práce, lze shrnout následovně:

- pravidla ZOK upravující vznik a zánik funkce člena (statutárního) orgánu mají přednost;
 - Nejvyšší soud dovozuje, že vykonával-li zaměstnanec v pracovním poměru ke kapitálové společnosti činnost, kterou po svém následném zvolení měl (musel) vykonávat jako statutární orgán společnosti, zanikl jeho dřívější pracovní poměr konkludentní dohodou o rozvázání pracovního poměru. Strany si však mohou dojednat, že dnem po zániku funkce statutárního orgánu vzniká nový pracovní vztah.⁷
 - V případě zániku funkce při podřízení manažerské smlouvy režimu zákoníku práce se však uplatní ustanovení o odvolání nebo vzdání se místa vedoucího zaměstnance (§ 73a zákoníku práce), pokud smlouva toto ustanovení nevyloučí, takže pokud společnost následně bývalému členu voleného orgánu nemůže nabídnout jiné zařazení anebo ten ho odmítne, je zde dán výpovědní důvod organizačních změn s řádnou alespoň dvouměsíční výpovědní dobou.⁸
- předpoklady výkonu funkce a důsledky jejich absence (byl-li členem voleného orgánu povolán ten, kdo k tomu není podle zákona způsobilý, hledí se na jeho povolání do funkce, jako by se nestalo);
 - Smlouva o výkonu funkce, a tedy i manažerská smlouva je účinná a nárok na odměnu vzniká nejdříve okamžikem vzniku funkce.⁹ V pří-

- padě, že funkce vznikla jen zdánlivě, smlouva o výkonu funkce podle nás nikdy nenabude účinnosti.
- Forma smlouvy o výkonu funkce a povinnost jejího schválení příslušným orgánem;
 - Manažerská smlouva musí být písemná a musí ji schválit valná hromada, resp. dozorčí rada v případě akciové společnosti, svěří-li stanovy volbu členů představenstva dozorčí radě.
 - Valná hromada schvaluje i smlouvy o výkonu funkce uzavírané s členy dozorčí rady akciové společnosti a dalších fakultativně zřizovaných volených orgánů (např. kontrolní komise společnosti s ručením omezeným).
 - Praktickým řešením pro kapitálové společnosti může být i Nejvyšším soudem potvrzená možnost schválit na valné hromadě vzorovou smlouvu o výkonu funkce a vnitřní řád odměňování.¹⁰
 - Odměňování členů (statutárních) orgánů;
 - Bez schválení všech složek odměny valnou hromadou, včetně např. používání služebního automobilu k soukromým účelům, a to buď ve smlouvě o výkonu funkce nebo ve vnitřním předpisu, nevzniká na odměnu právně vymahatelný nárok.
 - V případě, že ke schválení nedošlo z důvodů na straně společnosti, vzniká členovi statutárního orgánu nárok na obvyklou odměnu. Jinak platí, že je funkce vykonávána bezplatně.¹¹
 - V praxi je relevantním důsledkem právo společnosti vymáhat již vyplacené odměny jako bezdůvodné obohacení – zpravidla po skončení výkonu funkce.
 - (Finanční) plnění podle smlouvy o výkonu funkce se neposkytne, pokud výkon funkce zřejmě, tj. významně přispěl¹² k nepříznivému hospodářskému výsledku obchodní korporace, ledaže ten, kdo schválil smlouvu o výkonu funkce (tedy valná hromada, nebo dozorčí rada v případě představenstva akciové společnosti, volí-li ho dozorčí rada), rozhodne jinak.
 - Oproti dřívější úpravě již není porušení péče řádného hospodáře důvodem pro zánik nároku na odměnu. Soudní praxe nadto dovozuje, že ke krácení na základě příspěví k nepří-

znivému hospodářskému výsledku smí dojít jen v přiměřené míře.¹³ Lze proto doporučit podmínky vzniku nároku na jednotlivé složky odměny a zejména různé formy bonusů v manažerské smlouvě podrobně upravit (resp. omezit).

- Povinnost vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře a důsledky porušení povinností při výkonu funkce.
 - Povinnost člena statutárního orgánu (a ani dalších členů volených orgánů) k náhradě způsobené škody není omezena čtyřapůlnásobkem průměrného měsíčního výdělku zaměstnance před porušením povinnosti, který způsobil škodu, ale jedná se o objektivní neomezenou odpovědnost s obráceným důkazním břemenem, tj. zatímco vznik škody a příčinná souvislost mezi jednáním a škodou musí prokázat společnost, jednatel nese břemeno tvrzení a důkazní břemeno ohledně splnění povinnosti péče.
 - Na druhou stranu, jak vyplývá z rozhodnutí Nejvyššího soudu,¹⁴ člen statutárního orgánu není povinen společnosti hradit škodu, která jí v důsledku jeho jednání vznikla, pokud prokazatelně postupoval s péčí řádného hospodáře.

Nepравý souběh

Tzv. nepravým souběhem se rozumí výkon činnosti člena voleného orgánu na základě smlouvy o výkonu funkce a výkon jiných (dostatečně odlišných) činností pro stejnou společnost na základě smlouvy pracovní. V takovém případě budou obě smlouvy a jejich účinnost na sobě nezávislé a pracovní smlouvu bude možné sjednat. Nicméně problematické je vymezení nejen „papírově“, ale i fakticky prováděných činností jako dostatečně odlišných.

Je tomu tak zejména u členů statutárních orgánů, kterým přísluší obchodní vedení. Existuje celá řada soudních rozhodnutí, která odmítla argumentaci o nepravém souběhu s poukazem na široké vymezení obchodního vedení a povinností statutárního orgánu, ke kterým patří též:

- Organizační a provozní záležitosti společnosti, např. rozhodování o zásobování, odbytu či reklamě,
- řízení zaměstnanců, jejich nábor, odměňování,

- způsob financování provozu společnosti,
- vymáhání pohledávek za dlužníky a uhrazení závazků společnosti,
- rozhodování o podnikatelských záměrech včetně investování a poskytování úvěru při investičních projektech,
- vedení účetnictví, a další.

Jak bylo dovozeno i v případě, kterého se týkal Nález ÚS, nelze (uměle) rozdělovat samostatné rozhodování o určité záležitosti statutárním orgánem a vykonávání činností, jimiž se dané rozhodnutí provádí. Pokud jsou činnosti související s obchodním vedením prováděny členem statutárního orgánu (např. jedním z jednatelů či členů představenstva), který o záležitosti rozhodl, nelze platně sjednat pracovní poměr k výkonu takové činnosti. I tak by se totiž jednalo o horizontální a nikoliv vertikální (podřízenou) delegaci působnosti mezi členy statutárního orgánu.¹⁵ Stejně tak nepostačí vymezit pracovní náplň negativně ve vztahu k povinnostem jednatele jako ty, které mezi povinnosti jednatele nepatří – i pak bude nutné zkoumat, zda vykonávané činnosti nesouvisí s obchodním vedením a dalšími povinnostmi jednatele.¹⁶

Proto nelze při náležité opatrnosti doporučit spoléhat se na přípustnost nepravého souběhu, pokud se nejedná o zcela odlišnou činnost nesouvisející s rozhodováním o podnikání a organizaci společnosti (např. činnost jako architekt nebo IT technik),¹⁷ a raději předložit ke schválení valné hromadě smluvně upravené i další vztahy mezi členem statutárního orgánu a společností, ze kterých vyplývá nárok na odměnu a které pojmově zahrnují činnosti související s obchodním vedením a dalšími povinnostmi statutárního orgánu.¹⁸

Závěr

Vzhledem k neustále se rozvíjející judikatuře k tomuto tématu a možnému dopadu nesprávně nastavené smluvní dokumentace ve společnosti doporučujeme i v období bobtnající umělé inteligence, která zajistí přípravu smluvní dokumentace zdánlivě zadarmo, přípravou smluvních podkladů pro výkon funkce statutárních orgánů pověřit právního profesionála, čímž se lze mj. vyhnout časovým ztrátám a litigačním náklady z potenciálních soudních sporů

pramenících jak z manažerských smluv, tak z pravého anebo nepravého souběhu a případného střetu zájmů.

Pro případ podřízení smluvního vztahu se statutárním orgánem zákoníku práce lze očekávat další spory o to, která ustanovení zákoníku práce jsou aplikovatelná na manažerskou smlouvu – v dnešním výkladu smlouvu o výkonu funkce. Doporučujeme proto uzavření smlouvy o výkonu funkce v režimu ZOK a občanského práva a ve smlouvě o výkonu funkce podrobně upravit nejen nárok na odměňování, ale i další oblasti jako třeba dobu osobního volna nebo otázku nároku na odměnu v případě nemoci. V zájmu právní jistoty lze činit spíše explicitní

odkazy na konkrétně aplikovatelná ustanovení zákoníku práce.

Řešením povinnosti schválit smluvní ujednání o výkonu funkce s každým členem voleného orgánu (zpravidla) valnou hromadou mohou být předem schválené vzorové smlouvy o výkonu funkce a odměňovací řád, od kterého se následně v konkrétním případě smluvní strany neodchylí.

Judikaturní linie (znovu) potvrzuje, že výkon funkce nelze uskutečnit v pracovním poměru nehledě na to, zda statutární orgán je zároveň společníkem společnosti a může ovlivnit rozhodování na valné hromadě anebo je extraneus a nachází se

vůči společnosti ve vztahu hospodářské podřízenosti.¹⁹ Čas ukáže, zda pod vlivem zahraničních úprav nebo dokonce judikatury Soudního dvora EU²⁰ nedojde v budoucnu k další diferenciaci.

Thomas Rechberger, partner
Nicole Raguzová, associate,
Taylor Wessing Česká republika.

TaylorWessing

Poznámky:

¹ Nález Ústavního soudu ze dne 17. 1. 2024, sp. zn. III. ÚS 410/23.

² Zákona č. 65/1965 Sb. do 31. 12. 2006 a zákona č. 262/2006 Sb. od 1. 1. 2007.

³ Srov. BĚLINA, Miroslav. § 2. In: BĚLINA, Miroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kol. Zákoník práce. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 31, marg. č. 24 a násl.

⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2018, sp. zn. 31 Cdo 4831/2017.

⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2023, sp. zn. 27 Cdo 1293/2023.

⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2021, sp. zn. 27 Cdo 2837/2020.

⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2019, sp. zn. 27 Cdo 4344/2017.

⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3478/2016.

⁹ Srov. § 59 odst. 2 ZOK: Smlouva o výkonu funkce se v kapitálové společnosti sjednává písemně a schvaluje ji, včetně jejích změn, nejvyšší orgán společnosti; bez tohoto schválení nenabude smlouva účinnosti. Nerozhodl-li nejvyšší orgán společnosti jinak, je schválená smlouva účinná ode dne jejího uzavření, nebo ode dne vzniku funkce, podle toho, který z těchto dnů nastal později.

¹⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 2. 2020, sp. zn. 14 Cmo 6/2019; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2021, sp. zn. 27 Cdo 2279/2020.

¹¹ Tento závěr se uplatní i v případě, nepředložil-li statutární orgán manažerskou smlouvu ke schválení valné hromadě a nepodnikl-li člen voleného orgánu všechny kroky, které lze spravedlivě požadovat, aby ke svolání valné hromady, jejímž bodem programu bude schválení manažerské smlouvy, resp. smlouvy

o výkonu funkce, došlo.

¹² Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 10. 2022, sp. zn. 6 Cmo 333/2021-623.

¹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2426/2018.

¹⁴ Např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 7. 2022, sp. zn. 27 Cdo 427/2022.

¹⁵ Srov. nález Ústavního soudu ze dne 17. 1. 2024, sp. zn. III. ÚS 410/23, marg. č. 58.

¹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2020, sp. zn. 27 Cdo 4319/2018-II.

¹⁷ Ale i v tomto případě existují dobré argumenty pro závěr, že by smluvní vztah měl být podřízen schválení valné hromady, protože ani v tomto případě nejde o zcela nezávislý právní vztah mezi společností a členem orgánu v roli zaměstnance; jeden z argumentů použitých Ústavním soudem [srov. s. 12, 13, marg. č. 50, 57 Nálezu ÚS] pro limitaci autonomie vůle smluvních stran, tj. ochrana společníků proti morálnímu hazardu formou požadavku schválení smlouvy je potřebná podle nás i v případě uzavření smluv při nepravém souběhu: Není nepředstavitelné, že by si člen voleného orgánu rozdělil odměnu za výkon funkce a za výkon práce tak, že společníci jsou jenom o (nesignifikantní) části odměny informováni.

¹⁸ I v případě nepravého souběhu, kdy smlouva nebude předložena valné hromadě ke schválení, by měla být pracovní smlouva uzavřena různými osobami (tedy např. na straně zaměstnavatele jiným jednatelem, než s kterým je uzavírána pracovní smlouva na výkon činnosti nesouvisející s obchodním vedením), jinak hrozí z důvodu střetu zájmů zaměstnance a zaměstnavatele, že pracovní smlouva bude neplatná; v tomto smyslu rozhodovací praxe Nejvyššího a Ústavního soudu, srov. roz-

sudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2019, sp. zn. 21 Cdo 2124/2018; potvrzen usnesením Ústavního soudu ze dne 23. 7. 2020, sp. zn. ÚS III. ÚS 747/20. Alternativně by zřejmě bylo možné podle nás postupovat dle obchodně-právních pravidel o střetu zájmů v § 54 a 55 ZOK a informovat kontrolní orgán či valnou hromadu o obsahu návrhu pracovní smlouvy, a tak překlenout ustanovení o neplatnosti právního jednání zástupce ve střetu zájmů.

¹⁹ Více odstupňovaný přístup volí např. rakouská doktrína (viz Ratka/Stöger/Straube/Völkl in Straube/Ratka/Rauter, Wiener Kommentar zum GmbHG, § 15 marg. č. 83 a násl.), která vytvořila za tímto účelem následnou typologii: (i) statutár, který je vázán pokyny valné hromady (např. jednatel rakouské společnosti s ručením omezeným (GmbH), což je dle rakouského práva pravidlem u jednatelů GmbH), je „osobně závislý“ a proto zaměstnancem v pracovněprávním poměru; (ii) statutár, který není vázán pokyny valné hromady (např. člen představenstva AG nebo jednatel GmbH, který je osvobozen od pokynů nebo ovládá rozhodující podíl hlasovacích práv valné hromady) je „nezávislým spolupracovníkem“ („Freier Dienstnehmer“), na kterého nedopadá většina pracovněprávních předpisů; (iii) statutár, který je sice osvobozen od pokynů, ale hospodářsky podřízen, je považován za „kvasi-zaměstnance“ („arbeitnehmerähnlich“).

²⁰ Ochranu poskytovanou zaměstnancům Soudní dvůr EU aplikuje i na členy statutárních orgánů (splňují-li v konkrétním případě širší definici zaměstnance dle evropského práva). Lze poukázat na rozhodnutí o neplatnosti odvolání těhotné jednatelky (srov. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 11. 11. 2010, sp. zn. C-232/09, Danosa).

GLATZOVA & Co.
PRAGUE – BRATISLAVA

**TI NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ
PRACUJÍ S NÁMI**

www.glatzova.com

Jak se má advokát zachovat, když jeho klient hodlá spáchat trestný čin?

Advokát je při výkonu svého povolání vázán celou řadou povinností vůči svému klientovi. Jednou z nich je povinnost mlčenlivosti, která je při obhajobě klienta v trestním řízení obzvláště důležitá. Jak je to ovšem s povinností mlčenlivosti advokáta v případě, kdy jeho klient trestný čin již spáchal nebo jeho spáchání teprve plánuje?

Povinnost mlčenlivosti advokáta

Mlčenlivost advokáta je nutným předpokladem k tomu, aby se mezi klientem a advokátem mohl vytvořit důvěrný vztah, který je pro právní zastoupení zcela zásadní. Zákonný základ této povinnosti je obsažen v ustanovení § 21 zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, v platném znění (dále jen „zákon o advokacii“). Obsahem předmětné povinnosti advokáta je zachovávat mlčenlivost o veškerých skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb. Institut mlčenlivosti v sobě zahrnuje i povinnost nezneužít získané informace k újmě klienta nebo ve svůj vlastní prospěch či ve prospěch třetí osoby. Advokát by měl už při převzetí zastoupení klienta informovat, že je

zákonnou mlčenlivostí vázán. Povinnost mlčenlivosti se týká skutečností právní i neprávní povahy a vztahuje se nejen na advokáty, ale také na koncipienty a jiné osoby, které se spolu s advokátem podílejí na poskytování právních služeb (např. právní asistenty, administrativní pracovníky atd.). Povinnost mlčenlivosti trvá i po vyškrtnutí advokáta ze seznamu advokátů a k jejímu prolomení může dojít jen v zákonem stanovených případech.

Oznamovací povinnost ve vztahu ke spáchanému trestnému činu

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění (dále jen „trestní zákoník“) ve svém ustanovení § 368 taxativně vymezuje trestné činy, na které se

vztahuje oznamovací povinnost. Podle předmětného ustanovení má ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný spáchal trestný čin výslovně specifikovaný trestním zákoníkem (např. trestný čin vraždy, obecného ohrožení, teroristického útoku atp.), povinnost uvedenou skutečnost bezodkladně oznámit orgánům činným v trestním řízení, jinak mu hrozí trest odnětí svobody až na tři roky. Advokáti ve vztahu ke svým klientům tuto povinnost nemají. Uplatní se na ně totiž výjimka z povinnosti oznámit spáchání trestného činu ve smyslu § 368 trestního zákoníku. Pokud by zde tato výjimka nebyla, docházelo by ke kolizi zákona o advokacii a trestního zákoníku. Je proto důležité, aby klient byl o této skutečnosti advokátem vždy patřičně informován tak, aby si byl

dostatečně vědom síly své ochrany, zejména pak v případech obhajoby v trestním řízení.

Oznamovací povinnost ve vztahu k trestné činnosti, kterou klient plánuje spáchat

Trestní zákoník v ustanovení § 367 dále taxativně vyjmenovává trestné činy, ke kterým se vztahuje povinnost překažení osobou, jenž se hodnověrně dozví o jejich přípravě či dokonce páčání. V opačném případě dotyčné osobě vzniká odpovědnost za trestný čin nepřekažení trestného činu, a to s hrozbou trestu odnětí svobody až na tři roky. Zde nastává bod zlomu, jelikož povinnost překažení trestného činu se vztahuje i na advokáta, čímž dochází k prolomení advokátní mlčenlivosti. Pokud se tedy advokát hodnověrným způsobem dozví o jednání svého klienta, které směřuje ke spáchání některého z trestných činů taxativně vyjmenovaných v § 367 trestního zákoníku, je jeho povinností o tom příslušné orgány informovat. Advokát je povinen spáchání trestného činu překažit, pokud tak může učinit bez značných nesnází a bez toho, aby sebe nebo osobu blízkou uvedl v nebezpečí smrti, ublížení na zdraví, jiné závažné újmy nebo trestního stíhání.

Povinnost advokátní mlčenlivosti se vztahuje jen na skutečnosti, o nichž se advokát dozví v souvislosti s poskytováním právních služeb. Nastane-li situace, kdy je advokát přímo svědkem spáchání trestného činu, vztahuje se na něj standardní povinnost vypovídat o tom, čemu byl přítomen, před soudem, a to bez dalšího. Advokát je dokonce povinen před soudem vypovídat i v případě, kdy by obviněný z trestného činu měl být jeho klientem. V takovýchto případech by nicméně advokát měl převzetí obhajoby raději odmítnout, jakkoliv se nejedná o obligatorní důvod k jejímu odmítnutí. Rozhodne-li se advokát v takové situaci obhajobu převzít, měl by svého klienta (obviněného) nejlépe v písemné formě informovat o tom, že bude-li v trestním řízení předvolán jako svědek, nebude od okamžiku poskytnutí výpovědi před soudem schopen jej dále zastupovat a obhajoba tím skončí (resp. advokát bude z obhajoby vyloučen).

Další případy prolomení povinnosti advokátní mlčenlivosti

Trvání advokátní mlčenlivosti je sice časově neomezené, tato povinnost ovšem nikdy není zcela absolutní. Mlčenlivosti může advokáta zprostit pouze klient, případně klientův dědic nebo právní nástupce, a to výhradně v písemné formě, popř. ústním záznamem do protokolu v řízení před soudem. Pokud dojde ke zproštění povinnosti mlčenlivosti advokáta před soudem, nejde o všeobecné zproštění advokáta z této zákonné povinnosti, nýbrž pouze o zproštění pro určité řízení. K prolomení povinnosti mlčenlivosti advokáta dochází také v případě, kdy advokát sděluje informace z advokátního spisu osobám, které se společně s ním podílejí na poskytování právních služeb – zpravidla tedy trvale spolupracujícím advokátům, advokátním koncipientům či právním asistentům.

K zákonnému prolomení advokátní mlčenlivosti rovněž dochází ve sporech klienta s advokátem před orgánem veřejné moci (např. v soudních sporech o zaplacení odměny advokáta), avšak pouze v rozsahu nezbytném pro dané řízení. Výjimku z povinnosti mlčenlivosti představuje také exekuční řízení, kdy je advokát na písemnou žádost povinen sdělit exekutorovi údaje o majetku klienta, proti němuž je vedena exekuce (např. informace o bankovních účtech, movitých či nemovitých věcech, listinách nebo cenných papírech klienta). Takovéto informace však může advokát exekutorovi sdělit pouze o majetku, který klientovi spravuje. Advokát je rovněž vázán oznamovací povinností vůči České advokátní komoře při plnění povinností podle zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, v platném znění. Pokud se advokát setká při výkonu advokacie s podezřelým obchodem, musí takové jednání bezodkladně nahlásit České advokátní komoře. Tím samozřejmě není dotčena zákonná povinnost advokáta překažit přípravu nebo spáchání trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu ve smyslu § 367 trestního zákoníku.

Závěrem

Každý klient má právo svého advokáta kdykoliv změnit a ukončit s ním spolu-

práci. Důvodem může být úplně cokoliv, od ztráty důvěry, nedostatku vstřícnosti či flexibility advokáta, až po výši jeho odměny. Pokud však advokát poruší své zákonné povinnosti, zejména pak povinnost mlčenlivosti, může klient na advokáta z toho důvodu také podat stížnost k České advokátní komoře. V případě, že se prokáže oprávněnost takové stížnosti, vypracuje se kárná žaloba, jež může být na advokáta podána výhradně předsedou Kontrolní rady České advokátní komory nebo Ministrem spravedlnosti (nikoliv tedy přímo klientem).

Advokátovi je pak možné za kárné provinění uložit až pět různých druhů kárných opatření od napomenutí, přes pokutu, dočasný zákaz výkonu advokacie, až po vyškrtnutí ze seznamu advokátů. Pokud by se advokát provinil nepřekažením trestného činu ve smyslu § 367 trestního zákoníku, hrozil by mu v takovém případě dokonce i trest odnětí svobody. Nadto pokud by klientovi byla advokátem při poskytování právních služeb způsobena škoda (např. v důsledku vyzrazení citlivých informací a porušení povinnosti mlčenlivosti), advokát za ni v plné výši odpovídá a odmítne-li ji klientovi dobrovolně nahradit, může poškozený klient svůj nárok uplatnit žalobou u civilního soudu. Možných důsledků porušení povinnosti mlčenlivosti ze strany advokáta je tedy celá řada. Advokáti a zejména obhájci v trestních věcech to bezesporu nemají lehké, jelikož k informacím o páchané trestné činnosti se dostávají na denní bázi a musí být schopni se mnohdy v krátkém časovém horizontu rozhodnout, jak s těmito informacemi správně naložit, tak aby neporušili své zákonné povinnosti a současně se sami nedostali do rizika či dokonce fyzického ohrožení. ☹

JUDr. Jiří Matzner, Ph.D., LL.M.,
zakladatel advokátní kanceláře
Matzner Legal

Rozvod s narcistní osobou a řízení o úpravě poměrů ke společným dětem – jaká by měla být role advokáta?

Rozvod, zvláště mezi manželi, kteří mají děti, je emocionálně nesmírně náročný. Celá situace je však o to komplikovanější ve chvíli, kdy jeden z bývalých partnerů vykazuje znaky narcistické osobnosti. O tom, jaká specifika mají tyto případy, a to jak z pohledu advokáta, tak z pohledu klienta jsme se rozhodli napsat tento článek spolu s koučem a odborníkem na narcismus Petrem Kinkorem, kterému v různé fázi rozchodu prošlo rukama již více než 800 klientů, jejichž partner, nebo bývalý partner vykazuje znaky narcistické osobnosti. Petr Kinkor spolupracuje také s advokáty, kteří provází klienty jejich rozvody, a z pozice konzultanta radí ohledně nastavení vhodné strategie, jak být na jednu stranu oporou svým klientům, ale také jak úspěšně komunikovat s druhou stranou, s níž dosažení dohody bývá často nedostižným cílem.

Tento článek, který je na pomezí práva a psychologie, shrnuje základní pojmy a upozorňuje na úskalí, na která by advokát i jeho klient měli být připraveni v rámci rozvodového, ale především opatrovnického řízení a stručně nastiňuje i to, jak nastavit fungování rodiny do budoucna. Narcismus je příznačný pro muže i ženy, nicméně v patologické formě, která je popisována v tomto článku, je větší prevalence u mužů (zhruba 75 % mužů na 25 % žen). Toto rozložení je patrné rovněž z praxe autorů tohoto článku, tudíž se zde budeme věnovat hlavně mužskému narcismu. Po teoretickém úvodu následuje rozhovor s Petrem Kinkorem a článek je zakončen společným praktickým shrnutím hlavních doporučení, která vyplývají z praxe v rámci opatrovnického řízení.

Jak rozpoznat narcistu?

Narcismus je záležitostí určitého spektra vlastností člověka, kdy se může projevat od jednotlivých povahových rysů

(lhaní, manipulace, projekce atd.), až po komplexní poruchu osobnosti, která je na základě diagnostického a statistického manuálu duševních poruch definována jako DSM-5 vedle hraniční poruchy, histrionské poruchy a disociální poruchy osobnosti. Všechny tyto osobnostní poruchy v sobě nesou různou měrou narcistické rysy.¹ Kombinace určitého množství charakteristik umožňuje takové chování označit jako narcistické a toho, kdo se takto projevuje, jako narcistu. Pro zjednodušení budeme dále v článku i návazném rozhovoru takového člověka označovat jako narcistu bez ohledu na to, kde se na této škále nachází. Partnera narcisty, ačkoliv toto označení v sobě nese určitou stigmatizaci, budeme pro zjednodušení označovat jako oběť, případně jako klienta.

Samotná diagnostika narcisty je obtížná, protože takový člověk, kromě vnitřní úzkosti a frustrace většinou v podstatě nemá problém. Problém má ale jeho okolí. Osoby, které v takovém vztahu dlouhodobě žijí, vykazují také určitá specifika

vyplývající z kodependence (tedy spoluzávislosti) s narcistou, která jsou velmi podobná například s členy náboženských sekt. Po ukončení vztahu pak mohou tyto osoby vykazovat znaky posttraumatické stresové poruchy. Rozvod jako takový navíc narcistu vystaví vnějšímu tlaku, který znásobí jeho vnitřní úzkost a projeví se enormní snahou poškodit bývalého partnera, nejčastěji prostřednictvím financí, společných známých, a hlavně prostřednictvím dětí.

Narcismus se vyznačuje především nedostatkem empatie, povrchností, sobectvím a pocitem vlastní nadřazenosti (narcista má pocit, že má nárok na speciální zacházení a běžná pravidla na něj neplatí, v kolektivu je například ochoten zaujmout jen privilegované postavení, v případě, že tomu tak není, pak často rozkládá kolektiv zevnitř). Narcisté umí nasadit velmi líbivou masku, dokáží se projevat velmi mile a skromně, ale jakmile se ocitnou v defenzivě, přechází do silné arogance. Příznačné je také mistrné manipulativní chování, mstivost a machiavelistické my-

AegisLaw

www.aegislaw.cz

#rostemesvami

šlení “účel světi prostředky”. Nejničivější důsledky této povahy se projevují v mezilidských, zejména partnerských a rodinných vztazích díky potřebě získat kontrolu nad druhým člověkem, neschopností sebereflexe, neschopností převzít odpovědnost za své jednání a soustavným vyvoláváním pocitu viny. Povaha narcisty se typicky neprojevuje hned. Na začátku vztahu bývá okouzující, obětavý a dokáže navodit dojem až osudového souznění. Postupně se však ve vztahu začíná projevovat skutečná povaha takového člověka, kdy svého partnera pozvolným procesem, který se nazývá přerušované upevňování, dostane do pozice závislosti na jeho názorech, náladách a emočně pozitivním přijetí. Pokud je na narcistovi například v průběhu mateřské a rodičovské žena finančně závislá, je zpravidla dílo zkázy dokonáno i faktickou materiální závislostí. Někdy naopak, zejména v případech skrytých narcistů, dokáží velmi obratně využívat polohu oběti (přišel o práci, protože si na něj zasedl šéf, anebo ho o zakázku připravila bývalá manželka) a nechávají se od svých partnerek bez okolků živit, v těchto případech se projevují parazitickým jednáním. Chování ve vztazích může mít různou podobu od téměř nezatelných naschválů a psychického deptání (trestání tichem, shazování partnera atd.), až po otevřené fyzické násilí.

Osoby, které jsou tomuto jednání po delší dobu vystaveny, často zažívají pocity vnitřního zmatku a začínají pochybovat o vlastním psychickém zdraví. V přítomnosti narcistických osob se i nezúčastněná osoba může cítit bez zjevného důvodu nepříjemně, navzdory tomu, že narcista umí vyvolat neuvěřitelně líbivý vnější dojem. Ve společnosti bývají narcisté často oblíbení a osoby ze sociálně nezávazného prostředí je mohou označovat za spolehlivého a obětavého přítele, kolegu nebo nadřízeného, zatímco blízké osoby jsou v pokročilejší fázi vztahu vystaveny ponižování a někdy až krutosti. Tato maska je pro lidi z vnějšku často nerozpoznatelná, pokud sami nemají osobní zkušenost s tímto typem chování. Právě tento bod je klíčový pro fázi soudního řízení, kdy je třeba v rámci omezeného prostoru zprostředkovat vzhled do situace osobám, které figurují napříč tímto institucionálním spektrem (OSPOD, soudce, mediátor, advokát protistrany). Na tuto oblast se

zaměříme jak v rozhovoru, tak následně shrnutí článku.

Rozhovor

Narcismus je velmi nadužívaný pojem. Jak můžeme odlišit skutečného narcistu, anebo nositele narcistických vlastností, od běžného člověka, který je třeba v rámci složité situace kolem rozvodu a péče o děti zahrán do kouta?

Jak je uvedeno v úvodu, narcismus je záležitostí spektra a nic nelze definovat absolutně. Narcistní rysy máme v určité míře všichni. Každý někdy lže, manipuluje, gaslightuje, ale normálního člověka tyto vlastnosti nedefinují. V nejrůznějších článcích se dočtete například 15 znaků narcisty, ale po přečtení zjistíte, že takový člověk splňuje třeba pouhých 11 z nich. Každý narcista není stejný a ne na každého sedí stejná charakteristika. Je narcista skrytý, grandiózní, komunální a další typy až po závažnější formy jako je psychopatie a sociopatie. Jsou určité rysy, kterým říkáme narcistní rysy, anebo pak vysoce vyvinuté narcistní rysy (např. patologický lhář). Na lhaní se pak nabalují další rysy jako je například manipulace, sobectví atd. Domnívám se ale, že pouze z dlouhodobého zhodnocení situace a vztahu s narcistou lze uvést, zda se jedná o narcismus, anebo je to jen sobecké chování pod tlakem. Setkávám se s klienty, kteří se ke mně objednají na konzultaci, jen aby si ověřili, že mají skutečně co dočinění s narcistou, a to je naprosto v pořádku. Protože oběti narcistického zneužívání jsou po určité době uvrženy do stavu vnitřní nejistoty, zvnitřňují si narcistovu devalvací a zkrátka přestávají věřit svým smyslům a intuici. Někdy ale samotný vztah i ne nezbytně narcistních jedinců přináší oběma partnerům takovou frustraci, že se k sobě chovají velmi nepěkně, ačkoliv před 10 nebo 15 lety měli všechny předpoklady být spolu a prostě jen v určité fázi podcenili situaci a nevyhledali třeba párové poradenství.

Uvedl jste, že narcistů je více typů. Rozvedl byste alespoň ty základní z nich?

Já myslím, že pro naše účely stačí uvést základní dělení na narcisty zjevné, tedy grandiózní a narcisty skryté, tedy zranitelné. Grandiózní narcista je stereotypně

vnímaný druh narcisty. Na první pohled macho, nebo je označujeme dnes populárním slovem „šampónek“. Vystupují navenek velmi sebevědomě a sebestředně. Zpravidla bývají i profesně poměrně úspěšní. Jejich nevýhodou ale je, že jsou dobře odhalitelní pro lidi s alespoň základní znalostí psychologické terminologie. Skrytý narcista je komplikovanější, působí na první pohled velmi obyčejným dojmem a často na něj nesedí obecná typologie platící pro grandiózní narcisty. Navenek se může i podceňovat, nebo se třeba umí i omluvit. Často oproti grandióznímu narcistovi nedbá příliš ani o vzhled. Jsou to ale ti nejvíce nebezpeční narcisté právě proto, že jsou pro nezúčastněného člověka na první pohled nerozpoznatelní. I samotné oběti žijí léta ve zmatku, protože samy sebe přesvědčily, že mají vlastně dobrého a laskavého manžela nebo manželku, který se pouze občas projevuje krutě a nepochopitelně. V obou případech jsou narcisté lidé plní vnitřního vzteku. Sami se cítí jako oběti – světa, systému, rodinného uspořádání a nejsou schopni převzít odpovědnost za své chování a viní okolí za cokoli, co nejde podle jejich představ.

Jaká jsou specifika rozchodu s narcistou, zejména pokud jde o majetek a o děti?

Narcista má pocit, že všechno patří jemu. Pokud vezmeme v úvahu převažující model muž narcista, žena oběť, kdy žena vychovává děti a muž vydělává, tak muž má pocit, že vydělané peníze patří jemu, žena je mu jako živiteli povinna poskytovat servis a starat se o děti. V případě rozchodu pak má zákonitě pocit, že má nárok na vše, děti i peníze. Jsou narcisté, kteří se po rozvodu chtějí děti zbavit, ale je jich minimum. Pro narcisty děti představují ultimátní přísun validace, z pozice rodič – dítě. Narcista nemusí nic dělat a dítě k němu vzhlíží jen v rámci samotného faktu, že je jeho rodič. V případě, kdy do rozvodu se otec o děti nestará, je specifikem rozvodové situace s narcistou, že dojde k radikální proměně jeho postoje. Z otce se stává otec roku. Snaží se dávat dětem čas, kupuje jim dárky a děti na to slyší, zvláště v situacích, kdy doposud otec nebyl až tak emočně či časově zapojen. Narcista je po určitou dobu ochoten vyvinout maximální úsilí být skvělým otcem, upravit si svou pracovní dobu, vynaložit finanční prostředky na aktivity

a dárky pro děti, jelikož v takovém případě ví, že změnou přístupu si děti získá a zároveň tím bude ničit jejich matku. Pro narcisty je typické, že děti v naprosté většině používá jako zbraň proti expartnerovi a právě v těchto případech nejčastěji vzniká syndrom zavrženého rodiče.

Jak je to v případech narcistních žen? Je jejich přístup odlišný od mužů?

U žen je to podobné, ale zpravidla situace nejde do takových extrémů. Obecně ale i ženy jako nástroj používají děti a finance, kdy primárním záměrem je připravit partnera o děti a zároveň vykreslit otce v očích dětí v negativním světle. Narcistní ženy se zároveň snaží získat maximální vyživovací povinnost. V poměru mužů a žen trpících narcistní poruchou osobnosti je ale vyšší převaha mužů. Ženy mají zase spíše tendence k hraniční poruše osobnosti, která se však z hlediska důsledků v mnoha ohledech protíná s narcismem. Tam je typická spíše emoční labilita, na rozdíl od narcismu, kde se zase setkáváme s pověstným ledovým klidem, který vyplývá z nedostatku empatie.

Co partneři narcistů? Mají nějaký společný povahový rys?

Oběti narcistů jsou často velmi empatičtí lidé, někdy až tzv. super empati. Takoví lidé jsou na opačné škále než narcista, jsou často v důsledku nějakých svých predispozic z dětství zaměřeni na druhé lidi, jsou to pečující osoby, které pro blaho ostatních neváhají obětovat svůj komfort, což je pro narcistu živná půda. Velmi často mají zkušenost s narcistou ze své nukleární rodiny, proto se nechají zatáhnout do vztahu s narcistou a nechají si postupně líbit více než ostatní lidé. I kdyby ale člověk před vstupem do vztahu s narcistou takové predispozice neměl a z nějakého důvodu závčas takový vztah neopustil, tak si je po delším čase ve vztahu s narcistou vytvoří a vzniká tzv. kódependentní vztah. Na počátku vztahu často narcista svou oběť zahrne láskou a pozorností, ale postupně se do vztahu vkrádají patologické vzorce. Hezkých chvil ubývá a narcista začíná svého partnera psychicky a někdy i fyzicky deptat, neděje se tak ale soustavně. Narcistovo deptání a propady nálad jsou střídány s laskavostí a záchvěvy starých dobrých časů. Této fázi se říká proces přerušova-

ného upevňování a je to jeden z nejsilnějších tvůrců závislosti. Dostáváte určitou míru lásky v úvodním období, tento proces je pak přerušován a láskyplné projevy se začínají objevovat řídčeji a nepravidelně, což zaručí narcistovi stálý přísun vašich emocí. Oběť dokáže vyvinout enormní snahu, aby svou „drogu“ v podobě lásky, která tam kdysi byla, dostala zpět. Je to postaveno na podobném principu jako hrací automaty. Nechají hráče rychle vyhrát, což je opojný pocit, následně se ale prodlužují intervaly mezi výhrami tak, že hráč nakonec přijde o veškeré peníze. Pro oběti narcistů je typická tzv. kognitivní disonance, tedy vnitřní rozpor mezi tím, co cítí nebo v co věří a co racionálně ví. Oběť nebo klient i ve fázi rozchodu stále chce, aby vztah fungoval, nechce se rozejít, přestože ví, že jí vztah ničí. Stále doufá, že když dojde k nějaké nepatrné změně, anebo se bude více snažit, bude více tolerantní, tak se jí vztah podaří zachránit. Naše mysl je uzpůsobena tak, aby byla v harmonii mezi tím, čemu věříme a tím, jaké informace získáváme. Ve chvíli, kdy tam vzniká rozpor, tak máme tendenci si z této disharmonie podvědomě ulevovat. Jinými slovy, začínáme si lhát do kapsy. Začínáme se vyhýbat určitým informacím, přátelům, rodině. Klienti přestávají chodit na terapie. Jednoduše se vyhýbají všemu a všem, kdo jim připomíná nefunkčnost vztahu a chtějí uvěřit tomu, že se narcista změnil, že tentokrát vztah může a bude fungovat. Na konci vztahu a v rámci dobře nastaveného rozvodu nebo rozchodu musí i sám klient přijmout bolestivou pravdu v tom, kdo narcista skutečně je, oplakat společně strávená léta, rozhodnout se nastavit si pevné hranice a posunout se dál.

Je nějaká možnost z pozice přítele nebo příbuzného partnera narcisty ho nějakým způsobem z této situace zachránit, otevřít mu oči?

Bohužel ne. Tuto otázku mi často pokládají příbuzní, hlavně maminky obětí. Musíte respektovat fázi vztahu, ve které se oběť s narcistou nachází, být dobrou maminkou nebo kamarádkou, abyste neztratily kontakt a důvěru této osoby. Když lidi začnete přesvědčovat ve chvíli, kdy na to nejsou připraveni, začnou se Vám buď z vlastní vůle nebo za přispění narcisty vyhýbat. Jediná možnost je počkat si na určité momentum, kdy se vztah dostane do propadu a oběť Vám začne znovu na-

slouchat. Bohužel tyto vztahy se vyznačují opakovanými rozchody a návraty, přičemž každý návrat v sobě nese horší a horší důsledky. Nikdy jsem se nesetkal s tím, že by nějaká další šance vztah vylepšila, naopak. Bohužel nikdo ale nemůže přebírat odpovědnost za někoho, kdo se odpovědnosti chopit nechce, nebo na ni není dostatečně připravený.

Okolo narcismu je rozvětvená terminologie, které jsme se už na několika místech dotkli. Můžete představit pár hlavních pojmů?

Celý projev narcistů je založen na manipulaci. Narcista již od dětství, ať už z jakýchkoliv důvodů, cítí vnitřní nedostatečnost, cítí se být nemilovaný a nepřijatý. Takže se od dětství učí lhát a vytváří si nepravou představu o sobě. Je to určitá vnitřní sugesce, které věří. Jeho nejbližší člověk, tj. partner má pod tuto slupku dříve nebo později náhled. Lépe řečeno skrze blízkost vztahu postupně vychází na povrch některé skutečné povahové rysy, které narcista není schopný plně skrýt. Po fázi ukotvení vztahu a své pozice, které říkáme idealizace nebo bombardování láskou, narcista tuto masku přestává postupně držet. Jakmile ale s touto skutečností začnete narcistu konfrontovat, stanete se najednou předmětem jeho devalvace, a to jak v soukromí, tak veřejně. Oběť je povýšeně označována za závistivou, zhrzenou, anebo hysterickou. Mezi typické nástroje narcisty patří gaslighting, což je zpochybňování reality druhého člověka.² Narcista například popírá, že by kdy řekl nebo udělal věc, která je naprosto nepochybná, anebo zpochybňuje pocity druhého v návaznosti na oprávněnou výtku. Například je-li usvědčen z nevěry, pak vehementně událost zapírá a manželce spílá, že je přehnaně žárlivá, přecitlivělá, anebo rovnou šílená. Další v souvislosti s narcismem užívaný pojem jsou létající opice.³ To je termín pro lidi, kteří jsou zmanipulováni, popřípadě naverbováni narcistou a jeho rétorikou, které se snaží narcista získat na svoji stranu, ve snaze poškodit oběť. Tyto osoby v zásadě nemají, nebo nemusí mít postranní úmysly. Chtějí prospět vašemu vztahu, anebo přispět k řešení situace, ale přebírají narcistovu verzi reality, v rámci které je na vině oběť: „Vždyť on to s tebou myslí dobře, podívej, nebije tě, nepije, nosí domů peníze, chceš snad rozbít dětem rodinu?“ Do pozice létajících opic se

ale dostávají právě i pracovníci z OSPO-Du a soudci, kteří ve snaze přimět strany k dohodě nařizují opakované mediace, anebo jen bagatelizují závažnost jednání narcisty. Tady ale bohužel soudní aparát bez ucelnější edukace v této oblasti nemá kapacitu v omezeném čase situaci zcela nazřít. Zároveň proto doporučuji klientům ve fázi začínajícího rozvodu, aby byli proaktivní a aby zašli na policii, nebo na OSPOD dříve, než se tam vypraví narcista a se svým pověstným charismatem je „infikuje“ svou verzí reality. Narcista je dále velmi zručný v přehazování vlastních problémů na vás, tzv. projekci. Narcista, který lže, obviňuje paradoxně ze lhaní vás, pokud se od narcisty nedočkáte pohlázení, obviňuje z fyzického chladu Vás a tak dále. Tato obvinění jsou v očích oběti tak absurdní, že podléhá snaze je vysvětlit a vyvrátit, obhájit se. Je to ale ztráta času. Narcista nemá sebereflexi. Klíčovým nástrojem narcisty je ale především práce s vinou, která u jeho obětí díky jejich empatii a vlastním predispozicím z dětství skvěle funguje. Často pracuje s pojmy nikdy nebo vždycky. „Ty nikdy neuklidíš, ty vždycky dětem všechno dovolíš, ty jsi se nikdy neomluvila.“ Narcista dokáže naprosto ovládnout diskusi prostřednictvím manipulativní techniky zvané slovní salát (word salad). Narcisté mají v rámci odvracení pozornosti od jejich problematického přístupu a vyhýbání se odpovědi na přímou otázku tendenci sprádat nekonečná vyjádření s větvenou tematikou, která jsou směsí polopравd, lží, komplimentů, urážek i pseudologiky, na konci kterého se tazatel jednoznačně odpovědi zpravidla nedočká. Další výhodou taktiky slovního salátu, ať už v rámci výslechu nebo i v běžné komunikaci je, že pokud s vámi někdo takto dlouhodobě komunikuje, jednou za čas míra přeteče a vy vybuchnete. A to je přesně to, co se narcistovi hodí do krámu. Narcista se okamžitě dostává do morálně nadřazené pozice a poukazuje na psychickou labilitu oběti, v případě že padnou i ostřejší slova, má okamžitě trumf v podobě osočení z vulgarity. Tím opětovně dostává oběť podřízenosti a dále může pracovat s distribucí viny.

Tím směřujeme k další otázce. Lze doporučit nějakou stručnou strategii pro soudní řízení s narcistou?

Zdůraznil bych především to, co praktikuji se svými klienty. Před jednáním je

potřeba především klienta zklidnit a projít s ním nastavené cíle. Pro účely výslechu je nutné, aby se pokud možno co nejvíce odosobnil od problému. Narcista se bude pokoušet oběť diskreditovat, bude používat lživá vyjádření. Klient, pokud se nebude jednat o závažné obvinění, musí být připraven v klidu si vyslechnout narcistův projev, jednoduše a odosobněně zareagovat a vrátit se zpět k původnímu tématu. Například pokud v rámci výslechu uvede, že matka dětem nikdy v zimě nedává čepici, pak se mu podaří dosáhnout toho, že se pozornost přenechá z něj na matku. Ta stráví svůj výslech vyvracením skutečnosti, která nejenže není pravdivá, ale lze ji rovněž velmi těžko prokázat. Na obranu proti slovnímu salátu narcisty je účinná technika tzv. rozbité desky. Znovu a znovu opakovat původní otázku, dokud narcista nebude donucen uspokojivě odpovědět. Toto je úkol zejména advokáta v rámci výslechu protistrany. Velká část interakce s narcistou je založena zejména na tom, že klient je nucen reagovat na situace vyvolané narcistou a na jeho tvrzení. Klient a jeho advokát, byť je to nesmírně obtížné, by se měli dostat do pozice, kdy mají svou část sporu pod kontrolou a především se vyjadřují a nikoliv reagují. U obětí narcistních partnerů se často setkávám s tím, že se snaží předvídat přání a tužby narcistního expartnera. Klient by měl být přenastaven do pozice, kdy v první řadě hájí své zájmy a zájmy dětí. Tedy být primárně aktivní, nikoliv re-aktivní. Pokud narcista v daném případě obratně lže, je třeba připravit klienta na to, že bude lhát i u soudu. Vůči řečené lži, pokud má pro řízení nějakou podstatu, je třeba se pouze klidně a stručně vymezit, například větou „Nepřekvapuje mě, že to manžel říká, protože toto uvádí velmi často, ale já s tím nesouhlasím.“ a dále pokračovat v rámci připravené strategie a vlastní agendy.

Doporučil byste nějakou edukaci ohledně podstaty narcismu vůči společným dětem? A případně v jakém věku?

V první řadě je důležité nepřebírat odpovědnost za to, aby děti měly dobrý vztah s druhým, narcistním rodičem. Jde zejména o to, pokud jde o matku, tak aby byla dětem dobrou mámou a jestli mají děti dobrý nebo špatný vztah s otcem, tak to již nechat na zodpovědnosti otce,

ať je jakýkoliv. Nenarcistní rodič by měl být maximálně přítomný, měl by hasit požár aktuálních bolístek, ale nepovzbuzovat dítě v opačném vnímání, než samo zažívá. Například netvrdit, že narcistní rodič má dítě rád, že se dítěti nevěnuje jen proto, že má spoustu práce, nebo že to, co dítěti otec řekl, nemyslel vážně. Tímto by matka předávala dál nefunkční model a podřývala důvěru dítěte ve vlastní pocity a maskovala pravou realitu. V zásadě nedoporučuji vysvětlovat dětem, že je druhý rodič narcista, a to bez ohledu na věk. Děti si k takovému závěru dojdou samy, zpravidla ale až v dospělosti. Nejdůležitější je být pro děti přítomným a dobrým rodičem, v té míře jakou zvládnou, a když vidím, že druhý rodič dětem škodí a manipuluje s nimi (nemluvím však o závažných formách, jako je fyzické násilí nebo zneužívání), je třeba pouze konstatovat fakta, nikoliv užíváním přívlastků „tatínek je lhář“, ale pojmenováním situace „toto není pravda“. Doporučuji se tedy vyvarovat přímého hodnocení druhého rodiče a pokud se nejedná o závažnější formy manipulace nebo zneužívání dětí, reagovat jen na impulzy, se kterými dítě samo přijde.

Jaká je perspektiva do budoucna v rámci dalšího rodinného fungování?

Je třeba klienta připravit na to, že soudem to teprve začíná. I v rámci dalšího fungování bude zažívat stres a je se s tím potřeba smířit a vnitřně to přijmout. Soud vymezí základní mantinely fungování, bohužel ale ani „papír“ neošetří vše. Do budoucna je tedy třeba pracovat na vlastní míře subjektivně prožívaného stresu. Čím více nudným se pro tohoto člověka stanete, tím menší má narcista tendenci dále škodit. Tato strategie se jmenuje „grey rock“ (šedá skála) a jejím účelem je se stát pro narcistu emočně nezajímavým. Svou pozornost přesune k další oběti, nejčastěji k novému partnerovi, který mu dá čerstvou emoční potravu. Je dobré si také uvědomit, že přestože často vnímáme narcisty jako koncentrované zlo, není to hra na dobráka a padoucha, potažmo oběť a predátora. To, co zde má uzdravující moc, je se vnitřně vymanit z role oběti a převzít zodpovědnost za to, co se děje a co se stalo. Je důležité, aby narcista přestal definovat život oběti. Přijmout, že život s narcistním spolu-rodičem nebude takový, jak si ho člověk pro sebe a své děti představoval, ale i tak

MELKUS KEJLA & PARTNERS

TELEKOMUNIKAČNÍ PRÁVO

MEDIÁLNÍ PRÁVO

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

BANKOVNÍ A LEASINGOVÉ PRÁVO

POJIŠŤOVACÍ PRÁVO

FINANČNÍ PRÁVO

NEMOVITOSTNÍ A STAVEBNÍ PRÁVO

ZDRAVOTNICKÉ PRÁVO

PRACOVNÍ PRÁVO

ŘEŠENÍ SPORŮ A ARBITRÁŽE

DAŇOVÉ PRÁVO

FIREMNÍ COMPLIANCE

PRÁVO HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

TELEKOMUNIKACE A MÉDIA – VÍTĚZ ROKU 2023

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

ZDRAVOTNICKÉ PRÁVO

PRACOVNÍ PRÁVO

DAŇOVÉ PRÁVO

ŘEŠENÍ SPORŮ A ARBITRÁŽE

PRÁVO HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

FIREMNÍ COMPLIANCE

může být plnohodnotný. Je to jako když si špatně zlomíte nohu, už budete patrně doživotně kulhat, stále ale můžete prožít kvalitní a aktivní život, i když už pravděpodobně nezaběhnete maraton.

Shrnutí praktických tipů pro bývalé partnery narcistů a jejich advokáty

Na základě toho, co zaznělo výše, se nyní pokusíme stručně shrnout problematiku a specifika rozvodu, především pak fázi opatrovnického řízení s bývalým partnerem narcistou. Ať už se aktuálně rozcházíte, anebo máte již rozchod za sebou a chystáte se na institucionální úpravu Vašich vztahů (majetkové vypořádání, péče o děti), je důležité se důkladně připravit. V procesu rozvodu s narcistou v podstatě fungují opačná pravidla, než která jsou doporučovaná v rámci „normálních“ rozhodů, pokud jsou v nich děti. Během běžného rozchodu se doporučuje otevřeně a co nejvíce komunikovat s bývalým partnerem a svatým grálem všech institucionálních pracovníků je „především se dohodnout“. Partneři, kteří za sebou mají určitý vztahový úsek, vědí, anebo začínají zjišťovat, že v těchto případech je dohoda v podstatě nemožná. Ačkoliv se narcista veřejně dovolává dohod a kompromisů, sám jich zpravidla není schopen. Narcista není ochoten respektovat žádná pravidla, ale snaží si je přizpůsobovat svým potřebám a zájmům. Je také mistr ve vyvolávání zmatku a konfliktů i na základě zdánlivě banálních situací. Má tendenci překračovat již nastavené hranice, například zasahovat do času dětí u druhého rodiče, ať už nečekanými návštěvami, neustálými telefonáty, anebo vyzvedáváním dětí ze školky či školy mimo jemu určený čas. Pokud jste již nějaké dohody dosáhli, bývá často porušována a narcista se brání tomu mít vše „černé na bílém“ pod záminkami, které zní zdánlivě logicky (apelace na předchozí dobré vztahy, potřeba flexibility s ohledem na potřeby dětí atd.).

1. Snažte se omezit komunikaci pouze na faktické záležitosti, vyhýbejte se osobním rozhovorům a omezte sdělování informací soukromého charakteru. Zásadní informace vyžadujte pouze písemně, zvláště v oblasti finančních dohod anebo plánovaného rozpisu péče o děti, včetně konkrétních časů a míst předávání. Snažte se předcházet problémům a harmonogram na období svátků a prázdnin si do-

mluvte v dostatečném předstihu a rovněž písemně. Vyhněte se jakýmkoliv šedým zónám, kdy by mělo být něco na operativní dohodě. I ústní dohody je vhodné stvrdit e-mailem, či jinou dokladovatel-nou písemnou komunikací, přestože ani to nezaručí jejich dodržování. Narcista často používá argumenty, že příslušné dohody byly uzavřeny za jiných okolností, případně, že byl nucen harmonogram porušit v zájmu dítěte nebo s ohledem na mimořádnou událost. Narcisté bývají velmi zruční ve vyvolávání chaosu, ze kterého nakonec viní expartnera. Vzhledem k tomu, že jejich oběti jsou typicky velmi, až přehnaně empatické, je pro ně osočení z nekalých úmyslů („jde ti jenom o peníze“), případně ze špatné péče o společné děti („zničíš naše děti“), velmi funkčním nástrojem manipulace. Klient, který přichází v rámci předsoudní přípravy, se tedy musí psychicky obrnit, nastavit si pevné hranice a jasný kurz směřování. Narcista, který vidí, že mu bývalý partner uniká za hradbou stručné komunikace odkláněné přes právního zástupce, se bude pokoušet získat oběť zpět apelací na obnovení „normálních“ vztahů a komunikace. Na toto je třeba klienta připravit za pomoci terapeuta nebo kouče specializujícího se na narcismus.

2. Obklopte se zkušeným týmem profesionálů. Pro tyto účely doporučujeme se jednoznačně nechat zastoupit advokátem, pokud možno takovým, který má povědomí o narcismu a je si vědom úskalí při vyjednávání s tímto osobnostním typem. Zároveň je dobré si zajistit i profesionální pomoc u terapeuta, anebo kouče, který je seznámen s problematikou narcismu. Nezřídka se totiž stává, že oběti narcistického zneužívání jsou sekundárně traumatizovány v rámci terapie, kdy má terapeut tendenci popisované problémy bagatelizovat, případně zaměří pozornost na klientovu „přehnanou citlivost“. To se týká zvláště obětí skrytých narcistů, kteří své zneužívání praktikují podprahově a nenápadně.⁴ Ideální je kombinace alespoň jednoho týmového sezení v sestavě klient – advokát – terapeut, na kterém se podaří připravit klienta na všechna úskalí v rámci soudního řízení i předvídatelných kroků narcisty mimo ně. Je tak jednak zajištěna edukace advokáta a zároveň nastavena vhodná strategie obrany na případné výpady narcisty. Je třeba být připraven na to, že narcista ne-

bude postupovat férově, bude překrucovat skutečnost, otevřeně lhát a v oblasti financí zatajovat majetek a zkreslovat příjmy.

3. Buďte aktivní. Pokud se jedná o opatrovnické řízení, doporučujeme kontaktovat OSPOD ještě dříve, než bude ustanoven opatrovníkem v rámci řízení. Z praxe se ukazuje, že narcista ve většině případů kontaktuje OSPOD jako první, často jen neformální návštěvou, kdy se půjde „jen tak poradit“. Následně má pak klient už omezenou možnost zvrátit úvodní narativ narcisty. Vzhledem ke skutečnosti, že narcismus je poměrně nadužívaný pojem, nedoporučujeme před ostatními označovat narcistu jako narcistu, nýbrž se zaměřit na popis jednotlivých rysů chování, které je třeba podpořit stručnou kazuistikou, kterou pokud možno máte alespoň částečně důkazně podloženou. Znalecké posouzení rodiče při podezření na určitou psychopatologii je sice možné, nicméně v praxi se k němu přistupuje spíše ojediněle. Jednak je to dáno aktuálním nedostatkem znalců, tudíž nařízení psychologického, popř. psychiatrického přezkoumání znamená další prodloužení celého řízení v řádu měsíců a dále pro takový postup musí být dána jednoznačná argumentace. Pokud se narcista nedopustí výraznějšího excesu (únos dítěte, fyzické násilí) a pohybuje se na škále drobných, nicméně soustavných naschválů, je obtížné prokázat, že na pozadí takového jednání stojí určitý psychopatologický rys. Bohužel soustředěná edukace profesionálů zapojených do procesu péče o dítě v této oblasti chybí, a pokud taková osoba nemá sama osobní zkušenost s narcismem, je pro nezúčastněného člověka během limitovaného času téměř nemožné narcistu prohlédnout. Pokud dochází k fyzickému násilí, anebo třeba k vniknutí narcisty do bytu bývalého partnera proti jeho vůli, doporučujeme vše ohlásit na policii. V případě, že je dohoda s narcistou silně nefunkční, případně bývalý partner odstěhuje děti z oblasti dosavadního bydliště nebo je bez souhlasu druhého rodiče odhlásí ze školy nebo školky, doporučujeme před rozhodnutím soudu podat návrh na předběžné opatření na prozatímní úpravu poměrů. V podstatě jedním z hlavních doporučení je neustupovat nátlaku narcistního expartnera s vidinou toho, že se následně situace zklidní. Nezklidní. Je potřeba co nejdříve nastá-

vit pevný právní rámec vzájemného fungování a dát narcistovi najevo, že budete důsledně vyžadovat jeho respektování.

4. Návrh na úpravu péče o děti je třeba důkladně připravit tak, aby pokrýval veškeré možné eventuality. Doporučuje se minimalizovat jak šedé zóny, které by mohly být polem působnosti pro případnou diskreci narcisty, tak i společný čas s narcistou. Doporučujeme předávat děti přes předškolní a školní zařízení a zakotvit i podrobné schéma předání pro případ nemoci, či školních prázdnin a svátků. Samozřejmostí je uvést přesné časy a místa předávání. Pokud je předávání určeno v místě bydliště rodičů, doporučujeme zavést pravidlo, aby předávající rodič vozil dítě do bydliště přebírajícího rodiče. Odpadnou tak případy, kdy klient dorazí do bydliště narcisty a dítě není ani fyzicky, ani psychicky připraveno k předání (narcista například dítěti chvíli před příjezdem přebírajícího rodiče zapne pohádku nebo mu dovolí hrát běžně zakazovanou počítačovou hru). Pokud se předává u přebírajícího rodiče, narcistní rodič tak musí alespoň dítě fakticky zabalit a dopravit ho do bydliště druhého rodiče a redukuje (nikoliv eliminuje) se tím prostor pro obstrukce v rámci předávání dětí. Ačkoliv ne všechna pravidla společného fungování lze uvést do výroku rozsudku, apelujte v písemných i ústních podáních na soud, aby další pravidla uvedl alespoň do jeho odůvodnění (např. příkladný výčet mimořádných nákladů jdoucích mimo rámec výživného a rozdělení jejich plateb mezi rodiče,⁵ pravidla komunikace, pravidla předání v případě nemoci atd.). Jak bylo řečeno výše, v rámci porozchodového fungování je jedním z hlavních doporučení pro rodiče zachovat pokud možno společnou péči se dvěma velmi dostupnými domácnostmi. Bohužel naprostý opak platí pro rodičovství s narcistou. Téma společného rodičovství je z jeho strany využíváno pro manipulaci bývalým partnerem, vměšování se do jeho soukromého života, někdy až šikanu, přičemž pro děti takový systém představuje jen další traumatizaci a zmatek v následném uspořádání. V zahraničních zdrojích se objevuje názor, že jediným životaschopným modelem následné péče o děti v případě narcisty je tzv. paralelní rodičovství (parallel parenting), tedy velmi striktně oddělený čas každého rodiče s dětmi s velmi pevnými

hranicemi nastavenými proti zasahování do času druhého rodiče.⁶

5. Nenechte se zatáhnout zpátky do hry. V rámci řízení má soud i ostatní pracovníci zapojení do opatrovníckého řízení tendenci vést strany k dohodě, nařízením mediace, anebo prostřednictvím nejruznějšího párového poradenství. Narcista má většinou tendence tyto instituce využívat k dalšímu natahování procesu a deptání bývalého partnera. Pokud se klient snaží vyhnout přímé konfrontaci s narcistou a vede komunikaci přes advokáta, je toto vítaná příležitost vtáhnout expartnera zpět do hry, protože tato sezení probíhají většinou bez právních zástupců. Narcisté budou plevelit čas mediace slovním salátem, a když v rámci něj narazí na dostatečně konfrontační téma, které vybudí expartnera k reakci, pak je struktura mediace naprosto ztracena. Je úkolem zkušeného mediátora anebo poradce mít schopnosti moderátora politických debat a vracet stručně narcistu k meritu věci. Klient zároveň musí disciplinovaně nenasedat na narcistova emocionálně zabarvená anebo vysloveně lživá vyjádření. Když je zapotřebí vyvrátit narcistou pronesenou lež, je třeba to udělat stručně, bez hlubšího zabřednutí do tématu. Pokud v rámci jednoho, maximálně dvou sezení u mediátora nedojde k žádnému hmatatelnému pokroku a proces je blokován slovním salátem, doporučujeme ukončit mediaci a trvat na autoritativním rozhodnutí soudu.

6. V rámci samotného řízení platí veškerá shora uvedená pravidla:

- Základem je precizně sestavený návrh s maximální mírou podrobnosti ve všech předvídatelných oblastech.
- Pokud jsou některé části návrhu nevykonatelné, tj. jejich text nelze převzít do textu výrokové části, je třeba apelovat na soud, aby zazněly alespoň v textu odůvodnění, případně žádat o poučení rodiče ze strany soudu, které bude zaprotokolované.
- S klientem doporučujeme učinit podrobnou přípravu na jeho výslech, zejména v části dotazů protistrany. Pokud se klient bude obhajovat proti domnělým pokleskům tvrzeným narcistou, dostane se zbytečně do defenzivy a zkonsumuje svůj čas obranou před smyšlenými obviněními. Klient také často frustrován léty společného soužití může u soudu pod tlakem narcis-

tových obvinění ztratit nervy, působit zmateně, labilně a nesympaticky, čímž se podpoří narcistův narativ o komplikované povaze oběti. Klient si může s advokátem domluvit znamení, na základě kterého ho advokát při výslechu upozorní, že zabředává do nežádoucí defenzivy a dá mu na vědomí, aby se vrátil zpět k podstatě věci.

- Advokát by měl být pečlivě připraven na všechny eventuality a být seznámen s potenciálními tématy, které by narcista mohl považovat za nosná v rámci diskreditace druhého rodiče. Narcisté mají utilitární vztah k pravdě, jsou schopni lhát i o prokazatelných záležitostech, a proto je dobré mít připravené písemné důkazy alespoň proti předvídatelným tvrzením. Není třeba je aktivně zakládat do spisu, ale učinit tak pouze v případě, když narcista tvrdí opak, a to za účelem zpochybnění jeho celkové věrohodnosti.
- Souběžně je třeba se vyvarovat zahlcení soudu důkazním materiálem, k čemuž má klient tendence, protože narcistní zneužívání většinou sestává z množství drobných lží a naschválů a lze je rozpoznat spíše v souvislostech, než izolovaně z „velkých prohřešků“. Mělo by být na posouzení advokáta, které záležitosti mají právní relevanci a jakou kazuistiku uvést do vyjádření na soud, aby co nejvěrněji postihovala podstatu problému, protože klient může mít diametrálně odlišná klíčová témata.

Výše zmíněná pravidla jsou pouze špičkou ledovce celkové situace, pravděpodobně nepomohou záležitost zcela vyřešit, mohou však zefektivnit celý proces, případně alespoň dopomoci s pochopením problému. Jak vyplývá z textu, problematika narcismu a psychologického zneužívání je na rozdíl od otevřeného fyzického násilí velmi těžko uchopitelná, ačkoliv je svými patologickými důsledky pro rodinný život neméně ničivá. Zatímco na pomoc obětem fyzického násilí je náš systém již institucionálně alespoň v základních ohledech vybaven, psychologické zneužívání je stále spíše přehlíženo a bagatelizováno. Psychické týrání je sice pod domácí násilí terminologicky podřazeno, ale povědomí o této problematice ze strany odborníků zapojených do procesu rozvodu a péče o děti je v tomto ohledu nedostatečné a osvěta a edukace stále velmi podceňovaná. Je to přirozeným důsledkem horší prokazatelnosti

takového jednání, které nezanechává fyzické stopy, ale související traumata jsou o to hůře léčitelná. Samostatnou kategorií pak tvoří otázka dopadu výchovy narcistního rodiče na děti, která zdaleka přesahuje rámec tohoto článku a které jsme se dotkli jen okrajově. Tento text je tedy spíše skromným pokusem o příspěvní k veřejnému povědomí v této oblasti a příkladem toho, že ne vždy jsou volná doporučení ohledně porozvodového uspořádání rodiny nevhodnějším řešením situace. ©

Mgr. Daniela Holá, advokátka

Petr Kinkor, kouč a expert na narcismus

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

Poznámky a zdroje:

- ¹ [Http://petrkinkor.cz/2020/11/09/narcismus-je-popis-rysu-osobnosti-nikoliv-diagnoza/](http://petrkinkor.cz/2020/11/09/narcismus-je-popis-rysu-osobnosti-nikoliv-diagnoza/).
 - ² Vychází z Oscarového filmu plynové lampy (Gaslight, 1944), ve kterém manžel tlumí osvětlení v domě, přičemž přesvědčí manželku, že se jí to jen zdá a ona přichází o rozum.
 - ³ Tzv. Flying monkeys. Termín převzatý z filmu Čaroděj ze země Oz, ve kterém zlá čarodějnice začaruje létající opičky, aby pro ni dělali špinavou práci.
 - ⁴ Miraza Debbie, Jak odhalit skryté narcisty a bránit se jim, Grada Publishing, a.s. 2022, str. 28–29.
 - ⁵ Toto je problematické zvláště u střídavé péče, kdy se obvykle stanovuje pouze vzájemné výživné, kterým se vyrovnává životní úroveň rodičů, ale není zpravidla vyjasněno, kdo je plátcem nákladů vynakládaných na děti, jako je ošatné, platby za kroužky a aktivity dětí, náklady na zdravotní pomůcky atd.
 - ⁶ <https://www.psychologytoday.com/us/blog/love-in-the-age-narcissism/202107/co-parenting-narcissist-the-impossible-dream>.
- [love-in-the-age-narcissism/202107/co-parenting-narcissist-the-impossible-dream](https://www.psychologytoday.com/us/blog/love-in-the-age-narcissism/202107/co-parenting-narcissist-the-impossible-dream).
 - Zdroj: Miraza Debbie, Jak odhalit skryté narcisty a bránit se jim, Grada Publishing, a.s. 2022.
 - Zdroj: Bonelli, Raphael M., Mužský narcismus, Portál, 2018.
 - Zdroj: Röhr Heinz-Peter, Narcismus – vnitřní žalář, Portál 2001.
 - Zdroj: Jandová Lucie, Život s narcisem – Více než příručka pro srážku s psychopatem, Jandová Lucie 2021.
 - Zdroj: Ross Rosenberg, Syndrom lidské přitažlivosti, Dauphin, 2019.
 - Zdroj: Selma Evans, Co-Parenting With A Narcissist, Selma Evans 2023.
 - Zdroj: <https://www.medicalnewstoday.com/articles/co-parenting-with-a-narcissist#avoid-negativity>.
 - Zdroj: <https://www.psychologytoday.com/us/blog/love-in-the-age-narcissism/202107/co-parenting-narcissist-the-impossible-dream>.

epravo.cz online

Nový stavební zákon v detailu I – změny v úřadech

První část podrobného semináře k novému stavebnímu zákonu zaměřená na instituce – soustavu stavebních úřadů, dotčené orgány, implementaci změn do obecních a krajských úřadů, autorizovaného inspektora, kontrolu, dozor a přestupky.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

PEVNÉ ZÁKLADY
VYSOKÉ CÍLE

DUNOVSKÁ
& PARTNERS

BANKOVNICTVÍ A FINANCE
INSOLVENCE
FINANČNÍ RESTRUKTURALIZACE
FÚZE A AKVIZICE
KORPORÁTNÍ PRÁVO
NEMOVITOSTI
SOUDNÍ SPORY

Individuální a aktivní přístup, výjimečná kvalita práce a osobní účast partnerů kanceláře na řešení případů je to, co nás odlišuje od konkurence a umožňuje nám dlouhodobě zachovávat nejvyšší standardy. Proto jsou klienti ochotni světit nám ty nejsložitější případy a důvěřovat našemu úsudku. Důvěřujte i Vy.

www.dunovska.cz

Nárok na dovolenou za období sporu o neplatnost rozvázání pracovního poměru

Společně se spory o neplatnost skončení pracovního poměru jsou zpravidla řešeny také nároky zaměstnance vzniklé za období trvání těchto sporů. Jedním z nároků, kterým se soudy v poslední době hned opakovaně zabývaly, je i nárok na placenou dovolenou (a náhradu platu za její čerpání).

Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu při výkladu této problematiky prošla v poslední době zajímavou proměnou. Zpočátku se k přiznání tohoto nároku soudy stavěly spíše negativně, resp. byly spíše toho názoru, že zaměstnanci náleží placená dovolená pouze za skutečně odpracované období, nikoli za období vedení sporu, kdy zaměstnanec reálně nepracuje. Tímto názorem se pak vnitrostátní soudy částečně odkláněly i od rozhodovací praxe Soudního dvora Evropské unie.

Ve svém posledním rozhodnutí však Nejvyšší soud obrátil a nárok na placenou dovolenou uznal. Předmětný článek se blíže zabývá tímto přelomovým rozhodnutím Nejvyššího soudu, argumentací v něm předestřenou a úvahami, které předcházejí jeho vydání.

Shrnutí argumentace žalobkyně před národními soudy

V popisovaném případě podala zaměstnankyně žalobu na neplatnost skončení pracovního poměru. V tomto sporu byla úspěšná. V návaznosti na rozhodnutí soudu o tom, že výpověď z pracovního poměru podaná zaměstnavatelem byla neplatná, byla zaměstnankyně přijata zpět do zaměstnání. Požádala o čerpání dovolené za období sporu, to jí zaměstnavatel zamítl, a bez souhlasu zaměstnavatele si vyčerpala dovolenou, na kterou jí měl vzniknout nárok po dobu sporu o neplatnost skončení pracovního poměru. Zaměstnavatel však její nárok na dovolenou neuznal a náhradu platu jí odmítl zaplatit.

Zaměstnankyně proto podala žalobu na náhradu platu za dobu čerpání dovolené, na kterou jí měl vzniknout nárok po dobu trvání sporu o neplatnost skončení pracovního poměru. Soudy nižšího stupně (Městský soud i Krajský soud v Brně) nicméně žalobu zaměstnankyně zamítly.

Žalobkyně namítala, že rozsudek soudu prvního stupně ani soudu odvolacího, které její žalobu zamítly, nejsou správné a podala dovolání k Nejvyššímu soudu.

Argumentace žalobkyně v rámci dovolání spočívala v tom, že dosavadní rozhodovací praxe Nejvyššího soudu je v rozporu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby (dále také „směrnice o některých aspektech úpravy pracovní doby“), když spočívá v tom, že nárok na placenou dovolenou za dobu trvání sporu zaměstnanec nemá, když nepracuje.

Nejvyšší soud proto v rámci dovolacího řízení položil v této věci předběžnou otázku Soudnímu dvoru Evropské unie (sp. zn. C-57/22, YQ v. Ředitelství silnic a dálnic ČR).

Položení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie

Nejvyšší soud položil Soudnímu dvoru Evropské unie konkrétně otázku, zda: „Musí být čl. 7 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003, o některých aspektech úpravy pracovní doby, vykládán tak, že brání vnitrostátní judikatuře, podle níž pracovník, který byl protiprávně propuštěn ze zaměstnání a poté do něj znovu přijat v souladu s vnitrostátním právem v návaznosti na soudní rozhod-

nutí o zrušení jeho propuštění, nemá nárok na placenou dovolenou za kalendářní rok za období od data propuštění ze zaměstnání do dne, kdy do něj byl znovu přijat, z důvodu, že tento pracovník během této doby pro zaměstnavatele skutečně nepracoval, také v případě, že podle vnitrostátní právní úpravy přísluší protiprávně propuštěnému pracovníkovi, který bez zbytečného odkladu písemně oznámil zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, náhrada mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku ode dne, kdy oznámil zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání, až do doby, kdy mu zaměstnavatel umožní pokračovat v práci nebo kdy dojde k platnému skončení pracovního poměru?“

Soudní dvůr Evropské unie se při zodpovězení předběžné otázky nejdříve zabýval otázkou použitelnosti směrnice o některých aspektech úpravy pracovní doby, a otázkou, zda definice českého „zaměstnanec“ splňuje podmínky unijní definice „pracovníka“. Srovnání obsahů pojmů „zaměstnanec“ a „pracovník“ pak bylo nutné právě z hlediska možnosti uplatnění výše zmíněné směrnice o některých aspektech úpravy pracovní doby pro účely odpovědi na předběžnou otázku Nejvyššího soudu Soudním dvorem Evropské unie. V této otázce pak Soudní dvůr Evropské unie dospěl k závěru, že pojem „pracovníka“ nelze vykládat na základě vnitrostátních předpisů různě, ale je nutné každou situaci posuzovat podle

objektivních kritérií charakterizujících pracovní poměr s ohledem na práva a povinnosti dotčených osob. Pracovní poměr je charakterizován výkonem činnosti po určitou dobu ve prospěch jiné osoby, ve vztahu podřízenosti pracovníka vůči jeho zaměstnavateli a za tuto činnost pobírá pracovník odměnu (viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 20. listopadu 2018, *Sindicatul Familia Constanța* a další, sp. zn. C-147/17). S ohledem na tyto úvahy je třeba mít za to, že žalobkyně je pracovníkem ve smyslu směrnice o některých aspektech úpravy pracovní doby.

Následně se Soudní dvůr Evropské unie zabýval v předběžné otázce zmiňovaným rozparem vnitrostátní rozhodovací praxe s čl. 7 odst. 1 směrnice o některých aspektech úpravy pracovní doby, který stanoví, že: „Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby měl každý pracovník nárok na placenou dovolenou za kalendářní rok v trvání nejméně čtyř týdnů v souladu s podmínkami pro získání a přiznávání této dovolené stanovenými vnitrostátními právními předpisy nebo zvyklostmi.“

Pro úplnost doplňujeme, že v rámci vnitrostátní ustálené soudní praxe dosud panovala v otázce nároku na dovolenou za období sporu o neplatnost rozvázání pracovního poměru shoda, kdy české soudy byly spíše toho názoru, že zaměstnanci náleží dovolená pouze za skutečně odpracované období, nikoli za období sporu o neplatnost skončení pracovního poměru, kdy zaměstnanec nepracuje. Tato praxe vychází zejména z rozhodnutí Nejvyššího soudu, když například v rozsudku sp. zn. 21 Cdo 5097/2016-21 ze dne 17. srpna 2017 nebo sp. zn. 21 Cdo 2343/2003 ze dne 30. března 2004 Nejvyšší soud vyslovil, že: „Rozvázal-li zaměstnavatel se zaměstnancem neplatně pracovní poměr, nenáleží zaměstnanci (...) náhrada mzdy za nevyčerpanou dovolenou na zotavenou, i když zaměstnanec oznámil zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával.“

Naopak rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie byla spíše opačného názoru, který opírala zejména o text směrnice o některých aspektech úpravy pracovní doby. Interpretací ustanovení čl. 7 odst. 1 uvedené směrnice se Soudní dvůr Evropské unie již zabýval například v rozhodnutí ze dne 22. září 2022, *Fraport a St. Vincenz-Krankenhaus*, C518/20 a C727/20, nebo ze dne 6. dubna 2006,

Federatie Nederlandse Vakbeweging, C124/05, kdy Soudní dvůr Evropské unie upozorňuje, že zaměstnavatel musí dbát na to, aby bylo pracovníkovi „umožněno uplatnit nárok na dovolenou za kalendářní rok“, a že „zaměstnavatel, který pracovníkovi neumožní uplatnit jeho nárok na placenou dovolenou za kalendářní rok, musí nést důsledky svého jednání (viz bod 38 rozsudku sp. zn. C-57/22 s odkazem na rozsudky sp. zn. C 518/20 a sp. zn. C 727/20).“

Odpověď Soudního dvora Evropské unie na předběžnou otázku

Soudní dvůr Evropské unie na výše uvedenou předběžnou otázku položenou Nejvyšším soudem České republiky na základě svých předchozích rozhodnutí podal následující odpověď:

- Skutečnost, že dotčený zaměstnanec v době ode dne neplatného rozvázání pracovního poměru do dne, kdy do něj byl znovu přijat, pro zaměstnavatele skutečně nepracoval, je důsledkem jednání zaměstnavatele, které vedlo k neplatnému rozvázání pracovního poměru. Bez tohoto jednání by uvedený zaměstnanec mohl pracovat a uplatnit svůj nárok na dovolenou za kalendářní rok.
- Z toho vyplývá, že doba ode dne neplatného rozvázání pracovního poměru zaměstnance do dne, kdy do něj byl znovu přijat, resp. bylo mu umožněno v něm pokračovat, v souladu s vnitrostátní právní úpravou na základě rozhodnutí soudu o neplatnost ukončení pracovního poměru, musí být pro účely stanovení nároku na placenou dovolenou za kalendářní rok považována za skutečně odpracované období.

Navazující rozhodnutí Nejvyššího soudu

V návaznosti na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o předběžné otázce proto Nejvyšší soud České republiky v řízení mezi zaměstnankyní a Ředitelstvím silnic a dálnic ČR vynesl rozsudek č. j. 21 Cdo 2124/2021–222 ze dne 13. prosince 2023, kterým rozhodl, že rozsudky Městského a Krajského soudu v Brně nejsou správné, zrušil je a vrátil věc k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud v tomto rozsudku však současně upozornil, že Soudní dvůr

Evropské unie při závazném výkladu čl. 7 Směrnice již v rozsudku ze dne 25. června 2020, *Varchoven kasacionen sad na Republika Bulgaria a Iccrea Banca*, C-762/18 a C-37/19 připustil výjimku ze stanoveného pravidla v případě, kdy zaměstnanec v období, v němž byl veden spor o platnost rozvázání pracovního poměru, vykonával podle pracovní smlouvy práci pro jiného zaměstnavatele, a vznikl mu nárok na dovolenou u tohoto zaměstnavatele. V takovém případě lze dovodit, že nárok na dovolenou za celé období, ve kterém probíhal spor o platnost rozvázání pracovního poměru zaměstnanci u „domovského“ zaměstnavatele nepřislouží; tedy nepřislouží v rozsahu, v němž vznikl tento nárok u jiného zaměstnavatele.

Závěr

S ohledem na výše uvedené lze tedy dojít k závěru, že zaměstnanec má za období sporu nárok na dovolenou, příp. na její náhradu, přičemž se na dovolenou uplatní ustanovení o dovolené podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“). Výjimkou je případ, kdy bude zaměstnanec v období sporu vykonávat jinou práci. V takovém případě zaměstnanec nemůže uplatňovat vůči svému původnímu zaměstnavateli nároky na dovolenou za kalendářní rok, které se vztahují na dobu, během níž vykonával tuto jinou práci.

Je nepochybné, že Nejvyšší soud se svým rozhodnutím přibližuje výkladové praxi Soudního dvora Evropské unie. Jsme však toho názoru, že toto rozhodnutí výklad § 69 zákoníku práce, pokud jde o nároky zaměstnance po dobu sporu, činí ještě více nepřehledným. Legislativci by se měli zamyslet nad novelizací tohoto ustanovení tak, aby kompenzace za dobu sporu byla nastavena přehledně a spravedlivě pro obě strany.

Mgr. Romana Szutányi, advokát / Counsel
JUDr. Adéla Uhrinová, advokát / Of Counsel
ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

**ROWAN®
LEGAL**

Hodnocení náležitostí tzv. odborné péče (lege artis) v medicínskoprávních sporech

V současné době je za legální vymezení pojmu lex artis pokládáno ustanovení § 4 odst. 5 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách a jejich poskytování, v platném znění (dále též „ZZS“), podle kterého se „náležitou odbornou úrovní rozumí poskytování zdravotních služeb podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů, při respektování individuality pacienta, s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti“.

Jde-li o právní úpravu předcházející ZZS, bylo vymezení pojmu lege artis definováno v ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 20/1966 Sb., o zdraví lidu, v platném znění, podle kterého „zdravotní péči poskytují zdravotnická zařízení státu, obcí, fyzických a právnických osob v souladu se současnými dostupnými poznatky lékařské vědy“ nebo v ustanovení § 55 zákona č. 20/1966 Sb., o zdraví lidu, v platném znění z jehož odst. 1 se podává, že „zdravotničtí pracovníci jsou povinni vykonávat zdravotnické povolání svědomitě, poctivě, s hluboce lidským vztahem k občanům a s vědomím odpovědnosti ke společnosti“.

Z právní úpravy předcházející právní úpravě současné by pak bylo lze dovodit, že neposkytnutí zdravotní péče „v souladu se současnými dostupnými poznatky lékařské vědy“, tedy jinak řečeno v souladu s nejnovějšími poznatky lékařské vědy, které vychází z nejvyššího dosaženého světového

poznání v konkrétní oblasti, by mohlo vést k závěru, že péče nebyla poskytnuta lege artis.

Tento „drobný“ nedostatek tak bylo třeba překlenout rozhodovací praxí, která vedla ke změně úpravy v ZZS, který již ve svém platném znění doplňuje – vedle respektování individuality pacienta - hledisko konkrétních podmínek a objektivních možností. Především vybavení a podmínky konkrétního zdravotnického zařízení a objektivní možnosti zdravotní péče jsou tak kritéria, které je třeba zohlednit při posuzování, zda péče byla či nebyla poskytnuta lege artis.

Při posuzování, zda v konkrétním případě, byl postup tzv. lege artis, je tak aktuálně třeba posoudit všechna tři v definici zmíněná kritéria a to:

1. zda byla péče poskytnuta podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů

2. zda byla při poskytování zdravotních služeb respektována individualita pacienta
3. zda byly zdravotní služby poskytnuty s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti

Jednotlivá kritéria níže podrobněji popisují:

Ad 1. Postup dle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů

Medicínské postupy se vyvíjí, zastaralé či nadměrně pacienta zatěžující metody nahrazují nové, méně invazivní, obecně k pacientovi přátelštější. Nejnovější medicínské postupy a pravidla vědy jsou pravidelně prezentovány a diskutovány v rámci odborných diskusí, v rámci workshopů, kongresů, jejichž závěry je možno dohledat v odborných publikacích, zveřejněných výzkumných pracích, metodikách, doporučeních České lékařské komory či jiných

Schody Home Bar, Zámecké schody 8, Praha 1, tel. 739 579 839, @SchodyHomeBar

odborných společností, metodikách Ministerstva zdravotnictví České republiky. Pouze doporučení a metodiky naposledy jmenované organizace, tedy České lékařské komory, je možno zařadit mezi závazné prameny mimoprávního původu a to s odkazem z ustanovení § 2 odst. 2 písm. i) zákona č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře. Pokud se tedy např. v rámci znaleckých posudků objevují i odkazy na metodiky, clinical guidelines a doporučené postupy dalších, byť profesních organizací a společností, je třeba zdůraznit, že tyto metodiky, byť jsou jistě pro vývoj medicínských postupů podstatné a přínosné, mají v rámci medicínskoprávních sporů jen povahu nezávazných doporučení a ani pro lékaře nejsou závaznými.

Ad 2. Postup respektující individualitu pacienta

Mj. z nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 27. 12. 2012, sp. zn. PLÚS 1/12 se podává, že požadavek respektování individuality pacienta vyplývá již ze samotné skutečnosti, že účinek nebo vhodnost konkrétního typu léčby nebo zákroku se může lišit v závislosti na osobě pacienta, jeho duševním a fyzickém stavu. Individualita pacienta je respektována, pokud je při poskytování zdravotních služeb zohledněna jedinečnost konkrétního pacienta, a to jak individuální povahy každého lidského organismu, tak i jedinečné osobnosti každého člověka. ZZS pak tuto zásadu, tedy respekt individuality pacienta, vyjadřuje v ustanovení § 31 a 34 ZZS formou „informovaného souhlasu pacienta“, tedy poskytovat zdravotní služby je tak v zásadě (existují zákonné výjimky upravené např. v § 38 a násl. ZZS, kde je upravena hospitalizace pacienta a poskytování zdravotních služeb bez souhlasu a použití omezovacích prostředků) přípustné pouze se svobodným a informovaným souhlasem pacienta. To, že „je třeba respektovat pacienta jako rovnocenného partnera se všemi občanskými právy i povinnostmi a lékař se při poskytování zdravotní péče má vzdát paternalitních pozic v postojích vůči nemocnému“ vyplývá i z Etického kodexu České lékařské komory. Vztah mezi pacientem a zdravotnickými pracovníky je tedy rovnocenným vztahem, v rámci kterého jsou obě strany nositeli práv a povinností. Individualita pacienta může sehrát roli i při rozhodování poskytovatele zdravotní péče v tom, jaký z možných medicínských postupů či meto-

dik zvolit. Lze tedy uzavřít, že vyžadovaný standard péče tvoří nejen stav lékařské vědy ad. 1, ale i zohlednění individuálních vlastností pacienta a dále objektivní možnosti při poskytování zdravotních služeb, jak uvedeno dále.

Ad 3. Poskytnutí zdravotních služeb s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti

Jak zmíněno výše, dřívější vymezení pojmu *lege artis* v zákoně č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, hledisko vybavenosti zdravotnických zařízení, resp. zohlednění konkrétních podmínek a objektivních možností, neobsahovalo a to přesto, že zcela objektivně nebylo možno každému pacientovi poskytovat zdravotní péči za použití nejmodernější dostupné metody a postupů, které světová věda zná. I přes shora uvedené nebylo rozhodovací praxí dovozováno, že v případě, že nebyla poskytnuta péče podle nejvyššího v současnosti dosaženého světového poznání, nešlo o postup *lege artis*.

ZZS byl pak tento požadavek poskytování zdravotních služeb na nejlepší možné, a to i světové, úrovni (tj. na úrovni tzv. ideální medicíny), zmírněn. Dle ZZS jsou poskytovatelé zdravotních služeb povinni poskytovat ty nejlepší a nejkvalitnější zdravotní služby, jaké jsou při zachování pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů v daném místě, v daném čase a za daných okolností poskytnout objektivně schopni.

Právní úprava poskytuje i návod, jak postupovat v případě, že pacient potřebuje náročnější péči, péči, pro jejíž poskytnutí není daný poskytovatel vybaven a tedy není objektivně schopen takovou péči poskytnout, např., v ustanovení § 47 odst. 5 ZZS.

Ohled na konkrétní podmínky a objektivní možnosti stále vzbuzuje kritiku části odborné veřejnosti, ale zejména pacientů, směřující k tomu, že poukazem na nedostatečné personální a technické vybavení se poskytovatel může hájit v případě sporu o tvrzený vznik újmy na zdraví v důsledku *non lege artis* postupu. Mj. z toho důvodu byl ZZS napaden i skupinou poslanců a senátorů, kteří navrhovali jeho zrušení, resp. své námítky směřovali i k tomuto znaku definice, když uváděli, že v jeho důsledku již ZZS (oproti předchozí právní úpravě) netrvá na co nejlepší možné léčbě pacienta, tedy – jinými slovy – na tom, aby byl léčen

v souladu s nejvyšším stupněm vědeckého poznání. Ústavní soud v nálezu ze dne 10. 7. 1996, sp. zn. Pl US 35/95 nicméně zastává názor, že takovýto požadavek z ústavního pořádku dovodit nelze. Především je třeba zdůraznit, že vymezení podmínek, za nichž se jednotlivec může domoci práva na zdravotní péči, náleží zákonodárci. Je tedy na něm, aby vymezil takové podmínky uplatňování práva, jež jednotlivým pojištěncům umožní přístup ke zdravotní péči, jež dostojí výše uvedeným požadavkům její kvality. Jakékoli přiznané nároky jsou však vázány na rámec zdravotního pojištění a s tím spojený limitující faktor, kterým je omezený objem finančních zdrojů na úhradu zdravotní péče.

V další části tohoto článku pak přibližuji jedno z posledních rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. 9. 2023, sp. zn. 25 Cdo 13/2023, jehož obsah konvenuje výše uvedenému, a po posouzení, zda byla v rámci předcházejících rozhodnutí soudů zmíněná kritéria zohledněna, vyslovuje svůj závěr a doporučení.

V rozhodované záležitosti se žalobkyně podrobila ve zdravotnickém zařízení plánované laparoskopické gynekologické operaci, po které nastaly komplikace způsobené perforací střeva, což vyústilo až v postupné selhávání orgánů.

V rámci zjišťování skutkového stavu byl ve věci zpracován znalecký posudek. Takto bylo zjištěno, že operace žalobkyně měla standardní průběh, avšak přesto při zákroku došlo k proděravění tlustého střeva a k následnému vzniku komplikací – zánětlivého postižení pobřišnice. Znalec rovněž konstatoval, že v určitém počtu případů (v zásadě v jednotkách procent) k poranění střeva při laparoskopických operacích dochází. Přesnou příčinu vzniku poranění žalobkyně se nepodařilo prokázat, nicméně jako nejpravděpodobnější se znalci jevílo, že k poranění došlo při zavádění ostrého nástroje do dutiny břišní na začátku operace „naslepo“, bez možnosti zrakové kontroly.

Z hlediska posuzování případného nároku na náhradu újmy je rovněž podstatné, že postup lékařů při operaci a následně pooperační péči odpovídal pravidlům lékařské vědy, a uznávaným lékařským postupům, operace byla provedena technicky správně na pracovišti s odpovídajícím technickým a personálním vybavením. Rovněž indi-

kace a volba laparoskopického zákroku proběhla správně, po předchozím opakovaném vyšetření žalobkyně. Žalobkyně přitom trpěla více druhy zdravotních obtíží.

Žalobkyně před samotnou operací udělila informovaný souhlas, v jehož rámci byla poučena i o možnosti nejčastějších rizik operace, a to kromě jiného perforace střeva.

Uvedený skutkový stav byl mezi stranami v zásadě nesporný.

Okresní soud v Karlových Varech jako soud prvního stupně žalobu žalobkyně zamítl.

S ohledem na výše popsaný skutkový stav soud shledal, že k poškození zdraví žalobkyně došlo v důsledku nehody, a že tedy žalovaná neporušila svoji povinnost postupovat při poskytování zdravotních služeb s péčí řádného odborníka ve smyslu ustanovení § 2643 a 2645 zákona č. 89/2012 Sb. občanského zákoníku.

K odvolání žalované o věci rozhodoval Krajský soud v Plzni, který považoval za podstatné, že daný mechanismus vzniku škody (jakož i ostatní v úvahu přicházející mechanismy) je výsledkem činnosti operátora při operaci, tedy jeho postupu. Odvolací soud vyšel z toho, že se nejedná o nežádoucí jev, k němuž by došlo samovolně (špatným stavem poškozeného orgánu pacienta), a ani se nejedná o nečekanou samovolnou reakci organismu na prováděný zákrok či na aplikaci léčiv. Odvolací soud sice připustil, že počáteční zavádění nástroje do dutiny břišní probíhá bez zrakové kontroly, avšak odmítl, že by se mělo jednat o přípustné riziko a o postup lege artis. Odvolací soud souhlasil s tím, že se jedná mimořádně složitý postup, prováděný naslepo, avšak i tak jde o následek, jehož existenci či neexistence závisí na tom, jak je činnost operátorem provedena. Proto odvolací soud daný následek – perforaci střeva – hodnotil jako pochybení operátora a uzavřel, že žalovaná nepostupovala s péčí řádného odborníka, a tedy si počínala v rozporu s ustanovením § 2643 občanského zákoníku. Proto odvolací soud aplikoval ustanovení § 2913 občanského zákoníku a s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu shledal objektivní odpovědnost žalované, u níž není třeba zkoumat zavinění. Z uvedených důvodů

odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že základ nároku žalobkyně je dán s tím, že o výši nároku a o nákladech řízení bude rozhodnuto v dalším řízení.

Žalovaná s popsaným rozsudkem Krajského soudu v Plzni nesouhlasila, a podala proti němu dovolání a navrhla, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu změnil tak, že se rozsudek soudu prvního stupně potvrzuje, případně aby daný rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud konstatoval, že dovolání žalované je přípustné a důvodné, když odvolací soud při posuzování řádnosti postupu při poskytování zdravotnických služeb a podmínek vzniku povinnosti k náhradě škody podle ustanovení § 2913 občanského zákoníku nerespektoval závěry dosažité judikatury.

Nejvyšší soud na prvním místě připomněl právní úpravu, týkající se otázek postupu s péčí řádného odborníka, a na to navazující úpravu odpovědnosti za škodu, a to zejména příslušná ustanovení občanského zákoníku a zákona o zdravotních službách.

Na tomto místě připomínám, že základem posouzení věci byla otázka smluvní odpovědnosti (když podstatná je dohoda žalované a žalobkyně o provedení lékařského zákroku – další ustanovení pouze řeší otázku, v jaké kvalitě a jakým způsobem má být tento lékařský zákrok proveden).

Nejvyšší soud s odkazem na svoji ustálenou rozhodovací praxi vyložil, že pojem péče řádného hospodáře je třeba vykládat tak, že se jedná o takový výkon činnosti poskytovatele zdravotních služeb, který je prováděn na základě dostatečných informací, odborně a dovedně – s potřebnou pečlivostí a s odpovídajícími znalostmi. Pokud jsou tato pravidla porušena, jedná se o protiprávní jednání – což je jedním z předpokladů odpovědnosti za újmu ve smyslu ustanovení § 2913 občanského zákoníku ve spojení s ustanovením § 2645 občanského zákoníku.

Nejvyšší soud upozornil na to, že odpovědnost podle výše popsaných ustanovení není odpovědností za výsledek, nýbrž za správnost provedení lékařského zákroku – tedy za jeho provedení s péčí řádného odborníka. Nejvyšší soud doplnil, že se ne-

jedná o odpovědnost za porušení zákona, ale o odpovědnost za porušení smlouvy, která je postavena na objektivním principu s tím, že zavinění se nezkoumá.

Dále také připomněl základní předpoklady pro vznik odpovědnosti podle ustanovení § 2913 občanského zákoníku – a to protiprávní jednání škůdce spočívající v porušení smluvní převzaté odpovědnosti, vznik škody, a příčinná souvislost mezi porušením smlouvy a vznikem škody.

Odpovědnost poskytovatele zdravotní péče za újmu na zdraví proto nastupuje pouze v případě, že příčinou poškození zdraví pacienta je chybný způsob provedení zákroku či opomenutí při poskytování zdravotní péče. Nejvyšší soud v tomto ohledu odkázal na svoji dřívější judikaturu.

Významný je i setrvalý názor Nejvyššího soudu, že správnost postupu lékaře je třeba hodnotit na základě poznatků, které měl lékař k dispozici v době svého rozhodování.

Nejvyšší soud tedy konstatoval, že nelze učinit závěr o povinnosti poskytovatele zdravotních služeb nahradit pacientovi újmu vzniklou při poskytování zdravotních služeb, pokud poskytovatel neporušil svoji povinnost poskytnout zdravotní péči na náležité odborné úrovni, podle pravidel daného oboru. Pokud je péče takto – tedy na náležité odborné úrovni – poskytnuta, není naplněna podmínka odpovědnosti vzniku za škodu přesto, že výsledkem poskytnuté péče není kýžený zdravotní stav, a že se tedy dostaví komplikace.

O odpovědnosti za škodu přitom samo o sobě nesvědčí, že tyto komplikace jsou důsledkem poskytnuté péče.

Nejvyšší soud v neposlední řadě připomenul i to, že operace představuje závažný zásah do lidského organismu, když nelze před operací ani během ní rozpoznat predispozice pacienta. Rozhodně tedy nelze provedení operace považovat za pouhou formalitu a vyřešení zdravotního problému nemusí být vždy samozřejmostí. Proto Nejvyšší soud zdůraznil nutnost seznámení pacientů s riziky operace, aby se tyto mohli rozhodnout, zda operaci přesto podstoupí.

Byl tedy vysloven závěr, že pokud provedení lékařského zákroku s sebou nese ri-

ziko vzniku komplikací, kterých se nelze ani řádným postupem při jeho provádění vyvarovat, nelze bez dalšího uzavřít, že řádně provedený zákrok je pouze takový, při němž tyto komplikace nenastanou. V opačném případě by byla ztotožněna odpovědnost za výsledek s odpovědností za řádné poskytnutí péče. Toto v podstatě znamenalo, že by se poskytovatel měl zavázat k nemožnému plnění, což s odkazem na ustanovení § 580 občanského zákoníku ani platně nelze.

Pro vše výše uvedené Nejvyšší soud rozsudek Krajského soudu v Plzni zrušil, a vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení. V rámci svých pokynů Nejvyšší soud odvolacímu soudu rovněž připomněl, že otázka, zda postup zdravotního zařízení je postupem v souladu s pravidly odborné péče, je otázkou právní, a zpracovaný znalecký posudek je pouze – byť velice důležitým – podkladem pro rozhodnutí soudu.

V daném případě, dle mého názoru, odvolací soud v souladu s výše uvedeným akcentoval zejména první kritérium výše popsané, tedy posuzoval, zda péče byla

poskytnuta postupem dle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů.

Vzhledem k tomu, že šlo o pacientku, která trpěla více zdravotními obtížemi, tedy pacientku polymorbidní, byla s největší pravděpodobností indikována i metoda operace – laparoskopie – a v daném případě byl tedy naplněn i další předpoklad poskytnutí péče lege artis, tedy individualita pacienta.

Třetí kritérium hodnocení, zda byl postup zdravotnického zařízení lege artis, tj. zda byly zdravotní služby poskytnuty s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti, citovaným rozhodnutím řešen není, zřejmě proto, že o tomto nebylo mezi stranami sporu. ©

Mgr. Gabriela Doudová,
JUDr. Petr Kučera, Ph.D.
PPS Advokáti s.r.o.

Zdroje:

- Zdravotnické právo Petr Šustek, Tomáš Holčapek a kolektiv.
- Usnesení NS ČR ze dne 22. 3. 2005, sp. zn. 7 Tdo 219/2005.
- Doc. JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D., LL.M., zdroj: Právník č. 7/2012.
- Štěpán J., Právní odpovědnost ve zdravotnictví, Avicenum, Praha, 1970.
- Doc. JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D., LL.M., zdroj: Právník č. 7/2012.
- Stavovský předpis č. 10 ČLK, etický kodex.
- Helena Haškovcová, Práva pacientů, Komentované vydání 1996.

epravo.cz online

Aktuální otázky úpadkového práva

Zaměříme se na nový zákon o preventivní restrukturalizaci a jeho praktické aplikace. Probereme také změny v oddlužení podnikatelů a aktuální insolvenční judikaturu.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

KLB LEGAL

Mgr. Vojtěch Láska, LL.M.

JUDr. David Kuboň

Specialisté na kapitálový trh

- › Investiční společnosti
- › Investiční fondy
- › Burza a trh START
- › Prospekt cenných papírů
- › Compliance

info@klblegal.cz
+420 739 013 183
Letenská 121/8
118 00 Praha 1

www.klblegal.cz

Fakultativní subrogace pohledávky zajištěné zástavním právem k nemovité věci

Přecházejí při fakultativní subrogaci na třetí osobu plnící za dlužníka pohledávky věřitele včetně jejich zajištění? A jak lze dosáhnout při subrogaci pohledávky zajištěné zástavním právem souladu faktického stavu se stavem zapsaným v katastru nemovitostí? O těchto a souvisejících otázkách pojednává následující článek.

Pokud dlužník souhlasí s tím, že za něj bude plněno třetí osobou, která za jeho dluh neručí ani ho jinak nezajistila, je věřitel povinen toto plnění přijmout. Dlužník je pak z plnění dluhu vůči původnímu věřiteli osvobozen v rozsahu, v jakém bylo na jeho dluh plněno. Osoba, která za dlužníka plnila, může využít institutu tzv. fakultativní subrogace ve smyslu ust. § 1936 odst. 2 Občanského zákoníku (OZ) a vstoupit do právního postavení původního věřitele odpovídajícího příslušné části plněného dluhu. V důsledku toho je pak oprávněna po dlužníkovi nadále vymáhat příslušnou část dluhu. Tento princip je fakultativní, což znamená, že subjekt, který dluh uhradil, může nebo nemusí využít tohoto práva a vstoupit do právních nároků původního věřitele.

K fakultativní subrogaci dochází tehdy, když třetí strana (se souhlasem dlužníka) splní dluh dlužníka a zároveň vyjádří vůči věřiteli svou vůli vstoupit do jeho pohledávky (např. písemným oznámením). Je důležité, aby si tato osoba plnící na cizí dluh vyhradila subrogaci nejpozději při

splnění dluhu, jinak by došlo k zániku příslušné pohledávky. Ten, kdo plnil, by v takovém případě mohl být uspokojen (není-li ujednáno jinak) již pouze z nároku na vydání bezdůvodného obohacení.

Může se ale třetí osoba, která za dlužníka plnila, domáhat případného uspokojení pohledávky také ze zajištění, např. realizací zástavního práva? Právní úprava byla inspirována pravidlem existujícím již před rokem 1950 v ust. § 1422 Obecného zákoníku občanského (ABGB) definovaným jako „výkup pohledávky“, které v rakouském právním prostředí pokračuje dodnes. V souladu s tamější úpravou přecházejí při fakultativní subrogaci na třetí stranu také všechna zajišťovací práva spojená s pohledávkou, včetně zástavního práva.¹ Ačkoliv se ust. § 1936 odst. 2 OZ nezmiňuje výslovně o přechodu zajištění spolu s pohledávkou, lze i v kontextu obecné úpravy postoupení pohledávky (viz ust. § 1880 odst. 1 OZ) a právních účinků zákonné subrogace (viz ust. § 1937 odst. 2 OZ) shrnout, že třetí osoba plnící za dlužníka nabývá pohledávku původního věřitele včetně je-

jího příslušenství a práv s ní spojených, včetně zajištění.

Souhlas původního věřitele k přijetí plnění od třetí osoby ani k využití institutu fakultativní subrogace není vyžadován. Subrogace je dokonce možná i v případech, kdy dohoda mezi věřitelem a dlužníkem vylučuje postoupení pohledávky. Stejně je v tomto směru pouze dříve popsané řádné oznámení původnímu věřiteli ze strany třetí osoby plnící za dlužníka o tom, že si tato třetí osoba vyhrazuje realizaci fakultativní subrogace ve smyslu ust. § 1936 odst. 2 OZ. V kontextu pohledávky zajištěné zástavním právem to znamená, že původní věřitel přestává být i bez jeho souhlasu rovněž zástavním věřitelem (v rozsahu úhrady příslušné pohledávky) a na jeho místo nastupuje automaticky třetí osoba plnící za dlužníka. S tím může být spojen problém v situaci, kdy je taková pohledávka zajištěna zástavním právem váznoucím na nemovité věci zapisované do katastru nemovitostí a původní věřitel odmítne poskytnout třetí osobě plnící za dlužníka potřebnou součinnost. Pro účely nuceného výkonu

zástavního práva je totiž nutné zaznamenat změnu osoby zástavního věřitele rovněž v tomto veřejném seznamu.

Obecně platí, že pokud dojde ke smluvnímu postoupení pohledávky a změně se tak osoba zástavního věřitele, je tato změna zaznamenána prostřednictvím vkladu, přičemž ve vkladovém řízení vystupují jako účastníci původní zástavní věřitel i nový zástavní věřitel a dokumentem pro vklad je smlouva o postoupení pohledávky. Smlouvu jako vkladovou listinu je v některých případech možné nahradit též souhlasným prohlášením obsahujícím základní údaje požadované dle § 66 odst. 2 katastrální vyhlášky. V rámci souhlasného prohlášení vyjadřuje podpisem svou vůli opět jak původní zástavní věřitel, tak nový zástavní věřitel.

Jak však dojít k souladu zápisu v katastru nemovitostí se skutečným právním stavem za situace, kdy je pohledávka zajištěná zástavním právem zapsaným v katastru nemovitostí v celé její výši subrogována podle ust. § 1936 odst. 2 OZ a absentuje souhlasné prohlášení stran či smlouva o postoupení pohledávky (kupříkladu v situaci, kdy původní zástavní věřitel odmítne souhlasné prohlášení podepsat)? Lze v takovémto případě zapsat změnu zástavního práva (změnu zástavního věřitele) vkladem bez souhlasného prohlášení či jiné vkladové listiny vyjadřující společnou vůli původního věřitele

a plnivší třetí osoby? Čistě formalisticky katastrální úřad takový návrh na vklad zamítne, neboť katastrální zákon ani jeho prováděcí vyhláška takovou situaci neupravuje.

Pokud se opět obrátíme na rakouskou právní úpravu, tak nesoulad mezi skutečným a intabulovaným právním stavem, způsobený změnou zástavního věřitele v důsledku subrogace, je možné v rakouském katastru nemovitostí řešit tzv. opravným zápisem.² Český katastrální zákon takový institut rovněž zná, je však omezen pouze na případy nápravy zřejmého omylu při vedení a obnově katastru či nepřesnosti při měření, zobrazení předmětu měření v katastrální mapě a při výpočtu výměr parcel.

Domníváme se, že bez součinnosti původního zástavního věřitele tak novému věřiteli nezbude, než si vkladovou listinu opatřit prostřednictvím soudu, a to formou žaloby na určení, že zástavní právo svědčí právě jemu. Vkladovou listinou se potom stane pravomocný rozsudek, v němž soud právo novému zástavnímu věřiteli potvrdí. K úspěšnosti takové žaloby je třeba vedle naléhavého právního zájmu rovněž tvrdit okolnosti související se subrogací pohledávky. V tomto směru lze zejména doporučit, aby třetí osoba, která plnila za dlužníka, jednala vůči původnímu věřiteli vždy v písemné formě, a to zejména u jednostranného oznámení

o vstupu do pohledávky původního věřitele.

Ačkoliv se tedy třetí osoba nemusí obávat, že by jí zástavní právo nesvědčilo, neboť k jeho přechodu při subrogaci dochází ze zákona (bez ohledu na stav zapsaný v katastru), bude bez součinnosti zbylých účastníků nezbytné si intabulaci dle našeho názoru vyžalovat. ☹

**Mgr. Bc. Ondřej Kvašňovský,
Sebastian Toplak
DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o.,
advokátní kancelář**

Poznámky:

- ¹ SCHWIMANN, Michael. ABGB Taschenkommentar: mit EheG, EPG, EKHG und KSchG. 3., neu bearbeitete und erweiterte Auflage. Wien: LexisNexis, 2015. ISBN 3700761430. §1422 4.
- ² Tamtéž.

epravo.cz online

Generativní umělá inteligence a její praktické uchopení nejen v advokacii (WAIR)

Prozkoumejte právní aspekty generativní umělé inteligence, včetně duševního vlastnictví a ochrany údajů. Seminář je určen pro právníky, compliance manažery a technologické nadšence.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

Nález ÚS k principu plné náhrady újmy při odškodnění újmy na zdraví za výkon vazby

Lednové zprávy z vod rozhodovací činnosti Ústavního soudu zaplavilo vyhlášení nálezu pléna ve věci valorizace důchodů. Byla by však škoda nevěnovat pozornost i dalším vyhlášeným nálezům Ústavního soudu, které byly ve stejném týdnu vyhlášeny. Mezi nimi se vyjímá náleží I. ÚS 2410/23 ze dne 17. ledna 2023, o kterém rozhodl senát složený z předsedy Pavla Šámala, Jaromíra Jirsy a Jana Wintra, jako soudce zpravodaje.¹ V nálezu se Ústavní soud zabýval přiměřeností odškodnění za újmu na zdraví stěžovatele, kterému se v důsledku vzetí do vazby (po jejímž výkonu byl zproštěn obžaloby), rozvinula mimo jiné těžká posttraumatická stresová porucha.

Případ, který sám Ústavní soud označil za „zcela raritní“ a u kterého uvedl, že závěry soudů o přiměřenosti odškodnění svědčí o „absenci citu“ pro rozhodovanou věc, se vyjímá především hloubkou dopadu rozhodnutí státu a soudů na jeden lidský život. A také tím, jak složité poté může být domci se přiměřeně náhrady v rozumném časovém horizontu.

Skutková situace

Stěžovatel byl stíhán za zločin zpronevěry, v souvislosti se kterým byl v roce 2012 umístěn na necelý měsíc do vazby. Soud následně stěžovatele zprostil obžaloby za tento trestný čin.² Důsledky, které na stěžovateli zanechal výkon vazby sám označil za de facto zničený život. V důsledku vazby se stěžovateli rozvinuly vážné zdravotní problémy včetně posttraumatické stresové poruchy, sociální fobie, anorexie, insomnie či zvracení krve. Ve velmi mladém věku kolem 25 let byl stěžovatel, který se dotud věnoval oboru programování, přiznán invalidní důchod III. (nejvyššího) stupně se 70% mírou poklesu pracovní schopnosti. Ještě

v roce 2022, tedy 10 let po výkonu vazby, byl stěžovatel hospitalizován v Národním ústavu duševního zdraví.

Stěžovatel u Ministerstva spravedlnosti a následně u soudu nárokoval náhradu škody z titulu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „OdšZ“). Po letech soudního „ping-pongu“, jak sám uvádí Ústavní soud, bylo však stěžovateli přiznáno odškodnění ve výši pouhých 448 080 Kč s příslušenstvím.

Posouzení Ústavním soudem

Ústavní soud dospěl k závěru o protiústavnosti napadených rozhodnutí z důvodu „zjevného a extrémního nepochopitelného“ výše odškodnění k závažnosti újmy, která stěžovateli vznikla v důsledku příčinné souvislosti s výkonem vazby a rozhodnutí zrušil. Ústavní soud shledal, že obecné soudy porušily čl. 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“), který zaručuje nedotknutelnost osoby a jejího

soukromí a chrání zdraví jako součást fyzické integrity člověka. Ústavní soud se pak při posuzování ústavní stížnosti zabýval několika následujícími dílčími otázkami.

Vztah § 9 odst. 1 OdšZ a čl. 36 odst. 3 LZPS

Ústavní soud se nejprve zabýval povahou nároku stěžovatele. V první řadě tu je čl. 36 odst. 3 LZPS, který stanoví, že každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem. Pod prizmatem tohoto článku bylo tudíž nutné posoudit, zda bylo rozhodnutí o vazbě „zákonné“ či nikoliv. Ústavní soud zde jasně konstatoval, že i když byl stěžovatel následně zproštěn obžaloby, nejednalo se o nezákonnou vazbu, jelikož v době rozhodování soudu byly naplněny její zákonné podmínky. Ústavní soud současně podotknul, že těmto situacím nelze zcela předejít a jsou nevyhnutelnou součástí systému trestního práva. V duchu hesla „každý dělá chyby, i stát dělá chyby, ale za chyby se platí“

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2023

FÚZE A AKVIZICE ŘEŠENÍ SPORŮ A ARBITRÁŽE

Velmi doporučovaná firma v kategoriích:

- Právo obchodních společností
- Developerské a nemovitostní projekty
- Bankovníctví a finance
- Kapitálové trhy
- Duševní vlastnictví
- Právo informačních technologií
- Pracovní právo
- Firemní compliance
- Daňové právo
- Logistika a dopravní stavby
- Česká firma na mezinárodních trzích

Doporučovaná firma v kategoriích:

- Právo hospodářské soutěže
- Restrukturalizace a insolvence
- Právo životního prostředí

DĚKUJEME.

O krok napřed

je pak odpovědí povinnost státu postavit se k věci čelem a poskytnout danému jedinci odpovídající odškodnění.

To upravuje i ustanovení § 9 odst. 1 OdšZ, dle kterého má právo na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě ten, na němž byla vazba vykonána, ale který byl mj. obžaloby zproštěn. Ústavní soud přitom poukázal na nesjednocený právní výklad toho, zda odškodnění dle § 9 odst. 1 OdšZ přeci jen nespadne pod čl. 36 odst. 3 LZPS, i když ten se vztahuje pouze na odškodnění za „nezákonná“ rozhodnutí. Důvodem je to, že byť ve svých rozhodnutích Ústavní soud deklaroval, že rozhodnutí o vazbě podle § 9 OdšZ není „nezákonným“ rozhodnutím ve smyslu čl. 36 odst. 3 LZPS, současně Ústavní soud zastává názor, že do rámce čl. 36 odst. 3 LZPS spadá odškodnění za trestní stíhání, které nedospěje k odsouzení. Při takové situaci je tak poskytováno odškodnění, byť formálně nedochází ke zrušení daných rozhodnutí, která jsou následně odškodňována. Jelikož však Ústavní soud shledal v napadených soudních rozhodnutích porušení čl. 7 LZPS, nechal otázku vztahu ustanovení § 9 OdšZ a čl. 36 odst. 3 LZPS dále otevřenou.

Použití problematice vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění

Stěžovatel byl ve výkonu vazby ještě za účinnosti zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „OZ 1964“). Soudy tak dle přechodného ustanovení § 3079 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „NOZ“) použily úpravu odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění obsažené v OZ 1964, konkrétně v ustanovení § 444 OZ 1964. Výše odškodnění bolesti a společenského uplatnění dle § 444 OZ 1964 byla pak v detailu vymezena v „bodové“ vyhlášce Ministerstva zdravotnictví č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění (dále jen „Vyhláška“).

U obecných soudů sám stěžovatel namítal, že by jeho nárok měl být posuzován již podle NOZ, což předpokládá ustanovení § 3079 odst. 2 NOZ, pokud jsou pro to dány mimořádné důvody hodné zvláštního zřetele.³ Tyto důvody mohou

být dány tím, že by posouzení uplatněného nároku podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 ve výsledku znamenalo rozpor s dobrými mravy vedoucí ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské citění.⁴ Obecné soudy však shledaly, že přechodné ustanovení § 3079 odst. 2 NOZ nesměruje k automatickému opuštění systému určení výše náhrady za bolest či ztížení společenského uplatnění dle Vyhlášky. Tento závěr obecných soudů zřejmě vycházel z toho, že v odškodnění stěžovatele dle Vyhlášky (tj. v hodnotě kolem 500 000 Kč) nespatořovali, na rozdíl od Ústavního soudu, nijakou „nepřiměřenost“, tím spíše takovou nepřiměřenost, která by znamenala rozpor s dobrými mravy.

Je tak otázkou, proč Ústavní soud bez vysvětlení přijmul aplikaci ustanovení § 3079 odst. 1 NOZ (místo § 3079 odst. 2 NOZ) na daný případ v souladu se závěry obecných soudů, byť považoval odškodnění za natolik nepřiměřené, že v něm shledal porušení ústavního práva stěžovatele na nedotknutelnost osoby a její fyzické integrity dle čl. 7 odst. 1 LZPS.⁵ Tím, že byla vyloučena aplikace NOZ na daný případ, musel být na věc použit režim odškodnění dle OZ 1964 a Vyhlášky. Ústavní soud se evidentně nechtěl v rovinně ústavněprávní vyjadřovat k tomu, jaká právní úprava měla být v tomto případě použita. Ustanovení § 3079 odst. 2 totiž nabízí vícero výkladů toho, jaké jsou vůbec podmínky pro jeho aplikaci. Patrně proto Ústavní soud omezil svůj přezkum „úžeji“ pouze na konstatování toho, že výše odškodnění je nepřiměřená, ať už k ní soudy dospěly jakkoli.

Je přitom nutné zmínit, že Vyhláška a v ní obsažený bodový systém náhrady újmy (a především zastropování výše náhrady újmy) byla v rozhodnutích Ústavního soudu několikrát kritizována a od účinnosti NOZ koncepčně definitivně opuštěna a zrušena. Při aplikaci Vyhlášky a jejího ustanovení § 7 odst. 3 se tedy Ústavní soud zaměřil na posouzení přiměřenosti odškodnění stěžovatele ve světle principu plné náhrady újmy.

Být Ústavní soud Vyhlášku aplikoval, sám otevřel dveře co nejvíce možným, jak se vymanit z pravidel stanovení odškodného, jak je stanoví Vyhláška. Ústavní soud poznamenal, že ve svých rozhodnutích opakovaně upozornil na

problematičnost minulé úpravy odškodnění dle Vyhlášky z ústavního hlediska. Zároveň Ústavní soud poznamenal, že „že s každým dalším rokem je přísně formalistický postup podle vyhlášky méně a méně vhodným a legitimním“⁶ a vyzdvihl i možnost obecných soudů Vyhlášku z důvodu protiústavnosti v konkrétním případě vůbec neaplikovat. Pokud pak obecné soudy postupují dle Vyhlášky a „přiměřeně“ zvyšují odškodné dle ustanovení § 7 odst. 3 Vyhlášky, došel Ústavní soud k tomu, že běžné je zvýšení odškodného i o několikanásobek. Efektivně pak v konkrétním případě Ústavní soud obecné soudy nasměroval na výpočet škody dle metodiky Nejvyššího soudu. Zdá se tak, že Ústavní soud ve stylu chytré horákyně sice Vyhlášku aplikoval, ale natolik její použití i pravidla rozvolnil, že se tím de facto dostal do režimu odškodnění nemajetkové újmy dle současné úpravy obsažené v ustanovení § 2958 NOZ.

Plná náhrada újmy a tzv. ekonomický kontext doby přiznání odškodnění

Ústavní soud pak napříč svým nálezem akcentoval i tzv. „ekonomický kontext doby přiznání odškodnění“. Ústavní soud zdůraznil, že stěžovatel se domohl odškodnění až po cca 10 letech od chvíle, kdy mu byla újma způsobena. S ohledem na tento fakt a na to, že Vyhláška je již několik let zrušena, vytkl obvodnímu soudu, že pomínil tento ekonomický kontext doby. V tomto ohledu tak Ústavní soud uvedl, že i v případech, kdy se odškodnění řídí starou úpravou dle OZ 1964 a Vyhlášky (jejíž aplikace je dle Ústavního soudu s postupem času „méně a méně vhodná a legitimní“, jak bylo uvedeno výše), nelze odhlížet ani od metodiky Nejvyššího soudu a zásad přiměřenosti odškodnění platných ke dni rozhodnutí. Ústavní soud uzavřel, že „by výše odškodnění, vzhledem ke specifickým okolnostem, měla být řádově taková, jako by tomu bylo podle nové právní úpravy“,⁷ čímž opět de facto na věc aplikoval současný režim odškodnění nemajetkové újmy dle § 2958 NOZ.

Závěrem

Ve svém nálezu se Ústavní soud snažil být při posouzení přiměřenosti výše odškodného pro stěžovatele protipólem vůči formalismu, kterého se při posuzování

stěžovatelova případu „s absencí citu“ dopustily obecné soudy a své úvahy doplnil o přání, aby se stav stěžovatele již nadále jen zlepšoval. Navýšení odškodného za újmu stěžovatele na dvojnásobek toho, co dovolovala Vyhláška, Ústavní soud posoudil jako zjevně a extrémně nepřiměřené (obzvláště v ekonomickém kontextu doby přiznání odškodnění) a v rozporu s čl. 7 odst. 1 LZPS. Nález tak nabízí nádeje těm stěžovatelům, kteří u obecných soudů bojují o přiměřené odškodné za nemajetkovou újmu, a to obzvláště za odškodné újmy, která vznikla ještě za staré občanskoprávní úpravy před účinností NOZ.

Mgr. Anna Kalašniková,
advokátní koncipientka
Bříza & Trubač, s.r.o., advokátní kancelář

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ – ATTORNEYS AT LAW

Poznámky:

- ¹ Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2410/23 ze dne 20. prosince 2023.
- ² Je nicméně nutné poznamenat, že stěžovatel byl zároveň uznán vinným za přečin úvěrového podvodu, který spočíval v uvedení nepravdivého údaje o výši příjmu při sjednávání úvěrové smlouvy na financování rekonstrukce rodinného domu. Úvěr nicméně stěžovatel řádně splácel a nezpůsobil škodu. Vazba však byla vykonána v souvislosti s trestním stíháním za zločin zpronevěry, za který byl stěžovatel obžaloby zproštěn.
- ³ Zde ustanovení § 3079 odst. 2 NOZ přímo odkazuje na ustanovení § 2 odst. 3 NOZ, tedy že: „Výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění“.
- ⁴ Viz usnesení NS v této věci sp. zn. 28 Cdo 1799/2023 ze dne 28. 6. 2023.
- ⁵ To platí tím spíše, že komentářová literatura ve vztahu k ustanovení § 3079 odst. 2 dovozuje možnost jeho použití i na výpočet výše odškodného za bolestné a náhradu za ztížení společenského uplatnění při újmě na zdraví, kterou by jinak upravovala Vyhláška (srov. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014), 1. vydání, 2014, s. 2026–2028; P. Bezouška; Občanský zákoník, 2. vydání (2. aktualizace, 2023): M. Pašek), tak je v judikatuře NS shledáno, že je plně aplikovatelné i na odškodnění nemajetkové újmy dle OdšZ (srov. rozsudek NS ze dne 30. 11. 2022, č. j. 30 Cdo 2224/2022-583).
- ⁶ Odst. 41 předmětného Nálezu ÚS.
- ⁷ Odst. 57 předmětného Nálezu ÚS.

epravo.cz online

Používání chatGPT při provozu advokátní a poradenské kanceláře

AI školení pro rok 2024, ve kterém se dozvíte o dostupných řešeních a na co si dát pozor při výběru nástroje. Nabídneme praktické rady pro implementaci AI do advokátních kanceláří a probereme technické i etické aspekty z právního hlediska.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

Zpětný rubopis směnky a další osud směnky ve vlastnictví osoby zavázané ze směnky

Podle čl. I. § 11 odst. 3 zákona směnečného a šekového, „Směnku lze indosovat (převést rubopisem) i na směnečníka, ať přijal směnku nebo ne, na výstavce nebo na každou jinou osobu směnečně závaznou. Tyto osoby mohou směnku dále indosovat.“ Citované ustanovení dává zákonnou možnost převést směnku – ať už směnku cizí nebo směnku vlastní – na v zásadě jakoukoliv osobu, a to právě i osobu uvedenou na směnce. Směnka se v případě takového tzv. zpětného rubopisu ocitá ve vlastnictví osoby, která je sama ze směnky zavázána, ale nedochází přitom k zániku směnečného závazku. Tento článek si neklade ambice tuto úzce profilovanou směnečnou problematiku představit v její naprosté úplnosti, spíše upozornit na toto poněkud subtilní téma.

Rubopis a jiná právní jednání s účinky rubopisu

Ačkoliv v praxi nebudou zpětné rubopisy zřejmě zcela obvyklé – což potvrzuje směnečná autorita Z. Kovářík v komentáři k níže v tomto článku citovanému rozsudku Vrchního soudu v Praze v časopise Soudní rozhledy č. 7–8/2015 s. 275, je potřeba si uvědomit, že účinky zpětného rubopisu mohou nastat rovněž jiným právním jednáním než samotným rubopisem, např. přeměnou podle zákona o přeměnách nebo převodem obchodního závodu podle občanského zákoníku. V obou těchto případech totiž není

potřeba, aby byla směnka opatřena rubopisem, a přesto dojde k jejímu převodu ve smyslu čl. I. § 11 zákona směnečného a šekového.

Příkladem bude obchodní spojení dlužníka s jeho investorem např. právě prostřednictvím fúze sloučením dvou obchodních společností, v jejímž důsledku se směnka za dlužníkem ve vlastnictví investora stane vlastnictvím kapitálově silnějšího dlužníka. Vlastnictví vlastní směnky vlastní (jakkoliv to zní kostrbatě) pak vyvolává otázky účetního rázu, patrně bude na místě o takových směnečných závazcích účtovat v podrozvaze.

Jak konstatovaly soudu v níže citovaném případě: „Při zpětných rubopisech však nelze přehlédnout, že se majitel směnky ocitá ve dvojjediném postavení, je zároveň majitelem směnky, ale také současně směnečným dlužníkem.“

Výstavce jako nový vlastník směnky po zpětném rubopisu

Je na místě upozornit na to, že v případě, kdy dochází ke zpětnému rubopisu směnky např. na výstavce směnky vlastní, nedochází k zániku směnečného závazku splynutím osoby dlužníka (výstavce) a věřitele (vlastníka směnky).

**S NÁMI MÁTE PRÁVO
BÝT SAMI SEBOU.**

Je tomu tak s ohledem na ustanovení § 1993 občanského zákoníku, podle něhož „Splyne-li jakýmkoli způsobem právo s povinností v jedné osobě, zaniknou právo i povinnost, nestanoví-li zákon jinak“ (odst. 1) a „Splyne-li právo věřitele s povinností toho, kdo závazek zajišťuje, nezaniká tím hlavní dluh“ (odst. 2). Zákon, který stanoví jinak ve smyslu uvedeného ustanovení, je právě v úvodu citovaný čl. I. § 11 odst. 3 zákona směnečného a šekového.

Jinými slovy, dojde-li ke zpětnému rubopisu směnky na výstavce (u směnky vlastní), příp. směnečníka (u směnky cizí), či avala u jakéhokoliv druhu směnky, nedochází k zániku směnečného závazku. Zákon směnečný a šekový předpokládá, že tyto osoby uvedené na směnce nově směnku vlastníci mohou směnku dále rubopisovat na další osobu.

Aval jako nový vlastník směnky po zpětném rubopisu

Směnka se může také ocitnout ve vlastnictví avalisty zavázaného ze směnky. V této souvislosti je třeba poznamenat, že je potřeba rozlišovat mezi situací, kdy u směnky vlastní směnečný rukojmí splní směnečné závazky za výstavce a nabude vůči výstavci regresního práva tzv. zákonnou cessí. Tato skutečnost nastává ex-lege splněním za dlužníka z titulu směnečného rukojemství a není potřeba, aby docházelo ke (zpětnému) rubopisu směnky na avala. Pokud se tak přesto stane, může se takový nový vlastník směnky uspokojovat pouze na výstavci, resp. směnečnickovi (nikoli např. na ostatních avalistech ze směnky). Zde pouze krátká odbočka: terminologicky lze hovořit o majiteli směnky (jak tento pojem používá zákon směnečný a šekový) shodně jako o vlastníku směnky (jak obecně vlastnictví cenných papírů používá občanský zákoník), přičemž se pro zjednodušení přidružíme terminologie posledně uvedené.

Dostupná judikatura

Výše uvedené závěry rozvedl Vrchní soud v Praze v rozsudku ze dne 24. 3. 2015, sp. zn. 5 Cmo 3/2015 (aprobované v dovolacím přezkumu Nejvyšším soudem v rozsudku ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. 29 Cdo 3710/2015): „Jestliže byla směnka indosována na rukojmího, pak ten i jako majitel směnky může vykoná-

vat práva ve smyslu čl. I. § 32 odst. 3 SŠZ jen proti tomu, za koho je na směnce podepsán, tedy proti avalátovi, a proti těm, kteří jsou zavázáni avalátovi, tedy vůči těm, proti kterým by mohl uplatnit práva ze směnky, kdyby ji proplatil, tento avalát. Protože avalát se nemůže obracet na své rukojmí, mohl by se obracet jen na rukojmí podepsaná na směnce za případné směnečné předchůdce. Proto se nemůže obracet na spolurukojmí ani jiný z těch, kdo se za stejného avaláta na směnku podepsali. Z toho vyplývá, že žalobce, i když je majitelem sporné směnky, by se mohl obracet s regresem jen na výstavce předmětné směnky. Na žalované, to znamená na rukojmí, kteří jsou podepsáni za stejného avaláta jako žalobce, se ovšem s úspěchem obracet nemůže, a to ani jako indosatář ze zpětného rubopisu.“

Nejvyšší soud v totožné kauze pak na Vrchní soud v Praze souhlasně navázal ve shora označeném rozsudku pregnantním shrnutím, podle něhož „V případě tzv. zpětných rubopisů (tj. rubopisů, jimiž je směnka převáděna na osobu, která je již na směnce podepsána, případně alespoň označena) je nezbytné posuzovat účinky provedené indosace vždy se zřetelem k postavení konkrétních subjektů zúčastněných na směnečném vztahu. Nelze totiž přehlížet, že ani indosací směnky na osobu, která je již ze směnky zavázána, se nic nemění (nemůže změnit) na jejím postavení na směnce (na existenci a obsahu jejího směnečného závazku). Nabyvateli směnky zpětným rubopisem proto nemohou nikdy svědčit práva z indosamentu vůči osobám, kterým je sám (z dřívějšího podpisu) směnečně zavázán, stejně tak nemůže uplatňovat práva ze směnky vůči osobám, které (s ohledem na své postavení na směnce) vůči nabyvateli žádný závazek ze směnky nemají.“

Další osud směnky po tzv. zpětném rubopisu

Tím se dostáváme k tomu, že osoba uvedená na směnce, na níž byla směnka zpětným rubopisem převedena – příp. jiným právním jednáním došlo k účinkům zpětného rubopisu (viz shora) – může se směnkou dále nakládat, např. ji zcizit, jak právě předvídá čl. I. § 11 odst. 3 zákona směnečného a šekového. Je možné si také představit, že nový vlastník směnku zničí, znehodnotí nebo jinak učiní směnku

neupotřebitelnou (ať už bude motivace jakákoliv).

Může nepochybně dojít i k tomu, že osoba takového nového vlastníka směnky se rozhodne zachovat status-quo a směnka bude ponechána bez jakékoliv akce. Anebo se nový vlastník směnky rozhodne práva ze směnky vykonat, v takovém případě je však omezen, jak uvádí citovaná judikatura. V této souvislosti lze s odkazem na výše uvedené shrnout, že výstavce, který se stal vlastníkem směnky, nemůže uplatňovat směnečné závazky vůči sám sobě. Aval se naproti tomu nemůže obracet s úspěchem na ostatní ze směnky zavázané avalisty.

V neposlední řadě právě zákon směnečný a šekový předpokládá možnost indosace směnky na další osobu. Otázka je samozřejmě praktická upotřebitelnost takového postupu, tedy hospodářský důvod na straně vlastníka směnky a směnečného dlužníka (či avalisty) v jedné osobě umožnit další koloběh směnky. Nicméně je na místě takovou možnost připustit, neboť pestrost a variabilita soukromoprávního styku může přinést i takovéto situace. ☺

JUDr. PhDr. Karolina Spozdilová, Ph.D.,
advokát a partner
Mgr. Vít Klimpl, advokát
KGS legal s.r.o., advokátní kancelář

KGS
LEGAL

Nové nařízení o digitálních službách – na koho se vztahuje a jaké přináší povinnosti?

Dne 17. února 2024 začala plošná účinnost nařízení o digitálních službách¹ (tzv. DSA) pro téměř všechny digitální platformy. DSA upravuje pravidla pro uplatnění odpovědnosti poskytovatelů digitálních služeb za obsah uživatelů online a dále podmínky moderování obsahu. DSA stanoví nová pravidla, na jejichž dodržování bude dohlížet Český telekomunikační úřad. Působnost úřadu bude stanovena zákonem o digitální ekonomice, který má reagovat na DSA a nařízení o správě dat neboli DGA (z anglického Data Governance Act).²

Právidla DSA se aplikují na podniky poskytující digitální služby jako tzv. zprostředkovatelé. Zprostředkovatelé jsou osoby, které propojují uživatele s cizím zbožím, službami a obsahem. Podmínkou pro aplikaci DSA je, že zprostředkovatel nakládá s cizím obsahem, službami nebo zbožím, ale nikoli svým vlastním. V případě, že podnikatel poskytuje pouze vlastní obsah, pravidla DSA se na něho nevztahují a poskytovatel obsahu odpovídá za svůj vlastní obsah.³ Některé digitální služby nebo části poskytované poskytovatelem mohou spadat do působnosti DSA, některé jeho služby však nikoli. V případě takové kombinované nabídky služeb jednoho poskytovatele se DSA použije pouze v rozsahu, v jakém služby či jejich části spadají do působnosti DSA.⁴

Zprostředkovatelské služby představují zejména následující činnosti:

- služby prostého přenosu – provozovatelé veřejných WiFi sítí, poskytovatelé přístupu k internetu, VoIP (internetová

telefonie), registrátoři domén, doménové autority, certifikační orgány vydávající digitální certifikáty;

- hostingové služby – cloud computing, webhosting, platformy pro sdílení obsahu, cloudy, referenční služby,
 - včetně online platform (služby, které na žádost příjemce ukládají a veřejně šíří informace) – online tržiště, obchody s aplikacemi, sociální sítě včetně velmi velkých online platform, cestovní a ubytovací platformy, platformy sdílené ekonomiky;
- caching (ukládání do mezipaměti) – služby k zajištění hladkého a efektivního přenosu informací poskytovaných na internetu, jako jsou sítě pro doručování obsahu, reverzní proxy server.

Vztahuje se DSA také na e-shopy? Pokud podnikatel umožňuje na e-shopu jakýkoli uživatelský obsah, např. recenze zákazníků, DSA se aplikuje.

Vztahuje se DSA na podnik poskytující digitální služby, který není usazen v EU?

DSA se aplikuje bez ohledu na usazení či umístění podniku. Pokud podnik nabízí své služby v rámci EU, DSA se aplikuje.

Na co by se měli poskytovatelé digitálních služeb připravit, aby byli s DSA v souladu?

Konkrétní pravidla a povinnosti jsou pro jednotlivé kategorie poskytovatelů stanovena doporučeně v závislosti na povaze a velikosti konkrétní služby. Pokud dosah služeb podniku není podstatný, budou se na podnik vztahovat pouze základní povinnosti a naopak. Navíc malé či mikro podniky jsou z některých povinností přímo vyňaty.

Všichni poskytovatelé zprostředkovatelských služeb by měli ošetřit zejména následující povinnosti:

- aktualizovat smluvní podmínky a zahrnout nové povinné náležitosti a informace (například se jedná o uvedení postupu moderace, tedy omezení obsahu uživatele, rozhodování založe-

- něho na algoritmech, omezení poskytování služby, ukončení užívání atd.),
- zveřejňovat roční zprávy o moderaci obsahu provedené za poslední období, první zpráva by tak měla být zveřejněna do 17. února 2025,
- určit jednotné kontaktní místo.

Hostingové služby včetně online platform mají kromě výše uvedeného další povinnosti:

- zavést mechanismy umožňující uživatelům označovat a nahlašovat nezákonný online obsah – a to vše jednoduše, viditelně,
- vyřizovat nahlášená oznámení transparentně a nediskriminačně,
- poskytovat uživatelům odůvodnění, proč jim bylo uloženo omezení nahraného obsahu nebo užívání služby, zrušení účtu,
- informovat veřejné orgány v případě podezření na trestný čin ohrožující život či bezpečnost osob.

Online platformy mají nad rámec uvedeného také tyto povinnosti:

- nerozvrhovat online rozhraní způsobem, který představuje tzv. dark patterns, tedy nepoužívat praktiky, které by uživatelům bránily ve svobodném a informovaném rozhodování,⁵ například nezvýrazňovat jednu volbu před ostatními nebo nečinat obtížné zrušit uživatelský účet,
- dodržovat transparentnost reklamy a informovat uživatele o důvodech behaviorální (cílené) reklamy nebo o tom, že obsah je sponzorovaný,
- zákaz cílené reklamy na nezletilé a také reklamy cílené na základě citlivých osobních údajů (sexuální orientace, národnost apod.),
- přednostně reagovat na oznámení podaná tzv. důvěryhodnými oznamovateli,⁶
- zavést interní systém pro vyřizování stížností a mimosoudní řešení sporů.

Online tržiště (online platformy umožňující spotřebitelům uzavírat s obchodníky smlouvy na dálku) dále musí plnit povinnosti:

- umožnit prodávat výrobky a služby pouze takovým obchodníkům, kteří poskytli povinné informace, a uplatňovat tak princip „know your business customer“,
- uspořádat online rozhraní tak, aby obchodníci mohli snadno informovat

- o identifikaci nabízených výrobků či služeb, poskytnout logo, symbol nebo ochrannou známku identifikující obchodníka nebo informace o bezpečnostních označeních a značkách,
- informovat spotřebitele, kteří zakoupili výrobek nebo službu obchodníka, pokud se dozví, že obchodník nabízel nezákonný výrobek nebo službu.

Pro velmi velké online platformy a vyhledávače jsou některá pravidla výše zpřísněna a platí pro ně navíc další zvláštní pravidla.

Co je nezákonný obsah? Online obsah, který představuje/í zejména:

- porušování autorských práv – nahrávání a užívání autorských děl bez souhlasu autora,
- nelegální výrobky včetně padělků,
- nezákonné nenávistné projevy, teroristický obsah, diskriminační obsah,
- sdílení dětské pornografie, sdílení soukromých snímků bez souhlasu,
- kybernetické pronásledování,
- porušování spotřebitelských práv.⁷

Přináší DSA i nějaké výhody kromě řady povinností?

Pro poskytovatele služeb:

- DSA posiluje podmínky pro výjimky z odpovědnosti za nezákonný obsah:
 - zprostředkovatel neponese odpovědnost za nahraný nelegální obsah, pokud o tomto obsahu neví (a v případě, že se o něm dozví, podnikne kroky pro jeho odstranění),
 - zprostředkovatel nebude odpovědný ani tehdy, pokud svými dobrovolnými aktivitami nelegální obsah odhalí.
- Zavedení jednotných pravidel pro evropský trh podpoří rozvoj podnikání mikro a malých podniků.

Pro uživatele služeb (včetně firem užívajících online platformy):

- Snadné nahlašování nelegálního obsahu, zboží a služeb.
- Informovanost v případě odstranění uživatelského obsahu a možnost podat odvolání.
- Transparentnost platform včetně algoritmů pro doporučování obsahu.

Současně s implementací těchto nových povinností do vnitřních procesů podniku dochází ve velkém rozsahu ke zpracování osobních údajů. Je proto nezbytné za-

chovávat soulad s GDPR. Doporučujeme prověřit dokumentaci upravující zpracování osobních údajů a provést nutné změny.

Note: Výčet povinností poskytovatelů dle DSA není taxativní. Pro účely přehlednosti článku jsme vybrali nejdůležitější z nich.

Mgr. Bára Piskačová, advokátka

Stuchlíková & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

STUHLIKOVA
& PARTNERS

Poznámky:

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) („DSA“).

² § 24 návrhu zákona o digitální ekonomice a o změně některých souvisejících zákonů předkladatele Ministerstva průmyslu a obchodu.

³ Recitál (18) DSA.

⁴ Recitál (15) DSA.

⁵ Recitál (67) DSA.

⁶ Důvěryhodným oznamovatelem je osoba s uděleným statutem. Důvěryhodným oznamovatelem se dle čl. 22 DSA může stát pouze subjekt, který je právnickou osobou, který má zvláštní odborné znalosti a způsobilost pro účely odhalování, určování a oznamování nezákonného obsahu, není závislý na žádném poskytovateli online platform, vykonává činnost za účelem podávání oznámení důsledně, přesně a objektivně.

⁷ Recitál (12) DSA.

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

WWW.BRIZATRUBAC.CZ

Z aktuální judikatury

Překážka věci rozsouzené

Řízení se týká těch osob i v případě, že v pozdějším řízení vystupuje právní předchůdce osoby, která byla účastníkem již skončeného řízení. Otázku právního nástupnictví, tedy zdali stejný procesní nárok uplatňuje právní předchůdce či právní nástupce žalobce v předchozím řízení, soud v novém řízení posoudí samostatně.

Ochrana osobnosti

Slovní karikatura jména není obecně vyloučena a vyznačuje se (stejně jako např. obrazová či fotografická karikatura) ironií, nadsázkou, případně ostrostí či jednostranností, a je proto na ni nutno pohlízet shovívavěji.

Daňové řízení

Předběžná otázka, kterou je správce daně ve smyslu § 99 odst. 1 daňového řádu vázán, je charakterizována následujícími znaky: a) jde o otázku, jejíž vyřešení je nezbytné pro rozhodnutí ve věci, b) tato otázka není přímo předmětem řízení, c) může být samostatným předmětem jiného řízení a d) rozhodnutí o ní přísluší jinému orgánu veřejné moci. Pokud trestní soud ve výroku rozsudku rozhodne, že se určité zdanitelné plnění uskutečnilo, nejde pro správce daně o předběžnou otázku, kterou by byl

vázán. Je však jeho povinností se s takovým rozhodnutím vypořádat a reagovat na jeho obsah.

Daň z přidané hodnoty

Pokyn GFŘ-D-24 není pro stanovení struktury podání kontrolního hlášení k dani z přidané hodnoty ve vztahu plátcům právně závazný. Jeho nedodržení neznamená, že podání je neúčinné, ale je zatíženo odstranitelnou vadou, k jejímu odstranění je nutné daňový subjekt vyzvat.

Řízení před soudem

Rozhodnutí o dávkách dle § 2 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, lze podřadit pod věci sociální péče ve smyslu § 31 odst. 2 s. ř. s.

Jestliže krajský soud rozhodl o žalobě proti několika samostatným správním rozhodnutím jedním rozsudkem tak, že o žalobě proti každému správnímu rozhodnutí rozhodl samostatným výrokem, posuzuje se přijatelnost kasační stížnosti ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zvláště ve vztahu ke každému napadenému výroku.

Pro účely stanovení výše příjmu ve smyslu § 9 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, se nepřihlíží ke srážkám

ze mzdy prováděným z příjmu na základě exekučního příkazu.

Sociální zabezpečení

Hraniční ukazatel „trvalého pobytu“ v čl. 20 odst. 2 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení (č. 228/1993 Sb.) se vztahuje k údajům evidovaným ke dni 31. 12. 1992 v evidenci vedené na základě zákona č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů. Žadatel se nemůže úspěšně dovolávat vlastního porušení povinnosti ohlásit skutečný trvalý pobyt k rozhodnému datu s cílem dosáhnout změny nástupnického státu ČSFR odpovědného za doby pojištění získané před 1. 1. 1993.

Povinné příspěvky za překrývající se doby pojištění zaplacené v členském státě, který by, nebýt výjimky zakotvené v čl. 14c nařízení Rady (ES) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství, nebyl příslušný pro zhodnocení dob pojištění v daném období, zhodnotí výlučně tento stát, a to stejně, jako by se jednalo o dobrovolné příspěvky na sociální pojištění, tj. postupem podle čl. 43 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů

sociálního zabezpečení, aplikovaného per analogiam.

Správní řízení – změněné závazné stanovisko

Pokud je v odvolacím řízení změněno závazné stanovisko a následně zrušeno prvostupňové rozhodnutí, stává se změněné závazné stanovisko podkladem nového prvostupňového rozhodnutí. Pokud je poté podáno odvolání, v němž jsou namítány vady (změněného) závazného stanoviska, odvolací orgán již nepostupuje podle § 149 odst. 7 správního řádu, ale zodpovězení odvolacích námitek zajistí v součinnosti s nadřízeným orgánem dotčeného orgánu prostřednictvím doplnění změněného závazného stanoviska.

Ochrana spotřebitele

Nabídka zboží v internetovém obchodu (e-shopu) je nabídkou ke koupi podle § 2 odst. 1 písm. q) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Aby se provozovatel internetového obchodu (prodávající), který činí nabídku ke koupi, nedopustil klamavého opomenutí podle § 5a odst. 1 a 2 téhož zákona, musí spotřebitelům sdělit podstatné informace vymezené v § 5a odst. 3 téhož zákona.

Zpoplatnění určitých způsobů platby (např. platby na dobírku) v internetovém obchodu (e-shopu) je ujednáním o platebních podmínkách podle § 5a odst. 3 písm. d) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele.

Rozhodnutím ohledně koupě podle § 2 odst. 1 písm. r) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, není jen konečné rozhodnutí spotřebitele, zda zakoupí určité zboží nebo službu, ale jakékoliv rozhodnutí, které s prvně jmenovaným rozhodnutím přímo souvisí, včetně rozhodnutí spotřebitele, že vloží zboží do virtuálního nákupního košíku v internetovém obchodu (e-shopu).

Územní a stavební řízení

Pokud bylo řízení dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, pravomocně skončeno rozhodnutím do 31. 12. 2017 a po 1. 1. 2018 bylo toto rozhodnutí zrušeno správním soudem, je třeba otázku účastenství občanského sdružení ve smy-

slu § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v dalším řízení posuzovat dle dosavadních právních předpisů na základě analogické aplikace čl. II bodu 10 zákona č. 225/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Ochranné známky

Při posuzování míry podobnosti mezi dvěma označeními podle § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, se hodnotí rozlišovací způsobilost (distinktivita) starší a nově zapisované ochranné známky ve dvou krocích. Jednak se srovnávají jejich jednotlivé prvky a zejména se při tom sleduje, které z prvků jsou distinktivní a které dominantní; jednak se posuzuje rozlišovací způsobilost starší ochranné známky jako celku.

Pokud se srovnávaná označení shodují v nedistinktivním prvku, je třeba se při hodnocení jejich celkové podobnosti zaměřit zejména na vliv ostatních, neshodujících se prvků: právě ony totiž budou ovlivňovat celkový dojem z obou označení.

Je-li starší ochranná známka tvořena jen slovním prvkem s nízkou rozlišovací způsobilostí, má nižší inherentní rozlišovací způsobilost jako celek, a náleží jí proto nižší míra ochrany. Její vlastník tak nemůže bránit zápisu dalších označení jen proto, že využívají stejný nedistinktivní prvek.

Odpady

Limity činnosti územní samosprávy podle čl. 104 odst. 1 a 3 Ústavy České republiky ve spojení s čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod představují mimo jiné kogentní ustanovení zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, upravující jednotlivé základní parametry místních poplatků.

Upraví-li obec obecně závaznou vyhláškou úlevu na místním poplatku za obec-

ní systém odpadového hospodářství pro zde přihlášené osoby (s trvalým pobytem na jejím území), kterou narušuje základní parametry tohoto poplatku stanovené tímž kogentním ustanovením zákona o místních poplatcích, dochází k porušení těchto kogentních ustanovení. Modifikuje-li obec výši poplatku podle kritéria trvalého pobytu, aniž tak činí z legitimního věcného důvodu a přiměřeně, nelze porušení kogentních ustanovení akceptovat jako ústavně chráněný projev práva na samosprávu a obec se ocitá mimo meze působnosti svěřené jejímu zastupitelstvu podle čl. 104 odst. 1 a 3 Ústavy ve spojení s čl. 11 odst. 5 Listiny.

Zákon o pedagogických pracovnících

Jsou-li osobami, které nemají patřičné kvalifikační předpoklady, prováděny úkony, jejichž povaha je ryze zdravotní péčí (diagnostika, léčba) a vyžaduje vysoké nároky na jejich kvalifikaci a na jejich výkon, je taková praxe nejen v rozporu s podústavní právní úpravou, ale může zasahovat rovněž do základních lidských práv. Neodborná a nekvalitní péče totiž může mít dopad na zdraví osob, které se této péči podrobí, a představuje tak negativní zásah do jejich tělesné integrity. Napadená zákonná ustanovení však nezavádějí ani nelegitimizují praxi, spočívající v poskytování nelékařských zdravotnických služeb v oblasti logopedie i jinými osobami, než k tomu odborně způsobilými klinickými logopedy.

Dochází-li při výkonu praxe školských logopedů k překračování jejich kompetencí a vykonávají-li i činnost, jež přísluší pouze klinickým logopedům, je z hlediska ústavnosti napadených zákonných ustanovení podstatné, že stát disponuje a disponovat musí prostředky, jak je eliminovat. Prostředky, které by měl v takovém případě stát k dispozici v podobě odpovídajícího právního postihu, vyplývají ze soukromoprávní i veřejnoprávní úpravy a v případech závažnějších porušení lze uvažovat dokonce o odpovědnosti trestněprávní, byť v tomto případě se jedná o prostředek ultima ratio.

Ústavní soud odmítá paternalistické pojetí státu a předpokládá racionalitu lidského jednání. Nemůže proto dospět k závěru o protiústavnosti napadené zákonné úpravy jen proto, že u některých jedinců může vzbudit mylné zdání

ohledně osoby poskytovatele příslušné služby. Tato zákonná úprava totiž není zavádějící, či dokonce matoucí v tom směru, že by u průměrně orientovaného a zodpovědného jedince mohla vést k omylu, který by se mohl následně negativně projevit na zdraví jeho dítěte.

Není úkolem Ústavního soudu, aby hodnotil, popřípadě dokonce zakazoval možnost jedinců rozhodovat se pro některé řešení, které sami považují za vhodnější či správné. Podstatné je, aby při tomto rozhodování disponovali odpovídajícími informacemi, resp. aby nebyli vystavováni nežádoucímú nátlaku a cíleným dezinformacím. Tyto případy jsou však v podmínkách právního státu řešitelné nikoliv paušálními zákazy některých postupů, nýbrž dovozováním individuální civilněprávní (a v některých případech dokonce veřejnoprávní) odpovědnosti tehdy, jde-li o excesivní jednání, úmysl klamat zájemce o tyto alternativní služby, uvádění nepravdivých informací apod.

Právní pomoc

Předmětem adhezního řízení je soukromoprávní nárok poškozeného a Ústavní soud shodně s Nejvyšším soudem (srov. usnesení ze dne 27. 5. 2021 sp. zn. 25 Cdo 3771/2020) nenachází legitimní důvod pro to, aby při zastupování klientů s totožným soukromoprávním nárokem byla výše tarifní hodnoty rozhodná pro sazbu odměny advokáta podle advokátního tarifu určována jinak pouze v závislosti na tom, zda jde o řízení trestní, nebo o řízení civilní. Případná menší intenzita právní pomoci či neúčelnost úkonů zmocněnce poškozeného v trestním řízení se může projevit v nižším počtu úkonů právní služby, případně jejich povaze (úkon či tzv. půlúkon).

Soudní poplatky

Je-li stěžovatel nalézacím soudem plně osvobozen od soudních poplatků, vytvoří toto rozhodnutí v posuzovaném rozsahu překážku věci rozhodnuté a znemožní odnětí osvobození od soudních poplatků na základě nového hodnocení nezměněných poměrů stěžovatele. Uloží-li přesto odvolací soud stěžovateli uhradit soudní poplatky, poruší jeho právo na soudní ochranu.

Pokud odvolací soud při rozhodování o nákladech řízení zvažoval použití § 150

občanského soudního řádu, avšak účastníkům to sdělí až v písemném vyhotovení rozsudku, jedná v rozporu s právem na soudní ochranu.

Dvojinstančnost trestního řízení

Pokud odvolací soud při přezkumu původního zprošťujícího rozsudku pouze poukáže na nedostatky při hodnocení důkazů nalézacím soudem (zejména potřebu hodnotit jednotlivé důkazy v souvislostech a soustředit se na otázky podstatné pro posouzení předmětné věci), aniž by nalézací soud naváděl, k jakým závěrům má při hodnocení jednotlivých důkazů dojít, nedopustí se porušení zásady dvojinstančnosti řízení.

Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“

Neoprávněné podnikání

Značný prospěch jako okolnost podmíňující použití vyšší trestní sazby u trestného činu neoprávněného podnikání v § 251 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku je třeba vykládat jako tzv. čistý prospěch, tedy jako výnos z trestné činnosti snížený o náklady vynaložené na jeho dosažení (viz stanovisko č. 1/1990 Sb. rozh. tr.), který musí dosáhnout výše značného prospěchu ve smyslu § 138 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. zákoníku (tj. částky nejméně ve výši 1 000 000 Kč). Pro zjištění celkového čistého prospěchu trestného činu neoprávněného podnikání sestávajícího z více dílčích akcí zahrnutých do souvislého jednání je proto třeba souhrn zisků z úspěšných dílčích aktů (vypočtených uvedeným způsobem) snížit o souhrn ztrát z neúspěšných dílčích aktů (spočívajících např. v úbytcích peněz z důvodu dosud zcela nesplacených jistin zápůjčky).

Valná hromada

Pojem „společníka“, jakožto osoby aktivně věcně legitimované k podání návrhu podle § 191 odst. 1 z. o. k., je třeba vykládat tak, že se společníkem rozumí i osoba, která po přijetí usnesení valné hromady ztratila bez právního nástupce postavení společníka, ale napadené usne-

sení valné hromady má nadále dopad do jejích práv a povinností založených jejím vztahem ke společnosti. Nemá-li takový bývalý společník k dispozici jiný (stejně účinný) právní nástroj k ochraně svých práv, bylo by v rozporu s účelem § 191 z. o. k. odeprít mu aktivní věcnou legitimaci v řízení.

Akcie

Úrok z prodlení z doplatku protiplnění přiznaného soudem podle § 183k odst. 3 obč. zák. má sloužit mimo jiné i k tomu, aby hlavní akcionáře odrazilo od možnosti stanovit (v mezích § 183j odst. 4 obč. zák.) nepřiměřeně nízké protiplnění a těžit z délky případného soudního řízení o přezkoumání přiměřenosti protiplnění či toto řízení dokonce záměrně prodlužovat. Tedy od postupu, při němž by hlavní akcionář těžil z toho, že bude k doplatku přiměřeného protiplnění zavázán s výrazným časovým odstupem, aniž by byla zohledněna doba, po kterou hlavní akcionář vytěsňeným akcionářům část přiměřeného protiplnění zadržoval. Z tohoto důvodu je nezbytné trvat na tom, že úroky z prodlení z jiné výše protiplnění přiznaného soudem podle § 183k odst. 3 obč. zák. počínají běžet (již) okamžikem, v němž má být splněna ta část protiplnění, která byla vytěsňeným akcionářům přiznána v usnesení valné hromady, na jehož základě k vytěsnění došlo.

Dohoda o vině a trestu, presumpce nevinny

Zásada presumpce nevinny je porušena, jestliže soudní rozhodnutí či úřední akt týkající se osoby obviněného v případě, že nebyl vydán pravomocný odsuzující rozsudek, jasným způsobem konstatuje, že dotčená osoba spáchala předmětný trestný čin. Ve složitých trestních řízeních, která se týkají několika podezřelých, kteří nemohou být souzeni společně, je možné, že za účelem posouzení viny obviněných je nezbytné zmínit účast třetích osob, o jejichž vině může být rozhodováno samostatně, přesto by soud neměl uvést více informací, než je nezbytné k analyzování právní odpovědnosti osob, o nichž aktuálně rozhoduje. Odůvodnění soudních rozhodnutí musí být formulováno tak, aby se zabránilo možnému předčasnému rozhodnutí o vině dotčených třetích osob, což by později mohlo

▣ ▣ ▣ HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI

ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

Advokátní kancelář **HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI** patří mezi renomované kanceláře zaměřené na komplexní právní služby pro soukromý i veřejný sektor. Kancelář je členem **mezinárodní sítě** právních kanceláří **AllyLaw** zaměřených na poradenství v obchodním právu. Poskytujeme **multidisciplinární služby** v rámci spolupráce s významnými poradenskými firmami zejména v rámci fúzí, akvizic, restrukturalizací, služeb projektového poradenství, veřejných zakázek a projektů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, zpracování analýz, metodik a legislativních prací. V soutěži Právnícká firma roku byla advokátní kancelář **HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI** opětovně vyhlášena doporučovanou či velmi doporučovanou kanceláří zejména pro oblasti **pracovního práva, veřejných zakázek a práva duševního vlastnictví**, kde byla za rok 2012 vyhlášena **vítězem**. Mezi **hlavní nabízené služby kanceláře** patří právní poradenství v následujících oblastech:

- Veřejné zakázky
- Veřejná podpora
- Projekty financované z EU fondů
- Výzkum, vývoj a inovace
- Plánování a financování sociálních služeb
- Analýzy, metodiky, studie proveditelnosti, legislativní podpora
- Obchodní právo
- Fúze, due diligence, reorganizace
- Právo duševního vlastnictví
- Pracovní právo
- Nemovitosti a stavební právo
- Retail / Ochrana spotřebitele
- Řešení tuzemských a mezinárodních sporů, činnost rozhodců

AllyLaw

ohrozit spravedlivé posouzení obvinění vznesených proti nim v jiném řízení. Zásadní rozdíl je třeba činit mezi tvrzením, že někdo je pouze podezřelý ze spáchání trestného činu, a jasným prohlášením, že se dotyčná osoba dopustila daného trestného činu, aniž byla pravomocně odsouzena.

Genocidium

Přechinu popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 tr. zákoníku se dopustí i ten, kdo vydá, rozšiřuje, případně jinak veřejně zpřístupňuje cizí dílo naplňující svým obsahem znaky uvedené skutkové podstaty, i když by se sám v textu díla, v doprovodném obsahu či jiným způsobem přímo nevyjádřil tak, že by to vykazovalo znaky uvedeného přechinu. K tomu, aby veřejně zpřístupnění takového díla nenaplnilo znaky skutkové podstaty ve formě popírání, zpochybňování, schvalování nebo ospravedlňování genocidia nebo jiných vyjmenovaných zločinů, musí být doplněno o nedílnou část vyjadřující nejen odmítavý postoj publikující osoby ke konkrétnímu obsahu díla, ale rovněž i komentář přiléhavě reflektující prokazatelné historické skutečnosti týkající se tématu díla a odpovídající současnému stavu vědeckého poznání dané problematiky, k němuž dospěla historická věda. Takový komentář by pak měl proporcionálně odpovídat rozsahu díla. K naplnění subjektivní stránky skutkové podstaty přechinu podle § 405 tr. zákoníku se nevyžaduje žádný další tzv. fakultativní znak, tedy cíl (účel), motiv (pohnutka), záměr či úmysl přesahující objektivní stránku skutkové podstaty. Motiv pachatele, např. majetkový, k veřejnému popírání, zpochybňování, schvalování či ospravedlňování genocidia a jiných zločinů proti lidskosti, válečných zločinů nebo zločinů proti míru proto není podstatný pro naplnění znaků skutkové podstaty tohoto přechinu.

Insolvence, právní nástupnictví

I do řízení o poddlužnické žalobě podané oprávněným coby žalobcem po navrácení procesní legitimace k vymáhání příkazané pohledávky může dlužník vstoupit (jako nový žalobce místo oprávněného) postupem podle § 107a o. s. ř. na základě návrhu oprávněného (coby dosavadního žalobce). Navrátí-li se procesní le-

gitimace dlužníku (povinnému) v době, kdy oprávněný dokončil spor, který sám zahájil, tak, že získal vůči poddlužníku exekuční titul na sebe, avšak předtím, než podle tohoto exekučního titulu zahájil vůči poddlužníku vykonávací řízení nebo exekuční řízení, pak dlužník může podle takového exekučního titulu (jako oprávněný z něj) vůči poddlužníku sám navrhnout výkon rozhodnutí nebo exekuci. Listinou osvědčující přechod práva z rozhodnutí získaného oprávněným na dlužníka (§ 256 o. s. ř., § 36 exekučního řádu) typově bude usnesení o zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce, kterou oprávněný (věřitel dlužníka) vedl vůči dlužníku (jako povinnému). Navrátí-li se procesní legitimace dlužníku (povinnému) v době, kdy oprávněný dokončil spor, který sám zahájil, tak, že získal vůči poddlužníku exekuční titul na sebe a kdy již podle takového exekučního titulu vede výkon rozhodnutí nebo exekuci na majetek poddlužníka (coby povinného), má (má mít) dlužník možnost vstoupit do vykonávacího řízení nebo do exekučního řízení vedeného oprávněným vůči poddlužníku na základě exekučního titulu získaného oprávněným (věřitelem dlužníka) v nalézacím řízení (které sám zahájil) vůči poddlužníku na základě návrhu oprávněného podle § 107a odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 254 odst. 1 o. s. ř., respektive podle § 36 odst. 5 exekučního řádu.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Teprve tehdy, jestliže oprávněný (věřitel dlužníka) po navrácení procesní legitimace dlužníku (povinnému) nepodá (jako dosavadní žalobce) v probíhajícím sporu vůči poddlužníku návrh podle § 107a o. s. ř., ač tuto možnost měl, soud žalobu zamítne proto, že nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují přechod práva [z oprávněného zpět na dlužníka (povinného)]. Obdobně platí, že nepodá-li oprávněný (věřitel dlužníka) po navrácení procesní legitimace dlužníku (povinnému) jako dosavadní oprávněný ve vykonávacím řízení nebo v exekučním řízení vedeném vůči poddlužníku (coby povinnému) návrh podle § 107a o. s. ř., respektive podle § 36 odst. 5

exekučního řádu, ač tuto možnost měl, soud zastaví výkon rozhodnutí nebo exekuci (podle § 268 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.) proto, že nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují přechod práva z exekučního titulu [z oprávněného zpět na dlužníka (povinného)].

Konkurenční doložka

S ohledem na povahu konkurenční doložky, jakožto synallagmatického právního vztahu sloužícího primárně k ochraně práv a zájmů zaměstnavatele, může zaměstnavatel od konkurenční doložky po dobu trvání pracovního poměru zaměstnance odstoupit i na základě smluvního ujednání, podle kterého je zaměstnavatel v uvedené době oprávněn od konkurenční doložky odstoupit bez uvedení důvodu nebo z jakéhokoliv důvodu, popřípadě i na základě jinak obdobně sjednané možnosti odstoupení. V řízení, v němž se zaměstnanec po zaměstnavateli domáhá zaplacení peněžitého vyrovnání z konkurenční doložky, je však soud povinen poskytnout ochranu základním právům a legitimním zájmům zaměstnance, prokáže-li se, že zaměstnavatel jednal svévolně nebo zneužil své smluvně zakotvené možnosti odstoupit od konkurenční doložky.

Spotřební daně

Slovo „nezávislých“ uvedené v § 82 odst. 5 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, představuje legislativní chybu při transpozici věty druhé čl. 4 odst. 2 směrnice Rady 92/83/EHS o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů, přičemž text, jenž tímto nedopatřením vznikl, nedává žádný rozumný smysl, který by byl koherentní s příslušnými ustanoveními téhož zákona a směrnice, a jenž zjevně při absenci vysvětlení v důvodové zprávě nebyl veden racionálními důvody předkladatele legislativního návrhu. Za této situace je nutné uvedené „přeřeknutí“ zákonodárce opravit a vycházet z toho, že jeho skutečnou vůlí při formulaci právní normy obsažené v § 82 odst. 5 citovaného zákona bylo ve shodě s čl. 4 odst. 2 větou druhou citované směrnice zmírnit podmínky pro přiznání postavení malého nezávislého pivovaru vymezené v § 82 odst. 1 až 4 téhož zákona a vytvořit právní fikci jednoho malého nezávislého pivovaru při spolupráci dvou nebo více malých pivovarů,

jejichž společná roční výroba nepřevyšuje 200 000 hl, a to bez ohledu na vztah jejich vzájemné právní nebo hospodářské závislosti.

Územní samospráva

Správa majetku hlavního města Prahy svěřená jejím městským částem se řídí zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, a obecně závaznou vyhláškou č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy. Byť jde o veřejnoprávní vztah, při posuzování účastenství městských částí v územních řízeních dle § 18 odst. 1 písm. h) citovaného zákona je nutno na něj nahlížet optikou soukromoprávního vymezení věcných práv dle § 1400 a násl. občanského zákoníku. Městská část tudíž může být při výkonu správy majetku hlavního města nositelem jiných věcných práv k sousedním stavbám anebo sousedním pozemkům nebo stavbám na nich dle § 85 odst. 2 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ke spravovanému majetku hlavního města Prahy, a být účastníkem územního řízení, přestože zamýšlený záměr se nenachází na území této, nýbrž sousední městské části.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Veřejné zakázky

Uplatnění smluvní pokuty s významným časovým odstupem od chvíle, kdy zadavatel mohl smluvní pokutu uplatnit poprvé, zpravidla způsobí podstatnou změnu závazku na veřejnou zakázku dle § 222 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Odpovědnost za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků

Pojem okolností, které nemají původ v provozu, naplňují pouze ti činitelé, kteří ať zevnitř či zvenčí působí takovou silou či způsobem, že dokáží vyvolat negativní projevy zvláštní povahy dopravního provozu, k nimž by jinak (nebýt těchto specifických okolností) nedošlo. Přes odlišnou formulaci je zde obdoba

s liberačním důvodem formulovaným slovy „ledaže by ke škodě došlo i jinak“ u jiných skutkových podstat objektivní odpovědnosti (srov. zejména § 2944 nebo § 2946 odst. 2 o. z.), který počítá s tím, že vnější síla převládla při škodní události natolik, že zvláště kvalifikovaná okolnost zakládající objektivní odpovědnost je v porovnání s ní bez podstatného významu. V poměrech objektivní odpovědnosti za újmu způsobenou zvláštní povahou provozu dopravy či dopravního prostředku to znamená, že negativní účinek pohybu vozidel a organizace či řízení jejich provozu byl „nastartován“ vnější okolností (míněno pojmově nikoliv prostorově) natolik silnou, že převládla nad vlastnostmi provozu a převažujícím způsobem zapříčinila negativní dopad zvláštních vlastností spojených s dopravní činností (zejména živelní události či extrémní povětrnostní vlivy nezvladatelně zasahující do pohybu vozidla, jejich důsledky působící vůči provozu vozidla (pád stromu či kamení na vozidlo, sesuv půdy), nebo s provozem nesouvisející jevy uvnitř dopravního prostředku (napadení řidiče přepravovanou osobou, konflikt mezi cestujícími, výbuch či požár látek přenášených pasažérem)). Pouze v případě takových a jim podobných okolností může se provozovatel dopravy či dopravního prostředku odpovědnosti zprostit, prokáže-li zároveň, že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze po něm požadovat, tedy že okolnostem, jež vyvolaly škodlivý účinek, nemohl předejít a eliminovat jejich působení na provoz vozidla.

Odpovědnost státu za škodu

Zákon č. 239/2000 Sb. zakládá speciální skutkovou podstatu povinnosti k náhradě škody, která je vázána na záchranné práce, likvidační práce a cvičení prováděná podle tohoto zákona. Vznikla-li škoda v příčinné souvislosti s těmito aktivitami, je ji v souladu s § 30 zákona č. 239/2000 Sb. třeba odškodnit podle tohoto zákona, není-li naplněn liberační důvod v podobě způsobení škody či havárie poškozeným. Uvedené ustanovení zjevně bere v potaz, že při řádném plnění povinností podle zákona o integrovaném záchranném systému nelze vyloučit vznik škod, přičemž pokud by byly zatíženy možnými požadavky na jejich náhradu osoby, které zásah provádí, mohly by se zdráhat danou činnost provést, nehledě k tomu, že v zájmu

ochrany života, zdraví a majetku či jiných hodnot může být její bezodkladné provedení nanejvýš žádoucí. Zákon přitom povinnost státu nahradit škodu výslovně váže k provádění prací podle zákona č. 239/2000 Sb., nikoli k činnosti hasičského záchranného sboru či některé jiné složky integrovaného záchranného systému. V tomto směru je přitom v daných souvislostech třeba přihlídnout i k ustanovení § 19 zákona č. 239/2000 Sb., které umožňuje veliteli zásahu nejen nařídit bezodkladné odstranění staveb, ale též vyzvat k poskytnutí věcné nebo osobní pomoci další osoby. Díkce zákona současně nevylučuje újmu způsobenou přivolanou třetí osobou z kategorie škod nahrazovaných podle zákona č. 293/2000 Sb. I v případě, že by snad na osobu zajišťující provedení prací nebylo možné pohlížet jako na pomocníka, který za škodu samostatně neodpovídá ve smyslu § 2914 o. z., bude při splnění zmíněných zákonných podmínek dána odpovědnost státu. Stát odpovídá za škodu podle § 30 zákona č. 293/2000 Sb. vzniklou v příčinné souvislosti s pracemi prováděnými podle daného zákona i v případě, že byly provedeny třetími osobami podle pokynů velitele zásahu. Jako velitele zásahu § 19 odst. 1 zákona č. 239/2000 Sb. preferuje velitele HZS, nicméně v souladu s § 19 odst. 2 se řízení zásahu může zhostit i vedoucí složky, provádějící v místě zásahu převažující činnost.

Správce pozůstalosti

Pojem „jiný vážný důvod“ ve smyslu ustanovení § 157 odst. 1 písm. c) z. ř. s. není v zákoně blíže vymezen a proto lze dovodit, že se bude jednat o situace výjimečné, které soudnímu komisaři umožní jmenovat správce pozůstalosti nejen v zákonem vymezených případech (například kdy dědici nejsou schopni či ochotni řádně spravovat pozůstalost), ale také tehdy, pokud by dědicové byli schopni řádně spravovat pozůstalost, avšak s ohledem na okolnosti případu nebo podle dosavadního stavu řízení se jeví vhodné, aby byla správcem pozůstalosti jmenována osoba odlišná od osoby dědice, či v případech, kdy hrozí nebezpečí z prodlení nebo kdy je třeba činit úkony vyžadující zvláštní znalosti a schopnosti.

Náhrada nemajetkové újmy

I zásah do méně intenzivních rodinných vztahů může vyvolat duševní útrapy,

kteřé jsou podle zákona odškodnitelné, neboť ztráta blízké osoby zpravidla je i v takových případech pocítována jako příkoří a vyvolává pocity jako jsou primární šok ze zprávy či zjištění o smrti, jednak následné stavy bolesti, smutku, prázdnoty a zmaru. Pokud vzájemný vztah existoval navzdory tomu, že nebyl vysoké intenzity, a dokonce nedosahoval ani intenzity průměrného vztahu, není tato skutečnost sama o sobě důvodem pro úplnou redukci náhrady, ale jen pro její odpovídající snížení, neboť stále je přítomna kompenzovatelná újma vzniklá ztrátou rodinného či obdobného vztahu k osobě blízké.

Důkazní návrhy

Tzv. opomenuté důkazy, tj. důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud bez adekvátního odůvodnění nezabýval, zakládají nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí, nýbrž i jeho protiústavnost.

Náhrada cestovních výdajů a náhrada za promeškaný čas

Obecný soud poruší právo účastníka řízení na soudní ochranu, pokud z důvodu extrémního vykročení ze zákonných procesních pravidel a nedostatečného seznámení se s obsahem příslušného spisového materiálu přehlédne oprávněný a řádně uplatněný nárok na náhradu nákladů řízení.

Náklady řízení

Rozhodnou-li obecné soudy nepřezkoumatelně svévolně o výši náhrady nákladů řízení, poruší právo účastníka řízení na soudní ochranu podle článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Parodování reklam

Parodie či satira, které jsou obecně chápány jako umělecké či obdobné projevy či příspěvky do veřejné debaty, které ze své podstaty provokují a pobuřují, jsou obecně chráněny svobodou projevu podle čl. 17 Listiny základních práv a svobod. Humor, nadsázka, ironie i sarkasmus totiž jsou nutnou součástí společenského dialogu a obecně přispívají ke svobodné výměně názorů a myšlenek jako nutnému atributu demokratické společnosti.

Jakýkoli zásah do tohoto prostoru je pak nutně podrobit přísným kritériím a nahlízet na něj se zvláštní obezřetností. Satirické, humorné či sarkastické projevy je třeba zkoumat nikoli izolovaně, nýbrž v celém svém kontextu, a je třeba zohlednit skutečný obsah informací, jejich přínos k diskusi o otázce obecného zájmu, jakož i pravdivost jejich základu. Ochrany svobody projevu nepožívají nenávislné projevy, byť by měly satirický či parodický charakter.

Rozhodování srovnatelných věcí podle „pilotního rozhodnutí“, jako projev racionalizace soudního řízení, v zásadě není na úkor ústavně zaručených práv na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Takový postup je v rozhodovací praxi u stejných či obdobných věcí rozhodovaných soudem ve stejné době mezi totožnými účastníky běžný a žádoucí, přičemž zejména z hlediska odůvodnění soud vychází z již dříve vysloveného a podrobně zdůvodněného závěru, na který v odůvodnění svého rozhodnutí pouze odkáže, popřípadě stručně zopakuje jeho nosné myšlenky, které pak na posuzovanou věc použije. Aby nedošlo k porušení ústavně zaručených práv na řádně vedené soudní řízení, soud za takové situace musí přesvědčivě zdůvodnit, proč zvolil právě řešení přijaté v pilotním rozhodnutí, tedy proč právě již přijaté řešení na danou věc dopadá. Odkazuje-li soud v navazujících rozhodnutích na pilotní rozhodnutí, je povinen zajistit, aby adresát navazujícího rozhodnutí měl možnost se s veškerými důvody pilotního rozhodnutí seznámit, například jeho předchozím zveřejněním. To neplatí, je-li obsah pilotního rozhodnutí adresátovi navazujícího rozhodnutí prokazatelně znám, například jde-li o věc mezi týmiž účastníky.

Z ústavně zaručeného principu dělby moci vyplývá, že soud se od doslovného znění zákona za určitých okolností smí (a musí) odchýlit. Soud tak však může učinit pouze tehdy, vyžaduje-li to účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jenž má svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku. Tam, kde zákonodárce pro úpravu právních vztahů zvolil taxativní výčet práv či povinností, je třeba na soud klást obzvláště přísné nároky co do kvality odůvodnění a naléhavosti důvodů, které

opodstatňují odchýlení se od výslovného znění zákona. Zjednodušeně řečeno, čím konkrétnější či rigidnější je právní úprava, tím naléhavější důvody je třeba přednést pro odchýlení se od výslovného znění zákona, aby bylo možné takové rozhodnutí soudu akceptovat z hlediska dělby moci a dalších ústavou chráněných hodnot, vůči kterým soudcovské dotváření práva v konkrétní věci směřuje.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Plnění směnečného dluhu

Platí-li věřiteli třetí osoba, věřitel nemůže platbu odmítnout s účinkem odvrácení splnění dluhu, pokud je taková platba projevem vůle třetí osoby plnit na dlužníkův dluh a pokud dlužník s plněním třetí osoby projeví souhlas (§ 1936 odst. 1 věta první občanského zákoníku). Tvrdí-li žalovaný ručitel (avalista), že obě tyto podmínky byly splněny a dluh zanikl, pak soudy musí žalovanému umožnit tvrzení prokázat a poskytnout mu v případě potřeby i poučení o neunesení důkazního břemene. Spokojí-li se v rozporu s tím s neúplně či nejednoznačně zjištěným skutkovým stavem, poruší právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Určení výše tarifní hodnoty

Vyšel-li krajský soud při stanovení odměny zmocněnce poškozeného v trestní věci z tarifní hodnoty vztahující se jen k nemajetkové újmě a při určení výše tarifní hodnoty zcela abstrahoval od toho, že stěžovateli (poškozenému) byla přiznána i náhrada újmy majetkové (škody), porušil tím právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jakož i právo na ochranu vlastnictví podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Skutečnost, že poškozenému vzniklo právo na náhradu nákladů řízení, jejíž výše se měla počítat i se zohledněním přiznané majetkové újmy, současně ale neznamená, že soud musí poškozenému náhradu nákladů řízení přiznat v plné výši, existují-li zde výjimečné okolnosti, pro které je namístě

ROZHODČÍ SOUD

při Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky

Řešení sporů efektivně, rychle a odborně!

www.soud.cz

Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

- byl založen roku 1949
- řízení je vedené podle publikovaných pravidel
- vede Seznam rozhodců, kde je zapsáno více než 570 rozhodců z tuzemska i zahraničí
- sekretariát Rozhodčího soudu zajišťuje konzultace a veškerou administrativu spojenou s rozhodčím řízením před Rozhodčím soudem

Jaké spory Rozhodčí soud řeší?

Majetkové spory (kromě sporů spotřebitelských, incidenčních a sporů spojených s výkonem rozhodnutí) ve kterých lze jinak uzavřít smír.

Jedná se především o spory:

- z obchodních vztahů
- občanskoprávní
- pracovně právní vztahy (smluvní podmínky mzdového charakteru)

Výhody rozhodčího řízení

- je jednoinstanční, odborné, neveřejné, rychlé, méně formální
- snadná vykonatelnost v tuzemsku i zahraničí (díky Newyorské úmluvě z roku 1958)
- strany si mohou stanovit místo i jazyk rozhodčího řízení, řízení v urychleném nebo on-line režimu

DOPORUČENÉ ZNĚNÍ ROZHODČÍ DOLOŽKY DO SMLUV

„Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho Řádu třemi rozhodci (případně lze alternativně uvést: jedním rozhodcem jmenovaným předsedou Rozhodčího soudu).“

KONTAKTUJTE NÁS

Vladislavova 1390/17 / Praha 1 / Tel.: +420 222 333 340 / e-mail: paha@soud.cz / www.soud.cz

přiznat náhradu nákladů v nižší výši, případně ji vůbec nepřiznat.

Odpovědnost státu za škodu

Určuje-li ustanovení § 134 insolvenčního zákona ve větě druhé, části věty před středníkem (v rozsahu, jenž se netýká případu uvedeného v § 132 odst. 1 insolvenčního zákona), že insolvenční soud rozhodne o insolvenčním návrhu „bez zbytečného odkladu“, nejde ve smyslu ustanovení § 13 odst. 1 věty druhé zákona č. 82/1998 Sb. o případ, kdy má insolvenční soud vydat rozhodnutí o insolvenčním návrhu „v zákonem stanovené lhůtě“. Slovní spojení „bez zbytečného odkladu“ vymezuje povinnost insolvenčního soudu vydat rozhodnutí v časovém období (lhůtě), které není pevně stanoveno a plyne (ve vazbě na ono slovní spojení) z povahy věci. Jde o procesní lhůtu zákonnou.

SJM

Právo dovolat se relativní neúčinnosti vypořádání společného jmění manželů podle § 737 odst. 1 o. z. bylo vykonáno jak tehdy, bylo-li uplatněno žalobou (vzájemnou žalobou) podanou u soudu nebo námitkou v rámci obrany proti uplatněnému právu v řízení před soudem, tak i v případě, že bylo vykonáno jen mimosoudně vůči tomu, kdo na základě vypořádání SJM nabyt právo za podmínek uvedených v tomto ustanovení. Promlčení tohoto práva tak dotčená osoba zabrání i tím, že je v obecné promlčecí lhůtě uplatní vůči nabyvateli práva mimosoudně.

Doprava

V situaci, kdy se dopravní nehody účastní nezletilé dítě, které nenabýlo plné svéprávnosti, je zpravidla účastníkem dopravní nehody ve smyslu § 47 odst. 3 a 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, i osoba vykonávající bezprostřední dohled nad tímto dítětem (§ 881 občanského zákoníku). V této souvislosti není významné, zda dohlížející osoba fyzicky ovládala a řídila pohyb nezletilého (držela jej za ruku).

Promlčecí doba

Účinky spočívající v přerušení běhu promlčecí (prekluzivní) doby má rozhod-

nutí, jímž byl obviněný uznán vinným [§ 32 odst. 2 písm. b) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich], nehledě na to, že bylo později zrušeno v odvolacím řízení pro nezákonnost. To by neplatilo pouze za situace, že by šlo o rozhodnutí nicotné či rozhodnutí ryze formální, učiněné jen ve snaze zabránit možnému promlčení přestupku bez skutečné ambice aktivně vést řízení proti obviněnému z přestupku.

Odbytné a odchodné

Souběh nároku na obdoby podle § 72 odst. 2 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, a nároku na odchodné podle § 115 odst. 1 téhož zákona je možný, neboť jde o dva samostatné, jiný účel naplňující nároky, jejichž kumulaci zákonodárce v citovaném zákoně nevyloučil.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Pobyt cizinců

Správní žaloba proti sdělení podle § 42g odst. 9 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, je opravným prostředkem podle čl. 8 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU. Povinností vnitrostátního orgánu je proto ve sdělení uvést poučení o možnosti podat opravný prostředek (správní žalobu) a lhůtu pro jeho podání. Důsledkem chybějícího poučení o opravném prostředku proti sdělení podle § 42g odst. 9 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, je prodloužení běžné (třicetidenní) lhůty pro podání žaloby (podle § 172 odst. 1 téhož zákona) na lhůtu tříměsíční.

Zemědělský půdní fond

„Přidaná hodnota záměru“ není zákonem kritériem pro posuzování naplnění podmínek pro odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, jde-li o půdu nacházející se v plochách vymezených územním plánem jako zastavitelné (§ 4 odst. 1, 3 a 5 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu).

Pojem „záměr, který přesahuje území obce“ (§ 4 odst. 2 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu) je třeba vykládat čistě prostorově, tedy tak, že jde o záměr umístěný na území dvou a více obcí, nikoli tak, že jde o záměr, který svým významem přesahuje území jedné obce.

Pobyt cizinců

Je-li cizinec označen za nežádoucí osobu na základě pravomocného rozhodnutí soudu o trestu vyhoštění z území [§ 154 odst. 3 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky] a v důsledku toho veden v evidenci nežádoucích osob (§ 154 odst. 6 tohoto zákona), nemůže jej policie z evidence vyřadit, dokud tento trest trvá. To platí i u trestu vyhoštění na dobu neurčitou – bez ohledu na to, jak dlouho už jej cizinec vykonává. Policii v těchto případech proto ani nepřisluší hodnotit, zda je cizinec i nadále nežádoucí osobou v materiálním smyslu (§ 154 odst. 1 tohoto zákona). Policie však cizince z evidence vyřadí, jakmile trestní soud upustí od výkonu zbytku trestu vyhoštění, který byl cizinci uložen.

Vysoká škola

Veřejná vysoká škola je na základě analogické aplikace § 4 odst. 6 vyhlášky č. 3/2015 Sb., o některých dokladech o vzdělání, povinna vydat na žádost svému absolventovi vysokoškolský diplom a jeho dodatek [jakožto doklady o absolvování studia ve smyslu § 57 odst. 1 písm. c) a f) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách] obsahující aktuální osobní údaje absolventa, pokud k jejich změně došlo v důsledku prodělané změny pohlaví.

Zaměstnanost

Nedodržení lhůty k podání žádosti o příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením dle § 78a odst. 4 věty první zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, lze prominout postupem dle § 41 správního řádu.

Ochrana spotřebitele

Pokud Česká obchodní inspekce ukládá prodávajícímu zákaz uvedení na trh, distribuce včetně nákupu, dodávky, prodeje

nebo použití výrobků do zjednání nápravy podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, proto, že prodávající používá vůči spotřebitelům nekalou obchodní praktiku podle § 4 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, musí i v tomto případě při hodnocení obchodní praktiky jako nekalé vycházet z hlediska průměrného spotřebitele.

Pokud chce Česká obchodní inspekce označit jednání prodávajícího za nekalou obchodní praktiku v podobě tzv. klamavého konání podle § 5 odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, tedy obchodní praktiku, která obsahuje jinak pravdivou informaci (či pravdivé informace) o výrobku či službě, musí přehledně vysvětlit, které další prvky dané obchodní praktiky nad pravdivou informaci převažují, případně proč je obchodní praktika jako celek nekalá.

Hodnocení, jak potenciální nekalá obchodní praktika podle § 4 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, působí na průměrného spotřebitele, nemůže Česká obchodní inspekce nahradit spotřebitelskými podněty či stížnostmi spotřebitelů na jednání prodávajícího, i když se týkají této obchodní praktiky.

Náhrada škody

Provedení opravy poškozené věci škůdcem proti vůli poškozeného, který požadoval náhradu škody v penězích a plnění opravou věci škůdcem následně nepřijal, nezpůsobuje (ani částečný) zánik závazku k náhradě škody a nesnižuje výši náhrady škody v penězích určenou podle § 2969 odst. 1 o. z., k níž je škůdce povinen.

Smlouva o přepravě nákladu

Za správné určení osoby příjemce a místa vydání zásilky je zodpovědný odesílatel. Byl-li odesílatel ohledně totožnosti osoby příjemce (jejího označení, sídla, popř. osob oprávněných za ni jednat) a místa určeného k vydání zásilky uveden třetí osobou v omyl, jde tato skutečnost zásadně k jeho tíži, nikoli k tíži dopravce. Dopravce je povinen zboží dodat příjemci označenému v nákladním listu na místo určení uvedené v nákladním listu, nestanoví-li odesílatel v souladu s čl. 12 odst. 1 Úmluvy CMR (popř. příjemce v souladu

s čl. 12 odst. 2 nebo 3 Úmluvy CMR) jinak. Dopravce není povinen zkontrolovat, zda osoby nacházející se v prostorách příjemce a připravené zásilku převzít jsou k tomu oprávněny, nezavázal-li se k tomu ve smlouvě, nebo nemá-li důvodnou pochybnost o tom, že takové oprávnění uvedeným osobám svědčí.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Žaloba pro zmatečnost

I v těch případech, kdy se odvoláním napadené rozhodnutí týká několika účastníků, z nichž každý jedná v řízení sám za sebe (§ 91 odst. 1 o. s. ř.), se může prosadit suspenzivní účinek odvolání podaného jen některým z těchto účastníků i vůči těm účastníkům, kteří (ač vystupují na téže sporné straně jako odvolatel) sami odvolání nepodali, je-li na rozhodnutí o napadeném výroku závislý výrok, který odvoláním nebyl výslovně dotčen, nebo jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání poměru mezi účastníky. Takový (suspenzivní) účinek odvolání podaného jen jedním účastníkem řízení se přitom projeví v označených situacích nejen tehdy, nepodal-li některý z dalších účastníků (na téže straně sporu) odvolání vůbec, nýbrž i tehdy, jestliže odvolací soud rozhodl meritorně o odvolání účastníka řízení poté, co odmítl odvolání dalšího účastníka pro vady, nebo poté, co zastavil řízení o odvolání dalšího účastníka proto, že další účastník neuhradil soudní poplatek z odvolání.

Pravomocné usnesení, jímž odvolací soud zrušil rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení, není ve smyslu ustanovení § 229 odst. 2 a 3 o. s. ř. pravomocným usnesením odvolacího soudu, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, a tedy ani způsobitelným předmětem žaloby pro zmatečnost.

Likvidace právnické osoby

Nezjistí-li likvidátor jmenovaný soudem nebo jiným orgánem veřejné moci po provedení potřebného šetření žádný majetek právnické osoby, podá bez dalšího návrh na její výmaz z veřejného

rejstříku podle § 82 odst. 1 věty druhé z. v. r., nebrání-li tomu překážky uvedené v § 82 odst. 2 z. v. r., popř. probíhající trestní stíhání proti právnické osobě nebo výkon trestu, který jí byl uložen podle zákona upravujícího trestní odpovědnost právnických osob a řízení proti nim (srov. § 90 odst. 2 z. v. r. ve spojení s § 32 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim). Postup podle § 198 odst. 2 o. z. není v takovém případě zapotřebí. Pro účely posouzení, zda hotové vydaje vzniklé likvidátorovi v souvislosti s postupem podle § 198 odst. 2 o. z. lze považovat za účelně vynaložené ve smyslu § 9 odst. 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích, je nutné zabývat se tím, zda likvidátor mohl nejpozději v okamžiku, kdy uplynula lhůta „bez zbytečného odkladu“ ve smyslu § 198 odst. 2 o. z., důvodně předpokládat, že nezjistí žádný majetek právnické osoby.

Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

Pokud obecné soudy řádně, přesvědčivě a logicky neodůvodní svá rozhodnutí o podmíněném propuštění odsouzeného na svobodu a jeho žádost zamítnou, porušují jeho právo na spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

Počátek běhu lhůty pro podání instanční stížnosti v trestních věcech při rozhodování o osobní svobodě (zejména o vazbě, podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, přeměně alternativních trestů v nepodmíněný trest odnětí svobody a rozhodnutí o výkonu původně podmíněně odloženého trestu odnětí svobody) nebo meritů věci (zamítnutí návrhu na povolení obnovy řízení) je třeba odvíjet až od doručení písemného vyhotovení soudního rozhodnutí. Porušením práva

na přístup k soudu zaručeného v čl. 36 odst. 1 Listiny a práva na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy je požadavek, aby instancní stížnost byla podána již v době, kdy stěžovateli nejsou známy důvody, pro něž byl v předchozím řízení neúspěšný a které zjistí teprve z písemného vyhotovení rozhodnutí.

Bezplatná právní pomoc

Při posuzování nároku na bezplatnou pomoc obhájce podle § 33 odst. 2 trestního řádu jsou obecné soudy povinny zohledňovat především stávající finanční možnosti obviněného. Vycházejí-li soudy výhradně z tzv. majetkové potenciality obviněného, tedy z budoucích možností obviněného dostát svým závazkům, které však reálně nemusejí nastat, porušují práva obviněného na bezplatnou právní pomoc a na soudní ochranu dle čl. 40 odst. 3 a čl. 36 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod.

Stanovisko pléna Ústavního soudu

Právní názor Ústavního soudu vyjádřený ve stanovisku pléna se musí uplatnit ve všech srovnatelných věcech, v nichž je rozhodováno po jeho přijetí. Obdobně jako právní názor vyslovený v nálezu podle čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky precedenčně zavazuje všechny orgány a osoby, je právní názor vyslovený ve stanovisku pléna závazný pro rozhodování Ústavního soudu, tedy pro rozhodování všech senátů Ústavního soudu.

Stížnost v trestním řízení

Soud rozhodující podle zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů, o stížnosti jako o opravném prostředku proti usnesení, které se dotýká osobní svobody podle čl. 8 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, je povinen odvozovat počátek běhu lhůty k podání stížnosti až od doručení opisu takového rozhodnutí, neboť pouze v takovém případě má obviněný možnost rozporovat závěry soudu prvního stupně v řádném opravném řízení o stížnosti. Uvedeným postupem je obviněnému též dána záruka, že o jeho stížnosti nebude rozhodnuto dříve, než bude mít možnost se seznámit s plným odůvodněním napadeného rozhodnutí. Pouze tento postup stížnostního soudu zaručuje obviněnému základní právo na přístup k soudu

podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Samotná skutečnost, že krajský soud i přes znalost právního názoru Ústavního soudu, vysloveného v jeho ustálené judikatuře, k němu navzdory čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky při rozhodování nepřihlédl a rozhodl úmyslně v rozporu s ním, čímž zapříčinil podání ústavní stížnosti stěžovatelem a vedení řízení o ní, nezakládá bez dalšího důvod pro „automatické“ přiznávání náhrady nákladů řízení vzniklých stěžovateli podle § 62 odst. 4 zákona o Ústavním soudu. Tímto důvodem by bylo teprve nerespektování právního názoru Ústavního soudu vysloveného v nálezu vydaném v téže konkrétní věci, nikoli ve věci jiné, byť obdobné.

Zákaz retroaktivity a technické normy

Zákaz retroaktivity v neprospěch pachatele, jakož i příkaz retroaktivity v jeho prospěch podle čl. 40 odst. 6 Listiny, se na technickou normu vztahuje pouze tehdy, jestliže na ni mimotrestní právní předpis odkazuje tzv. výlučným odkazem, v jehož důsledku se taková norma stává součástí právního předpisu a nabývá obecné normativní závaznosti.

Pokud však takový odkaz v mimotrestním předpise neexistuje, pak se na ni čl. 40 odst. 6 Listiny vůbec nevztahuje. V takovém případě představuje technická norma pouze skutkovou okolnost a závěr o vině pachatele v důsledku jejího porušení lze učinit pouze tehdy, jestliže pachatel právně platným způsobem přejal povinnost se jí řídit. Pokud tato podmínka není splněna, lze k ní toliko přihlížet při subsumpci skutkového stavu pod právní normu stanovující obecně vymezenou povinnost k opatrnosti či obezřetnosti, ať už je obsažena v trestním, či mimotrestním zákoně jako k jednomu z relevantních, ale nevýlučných hledisek, a to jen má-li taková technická norma k danému trestnému činu vztah, zejména je-li běžně dodržována osobami v obdobném postavení, jaké měl pachatel, při plnění povinností, jež porušení se pachateli klade za vinu.

Represivní funkci trestního práva nelze přeceňovat či favorizovat oproti ostatním jeho funkcím. Nelze ale ani opomíjet, že

právě represe, tedy restrikce či imperativ negativně a ve srovnání s jinými právními odvětvími typově nejintenzivněji se projevující ve sféře pachatele, představuje specifický základní prvek metody trestněprávní regulace. Z ústavního hlediska je proto přípustné, aby od trestní represe nebylo upuštěno za situace, kdy jedinou nenaplněnou funkcí vyvození odpovědnosti je represivní funkce v užším slova smyslu (tj. vlastního postihnutí ve smyslu negativního působení na pachatele), jestliže je následně při volbě a ukládání právního následku trestného činu dostatečně zohledněno naplnění všech ostatních funkcí.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Spotřebitelské smlouvy

Výjimka z nepřipustnosti dovolání v bagatelních věcech dle § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř., kdy se omezení přípustnosti dovolání neuplatní tehdy, jde-li o vztahy ze spotřebitelských smluv, se nevztahuje pouze na osobu dovolatele, který je spotřebitelem. Pokud obecný soud v takové věci poučí účastníka řízení, který není spotřebitelem, že dovolání není přípustné, porušuje jeho právo na soudní ochranu a na spravedlivý (řádný) proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Střídavá péče

Pokud obecné soudy při posuzování vhodnosti střídavé péče nezkoumají konkrétní dopady případného cestování a způsobu vzdělávání na dítě, ať je vzdálenost mezi bydlišti rodičů jakákoliv, porušují právo rodiče na péči o děti zaručené čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a jeho právo na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny.

Náhrada škody

Pokud odvolací soud v trestním řízení nerozhodne o odvolání, podaném poškozeným, které zjevně směřuje svým obsahem proti výroku o náhradě škody, ačkoli tomu v řízení před obecnými soudy nebránila žádná překážka, poruší

Advokátní kancelář, co má **šťávu.**

zchlegal.cz

právo poškozeného na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

Nepřípustná libovůle

Orgány činné v trestním řízení poruší právo dotčené osoby na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, rozhodují-li v přípravném řízení o zničení věci neuvedené v demonstrativním výčtu § 81b trestního řádu, neprokáží-li na základě dokazování přímo a jednoznačně, že předmětná věc – tak jako věci v demonstrativním výčtu § 81b trestního řádu výslovně uvedené – je uzpůsobena tak, že sama o sobě představuje nebezpečí pro lidi nebo majetek. Přitom musí takový zásah do vlastnického práva chráněného podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod poměřovat s cílem, kterého má být tímto opatřením dosaženo, neboť jde o opatření ultimae rationis.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Ublížení na zdraví

Každé trestní stíhání představuje prima facie střet mezi právem na osobní svobodu a veřejným zájmem reprezentovaným státní mocí označit škodlivá jednání pro společnost jako celek a pravomocí trestat pachatele takových jednání, a proto musí probíhat podle zásad spravedlivého procesu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), kam se řadí i princip presumpce nevinoty zakotvený v čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. K tomu je vhodné uvést, že pravidlo in dubio pro reo, které vychází právě z principu presumpce nevinoty, vyžaduje, aby to byl stát, kdo nese konkrétní důkazní břemeno. Obsahem pravidla in dubio pro reo pak je, že není-li v důkazním řízení dosaženo praktické jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, tj. jsou-li přítomny důvodné pochybnosti ve vztahu ke skutku či osobě pachatele, jež nelze odstranit ani provedením dalšího důkazu, je nutno rozhodnout ve prospěch obžalovaného [srov. nálezy ze dne 17. 5. 2007 sp. zn. IV. ÚS 260/05

(N 86/45 SbNU 259), ze dne 12. 1. 2009 sp. zn. II. ÚS 1975/08 (N 7/52 SbNU 73) nebo ze dne 5. 3. 2010 sp. zn. III. ÚS 1624/09 (N 43/56 SbNU 479)].

Spolupůsobilo-li při vzniku určitého následku trestného činu ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 trestního zákoníku více různých příčin (např. jednání obžalovaného a jiné osoby), lze učinit závěr, zda pachatel svým jednáním naplnil či nenaplnil zákonný znak spočívající v porušení důležité povinnosti uložené pachateli zákonem nebo vyplývající z jiných skutečností, až po pečlivém vyhodnocení všech konkrétních okolností skutku a významu a důležitosti každé příčiny pro vzniklý následek v souladu s principem gradace příčinné souvislosti. Závěr o důvodnosti aplikace zákonného znaku spočívajícího v tom, že pachatel příslušný trestný čin spáchal též proto, že porušil důležitou povinnost uloženou mu podle zákona, je namísto učinit jen tehdy, bylo-li toto porušení v rozhodující míře kauzální pro vznik následku. Naopak v případech, kdy se na jeho vzniku významným způsobem spolupodílelo jednání jiné osoby, důvod k jeho užití nenastává.

Podmínky trestnosti činu je třeba interpretovat ve světle zásad trestního práva, mezi které patří i zásada subsidiarity trestní represe a z ní vyplývající princip ultima ratio. Podle tohoto principu je trestní právo právem, jehož prostředky mají a musejí být užívány tehdy a jen tehdy, nepřichází-li užití jiných prostředků právního řádu v úvahu, neboť již byly vyčerpány nebo jsou zjevně neúčinné či nevhodné. Užití trestněprávního postupu, aniž by dostatečně účinné prostředky jiných právních odvětví (zejména prostředky soukromoprávní – a při jejich nedostatečnosti sankce správní) byly, jsou-li dostupné, případně použity, by byl v rozporu se zásadou subsidiarity trestní represe, která vyžaduje, aby stát uplatňoval prostředky trestního práva zdrženlivě, tedy jen v případech, kde jiné právní prostředky selhávají nebo nejsou efektivní. Neaplikují-li obecné soudy zásadu subsidiarity trestní represe, ačkoliv skutkové okolnosti svědčí o tom, že k tomu byly splněny podmínky, je porušen ústavní princip nullum crimen, nulla poena sine lege zakotvený v čl. 39 Listiny základních práv a svobod [viz např. nález Ústavního soudu

ze dne 4. 8. 2010 sp. zn. II. ÚS 1098/10 (N 155/58 SbNU 321)].

Nejlepší zájem dítěte

Pokud obecný soud neposoudí, zda je v nejlepším zájmu nezletilého vedlejšího účastníka jeho umístění do ústavní péče, nezjišťuje jeho názor na řízení a nevěnuje pozornost jeho vhodnému poučení, poruší právo nezletilého i jeho rodičů na soudní ochranu (čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy) ve spojení s právem na ochranu před neoprávněným zasahováním do rodinného života a na výchovu dětí (čl. 10 odst. 2, čl. 32 odst. 4 Listiny) a právem dítěte na účast na řízení (čl. 12 odst. 2 Úmluvy o právech dítěte) i právo dítěte, aby v každé věci, která se jej týká, byl předním hlediskem jeho nejlepší zájem (čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte).

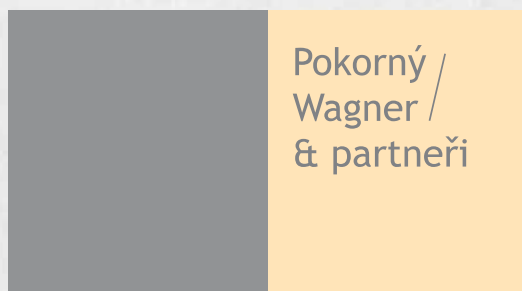
Manželství – doručování a dokazování

Má-li dojít k prohlášení manželství za neexistující, je třeba tomuto řízení věnovat náležitou pozornost, neboť se jedná o jeden ze způsobů ukončení manželství, který má zásadní dopady do osobní sféry účastníků a jejich dětí. Navíc v této věci nemohou účastníci využít mimořádných opravných prostředků. Nutnost postupovat pečlivě se týká jak doručování soudních písemností, tak provádění dokazování, protože toto řízení je založeno na zásadě vyšetřovací.

Nejlepší zájem dítěte

V odůvodnění soudního rozhodnutí týkajícího se úpravy poměrů k nezletilým dětem musí být vyloženo, co soud považuje za nejlepší zájem dítěte, na základě jakých kritérií k tomuto závěru dospěl a případně, jak byl nejlepší zájem dítěte poměřován s dalšími důležitými zájmy a právy. Tento požadavek se uplatní i při rozhodování soudu o určení místa, v němž má docházet k předávání dítěte ke styku, a to především tehdy, má-li být tímto místem určeno místo, jež se nachází ve značné vzdálenosti od místa bydliště dítěte. Nerespektuje-li soud uvedený požadavek, postupuje v rozporu s právem účastníka řízení na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ve spojení s čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte.

a d v o k á t n í k a n c e l á ř

s í l a a r g u m e n t ů

Vždy najdeme řešení.

D.A.S. právní ochrana: Ochrana vašich práv a majetku

Historie D.A.S. právní ochrany sahá až do roku 1928, kdy v Berlíně vznikla pojišťovna D.A.S. Rechtsschutz AG. Tato společnost se stala synonymem pro právní ochranu v mnoha oblastech lidské činnosti, od motorismu, podnikání, ochrany soukromí a bydlení. Na českém trhu působí již více než 25 let jako D.A.S. pojišťovna právní ochrany a je jedinou specializovanou pojišťovnou svého druhu u nás. Od loňského roku operuje pod novým názvem D.A.S. právní ochrana, zachovávajíc svou dlouholetou tradici a kvalitu služeb.

Zajištění právní ochrany pro osobní potřeby

Ale co vlastně znamená „právní ochrana“? Každý se může dostat do situace, kdy potřebuje právní radu nebo zastoupení od právníka. Tyto situace mohou zahrnovat drobné záležitosti jako reklamace objednávek, ale také závažnější události, například dopravní nehody nebo situace, kdy pojišťovna odmítne vyplatit plnění v plné výši. V takových případech si mnozí najdou právníka sami a následně hradí náklady z vlastního rozpočtu. Ovšem pokud máte pojištění právní ochrany od D.A.S., můžete si být jisti, že vše bude vyřešeno bez zbytečných starostí.

Pro soukromé osoby znamená pojištění právní ochrany ušetření času i financí v případě právních problémů. Od samého začátku budete mít k dispozici specializovaného právníka nebo advokáta, který vám pomůže. Navíc máte k dispozici finanční krytí až do výše 1 000 000 Kč, což pokryje veškeré náklady spojené s řešením právního sporu. Pojištění právní ochrany tak nejen šetří váš čas, ale také chrání vaše finance.

Rychlá a efektivní pomoc pro podnikatele

Pro podnikatele je právní ochrana klíčovou investicí. Podnikání je plné rizik a výzev, které mohou vzniknout nečekaně. Jedním z nástrojů, kterým mohou podnikatelé chránit svá práva a majetek, je právě pojištění právní ochrany. Kdy by se měli podnikatelé rozhodnout pro tuto formu pojištění a proč?

Jedním z klíčových důvodů je prevence před nepředvídatelnými právními problémy. Během podnikání se mohou objevit

situace, kdy je nezbytná právní rada nebo dokonce zastoupení před soudem, například při sporu s dodavatelem, zaměstnanci nebo klienty. Bez pojištění právní ochrany by tyto právní náklady mohly znamenat vážnou hrozbu pro finanční stabilitu firmy. Tomáš Smolík, zástupce D.A.S. právní ochrany, v tomto ohledu zdůrazňuje potenciál produktu: „Právě toto pojištění může podnikatelům rychle a efektivně pomoci v řešení právních problémů. Součástí služby je také dostupnost právníka na telefonu 24 hodin denně, 7 dní v týdnu.“

Pojištění právní ochrany dále poskytuje podnikatelům pocit klidu a jistoty. Vědí, že mají partnera, na kterého se mohou spolehnout v případě potřeby, a nemusí se obávat vysokých právních nákladů. Pro podnikatele je tedy pojištění právní ochrany klíčovou investicí, která chrání jejich práva, majetek a finanční stabilitu ve světě podnikání plném výzev a rizik.

Celkově lze říci, že D.A.S. právní ochrana nabízí komplexní řešení pro právní ochra-

nu pro jednotlivce i podnikatele. Bez ohledu na to, zda jste v situaci, kdy potřebujete právní pomoc, nebo se snažíte zajistit svoje práva a majetek v budoucnu, D.A.S. právní ochrana je partnerem, na kterého se můžete spolehnout.

D.A.S. PRÁVNÍ OCHRANA
Friedrich 1928 Versicherung Aktiengesellschaft pro ČR

Obvinění z nehody?
Sjednejte si právní ochranu řidiče

NON-STOP právní poradenství	1.000.000 Kč na každý váš případ	Nezávislí a specializovaní právníci
-----------------------------------	--	---

www.das.cz info@das.cz 267 950 777

Eversheds Sutherland – globální advokátní kancelář

Zakládáme si především na vysoké kvalitě námi
poskytovaných služeb

Eversheds Sutherland patří mezi
10 největších globálních advokátních
kanceláří. Poskytuje poradenství
mj. 72 % společností z amerického
žebříčku Fortune 100 a 62 % společností
z britského indexu FTSE 100.

2 kanceláře
v Praze a Bratislavě

> 20 let
zkušeností

40+
právníků

**Chambers
AND PARTNERS**

Právní služby poskytujeme zejména v těchto oblastech:

Fúze a akvizice

Energie a energetické
projekty

Pracovní právo

Životní prostředí a odpady

Právní audit kybernetické
bezpečnosti a GDPR

Imigrační služby

Nemovitosti a stavební právo

ESG

Financování a kapitálový trh

Regulatorika

Smlouvy, mezinárodní
obchod a přeprava

Insolvence
a restrukturalizace

Česká republika | Praha

Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o., Pobřežní 394/12, Praha 8 - Karlín
T: +420 255 706 500, E: praha@eversheds-sutherland.cz, www.eversheds-sutherland.cz

Slovensko | Bratislava

Eversheds Sutherland, advokátska kancelária, s.r.o., Hodžovo námestie 1/A, Bratislava
T: +421 232 786 411, E: bratislava@eversheds-sutherland.sk, www.eversheds-sutherland.sk

Zkušenosti se zaváděním umělé inteligence do společnosti ARROWS, advokátní kancelář

Pojmem roku 2023 byl v naší firmě jednoznačně GPT, pokročilý jazykový model od OpenAI. Ten se masové adopce dočkal v listopadu 2022 po spuštění chat.openai.com, tedy aplikace chatGPT. Naše advokátní kancelář ARROWS s implementací umělé inteligence pracovala velmi intenzivně po celý rok 2023. Účelem tohoto článku je shrnout naše zásadní zkušenosti a podělit se o ně s těmi z Vás, kteří si myslí, že jim něco uteklo. Naopak, vlak nikomu zatím neujel, stále je ještě čas naskočit. Ovšem čím dříve, tím lépe. K překonání prvních překážek má pomoci právě tento článek.

Je zjevné, že umělá inteligence přináší nejen nové možnosti pro automatizaci a efektivitu, ale také zásadně změnila způsob, kterým společnosti fungují a hlavně velmi brzy fungovat budou. My v ARROWS razíme interní heslo “tradice, inovace, efektivita”. To znamená, že si vážíme našeho tradičního odvětví, nasazujeme na něj metody a snažíme se být pro klienty co nejvíce cenově efektivní. Máte to ve společnosti podobně? Pak čtěte dál – hodí se to i pro zkušenosti s umělou inteligencí v roce 2024.

Víte, my se rádi o naše know-how dělíme. Právě proto vznikl tento článek, protože s implementací umělé inteligence budeme pokračovat i v roce 2024. Pokud byste tuto cestu chtěli sdílet s námi, napište nám na dohnal@arws.cz nebo hucikova@arws.cz a rádi se s Vámi sejdeme na kafe. Hledáme jak nadšence, tak obchodní partnery.

Pojďme se tedy podívat na naši cestu za umělou inteligencí v naší obchodní společnosti.

Jak šel čas s umělou inteligencí v roce 2023 a o co jste možná přišli?

Boom používání GPT přišel se spuštěním chatGPT na adrese chat.openai.com v listopadu roku 2022. Tehdy bylo možné přímo v aplikaci generovat poměrně sofistikované texty a začala mánie kolem prompting (tedy zadávání správných instrukcí). Na internetu se objevila spousta materiálů a vzorů promptů.

Nás ale nejvíce zaujalo to, že příkazy šlo zadávat prostým jazykem ve formě “udělej prosím časový harmonogram implementace AI. Výstupem bude tabulka”. To

odlišilo už od počátku tento systém od ostatních řešení, protože:

- 1) chatGPT od počátku komunikuje česky
- 2) chatGPT umožňuje zadávat příkazy prostým jazykem
- 3) chatGPT zpracuje překlepy, sémantické nedostatky zadání a další

Ze začátku jsme ve firmě byli dva, kteří viděli obrovské možnosti využití AI. Já a Petra Hučíková, která se posléze stala team leaderem našeho AI týmu. Později se k nám víceméně dobrovolně přidávali další a další. Stačilo ve výsledku málo – zapálit jiskru.

Již v roce 2018 Lukáš Slanina, advokát a partner, spustil projekt mojeuschova.cz. Díky využití standardu PSD2 nabízí tento projekt přehledné náhledy na úschovní účty klientů. Už v roce 2014 Lukáš představil myšlenku implementace EPR systému v advokacii, tehdy novinku, a zavedení řešení G suite. Navíc již několik let úspěšně provozujeme Anywhere.legal – aplikaci, která centralizovaně řeší mezinárodní právní záležitosti našich klientů. V ARROWS jsme vždy otevření inovacím, a proto byl další rozvoj umělé inteligence logickým a přirozeným krokem vpřed.

Proč další rozvoj? Umělá inteligence je mezi námi samozřejmě dlouho. Ať už v ARROWS, kde je používána v některých oblastech provozu už od roku 2016, ale umělá inteligence je i činnost robotického vysavače. Já se ale nechci rozepisovat o historii AI. O tom si prosím přečtěte jinde. Budeme se věnovat čistě generativním jazykovým modelům.

V průběhu roku 2023 jsme byli svědky několika významných inovací v Chat-

GPT, které si získaly širokou popularitu v naší společnosti:

- 1) Aplikace chatGPT nyní plynule mluví! V češtině, což je obrovský krok vpřed oproti Siri. Tento jazykový pokrok představuje skutečně novou úroveň interakce. Používáme ji například pro procvičování mluvené angličtiny.
- 2) ChatGPT nyní umí zpracovávat obrázky, což znamená, že můžeme vkládat například zápisy z porad s označenými částmi pro další zpracování, nebo fotky faktur, které může program převést do jiných formátů. Vše se musí anonymizovat a klientská data nevkládáme!
- 3) Byla zavedena funkce nahrávání souborů PDF, Word a Excel přímo do prostředí chatGPT (v placené verzi). ChatGPT dokáže pracovat s daty v Excelu, provádět úpravy a opravy, což znamená, že již nemusíme spoléhat na externí pluginy. Ty v roce 2023 prakticky zanikly.
- 4) Spuštění „custom botů“ umožnilo vkládání vlastních datových podkladů a interakci s nimi. Toto nás vedlo k vývoji vlastních databází, na kterých aktuálně pracujeme.
- 5) Došlo k významnému rozšíření rozsahu zpracovávaných podkladů. Zpočátku bylo možné zpracovat jednu stránku A4, nyní je to až deset stran a v brzké době se očekává zvýšení až na 300 stran.

Rok 2023 přinesl řadu inovací v technologii AI, ale v tomto článku se soustředíme na ty, které nejvíce ovlivnily naši společnost. Jednou z nejvýznamnějších je možnost zpracovávat rozsáhlé textové dokumenty. Tato funkce se ukázala jako neocenitelný nástroj pro práci s právní-

mi texty, ale její využití je mnohem širší. Je ideální pro analýzu a rekapitulaci komplexních dokumentů, jako jsou stavební normy, ISO normy, dotační výzvy a technické manuály. Možnost efektivního zpracování více PDF souborů najednou přináší významnou úsporu času a zvyšuje produktivitu v mnoha odvětvích.

Prakticky? Na začátku roku 2023 GPT (a další jazykové modely – viz dále) nebyl schopen “udržet v paměti” více než cca 2 A4. Dnes to je cca 30 stran u GPT4 (čeká se 300 A4) a 300 stran u Claude2.

Příjemné bylo, že si mojí činnosti velmi rychle všimli ve Forbes.¹ Ke konci roku jsem pak mohl o AI hovořit v podcastu Komory daňových poradců.² Rozhovor se serverem EPRAVO.CZ se také točil kolem AI.³ Provedli jsme desítky školení od bank, přes firmy, obce, kraje. To nás navedlo směrem, který požadují ti, kteří s umělou inteligencí pracují.

Jak jsme s umělou inteligencí začali, co používáme a jaké to má nevýhody?

V ARROWS ETL, naší advokátní kanceláři, jsme vždy kladli důraz na efektivní využití AI pro interní potřeby. Jedním z aktuálních příkladů je zpracování standardních rozsudků Nejvyššího soudu pro naše knowledge báze a sdílení těchto informací s kolegy. Například funkce „Shrnutí v bodech“ umožňuje vytvořit stručné a věcné souhrny pro informační e-maily cílené na právníky ve věku 30–50 let.

Stejný princip lze aplikovat ve Vaší společnosti, bez ohledu na obor. Pro dotační společnosti to může znamenat zpracování dotačních výzev, pro architektonické kanceláře shrnutí technických požadavků na stavby a pro výrobce potravinových doplňků monitoring regulací. Klíčem je efektivní využití jazyka, ať už prostřednictvím textu, hlasu, obrazu či zvuku.

V ARROWS jsme testovali různé jazykové modely vedle GPT, jako Bard, Claude2, Google Bard a Bing Chat (Copilot). Claude2, například ve verzi „poučeného Google prohlížeče Perplexity.ai“, nabízel možnost zpracování delších textů, ale museli jsme jej adaptovat pro češtinu – schopnost, kterou mají všechny tyto modely. Přesto jsme se v roce 2023 rozhodli pro chatGPT, díky jeho

jednoduchosti a univerzálnímu využití ve firmě.

V ARROWS máme jasné pravidlo: raději nepřijmeme žádnou novinku, než abychom zavedli příliš komplikovanou inovaci, kterou nebude používat nikdo. Podobně jako s mobilními aplikacemi – máte jich mnoho, ale používáte jen několik základních. Proto jsme se rozhodli pro jednoduchost a efektivitu s chatGPT, abychom podpořili, ne omezovali, naši práci.

Implementace umělé inteligence přináší podnikům řadu výhod. Nejen že zvyšuje efektivitu práce díky automatizaci rutinních úkolů, ale také poskytuje významnou konkurenční výhodu. Firmy, které využívají AI pro zlepšení svých služeb a procesů, jsou schopny nabídnout rychlejší, přesnější a personalizovanější zpracování textu, což je relevantní v zásadních manažerských oblastech.

V předchozím odstavci, který napsal chatGPT, jsou zřetelně patrné jak jeho přednosti, tak omezení. AI (zatím) nevykoná práci za Vás, ale může být cenným pomocníkem při vytváření základů a generování nápadů. V ARROWS jsme využívali tyto přístupy:

- 1) nejdříve necháme vygenerovat osnovu, následně samotný text a “fyzicky provádíme revize”;
- 2) nejdříve napíšeme hrubý text a pak nám pomáhá GPT (ostatně jako v tomto textu).

Kouzelné je, že existuje množství metod využití. Koneckonců je to jako v reálném životě. Když hledáte šablonu nájemní smlouvy, pravděpodobně zadáváte do vyhledávače „nájemní smlouva final“, nikoli „nájemní smlouva vzor“. Tato zdánlivě malá nuance ukazuje, že i v digitálním světě je zatím lidská zkušenost klíčová. ARROWS není high-tech vesmírné studio; jsme naopak vysoce efektivní společnost, kde ale lidskost stojí na prvním místě. Nemáme rádi přílišnou strohost a formalismus, což se odráží i v našem přístupu k práci.

V roce 2023 se v naší společnosti ARROWS jasně ukázalo, že chatGPT může efektivně pomoci řešit personální krizi a snižovat náklady. Díky této technologii jsme byli schopni zvýšit kvalitu a snížit náklady našich marketingových a interních komunikačních aktivit, procesního managementu a reportingu. Konkrétně, chatGPT nám

pomohl snížit nákladové položky o přibližně 480.000 Kč během roku.

Tento úspěch nám umožnil udržet velmi konkurenceschopné ceny našich právních služeb. Ačkoliv na právnících (zatím) šetřit nelze, v oblasti administrativních pozic se naskýtají výrazné možnosti pro zdokonalení a efektivizaci. Díky chatGPT jsme dokázali optimalizovat mnohé administrativní procesy, čímž jsme uvolnili lidské zdroje pro složitější a kreativnější práci, což přináší hmatatelné výsledky jak v produktivitě, tak v nákladové efektivitě.

Nutno upozornit, že chatGPT nikdy nepoužíváme na klientská data. I tak ale bylo ve společnosti spousta činností, kde se dalo chatGPT použít. Například:

1. těžba použitých dat z minulosti a jejich transformace na aktuální podobu
2. analýza anonymizovaných číselných dat – grafická znázornění a trendy
3. revize interních směrnic, které nepodléhají utajení (bez osobních dat)
4. vytváření personalizovaných cenových nabídek a reklamních textů
5. drafty HR postupů, jednoduché nasměrování managementu
6. brainstorming nad dalšími postupy v jednotlivých situacích
7. optimalizace PPC kampaní – klíčová slova, cílení, textace
8. tvorba komunikační strategie kanceláře a jejich realizace
9. komplexní využití ve všech marketingových aktivitách
10. projektové plány, onboarding a offboarding procesy
11. denní aplikace ve všech administrativních úkonech
12. tvorba dotazníků spokojenosti a testových sad
13. rekapitulace veřejných dotačních výzev
14. benchmarking a rychlé srovnávání dat
15. knowledge shrnutí odborných textů
16. vytváření komunikačních skriptů
17. vytváření vzdělávacích plánů
18. příprava na budoucnost!

Proč jsme založili k implementaci umělé inteligence AI tým? A jak to můžete udělat ve Vaší firmě, obci nebo instituci?

Velmi záhy po představení chatGPT ve společnosti a sérii interních školení mi

bylo jasné, že je nutné mít vícečlenný tým, který bude řešit tyto otázky:

- 1) Jak umělou inteligenci implementovat do tak tradičního prostředí jako je advokacie?
- 2) V jakých vlastně oblastech (vytvoření vnitřních use case) ji budeme používat?
- 3) Jak duplikovat naše schopnosti a sdílet know-how?
- 4) Kde hledat vhodné dodavatele?

Začlenění AI do firemního prostředí je proces, který přesahuje pouhou technologickou připravenost. Klíčem je vytvoření kultury otevřené inovacím. Firmy úspěšné v implementaci AI jsou ty, které jsou otevřené novým technologiím a disponují zaměstnanci ochotnými se učit a adaptovat. Zásadní je také mít v týmu vedoucí osobnost, která udává směr.

V naší společnosti ARROWS jsem se osobně snažil propagovat nadšení pro AI, a toto úsilí bylo následně podchyčeno Petrou Hučíkovou, naší firemní partnerkou a výkonnou ředitelkou. Petra převzala vedení AI týmu a stala se hnací silou této inovace v naší kanceláři. Její přístup a vedení byly klíčové pro úspěšnou integraci AI do našich firemních procesů a kultury.

Toho si brzy všimla i média:

- Právní AI komando. Advokáti z Arrows učí konzervativní odvětví efektivně využívat umělou inteligenci.⁴
- Pět událostí na trhu právních služeb, které by vám neměly uniknout.⁵
- Petra vystupovala s tématem AI i na konferenci Future summit, což bylo pro mne osobně velké ocenění naší práce.
- Čtvrtý ročník unikátní B2B online konference FUTURE SUMMIT proběhne 19. října 2023 | e15.cz.⁶

Do vedoucí role AI týmu jsme tedy logicky jmenovali Petru Hučíkovou a začali hledat další kolegy, kteří by se chtěli zapojit. V ARROWS, naší advokátní kanceláři, jsme rychle identifikovali osoby, které byly nadšené z generativních jazykových modelů. Sestavili jsme tým z pozic pokrývajících široké spektrum činností, protože naše firma není tvořena jen právníky nebo administrativou, ale funguje jako celek. Současná struktura AI týmu ARROWS zahrnuje:

- 1) odborné profese (v našem případě právníci)
- 2) support (administrativa, obchod)
- 3) analytika
- 4) IT? Kde je IT? ...

Není důležité, aby byli ve společnosti všichni pro používání AI nadšení. Důležité ale je, aby ze strany vedení byly vymezeny základní směry, kterými se bude AI ubírat. V našem případě jsme tedy ve velmi rané fázi GPT představili a následně zacílili na support. Ukázalo se totiž, že směr, kterým se udávají ostatní, nebyl úplně správný.

Konkurenční advokátní kanceláře v roce 2023 cílily striktně na použití jazykových modelů v právu. My jsme se ale chtěli nejdříve se vším sžít, vše řádně vyzkoušet a inspirovat se od klientů. Jsme advokátní kancelář, ne IT firma a ačkoliv jsme na IT poměrně zaměřeni a razíme heslo “Tradice, inovace, efektivita”, bylo nejdříve nutné najít směr.

Je klíčové, aby členové AI týmu disponovali základními analytickými dovednostmi, byli adaptabilní a rozuměli potřebám a cílům společnosti. Bez porozumění tomu, jak efektivně využít umělou inteligenci, by sama technologie byla bezcenná. Analytika má různé rozsahy. Není důležité mít načteno tunu knih, ale umět se na společnost podívat shora. Kdo Vám pomůže s tím, jak analyzovat procesy? No, stačí se zeptat chatGPT.

Během naší cesty s AI jsme si uvědomili, že cíle i metody se mohou měnit. Původně jsme chtěli model schopný „chatovat“ s našimi daty, ale posléze jsme se zaměřili na hledání řešení pro anonymizaci dokumentů. Tato změna směru nám ale ukázala, že klíčové budou vlastní databáze, adaptabilita a rychlost odpovědí na dotazy = aby systém fungoval rychle a spolehlivě.

Vždy, když v ARROWS zavádíme novou automatizaci či proces, kladu svým kolegům tyto otázky:

- 1) Jak často se daná činnost opakuje?
- 2) Jak dlouho trvá její provádění?
- 3) Jaké jsou s tím spojené náklady = vyplatí se to vůbec automatizovat?

V kontextu využití umělé inteligence platí staré přísloví: „Když máte kladivo, všechno vypadá jako hřebík“. To zna-

mená, že existuje tendence aplikovat GPT modely na vše, i když to není vždy nutné nebo efektivní. Proto jsme zjistili, že je výhodné upravovat pomocí AI pozvánky a materiály na webináře, kterých pořádáme stovky ročně, ale bude chvíli trvat, než budou vytvářet soudní podání, která nejsou všechna stejná. Tento přístup nám umožnil najít optimální rovnováhu mezi využitím technologie a zachováním kvality a efektivity naší práce.

Při budování interního AI týmu v ARROWS jsme si uvědomili, že úspěšná implementace AI nevyžaduje od začátku mít v týmu technické experty. Zásadní v první fázi je zapojit lidi, kteří hluboce rozumějí obchodním cílům firmy a dokáží identifikovat, jak AI může přispět k jejich dosažení. Tito členové týmu často pocházejí z oblastí jako management, marketing nebo operations.

Z našich zkušeností, stejně jako u našich klientů, je zapojení odborných profesí, jako jsou právníci, obvykle krokem následujícím až po vyjasnění základních otázek „co“ a „proč“. Tato fáze předchází technickému „jak“.

V některých situacích je vhodné spolupracovat s externími technickými konzultanty, specializovanými na určité aspekty AI, jako jsou vektorizace dat, databázové systémy nebo vývoj AI aplikací. Tito konzultanti mohou poskytnout cenné technické znalosti a podporu. Mezitím se interní tým může soustředit na integraci AI do firemních procesů a na dosahování strategických cílů společnosti, což je přístup, který se nám osvědčil a který nám umožnil efektivně využít AI v souladu s našimi obchodními potřebami a cíli.

Skvělé bylo, že se i na českém právním trhu objevila spousta nových přátel, kteří se o AI začali více zajímat. Mými nejbližšími byli Petr Kohout, se kterým jsme vytvořili e-book *Nástroje AI ve veřejné správě*, Ondřej Lichnovský, autor komentáře daňového řádu, který se kvůli svému nadšení do AI učí Python a Natálie Kuňáková, přední česká odbornice na AI act.

S těmi všemi plánujeme pro rok 2024 cyklus školení AI v právním a firemním světě.

BRODEC & PARTNERS

— LAW FIRM —

Advokátní kancelář, která Vás bezpečně
provede světem paragrafů a pomůže
Vám čelit novým výzvam.

www.akbrodec.cz

Zajímá Vás, se kterými dodavateli spolupracujeme? Kontaktujte mne na dohnal@arws.cz. Víte, my se rádi o naše know-how dělíme. Právě proto vznikl tento článek, protože s implementací umělé inteligence budeme pokračovat i v roce 2024. Pokud byste tuto cestu chtěli sdílet s námi, napište nám na dohnal@arws.cz, nebo hucikova@arws.cz a rádi se s Vámi sejdeme na kafe. Hledáme jak nadšence, tak obchodní partnery.

Proč to lze, jede to pomalu a neumí to za minutu zpracovat 50 stran?

V roce 2023, když jsme s Petrou Hučíkovou a Stanislavem Karasem začali školit chatGPT a veřejně jej prezentovat, čelili jsme stejným dotazům a reakcím. Jedním z častých výtek bylo, že AI „lže“ nebo neposkytuje dokonale přesné informace. Jakmile chatGPT začal umět zpracovávat PDF, objevovaly se otázky, proč nedokáže zpracovat 50 stran za minutu. Představy o tom, co AI může a mělo by dokázat, často překračovaly realistické možnosti - co trvalo týden, nyní lidé chtěli mít hotové okamžitě.

Přesně to byl důvod, proč jsme pořádali školení – nejen abychom rozšířili kontakty a získali informace z trhu, ale také abychom nastavili realistická očekávání a objasnili možnosti a omezení AI. Postupně se objevily naše „kopie“ v podobě podobných iniciativ i od jiných advokátních kanceláří.

Tento trend kopírování je v podnikání běžný a my to vnímáme jako uznání naší práce a přístupu. Všem konkurentům posíláme srdečný pozdrav a vnímáme to jako příležitost k dalšímu rozvoji a inovacím.

Jak tedy odpovědět na jednotlivé otázky?

Proč to tedy lze? ...

Když se setkáváme s otázkou „Proč AI, jako je chatGPT, ‚lže‘?“, je důležité pochopit základní principy fungování generativních jazykových modelů. Zajímavým faktem je, že klíčovou roli v rozvoji těchto technologií sehrál český vědec Tomáš Mikolov, původem ze Šumperka – stejného města jako zakládající partner ARROWS tax, Ri-

chard Sokol. Mikolov stojí za technologií Word2vec, která výrazně přispěla k boomu jazykových modelů.

Generativní jazykové modely, jako je chatGPT, často vytvářejí odpovědi, které mohou působit jako „halucinace“ - nepřesné nebo nesmyslné. Toto je způsobeno tím, že tyto modely generují text na základě nejvyšší pravděpodobnosti následujících slov dle svých trénovacích dat. Tyto data nemusí být vždy přesná a mohou obsahovat zkreslení. Navíc modely nemají skutečné porozumění kontextu ani reálnému světu, což znamená, že jejich odpovědi jsou založené spíše na statistických vzorcích jazyka než na faktickém pochopení.

Příklad? Když řekneme „Ema mele...“, může nám napadnout „maso“. Ale co když pokračujeme „Ema mele pusou?“ nebo „Ema mele hlouposti?“ Zde vidíme, že model neklame, ale generuje odpovědi na základě toho, co se zdá být nejpravděpodobnější v daném jazykovém kontextu. Jeho „odpovědi“ jsou odrazem toho, co se naučil ze svých trénovacích dat, a ne nutně odrazem reality nebo pravdy. Pro podrobnější vysvětlení doporučuji shlédnout tuto přednášku:

Romportl: Kterak se umělá inteligence do nás propálila skrz ChatGPT - EDO 2023.⁷

A proč mu to někdy trvá a jak to udělat rychleji?

Během roku 2023 jsme v ARROWS zjistili, že rychlost odpovědí chatGPT nespĺňuje očekávání některých uživatelů. Zatímco dříve bylo běžné, že zpracování 20 souborů koncipientem trvalo půl dne, nyní se mnozí domnívali, že AI by měla stejnou práci zvládnout za pouhé 3 minuty. Nicméně realita byla složitější a my jsme pochopili důvod.

V základu je to tak, že pro chatGPT je vše převedeno na binární kód – jedničky a nuly. Veškerá data, ať už jsou to obrazy, řeč, nebo text, jsou pro něj v konečném důsledku jen soubory jedniček a nul. Pro generování odpovědí je tedy nutné všechna data převést do tohoto binárního formátu a pak zase zpátky. Proto se v roce 2023 ukázalo jako klíčové vytvoření vhodné sady dat v jedné databázi. Velké poděkování patří Ond-

řeji Lichnovskému, advokátovi, který nás na tuto cestu nasměroval.

V podstatě jde o to, že pro chatGPT jsou všechno jedničky a nuly. Vše jsou tzv. MLM, tedy multi language models. Obrázek je soubor jedniček a nul = jazyk. Řeč je ve výsledku (v „očích“ chatGPT) jedničky a nuly, to samé text. Proto, aby mohla být vytvořena odpověď, se tedy vše musí převést do jedniček a nul a pak zase zpátky.

Pokud tedy firma chce efektivně využívat AI s vlastními daty, je klíčové investovat čas do několika specifických oblastí. To platí zejména v kontextu potřeby převážení různých typů dat – PDF souborů, obrázků, textových instrukcí – do binárního formátu pro rychlejší zpracování. Tato investice zahrnuje:

- 1) Vytvoření procesních map: tento krok určí, kde a jak může být AI využita. Procesní mapy pomohou identifikovat, ve kterých oblastech a pro jaké úkoly může AI přinést největší přínos. Tím se zajistí, že investice do AI bude mít konkrétní a měřitelné výsledky.
- 2) Výběr dat pro zpracování do databáze: je důležité pečlivě vybírat data, která budou vložena do databáze AI. Firmy by měly zvážit, zda mají dostatečně kvalitní a relevantní data, která mohou být pro AI užitečná. Kvalitní data jsou klíčem k efektivnímu využití AI.
- 3) Zajímá vás, jaký je ten další krok? Kontaktujte nás na dohnal@arws.cz, nebo hucikova@arws.cz a vyměníme si zkušenosti.

Co plánujeme pro rok 2024?

V roce 2024 budeme dál sdílet naše know-how se stávajícími i novými klienty formou školení, kurzů a článků. Pojede náš projekt na výuku chatGPT ve školách, který děláme v rámci naší politiky sociální zodpovědnosti a zaměříme se na hlubší využití AI v jednotlivých procesech. Velmi důležité bude zabezpečení dat a rychlost jejich zpracování. Zároveň představíme první společné projekty s našimi klienty, se kterými se dělíme o naše zkušenosti z reálného využití AI.

Jak jsem psal několikrát výše. Víte, my se rádi o naše know-how dělíme. Právě proto vznikl tento článek, protože s im-

plementací umělé inteligence budeme pokračovat i v roce 2024. Pokud byste tuto cestu chtěli sdílet s námi, napište nám na dohnal@arws.cz, nebo hucikova@arws.cz a rádi se s Vámi sejdeme na kafe. Hledáme jak nadšence, tak obchodní partnery.

Při přípravě tohoto článku jsem se na LinkedIn obrátil na čtenáře s žádostí o zaslání dotazů, které je zajímají v souvislosti s našimi zkušenostmi v oblasti AI v roce 2023. Výběr z těch nejzajímavějších a nejčastějších otázek, které nám čtenáři zaslali:

Používáte (máte zkušenosti) ve firmě chatGPT, custom GPT, Assistant GPT nebo i s vlastním LLM?

Vlastní jazykový model zatím nevyvíjíme. S ohledem na velikost českého právního trhu se nám to jeví jako neekonomické. S ohledem na naši velikost plánujeme využít některé ze stávajících řešení. Důležité pro nás je, aby uživatelské prostředí bylo pro naše kolegy přívětivé.

S Custom GPT aktuálně pracujeme pro naše interní personální účely. Konkrétně pro různé pracovní manuály. Učíme se na nich to, jak pracovat v budoucnu, až budeme vyvíjet vlastní řešení. Pracujeme taky na custombotu pro výuku právního jazyka.

Assistant GPT zkusíme cca 3 měsíce. Nutno ale upřímně dodat, že jsme advokátní kancelář, ne IT firma. To je ale zároveň naše výhoda. Klientům přinášíme řešení, která sami využíváme. Nesnažíme se udělat "show, která zůstane v šuplíku", ale řešení, které budou chtít klienti využít. Velkou budoucnost vidíme v reportingu.

Čeho chcete s pomocí AI dosáhnout?

Ušetření nákladů, zdokonalení stávající práce, vytvoření lepšího pracovního prostředí a nástroje pro naše právníky + konkurenční výhoda.

Co přinese Vaším klientům největší hodnotu?

Na to budou muset odpovědět primárně oni, ale já se domnívám, že to bude lepší cena právních služeb oproti jiným kancelářím při vyšší kvalitě služeb. Větší rych-

lost při zachování kvality a menší ceně. To je game changer a my u něj chceme být.

Jak využijete Vaše zkušenosti s umělou inteligencí v roce 2023 pro rok 2024?

Povedlo se nám do implementace zapojit kolegy, kteří mají různé stupně zkušeností s AI. To vytváří poměrně zajímavou personální výhodu, protože můžeme některé nápady sdílet a dále rozvíjet.

Proč hovoříte jen o chatGPT? Existuje Bard, Claude2 a další a další.

Ano, od toho je ale svět krásný, že se každému líbí něco jiného. ChatGPT má nejvyšší míru funkčnosti a univerzality. Bard nás nijak nepřesvědčil skrz jazykové schopnosti, stejně jako Claude2. A popravdě, nechceme systém měnit každé 3 týdny. ChatGPT se ukázal jako uživatelsky nejpřívětivější a míra uživatelské adopce byla v ARROWS nejvyšší.

Co říkáte na Microsoft copilot? Tedy implementaci AI do Office365?

Nadšeně na něj čekáme. Očekáváme, že míra adopce mezi uživateli se razantně zvýší. Právě proto ale pracujeme s GPT. Abychom byli připraveni zadávat správné instrukce.

Co říkáte na aplikace na tvorbu obrázků a další AI nástroje?

Používáme jen to, co nám přijde užitečné pro provoz společnosti. V ARROWS máme jasné pravidlo: raději nepřijmeme žádnou novinku, než bychom zavedli příliš komplikovanou inovaci, kterou nebude nikdo používat.

Jak se mění role studentů v právní kanceláři v době, kdy AI přebírá mnohé úkoly? Učíte je přímo pracovat s AI?

Obecně platí, že studentů, kteří by chtěli do advokacie, je aktuálně méně. My sice odliv lidí nepocítujeme, ale chceme být připraveni. Naši mladí kolegové s chatGPT pracují, chceme, abychom v tom byli leadery na trhu. Zatím je jejich role dost podobná, ale kolegům to pomáhá se strukturováním textů dle vzorů a dalších procesech. Zaměříme se na to v roce 2024.

Jakým způsobem přesvědčujete v kanceláři skeptiky o výhodách AI? Máte strategii pro zapojení těch, kdo AI odmítají?

Velmi dobrá otázka a díky za ni. Zcela upřímně aplikuji metodu osvícenského absolutismu a je pro mne zcela zásadní, aby kolegové v roce 2024 zahájili cestu umělé inteligence na všech pozicích. Zatímco tedy v roce 2023 měli právníci spíše generální pardon (a trénovali lidé ze supportu), rok 2024 bude rokem AI právníků.

Máte nějakou vizi kam až by využití umělé inteligence mohlo v blízké budoucnosti u Vás v kanceláři směřovat?

V tomto roce se budeme soustředit na to, zda zvolíme nástroj od Microsoftu (copilot), nebo od Google (duet), což pro nás bude naprosto zásadní. Základním pracovním nástrojem právníka a poradce je prostě textový editor. Pokud bude AI implementovaná v něm, pak to bude game changer. Na to se budeme tedy soustředit nejvíce. 🤖

Poznámky:

- [1 <https://forbes.cz/evropa-si-pohlida-ume-lou-inteligenci-vznikne-tu-prvni-regulace-sveta/>](https://forbes.cz/evropa-si-pohlida-ume-lou-inteligenci-vznikne-tu-prvni-regulace-sveta/)
- [2 <https://www.kdpcr.cz/informace/aktuality/podcast-nadane/jakub-dohnal-advokat-s-vasni-pro-umelou-inteligenci>](https://www.kdpcr.cz/informace/aktuality/podcast-nadane/jakub-dohnal-advokat-s-vasni-pro-umelou-inteligenci)
- [3 \[https://www.youtube.com/watch?v=ql-2Z6E_B_JY&ab_channel=epravo.cz\]\(https://www.youtube.com/watch?v=ql-2Z6E_B_JY&ab_channel=epravo.cz\)](https://www.youtube.com/watch?v=ql-2Z6E_B_JY&ab_channel=epravo.cz)
- [4 <https://cc.cz/pravni-ai-komando-advokati-z-arrows-uci-konzervativni-odvetvi-efektivne-vyuzivat-umelou-inteligenci/>](https://cc.cz/pravni-ai-komando-advokati-z-arrows-uci-konzervativni-odvetvi-efektivne-vyuzivat-umelou-inteligenci/)
- [5 <https://www.info.cz/pravo/advokacie/pet-udalosti-na-trhu-pravnich-sluzeb-ktere-by-vam-nemely-uniknout-b1799eee-4cea-4aac-a006-363be67b7f0a>](https://www.info.cz/pravo/advokacie/pet-udalosti-na-trhu-pravnich-sluzeb-ktere-by-vam-nemely-uniknout-b1799eee-4cea-4aac-a006-363be67b7f0a)
- [6 <https://www.e15.cz/reklama/ctvrty-rocnik-unikatni-b2b-online-konference-future-summit-probehne-19-rijna-2023-1410940>](https://www.e15.cz/reklama/ctvrty-rocnik-unikatni-b2b-online-konference-future-summit-probehne-19-rijna-2023-1410940)
- [7 <https://www.youtube.com/watch?v=HuUsRvMyLZE>](https://www.youtube.com/watch?v=HuUsRvMyLZE)

Bytový dům v Lubech u Chebu má na střeše 40 fotovoltaických panelů. Elektřinu zde komunitně sdílí celé SVJ s 19 domácnostmi

Fotovoltaické panely na střeše bytového domu v Lubech

Od ledna loňského roku je výrazně jednodušší vyrábět a zejména sdílet elektřinu z obnovitelných zdrojů v rámci bytového domu: jednotlivé domácnosti ji totiž mohou odebírat i za předpokladu, že s tím některý z vlastníků nesouhlasí a výslovně si přeje zůstat u svého dodavatele energie (což dříve mohlo přechod na elektřinu z obnovitelných zdrojů zcela zablokovat). Novela vyhlášky o pravidlech trhu s elektřinou, kterou schválil Energetický regulační úřad, se tak stala prvním krokem na cestě k legislativnímu ukotvení pravidel české komunitní energetiky. Názornou ukázkou komunitního sdílení energie je projekt fotovoltaické elektrárny na střeše staršího bytového domu v Lubech u Chebu v Karlovarském kraji, na němž úzce spolupracovaly společnosti DZ Dražice (fotovoltaika DZ Dražice) a Enado. Díky efektivní komunikaci mezi jednotlivými členy SVJ je zde všech 19 domácností napájeno ekologickou elektřinou vyrobenou 40 fotovoltaickými panely o instalovaném výkonu 20 kWp. Její přebytky navíc systém ukládá do baterií nebo je využívá k ohřevu vody.

Fotovoltaický systém pro panelový dům v Lubech u Chebu, na který dodala fotovoltaické komponenty DZD Solar, se skládá z 40 fotovoltaických panelů Longi LR5 o instalovaném výkonu 20 kWp (stanoveném na základě dosavadní spotřeby energie v domě), dvou střídačů Dražice IN.Hybrid Compact 10.0K o výkonu 20 kW a bateriového úložiště Dražice Trinity DZD-BAT H 23.0 o kapacitě 23,2 kWh. Za jeho instalaci stojí fir-

ma Enado, která také zajistila veškerou administrativu spojenou s čerpáním státní dotace z programu Nová zelená úsporám a uzavřela dohodu s distributorem o připojení k síti, sdílení energie a výkupu jejích přebytků. Rozdělení vyrobené elektřiny mezi vlastníky jednotlivých bytů (dle tzv. alokačního klíče) a rozúčtování nákladů probíhá na základě zásad komunitního sdílení energie, s nimiž souhlasili všichni členové SVJ.

„Zdejší domácnosti uváděly jako svou hlavní motivaci k instalaci fotovoltaické elektrárny rychlou návratnost celkové investice, podpořenou dotacemi, a energetickou soběstačnost. Díky fotovoltaike jsou obyvatelé panelového domu nezávislí na značně turbulentním trhu s energiemi – svou elektřinu totiž vyrábějí, využívají a skladují sami,“ vysvětluje Mikuláš Bindzar, technický ředitel Enado, a dodává: „Celá realizace (od podpisu smlouvy až po zprovoznění systému)

Matzner
Legal

Matzner

Tax & Accounting

Komplexnost a provázanost právní,
daňové a účetní problematiky

www.matzner.legal

Zázemí střešní fotovoltaické elektrárny

trvala pouhé dva měsíce. To bylo možné i díky bezproblémovému jednání s DZD Solar, která nám dodala své fotovoltaické komponenty.“

DZD Solar je fotovoltaickou součástí společnosti DZ Dražice, která je největším českým výrobcem ohřivačů vody a dodavatelem švédských a italských tepelných čerpadel NIBE a Argo iM. Na trh již dodala přes 3 000 fotovoltaických systémů, mezi jejichž komponenty patří například monokrystalické solární panely s half-cut technologií od výrobců Longi, Recom, Jolywood a Axitec, fotovoltaické střídače, bateriové systémy, regulační jednotky, optimizéry nebo wallboxy.

„Rozvoj komunitní energetiky považujeme za velmi důležitou součást celkového energetického mixu v České republice. Využívá totiž obnovitelné zdroje, přispívá ke snížení závislosti na fosilních palivech a zvyšuje soběstačnost celého energetického společenství. Rádi se proto podílíme na podobných projektech, jako bylo dodání komponentů pro

střešní fotovoltaickou elektrárnu v Lubech u Chebu, která zásobuje elektřinou všechny bytové jednotky i společné prostory ve starším panelovém domě. Celý systém je postavený na co největším využití přebytků, jež zbytečně nepřetékají do distribuční soustavy. V zázemí se nacházejí dva střídače, které mění energii vyrobenou 40 fotovoltaickými panely na střídavý proud: tak dochází k pokrytí spotřeby elektřiny v reálném čase. Vzniklé přebytky se nejprve ukládají do bateriového úložiště a následně se s nimi ohřívá voda v bojlerech. Teprve poté se posílají do sítě,“ dodává Luboš Vrbata, vedoucí DZD Solar. „Realizace tohoto typu stále nejsou v České republice příliš obvyklé – a my věříme, že jich bude přibývat. Zkušenost z Lubů totiž ukazuje, že poptávku po ekologických nízkoenergetických řešeních lze bez problémů uspokojit i u starších domů. Navíc dnes velmi výhodně s využitím státní dotace Nová zelená úsporám. A že se lze na realizaci dohodnout i v rámci SVJ, jakkoli se to zpočátku může zdát obtížné,“ uzavírá Luboš Vrbata. ☺

Střídač Dražice IN.Hybrid Compact

Bateriové články Dražice Trinity B58

Pohled znalce: Faktory ovlivňující hodnotu společnosti při výnosovém ocenění DCF

Jakými způsoby lze stanovit hodnotu společnosti? Možností se nabízí několik, a to na základě výnosových, majetkových nebo porovnávacích metod. Jedním ze základních, a zároveň i nejpoužívanějších výnosových způsobů ocenění, je metoda DCF (Discounted Cash Flow). Jedná se o metodu založenou na diskontování peněžních toků. Za peněžní toky můžeme považovat reálné příjmy, které plynou z předmětného podniku. Cílem této metody je stanovení hodnoty vlastního kapitálu společnosti.

Při běžném postupu ocenění metodou DCF pracuje znalec s několika základními faktory (tzv. generátory hodnoty). Ty mají zásadní vliv na výslednou hodnotu podniku. Mezi generátory hodnoty řadíme tržby a jejich růst, provozní ziskovou marži, investice do pracovního kapitálu a do dlouhodobého majetku, diskontní míru, způsob financování a dobu, po kterou předpokládáme generování kladného peněžního toku, tedy životnost podniku.

Klíčové faktory pro ocenění metodou DCF

Prvním z generátorů hodnoty jsou tržby a jejich predikovaný růst. Projekce tržeb by měla vycházet ze strategické analýzy. Předmětem zkoumání je makroekonomické prostředí a relevantní trh, na němž daná společnost podniká. Predikce tržeb se může opírat i o podložené predikce vlastníků a manažerů společnosti. Znalec by všechny tyto aspekty měl podrobit kritickému zkoumání. Je důležité vzít do úvahy i historicky dosahované výsledky zkoumané v rámci finanční analýzy z hlediska trendů ovlivňujících jejich vývoj.

Přímý vliv na hodnotu společnosti má i provozní zisková marže (korigovaný provozní výsledek hospodaření, tedy provozní výsledek hospodaření upravený o položky nesouvisející s hlavním předmětem činnosti podniku, dělený tržbami). V ideálním případě by zisková marže měla být stanovena dvěma různými způsoby (tzv. shora a zdola). Následně je pak sladěna mezi sebou. Provozní zisková marže shora vychází z minulosti a po analýze působících faktorů je odhadnuta do budoucna. Provozní zisková marže zdola je stanovena jako rozdíl

Ing. Miloš Kačírek
Senior Business Valuation Consultant

Ing. Oxana Šnajberg
Managing Partner

EqSA

prognózovaných tržeb a nákladových položek.

Třetím z generátorů hodnoty je pracovní kapitál. Ten je pro účely ocenění mírně upraven oproti pracovnímu kapitálu, obvykle známému z finanční analýzy. Pro účely ocenění standardně patří do pracovního kapitálu zásoby, pohledávky, časové rozlišení aktivní a peněžní prostředky, od kterých jsou odečteny neúročené závazky a časové rozlišení pasivní. Veškeré výše zmíněné položky pak jsou kalkulovány pouze v provozně nutném rozsahu.

Mezi generátory hodnoty dále spadají i investice do dlouhodobého majetku. Tyto investice jsou nezbytné pro základní podnikatelské zaměření společnosti. Jejich predikce do dlouhodobého majetku bývá u většiny podniků problematickým bodem, jelikož většina investic se nevyvíjí plynulým způsobem. K prognózám investic je standardně přistupováno na

základě analýzy minulého vývoje, který by měla doplňovat analýza míry využití kapacit. Tímto způsobem lze předejít nepřesným predikcím.

Diskontní míra je dalším z generátorů hodnoty. Její stanovení je možné v několika variantách (pro tento ilustrativní případ je uvažována varianta pro metodu DCF entity, kdy je vycházeno z peněžních toků pro vlastníky a věřitele). V první řadě je potřeba stanovit váhu jednotlivých složek kapitálu. Tuto váhu stanovíme buďto na základě tržních hodnot, nebo přesnějším iteračním postupem. Takto je nejprve stanovena hodnota podniku, z které je pak rekurzivním postupem kalkulována váha složek kapitálu. V dalším kroku jsou určeny náklady na cizí kapitál, a to jako vážený průměr z úrokových sazeb. K nákladům vlastního kapitálu je obvykle přistoupeno na základě modelu CAPM. Tento model je pak doplněn o přírůžky za likviditu, malou společnost, nejasnou budoucnost,

aj. dle uvážení způsobu přístupu k nákladům vlastního kapitálu znalce. Na závěr je proveden propočet průměrných vážených nákladů kapitálu.

Jako šestý generátor hodnoty lze uvádět strukturu financování. Tu lze však posuzovat až po dotvoření finančního plánu. Struktura financování do samotného ocenění promluví zejména skrze diskontní míru. Dále jsou pak od výsledné hodnoty brutto společnosti odečte-

ny úročené cizí zdroje pro získání netto hodnoty podniku.

Posledním generátorem hodnoty je posouzení životnosti podniku, které přímo vychází z plánování činnosti společnosti a provedených analýz. Přístup k ocenění se liší v závislosti na fázi vývoje společnosti. Předmětem ocenění může být jak start-upová společnost v počáteční fázi vývoje, tak také etablovaná, stabilní a dlouhodobě úspěšně fungující firma.

Veškeré výše zmíněné generátory přímo ovlivňují hodnotu podniku. Znalec by tak s nimi měl v rámci ocenění aktivně pracovat a věnovat jim dostatečnou pozornost. Na výsledném ocenění se projeví i hodnota neprovozního majetku (tedy majetku, který nesouvisí s provozní činností společnosti). Nejčastěji se jedná o neprovozní krátkodobý finanční majetek, neprovozní nemovitosti, případně dlouhodobé pohledávky a závazky. ©

epravo.cz online

Aktuální otázky práva životního prostředí se zaměřením na nakládání s odpady

Právo životního prostředí je oborem, který stále více nabývá na významu, a to ve spojení s potřebou řešit dopady klimatické změny, reagovat na European Green Deal (EGD) a další opatření na úrovni EU.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

DBK PARTNERS®

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Excellence.
That is what we deliver.

Komplexní právní služby

- Energetické právo
- Transakční poradenství
- Fúze a akvizice
- Právo obchodních společností
- Daňové právo
- Správa a řízení společností
- Veřejné zakázky
- Právo investičních společností a investičních fondů
- Trestní právo
- Kapitálové trhy
- Mezinárodní trhy
- Právo hospodářské soutěže
- Developerské a nemovitostní projekty
- Restrukturalizace a insolvence
- Soudní spory, rozhodčí a jiná řízení
- Bankovníctví a finance
- Telekomunikace a média
- Logistika a dopravní stavby
- Zdravotnické právo

DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.

Vinohradská 938/37, 120 00 Praha 2

T: +420 244 912 463, E: ak@dbkp.cz

www.dbkp.cz

Nové horské apartmány přímo na sjezdovce Zahrádky v Peci pod Sněžkou

Developerská společnost Crescon připravuje nový projekt Zahrádky 1000: jde o 33 plně vybavených exkluzivních apartmánů v nejvyšších standardech přímo na sjezdovce Zahrádky v oblíbené Peci pod Sněžkou. Ty vzniknou rekonstrukcí staré chátrající chaty, která v minulém století sloužila pro rekreaci zaměstnanců Českého rozhlasu. Projekt má již vydané stavební povolení, bourací práce původního objektu chce developer zahájit v první polovině tohoto roku. V rámci předprodejů je už zhruba 20 % jednotek prodáno či rezervováno. První apartmány plánuje společnost předávat v 1. čtvrtletí roku 2027.

Po rozsáhlé rekonstrukci zůstane z původní šestipatrové stavby pouze část nosné konstrukce. Zachována budou spodní dvě podlaží provedená částečně v původním kamenném obkladu. Při nové výstavbě dojde také k otočení hřebene střechy do správného směru tak, jak to v Krkonoších má být – souběžně s vrstevnicemi.

„Stavební povolení máme již vydané a je v právní moci, což v takto výjimečné lokalitě považujeme za velký úspěch. Věnujeme se finálnímu výběru všech standardů. Aktuálně hledáme také vhodného provozovatele, který pak v objektu bude zajišťovat správu, servis, úklid a případně pronájem. A to ideálně z řad renomovaných místních hotelových operátorů,“ říká ředitel společnosti Crescon Jan Jerie.

Pohodlí a prvotřídní zázemí

Projekt Zahrádky 1000 čítá celkem 33 plně vybavených apartmánů (včetně kuchyně) o dispozicích 1+kk až 4+kk a velikosti od 34 do 133 m². K většině z nich náleží lodžie, k těm ve spodních patrech pak terasy. Některé budou mít také přípravu na vlastní saunu. Crescon

klade důraz na vysokou kvalitu použitých materiálů a zařizovacích předmětů: to znamená žádné imitace, a naopak autentické přírodní povrchy (např. dřevěné podlahy). O tepelný komfort se postará podlahové vytápění a tepelná čerpadla vzduch-voda. Ve vybraných jednotkách lze počítat rovněž s přípravou pro klimatizaci.

Příjemné místo na setkávání i relaxaci nabídne společenská klubovna s velkou terasou, jejíž jedna stěna bude celá prosklená. Noví majitelé budou moci pro uložení svého sportovního vybavení využívat také kolárnu / lyžárnu a sklep ní kóje. Tři místnosti v suterénu chce Crescon vyčlenit pro přípravu na samostatný wellness, který si tam budou moci zájemci o koupi zřídit. Pro větší komfort současně developer zajistí dopravu v zimních měsících.

Zahrádky 1000 přináší odlišný koncept, než projekt Aldrov Apartments & Resort s hotelovými službami, konferenčními sály a restaurací, který rovněž pod taktovkou společnosti Crescon vyrůstá v krkonošských Vítkovicích. „V případě Zahrádek 1000 se jedná o pravý ski in & out pro sportovně založené klienty. Náš projekt je pro oblast Pece pod Sněžkou typický, a přesto ojedinělý. Těžko lze totiž hledat ekvivalentní nemovitost přímo na sjezdovce ve standardu apartmánového domu Zahrádky 1000,“ uvádí Jan Jerie a doplňuje: „Poptávka po druhém bydlení je v atraktivních lokalitách stále silná. A přesně takovou je Pec pod Sněžkou. Naše apartmány jsou rovněž skvělou volbou pro investici volných finančních prostředků. A jelikož podle zákona nabízí možnost odpočtu DPH, hodí se také pro firemní investice.“

Nadčasové horské rekreační bydlení v duchu krkonošských tradic

Architektonický návrh od studia Labor13 je kombinací moderní horské architektury a typických rustikálních krkonošských prvků. Název Zahrádka 1 000 pak odkazuje k nadmořské výšce 1 000 metrů nad mořem, ve které se stavba nachází. „Současné architektonické řešení do Krkonoš nezapadá, navíc neodpovídá moderním standardům. Stávající objekt bude vybourán na úroveň stropu prvního nadzemního podlaží a očištěn od historických přístaveb. Na takto vzniklé platformě vybudujeme novou stavbu rozdělenou do dvou menších budov. Ty se svojí velikostí přibližují chatám v okolní zástavbě. Díky rozdělení vrchní stavby tak ze vzdálených pohledů objekt, na rozdíl od stávající budovy, nebude působit mohutným dojmem,“ popisuje Jan Jerie.

Z hlediska architektury je cílem navrhovaných úprav oprostit stavbu od původního okázalého stylu, vtisknout jí moderní výraz a mnohem komornější měřítko. Za tímto účelem bude rovněž snesena celá konstrukce převyšené střechy. „Proporce a orientace hřebene nových nadzemních objektů se přibližují typické horské zástavbě, jejímž předobrazem jsou klasické krkonošské boudy. Tyto stavby, mnohdy také velmi rozsáhlé, mají obvykle hřeben střechy v podélné ose půdorysu, který je orientovaný logicky ve směru vrstevnic svahu. To je důvod, proč i my střechu otáčíme správným směrem,“ vysvětluje Jan Jerie.

Stále žádanější oblast Pece pod Sněžkou

Umístění projektu v centru Krkonošského národního parku zajišťuje soukromí a klid uprostřed přírody. Současně lze využívat veškerou infrastrukturu v nedaleké Peci pod Sněžkou, která nabízí mj. několik vyhlášených restaurací, obchody s potravinami i sportovními potřebami. Vydat se dá také do místního bazénu či na bobovou dráhu. Cesta autem z Prahy trvá necelé 2 hodiny. Horská lokalita je ideálním výchozím bodem túr a výletů pro milovníky přírody a všechny příznivce zimních i letních sportů. Přímo z apartmánů mohou budoucí rezidenti vyrazit například na vrchol Sněžky nebo Liščí hory, k Černohorskému rašeliništi či k Obřímu dolu. 📍

Původní, nyní chátrající objekt dříve sloužil pro rekreaci zaměstnanců Českého rozhlasu

ČEZ pokračuje v elektromobilizaci flotily. Pod jednou střechou má 42 parkovacích míst vlastní dobíječku

Přijet do práce, zaparkovat v garáži služební elektromobil, zapojit ho do dobíječky a odjet s dobrou baterií. Pro desítky řidičů služebních aut z pražské centrály ČEZ to je ode dneška realita. Umožnilo to osazení dalších více než čtyřiceti parkovacích míst dobíjecími wallboxy, z toho je 13 pozic určeno pro elektromobily z firemní autopůjčovny. Řešení chce vedle zkvalitnění dobíjecího zázemí pro zaměstnance otestovat i řízení a rozložení dobíjecích výkonů v čase a zlepšit přehled o dobíjení pro provozovatele autoparku ČEZ.

ČEZ naplňuje cíle, které si vytyčil v rámci vize Čistá Energie Zítřka. Jedním z nich je i posilování podílu alternativních pohonů ve vozovém parku ČEZ a dceřiných firem. Konkrétně v ESG závazku mluví energetici o plné elektrifikaci osobních vozidel ve fletu Skupiny ČEZ v souladu s technickým vývojem a bez omezení provozu kritické infrastruktury do roku 2030. Loni přibýly ve firemní flotile desítky elektromobilů, na přelomu roku jejich počet překročil 150. Pro vyšší počty služebních elektroaut, které budou v příštích letech jejich řidiči zčásti dobíjet i na svých parkovacích místech ve firemních garážích, už musí být připravena odpovídající dobíjecí kapacita. ČEZ proto začal testovat v reálném provozu interní dobíjecí síť umístěnou přímo v podzemních garážích budovy D3 pražské centrály.

„V uplynulém roce se nám podařilo navýšit podíl pohonu alternativními palivy ve skupinové flotile pořízením desítek vozů, a to i díky takzvanému dynamickému nákupnímu systému, který používáme při soutěžení dodavatelů nových aut. V současnosti provozujeme v celé Skupině ČEZ přes 150 elektromobilů a v dalších letech budeme tento počet o další stovky navyšovat. Naším zaměstnancům se zároveň snažíme vytvořit takové podmínky, které jim umožní doplňovat energii do jejich aut například i v průběhu pracovní doby. Chceme také, aby zkušenosti s elektromobily získal co největší okruh zaměstnanců, proto je 13 míst vybavených wallboxy určeno pro elektromobily z naší firemní autopůjčovny,“ říká manažer útvaru dopravní služby ČEZ Jakub Bosák.

V první etapě je řidičům elektromobilů z řad zaměstnanců a návštěvníků centrály ČEZ k dispozici 42 nástěnných wallboxů o výkonu až 11 kW. Doplnit většinu kapacity

baterií aut zvládnou za několik hodin, takže během času na práci nebo jednání spolehlivě dobijí auta pro další cestu. Systém pomůže také provozovateli firemní autodopravy lépe administrovat náklady na dobíjení firemní flotily e-aut na různých místech.

„V rámci řešení „Nabíjení jako služba“ pro zákazníka ČEZ instalujeme, provozujeme a servisujeme chytré wallboxy. Klient zaplatí jen měsíční poplatek a nejspíše po pěti letech může wallboxy odkoupit. Dobíjecí zařízení je také propojeno s chytrým řešením futurego, které už znají zákazníci sítě veřejných dobíjecích stanic ČEZ. Správa budov a autodoprava na centrále ČEZ díky tomu dostanou do rukou přesné podklady pro rozúčtování a získají přehled o využívání nabíjení. Pokud se tato služba osvědčí, jsme připraveni počty dobíjecích wallboxů v budovách ČEZ výrazně rozšířit,“ řekl Dalibor Čápek, manažer útvaru zelená energetika ČEZ ESCO, která řešení nainstalovala ve spolupráci s dceřinou firmou KART a útvarem Správa nemovitostí.

Podobně jako ve většině lokalit v reálném prostředí disponujících desítkami dobíjecích bodů není samozřejmě ani v ČEZ dostatečný příkon k souběžnému nabíjení více než 40 aut plným výkonem. Všechny 42 wallboxů je napojeno na řídicí systém futurego, což umožňuje jejich vzájemné propojení a z větší části i řízení množství využitelné elektriny. Futurego umožňuje snadné a jednotné přihlášení řidiče k dobíjení e-auta nejen na wallboxu v garáži, ale i na veřejné dobíjecí síti ČEZ nebo v rámci roamingu u stanic jiných provozovatelů, dává přehled o dobíjecích stojanech v dosahu nebo o cenách a nákladech za dobíjení. „Firmy oceňují hlavně celkový přehled o nabíjení a jeho nákladech na jednom místě a následně snadné rozúčtování, jednoduché nahlášení technické závady nebo

servis 24/7,“ vyjmenovává Tomáš Dzurilla, ředitel útvaru elektromobilita ČEZ.

SKUPINA ČEZ představila před dvěma lety svou strategii Čistá Energie Zítřka založenou na pilířích ESG. Klíčovou součástí environmentálního pilíře je dekarbonizace portfolia, snižování emisí skleníkových plynů i dalších znečišťujících látek a dosažení uhlíkové neutrality do roku 2040. V loňském roce směřoval ČEZ do aktivit, které jsou v souladu s evropskou taxonomií, dvě třetiny svých celkových investic. Jednou z aktivit přispívajících k plnění těchto cílů je i elektrifikace vlastní flotily ČEZ a jednotlivých dceřiných společností.

ČEZ A ELEKTROMOBILITA Skupina ČEZ se rozvoji elektromobility věnuje už od roku 2009. Primární aktivitou bylo od samého začátku budování a provoz veřejných dobíjecích stanic. Dnes jde o záběr mnohem širší, zahrnující obsluhu zákazníků ze segmentu retail (ČEZ Prodej) i servis pro klienty v sektoru firem, municipalit a krajů (ČEZ ESCO). Skupina ČEZ tak např. zajišťuje návrh a instalaci dobíjecích stanic na klíč, elektrifikaci automobilových flotil, platformy pro dobíjení, včetně IT řešení nebo wallboxy a kabely pro dobíjení. Pro samosprávy je ČEZ ESCO hlavním partnerem při realizaci a provozu dobíjecích stanic pro elektrobuses či návrzích konceptu elektromobility v jednotlivých městech a regionech.

Máme advokacii rádi, i když je to náročná a stresující práce. Děláme ji moderně, lidsky s odpovědným přístupem a slušně. Máme ostré lokty tam, kde je jich třeba, ale zároveň rádi strany přívětivým a smířlivým jednáním přivedeme ke smírnému řešení jejich problémů.

Stavební právo & nemovitosti • Trestní právo & compliance
Obchodní právo s mezinárodním prvkem • Veřejné zakázky

Zájem o investice do zahraničních rekreačních nemovitostí roste. Výnos činí 7 až 11 %, někde i přes 20 %

Koupě rekreační nemovitosti v zahraničí není žádnou novinkou. Postupem času se ale stává mnohem dostupnější alternativou, a tak velká část zájemců o pořízení druhého bydlení dává namísto Česku přednost přímořským destinacím. K oblíbeným lokalitám nyní patří jižní Evropa, Blízký východ, Střední Amerika či dálná Asie. Kupující kromě vlastního rekreačního vyžití u moře láká rovněž možnost výhodné investice do realit v atraktivním prostředí s vysokou mírou zhodnocení. V Praze se v současnosti výnosnost pronájmů pohybuje mezi 3 až 5 %, kdežto v Chorvatsku a ve Španělsku je to mezi 7 a 11 % a například v Dubaji lze dle lokality dosáhnout i na roční výnos přes 20 %. Aktuální situaci na poli zahraničních nemovitostí a jejich výnosnost přibližují experti realitní kanceláře Luxent – Exclusive Properties.

Zvýšenou poptávku po nákupu v cizině výrazně urychlila vysoká inflace, která panovala v uplynulých měsících. Lidé chtěli své peníze ochránit – a nemovitosti pro ně jsou bezpečnou a dlouhodobou investicí.

„Poptávka po zahraničních rekreačních nemovitostech skutečně výrazně roste. Nepředstavujeme si ale, že se jeden zájemce rozmýšlí mezi chatou na Slapech a chorvatským či španělským pobřežím. Jde o odlišné skupiny lidí. Ten, kdo pobývá v zahraničí a jeho způsob života a práce mu umožňuje trávit tam více času, se aktivně zajímá o pořízení místní nemovitosti. Zahraniční vily nebo apartmány ale začali kupovat i lidé, kteří již vlastní rezidenční a rekreační objekty v České republice. Mají srovnání cen v tuzemsku a v cizině, a tak si přikupují ještě další zahraniční nemovitost,“ vysvětluje ředitel společnosti Luxent – Exclusive Properties Jiří Kučera. Podle realitní kanceláře zájemci nejčastěji poptávají investiční apartmány. Jejich majitelé je chtějí využívat kromě své vlastní potřeby v průběhu roku i na pronájem, který jim bude generovat pravidelný výnos.

V drtivé většině případů si klientela pořizuje nemovitost za volné finanční prostředky. „Hypotéka je samozřejmě možná, ale obnáší poměrně složité papírování a je to velmi drahé. Kupujícím se nevyplatí, takže prodáváme „za hotové“. U projektů před výstavbou jsou většinou

Penthouse v projektu One Palm, SAE

nabízeny výhodné platební plány,“ dodává Jiří Kučera.

Rájem investorů zůstává Dubaj

Co se týče destinací, nejvíce poptávaná je v současné době Dubaj ve Spojených arabských emirátech. K žádaným lokalitám patří např. Marina, Downtown či Business Bay. Roční návratnost investice se v těchto čtvrtích pohybuje v rozmezí 7 až 11 %. Přes 20 % se tzv. ROI (Return on Investment) vyšplhala na stále populárnějších umělých ostrovech Bluewaters Island a Palm Jumeirah, které slibují 100% návratnost v horizontu 5 let. Luxent nabízí v těchto oblastech například apartmány o dispozicích 4+kk a 5+kk v projektu One Palm nebo exkluzivní apartmány v projektu Ellington Ocean House.

„Naprostou špičkou je aktuálně luxusní ostrovní oblast Jumeirah Bay Islands, kde lze podle našich propočtů kalkulovat s ročním výnosem 62 %! Do pěti let se pak celková investice vrátí až třikrát,“ vypočítává ředitel společnosti Luxent – Exclusive Properties a dodává: „Této exkluzivitě ale odpovídají také ceny nemovitostí, které se pohybují kolem 637 000 Kč (99 846 AED) za metr čtvereční.“

Dobrý výnos lze najít i v oblíbené dovolenkové destinaci

Do popředí zájmu se dostávají rovněž země jako Mauricius, Kostarika, Kapverdy či ostrovní části Španělska – Mallorca na Baleárských ostrovech a Kanárské ostrovy. Například na Tenerife se dá pořídit nemovitost o velikosti 115 m²

(3+kk s terasou) za cca 10 144 000 Kč (400 000 €). Výnosnost demonstruje Jiří Kučera na modelovém příkladu: „Za týdenní pobyt pětičlenné rodiny lze počítat s velmi realistickou částkou pronájmu kolem 39 000 Kč (1 540 €). Výnos ale po odečtení poplatku zprostředkovatelské agentuře, manažerského poplatku a úklidu dosahuje 25 800 Kč (1 017 €). Při 75% vytíženosti během roku, tedy v řádu zhruba 40 týdnů, činí výnos 1 031 100 Kč (40 660 €). A to nekalkulujeme s hlavní sezónou v červenci, srpnu a prosinci, kdy mohou být ceny za pronájem ještě výrazně vyšší. Samozřejmě je pak z finální sumy nutné odečíst měsíční náklady, kam spadá pojištění, voda, elektřina, odvoz odpadků, internet a místní poplatky. V rámci nadstandardu se připočítává také alarm. Za rok se vydaje vyšplhají u obdobné nemovitosti na zhruba 128 800 Kč (5 080 €). Z výnosu se po odečtení uznatelných nákladů musí zaplatit daň ve výši 20 %, v našem modelovém příkladu tedy cca 180 460 Kč (7 116 €). Čistý výnos pro majitele vily se tak pohybuje kolem 7,12 % ročně, což v přepočtu činí 721 800 Kč (28 464 €). Navíc tento příjem může být výrazně vyšší, pokud si majitel nemovitosti vybuduje vlastní klientelu na pronájem. Úspory za poplatky agenturám mohou být velké.“ Současně je dle ředitele společnosti Luxent – Exclusive Properties potřeba přihlídnout i na růst hodnoty nemovitosti v čase. Naopak na počátku při pořízení vily nebo apartmánu je nutné počítat s poplatky za právní služby, DPH či daní z převodu nemovitosti, s náklady na vybavení interiéru a s provizí realitní kanceláři. Ta ale obvykle bývá zahrnuta už v prodejní ceně.

V této cenové relaci se dá v Luxentu aktuálně pořídit např. byt 3+kk o velikosti 113 m² na západním pobřeží Tenerife nebo vila s bazénem o dispozici 4+kk a celkové ploše 193 m² v centrální části španělského ostrova.

K investičním stálícím patří také Chorvatsko, v jehož atraktivních oblastech se díky významnému stavebnímu boomeru pomalu zvyšují ceny nemovitostí. „Oproti předchozím rokům se velmi výrazně, téměř o polovinu, zvedla například lokalita okolo Zadaru. Na druhou stranu jsou místa, která se teprve začínají vzmaňat. Vzhledem k přívalu investic zde predikujeme nárůst v rádech měsíců. Jednou

Exklusivní projekt na Istrii, Chorvatsko

Výhled z apartmánu 3+kk, Tenerife

z nich je i oblast u Zadaru – konkrétně protilehlý ostrov Ugljan. Ten je skvělou volbou pro ty, co chtějí více klidu a soukromí,“ popisuje odbornice realitní kanceláře na Chorvatsko Veronika Pecková.

Nově se nabídka Luxentu rozrostla také o exkluzivní projekt 14 vil a 20 dvojdomů na Istrii, který se hodí pro nejnáročnější klientelu. Průměrný výnos se pro investory v horizontu 20 let očekává kolem 8,8 % ročně.

„Zájemci o nemovitosti v zahraničí z našeho portfolia se nemusejí ničeho obávat: všechny reality máme důkladně prověřené. Navíc při koupi pomůžeme se vším potřebným. V součinnosti s právníky umíme zařídit veškerou administrativu. Naši makléři se orientují ve fungování všech procesů a dobře znají místní zvyklosti. V Dubaji poptávající provádějí český mluvící makléři, kteří v případě zájmu

Vila s bazénem 4+kk, Tenerife

koupenou nemovitost následně i pronajmou. Totéž platí i pro Kostariku a Tenerife,“ uzavírá Jiří Kučera. ☺

Pozn. Částky byly přepočítány (zaokrouhleně) v kurzu platném 6. 3. 2024: 1 EUR = 25,36 Kč a 1 AED = 6,38 Kč.

Baterie z českých elektroaut nacházejí uplatnění: Přes 60 % spotřeby elektřiny pokryje sklárna Moser z fotovoltaiky s baterií od ČEZ ESCO

Více než 1000 střešních fotovoltaických panelů doplněných o dvojici 300kWh bateriových úložišť. To je investice proslulé karlovarské sklárny Moser do posílení energetické soběstačnosti a udržitelnějšího provozu. Díky produkci ekologické energie ze Slunce a možnosti jejího skladování v bateriích nově pokryje každoročně více než 60 % své spotřeby elektřiny. Službu na klíč zahrnující návrh, dodávku a instalaci systému zajistila společnost ČEZ ESCO, přední poskytovatel úsporných a nízkoemisních energetických řešení. Baterie pocházející z e-aut už využívá ve stacionárních úložištích téměř 30 zákazníků v ČR i v zahraničí.

„Český křišťál patří k národním klenotům a naším úkolem je zachovat a rozvíjet jeho výrobu, aby se z něj mohly těšit i další generace u nás i v zahraničí. Poslední roky jsou ale ve znamení nejistot na trzích s energiemi a na energeticky náročné sklářské odvětví má tento vývoj obzvlášť citelné dopady,“ říká generální ředitel sklárny Moser Pavel Mencl a dodává: „Rozhodli jsme se proto snížit náklady, posílit naši energetickou nezávislost i směřovat k udržitelnějšímu provozu. Výsledkem je investice do vlastního ekologického zdroje elektřiny. Věříme, že ve spojení s bateriemi, které umožní ukládání přebytků z výroby, dokážeme pokrýt přes 60 procent naší spotřeby elektřiny,“ říká Pavel Mencl.

Baterie nasazené ve sklárně Moser pocházejí z ryze českého programu sestavování úložných systémů, který využívá akumulátory ze sektoru automotive. Tzv. second life program řeší alternativní uplatnění pro baterie, které nemohly být z různých důvodů nasazeny v elektromobilech, nebo prodlužuje životnost baterií vyřazených právě z e-aut. Jde o akumulátory, které už sice nevyhovují nárokům provozu elektrických aut, ale další roky mohou spolehlivě sloužit právě ve stacionárních bateriích. Iniciativa je společným příspěvkem společností ČEZ a Škoda Auto k silnějšímu zapojení elektroaut do služeb energetiky.

„Těší nás, že svou energetickou budoucnost řeší zákazníci doslova ze všech oblastí české ekonomiky. Na míru dodávaná bezemisní řešení jsou také stále sofistiko-

vanější a více respektující širší ekologický přístup. Do této skupiny patří i zakázka pro sklárnu Moser. Baterie si nenechá dovézt přes půl světa, ale věří českému řešení postavenému na akumulátorech elektromobilu vyrobených v České republice. Za mě je to jednoznačně důkaz, že ekonomická řešení mohou být i skutečně ekologická,“ uvádí generální ředitel ČEZ ESCO Kamil Čermák.

Bateriové systémy už jsou součástí energetických hospodářství asi 30 firem, naposledy začal akumulární systém fungovat ve sklárnách Moser. Cílem je silněji zapojit elektroauta do energetických řetězců, snížit uhlíkovou stopu v celém životním cyklu baterií a přispět k posílení energetické nezávislosti průmyslových firem. ČEZ ESCO také naplňuje svůj plán do roku 2030 postavit nebo provozovat pro potřeby zákazníků fotovoltaické elektrárny o celkovém instalovaném výkonu 300 MW. Jde o instalace převážně na střeších, carportech a ve výrobních areálech zákazníků. Mezi největší instalace poslední doby patří střešní fotovoltaiky pro developera CTP (2 MW), automotive dodavatele Denso (1,7 MW) a Aisan (1,6 MW) nebo druhý největší český carport (parkoviště zastřešené fotovoltaikou) v areálu firmy Česká zbrojovka (474 kW).

Skupina ČEZ připravuje do roku 2030 nové obnovitelné zdroje s hlavním podílem fotovoltaických elektráren o celkovém výkonu až 6 000 MW. Vzniknou na brownfieldech, na pozemcích bývalých dolů, na znehodnocených průmyslových plochách a na půdách nízkých bonit.

Společnost MOSER, a. s., se sídlem v Karlových Varech se již více než 166 let věnuje výhradně ruční výrobě skla. Její díla, která jsou vyráběna z kvalitního bezolovnatého křišťálu, dobývají úspěšně český i zahraniční trh. Díky tomu dnes firma patří mezi přední české exportéry a reprezentuje tak celosvětově umění českých sklářů. Moser je členem společenství Comité Colbert, které si klade za cíl udržet a rozvíjet tradiční rukodělnou výrobu luxusních výrobků. Na konci minulého roku byla sklářská ruční výroba zapsána na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO. Více naleznete na www.moser.com.

ČEZ ESCO je předním českým expertem na úsporná energetická řešení, dodavatel bezemisní a zelené elektřiny skrze certifikáty původu a partner českého průmyslu a veřejné správy na cestě k dekarbonizaci a udržitelnosti. Zajišťuje komplexní řešení energetických potřeb – od instalace decentrálních ekologických zdrojů včetně bateriových úložišť, přes firemní elektromobilitu na klíč až po projekty energetických úspor a komplexní dodávky technického zabezpečení budov (TZB).

Specialisté na hospodářskou soutěž

Hospodářská soutěž

Regulovaná odvětví

Veřejné zakázky

Compliance

Investiční společnost ATRIS vzkřísítelem pražského neoklasicismu. Nově rozšíří svůj fond o polyfunkční trojdům Palác Bristol v centru Prahy

Investiční společnost ATRIS rozšiřuje portfolio svého nemovitostního fondu Realita o Palác Bristol v centru Prahy. Jedná se o unikátní blok tří vzájemně propojených budov v blízkosti Staroměstského náměstí. Do fondu Realita, který je jedním z nejstarších profesionálně spravovaných realitních fondů v České republice, jehož zhodnocení od založení se na konci roku 2023 vyšplhalo na 94 procent, tak přibude nově zrekonstruovaná nemovitost ve velmi lukrativní lokalitě, která zaručuje udržitelnost její hodnoty a stabilního výnosu.

Když se podíváme se na cestu, kterou ušla investiční společnost ATRIS se svým nemovitostním fondem Realita, dostane se nám příběhu plného promyšlených rozhodnutí, strategických kroků a vizionářského vedení.

„S rekordním zhodnocením dosahujícím 94 procent se investice klientů od založení fondu téměř zdvojnásobily. Tento úspěch však není žádnou náhodou. Jde o výsledek pečlivého výběru nemovitostí, které do fondu řadíme, a strategické diverzifikace, která hodnotu fondu chrání a zároveň posiluje,“ uvádí Tomáš Jícha, portfolio manažer fondu a místopředseda představenstva investiční společnosti ATRIS.

Zajímavý je pak i poslední přírůstek v portfoliu fondu Realita, a to polyfunkční trojdům Palác Bristol v Praze. Tato nemovitost představuje více než jen další investiční příležitost. Je to symbol, v němž se pojí historická hodnota s moderním designem, spojení minulosti s přítomností a budoucností. Palác Bristol, původně sestávající ze tří oddělených budov, prošel komplexní a vysoce kvalitní rekonstrukcí, při které byly zachovány všechny jeho významné historické prvky, zatímco interiér byl zmodernizován a přizpůsoben současným potřebám.

Příběh Paláce Bristol je příběhem proměny. Postavený na konci 19. století dle návrhu architekta Miroslava Stöhra původně sloužil jako hotel. Budova původně sestávala ze tří oddělených domů, které jsou nyní funkčně i technicky propojené.

„Při generální opravě této svým rozsahem unikátní nemovitosti byly na jedné straně respektovány požadavky památkové péče, na druhé straně se jí podařilo modernizovat včetně snížení energetické náročnosti v rámci možností budovy v památkově chráněné zóně,“ přibližuje Tomáš Jícha.

Budova má pět podlaží. V horních podlažích jsou byty využívané jako apartmány k dlouhodobému i krátkodobému ubytování. V přízemí jsou gastronomické a obchodní prostory. V suterénu je hudební klub. Palác o celkové ploše okolo 5 000 m² má i vlastní centrální recepci, výtah a samozřejmě klimatizaci. Za budovou se nachází dvůr, který lze využít jak k parkování, tak k pořádání akcí, a pod ním je vybudovaná podzemní garážová hala s auto výtahem.

„Poloha Paláce Bristol, pouhých 250 metrů od Staroměstského náměstí, je sama o sobě významnou výhodou. Umožňuje obyvatelům a návštěvníkům apartmánů, stejně jako podnikům v přízemí a hudeb-

ního klubu v suterénu, vychutnat si jedinečnou atmosféru staré Prahy,“ popisuje Jícha.

Investice do Paláce Bristol není jen finančním rozhodnutím. Je to krok, který odráží filozofii fondu Realita a investiční společnosti ATRIS – tradice a inovace, cesta k stabilnímu růstu. Akvizice Paláce Bristol formou share deal umožní fondu Realita postupně investovat do této nemovitosti, což novým investorům dává jasnou představu, kam jejich peníze směřují. Tento transparentní přístup je klíčový pro budování důvěry mezi fondem a jeho investory. 📍

Projekt Servis rodiny: Společně lze minimalizovat dopady rozvodů na děti

Projekt Servis rodiny je součástí portfolia aktivit WOMEN FOR WOMEN o.p.s., která již více než 12 let pomáhá dětem a jejich rodičům ve složité životní situaci.

Cílem projektu je pomoci rozcházejícím se rodičům ke klidné dohodě, jak budou o děti pečovat – bez soudních sporů a tak, aby i po rozchodu zůstali oba zapojení do výchovy.

Rozvod nebo rozchod patří mezi nejtraumatičtější zážitky v životě. Dospělí však mohou ovlivnit, jaké dopady na jejich děti bude mít. Aby situaci úspěšně zvládli, potřebují efektivní nástroje, které jim pomohou.

A právě za tímto účelem rodičům nabízíme podpůrné služby, které mají za cíl zmírnit dopady rozchodu na jejich děti. Jsou to zejména edukace (přednášky) a také psycho-sociálně-právní poradenství.

Edukace vychází z konceptu Sdíleného rodičovství, ze závěrů rodinně-právních sympozií, odborných publikací a studií. Ve WOMEN FOR WOMEN o.p.s. také sdílíme myšlenky interdisciplinární spolupráce.

Edukace probíhají na vybraných soudech napříč ČR a jsou určené pro rodiče, širší příbuzenstvo, nové partnery, advokáty a další zainteresované.

Přednášky se zaměřují na tato témata:

- posilování rodičů ve vzájemné dohodě,
- hledání řešení pro současnost i budoucnost,
- sdílené rodičovství jako cesta, jak dítěti zaručit fyzickou, emocionální a sociální přítomnost obou rodičů,
- rodičovské obstrukce,
- co děti potřebují, když se rodina rozpadá,
- jaké emoce děti prožívají,
- různé modely uspořádání péče – žádný není univerzální,
- doporučení při navázání nového partnerského vztahu,
- participace dětí – dětem je třeba na-

- slouchat,
- jak s dětmi o rozpadu rodiny mluvit.

Edukace má jasný cíl – poskytnout rodičům potřebné informace, odstranit tedy nevědomost a sjednotit pozice rodičů.

Základem našeho přístupu je přesvědčení, že dítě potřebuje pro svůj vývoj oba rodiče.

Na přednášce se rodiče dozví, co děti prožívají, co dětem v období rozpadu rodiny škodí a co jim naopak prospívá.

Prostřednictvím soudů, se kterými jsme navázali spolupráci, umožňujeme rodičům využít odborné služby formou edukativních přednášek na daném soudu a navazujícím edukativním poradenství. Společně se soudy vytváříme interdisciplinární týmy, které svojí prací pomáhají rodičům, aby hledali cestu, jak se dohodnout a eliminovat tím dopady vlastních rozhodů na své děti.

Díky odborným službám rozvádějícím se rodičům můžeme pomoci k doho-

dě, eliminovat táhlé soudní spory, a tím i dopady na děti.

Hlavní principy projektu Servis rodiny:

- Oba rodiče jsou kompetentní – pokud soud nerozhodne o omezení.
- Dítěti pomůže, když se sníží intenzita konfliktu mezi rodiči.
- Edukace je prvním nástrojem pomoci rozcházejícím se rodičům.
- U každého úkonu, který soudce činí, by se měl zamyslet, jak prospěje dítěti.
- Soudce by měl jasně vymezit hranice, ve kterých se rodiče mohou pohybovat.

Tipy pro rodiče

Nejhorší možnou situací je, pokud se rodiče dostanou do konfliktu, jejichž předmětem se právě jejich potomci stanou. Kromě jiného jsme proto do edukací projektu zahrnuli také doporučení pro rodiče, která vznikla na základě rad psychologů:

- Nezapomínejte, že i po rozvodu či rozchodu jste oba plnohodnotnými rodiči pro své děti.

- Nemanipulujte dětmi proti druhému rodiči.
- Nenuťte děti, aby si mezi vámi musely vybírat.
- Umožněte jim kontakt s druhým rodičem.
- Mějte na paměti, že svěřením dětí do péče jednoho z rodičů se nemění rodičovská odpovědnost druhého rodiče.
- Rozvodem či rozchodem se nic nemění na tom, že v otázkách dětí rozhodujete společně.
- Děti v období rozpadu rodiny prožívají množství změn – dejte jim prostor a čas se s nimi vyrovnat.
- Děti nemusí sdílet nadšení pro vašeho nového partnera nebo partnerku. Měly by dostat možnost vše zpracovat.

Sdílené rodičovství

V edukacích využíváme mimo jiné myšlenky konceptu Sdíleného rodičovství autorů prof. Radka Ptáčka a Mgr. Terezie Pémové.

Vycházíme z hlavního předpokladu, že rodina – i přes to, že se rodiče rozešli – nadále zůstává rodinou. Děti totiž bez ohledu na rozchod rodičů potřebují matku i otce. Změna tedy nastává „pouze“ v uspořádání rodiny.

Vysvětlujeme, že vždy je jednodušší a pro děti vhodnější se na tomto uspořádání domluvit společně, než nechat o dětech rozhodovat jen soudy či jiné instituce.

Jednou ze základních myšlenek Sdíleného rodičovství je, že dítě by mělo mít stálou fyzickou, emocionální i sociální přítomnost obou rodičů. Děti by se měly cítit dobře v domovech obou rodičů, většinu zásadních rozhodnutí by měli rodiče činit společně nebo o nich diskutovat. Děti si tímto přístupem mohou udržet pevné pouto s každým z nich a nejsou tak vychovávány jednostranně matkou či otcem.

Interdisciplinární spolupráce inspirovaná Cochemskou praxí

V práci čerpáme z reálných dat a metod, jejichž funkčnost je ověřena dlouhodobým využíváním. Servis rodiny sdílí také myšlenky interdisciplinární spolupráce inspirované Cochemskou praxí neboli Cochemským modelem.

Cochemská praxe je založena na spolupráci subjektů zapojených do soudního opatrovníckého řízení ve věci úpravy poměrů dětí a nezletilých po rozvodu.

Aktéry spolupráce se tak stávají:

- soud, opatrovníčtí soudci, soudní sociální pracovník, jiní soudní pracovníci,
- OSPOD (Orgán sociálně-právní ochrany dětí) v roli kolizního opatrovníka, v roli poskytovatele sociálně-právního poradenství dle §11 zák. č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí (dále jen ZOSPOD),
- poskyvatelé odborné pomoci:
 - poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy (registrovaná sociální služba poskytovaná dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách),
 - osoby pověřené k výkonu SPOD (dle ZOSPOD),
 - mediátoři dle zákona 202/2012 Sb. o mediaci,
 - jiné organizace či jednotlivci.

Koordinovaná spolupráce umožňuje efektivněji pracovat s rodiči, lépe podpořit dotčené děti a dosahovat udržitelnější rodičovské dohody. Efektivní spolupráce lze dosáhnout pouze tehdy, pokud všichni zúčastnění uplatňují stejné principy v přístupu k rodičům:

- Chci-li pomoci dítěti, musím v první řadě pomoci jeho rodičům.
- Dítě s blízkým vztahem k oběma rodičům nechce ztratit ani jednoho z nich. Oba je chce a potřebuje.
- Rozvod/rozchod rodičů v sobě pro dítě skrývá traumatický potenciál. Jestli k rozvinutí traumatu dojde a jaké budou jeho dopady na dítě, závisí na intenzitě a délce rodičovského konfliktu.
- Naprostá většina rodičů je schopná pečovat o své dítě. Jsou na různorodé škále rodičovství (různé výchovné styly a přístupy) plně kompetentní v péči o své děti.
- Rozhodnutí o budoucím uspořádání života po rozvodu/rozchodu patří v první řadě do rukou rodičů. Je to jejich odpovědnost.
- Dohoda rodičů (v souladu s nejlepším zájmem dítěte) má v naprosté většině případů přednost před exekutivním rozhodnutím soudu.
- Pokud přetrvává rodičovský konflikt, dítě nebude prospívat v žádném typu péče.
- Během rozvodu jsou rodiče v krizové

životní situaci. Jejich chování a reakce tomu mohou odpovídat.

Bez vůle a ochoty jeho rodičů nelze dítěti zajistit výkon jeho práv, proto je potřeba posílit rodiče ve specifické rodičovské kompetenci – provést dítě situací rozpadu vztahu.

Důležité je také podpořit rodiče ve vlastním prožívání této situace a reagovat adekvátně na jejich potřeby:

Respekt: Respektujeme rodiče v jejich rodičovských rolích.

Uznání: Oceňujeme ochotu a schopnosti rodičů vnímat potřeby svého dítěte v této specifické situaci a adekvátně na ně reagovat.

Důvěra: Důvěřujeme rodičům, že svůj konflikt zvládnou (třeba i s podporou) vyřešit.

Principy, z nichž vychází realizace projektu Servis rodiny:

Podpora: Poskytujeme rodičům relevantní časově ohraničenou podporu s jasně daným cílem (zejména ve formě edukace a poradenství).

Informace: Poskytujeme rodičům edukaci – relevantní informace, které jim umožní dělat informovaná rozhodnutí a vyhodnotit jejich dopady.

Zplnomocňujeme rodiče k převzetí rodičovské odpovědnosti. Jejich dohoda má přednost před soudním rozhodnutím.

Služby projektu Servis rodiny jsou pro rodiče zdarma. Edukace a odborné služby jsou formou podpory a pomoci rodičům a jejich dětem. ☺

Veškeré další podrobné informace na naleznete na: www.women-for-women.cz/servis-rodiny

Brož Sedlatý

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

ODVÁŽNÁ ŘEŠENÍ NELEHKÝCH ÚKOLŮ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.

Atrium Flora – Budova A, Vinohradská 2828/151, 130 00 Praha 3,

Česká republika, tel.: +420 246 028 028, fax: +420 246 028 029,

e-mail: info@broz-sedlaty.cz

www.broz-sedlaty.cz

Administrativní budovy Roztyly Plaza a FLEKSI od společnosti Passerinvest rozšiřují kancelářský trh o 32 000 m² určených k dlouhodobému i krátkodobému pronájmu

Společnost Passerinvest Group vytváří na pražském kancelářském trhu hned několik výjimečných projektů. Ty by měly firmám maximálně usnadnit rozhodnutí o přestěhování do nových prostor. Například vznikající administrativní budova Roztyly Plaza v Praze 11, která těží z pozice přímo na stanici metra linky C „Roztyly“ a zároveň v blízkosti Krčského lesa, anebo plně servisované FLEKSI prostory uprostřed dění na Brumlovce v Praze 4. Ty disponují plně vybavenými a servisovanými kancelářemi k dlouhodobému i krátkodobému pronájmu bez nutnosti dalších investic.

Oba projekty propojují atraktivní pracovní prostředí s kompletním funkčním zázemím pro život mimo kancelář. Samozřejmostí je snadná dopravní dostupnost, parkování, stravovací možnosti, ale i podpora aktivního životního stylu. Obdobné kancelářské koncepty, pro které je zároveň charakteristické velkorysé propojení s přírodou při zachování snadné dopravní dostupnosti, nemají zatím v České republice obdoby.

„Plně chápeme výzvy, kterým musíme v dnešní době zaměstnavatelé neustále čelit. Ať už se jedná o vytvoření lákavého pracovního prostředí pro současné i potenciální zaměstnance, nebo o ztížené podmínky pro investice v nelehké době, které omezují možnost přestěhování do vhodnějších prostor. Jako stavitelé, dlouhodobí majitelé a správci významných částí městského prostoru jsme díky blízké spolupráci s nájemci v našich administrativních budovách schopni včas rozpoznat nejen aktuální požadavky, ale i předvídat budoucí výzvy a proaktivně na ně reagovat. Jsme tedy potěšeni, že nyní můžeme nabízet pestré portfolio pronájmu. Roztyly Plaza i FLEKSI byly navrženy tak, aby řešily aktuální výzvy trhu. Mimo ekonomické komplikace mám na mysli například již technologicky, či morálně nevyhovující prostory, omezené parkování ale i jiné negativní vlivy spojené se sídlem firmy v centru města, nebo naopak v odlehlejších oblastech,“ uvádí Eduard Forejt, ředitel rozvoje obchodu Passerinvest Group, a.s.

Administrativní budova Roztyly Plaza na jaře přivítá své nájemce

Již v průběhu jarních měsíců přivítá své nájemce vznikající administrativní budova Roztyly Plaza. Sedmipatrová budova se nachází přímo u stanice metra Roztyly a nabízí 21 700 m² kancelářských prostor poslední generace, z nichž je téměř polovina již pronajata. Velkou předností je umístění objektu v těsné blízkosti Krčského lesa a zároveň u městského parku Nové Roztyly. Ten představuje ideální místo pro teambuildingy, pikniky, nejrůznější sportovní aktivity nebo relaxaci. Projekt Roztyly Plaza, za jehož architektonickým ztvárněním stojí studio Aulík Fišer architekti, nájemcům nabídne řadu příjemných benefitů, jako například střešní pobytovou terasu pro oddech i neformální pracovní setkávání, unikátní vstupní atrium s relaxačními zákoutími a vodními prvky. K dispozici budou mít také zvýhodněné členství do nedalekého Balance Clubu Brumlovka. Inovativní bude využití mobilní aplikace místo vstupních karet či kódů.

FLEKSI: Plně servisované kanceláře uprostřed města bez nutnosti dalších investic

Společnost Passerinvest na Brumlovce vybudovala již více než 10 000 m² plně servisovaných a coworkingových kanceláří a je tak jedním z jejich největších provozovatelů v České republice. Reaguje tak na potřeby klientů, kteří nechtějí mít jakoukoliv starost se zaří-

zením a provozem kanceláří, mají nedostatek reprezentativních zasedacích místností, rozjíždějí start-up nebo třeba potřebují kancelář jen na měsíc či pár dní v měsíci. „Tímto konceptem jsme chtěli vyhovět klientům bez ohledu na to, zda hledají dlouhodobě stabilní pronájem, nebo prostory na občasnou práci, schůzky či se zkrátka potřebují soustředit na svůj byznys a nechtějí mít starosti se zařizováním či provozem kanceláří. Věřím, že se nám to projektem FLEKSI daří velmi dobře naplňovat. Máme klienty, kteří si dlouhodobě pronajali hned několik pater těchto servisovaných kanceláří i společnosti a jednotlivce využívající například hlavně konferenční prostory či kanceláře a pracovní místa na pár dní v měsíci,“ doplnil Forejt.

Roztyly Plaza i FLEKSI se vymykají standardům díky jedinečné kombinaci moderního designu, nadstandardních služeb, výhodného umístění, technologických inovací a prostředí navrženého tak, aby podporovalo zdraví, spokojenost a produktivitu pracujících. ☺

Wellness & spa hotel Villa Regenhart

Pohodová dovolená v tuzemsku? Jde to! Přijďte na romantický pobyt v luxusním Wellness & spa hotelu Villa Regenhart, který je situován uprostřed překrásné jesenické krajiny. Kromě poklidného lenošení v hotelovém wellness centru se můžete vydat na výlety, cyklovýlety a navštívit tak řadu oblíbených turistických lokalit. V zimě na lyže nebo běžky do několika okolních lyžařských areálů. Ubytování budete v neobarokní vile oplývající noblesou a elegancí.

Honosná budova hotelu byla postavena v roce 1898 místním průmyslníkem Ernstem Regenhartem pro rodinné účely. Z jejich původně nevelké tkalcovské manufaktury se stal obrovský výrobní komplex, který celou oblast Jeseníků proslavil a jeho výrobky svého času dobývaly svět.

Wellness & spa hotel Villa Regenhart se řadí mezi čtyřhvězdičkové hotely, o čemž vypovídá design interiéru, vybavenost pokojů a hlavně nabízené kvalitní služby hotelu.

Ve vnitřních prostorách hotelu můžete obdivovat jedinečný dobový interiér, na hotelové recepci na Vás dýchne historická

atmosféra díky původnímu dřevěnému schodišti a dokonalé replice původního imponantního lustru, který osvětluje jak přízemí, tak zároveň i první patro hotelu.

Za zmínku stojí i fakt, že kapacita hotelu je pouhých šestnáct pokojů a tak na Vás všude dýchá pohodová rodinná atmosféra, ke které dopomáhá pohotový a vstřícný personál hotelu. V depandanci hotelu (20m od hlavní budovy) se dále nachází ještě 2 pokoje turistického charakteru ubytování a 2 velké rodinné apartmány až pro 6 osob.

Villa Regenhart se zaměřuje na zákazníky, kteří chtějí ke své dovolené přidat i trochu relaxace. O dokonalé pohodlí hostů je postaráno v moderním wellness

centru, vybaveném relaxačním bazénem s masážním vodopádem a římskými lavicemi. U odpočinkové zóny nemůže chybět ani venkovní vířivka, ve které si můžete vychutnat perličkovou koupel pod širým nebem. K dispozici je saunový svět, který nabízí finskou, solnou a parní saunu včetně ochlazovacího bazénku.

Pro umocnění zážitků z pobytu v hotelu Villa Regenhart**** doporučujeme navštívit hotelovou restauraci, kde na Vás čeká zážitková gastronomie ve formě nabídky jídel z regionálních i zahraničních surovin. V restauraci taktéž podáváme oblíbená degustační a romantická menu, ta jsou součástí výhodných ubytovacích balíčků, které si naši hosté oblíbili a rádi jich využívají pro pobyt u nás.

Potěšíme i milovníky aktivního odpočinku. V blízkém okolí hotelu se nachází mnoho atraktivních turistických cílů, které stojí za návštěvu. Ať to jsou cíle v docházkové vzdálenosti jako například vyhlídka Zlatý Chlum, lázně Priessnitz Jeseník, vodní tvrz, nebo vzdálenější výlety na kole či vozem, za zmínku stojí přečerpávací vodní nádrž s elektrárnou Dlouhé Stráně, nebo v neďalekém Polsku Otmuchowské či Nyské jezero. Díky několika lyžařským střediskům v okolí je hotel perfektní volbou i v rámci zimních pobytů.

„Během uplynulé zimní sezóny jsme hostům nabídli spoustu možností. Někteří měli štěstí na období se sněhem, kterého letos moc nebylo a využili levnější pokoje pro ty, kteří rádi lyžují v blízkých lyžařských areálech. Náročnější hosté využívali pohody při návštěvě našeho wellness centra v hotelu, nebo velkého množství nabízených procedur. Hosté se také často nechali unést naší gastronomií a využívali nabízených „romantických“ a „degustáčních“ menu, které nabízí tým našeho šéfkuchaře Pavla Hapala v hotelové restauraci“, popisuje uplynulou zimní sezónu hotelové vedení.

Po celý rok se v hotelu chystá spousta novinek. Již nyní mohou hosté využít speciálních pobytových balíčků, v rámci kterých hosté relaxují při sezónních wellness procedurách a bude tomu nejinak s novou čtvrtletní nabídkou wellness procedur, nového sezónního menu rozšířeného o letní grilování, nebo pestrou nabídku letních osvěžujících nápojů.

„Pro všechny, kteří chtějí obdarovat své blízké, nebo obchodní partnery, máme v prodeji stále více oblíbené dárkové poukazy, které jsou vhodným a hodnotným darem, nebo oceněním. Letní i zimní balíčky výhodného ubytování k nákupu voucherů jen vybízí. I u nás se potvrzuje trend, kdy hosté při nákupu vánočních dárků vyhledávají spíše zážitky než věci“, popisuje plány obchodní manažer.

„V překotné době plné událostí zlých i dobrých, přejeme všem hostům pevné zdraví a splněná očekávání, ať už jsou jakákoliv. Těšíme se na příjemné osobní setkání ve Ville Regenhart“, uzavírá ředitel hotelu Luboš Fetr. 📍

STUCHLIKOVA
& PARTNERS

Friendly^{*} Lawyers

*unless required otherwise

www.stuchlikova.com

Wilo: Největším žroutem elektrické energie v evropských domácnostech jsou zastaralá oběhová čerpadla. Spotřebují víc energie než pračky a sušičky

Lidé se v posledních dvou letech naučili více přemýšlet o tom, jaké spotřebiče si do domácností pořídí. Staré pračky, ledničky i osvětlení mění za úspornější, ale často si neuvědomují, že ty největší žrouty energie je třeba hledat úplně jinde. Jsou jimi překvapivě zastaralá oběhová čerpadla, která jsou bezpečně skryta v útrokách našich domovů. Ukazuje to žebříček deseti nejvíce neúsporných zařízení v evropských domácnostech, kde se na prvním místě umístila právě zastaralá oběhová čerpadla. Ta dokonce předběhla i osvětlení, ledničku, mrazák, pračku či elektrický sporák. Výměna starších modelů čerpadel přitom dokáže běžně uspořit kolem 80 % elektrické energie.

„**N**epřekvapilo mě, že se na prvním místě žebříčku top deseti nejneúspornějších zařízení umístila právě oběhová čerpadla. Ze zkušeností z praxe víme, že v České republice je zhruba každá druhá budova vybavena starým typem oběhového čerpadla, tedy čerpadla staršího patnácti let. Většina lidí z hlediska dosažení úspor nejprve věnuje pozornost zařízením, která jsou na očích a každý den je vědomě využívají. Jako například pračka, lednice, myčka na nádobí, televize apod. Čerpadla fungují 24/7 a jsou na místech, kde jim není věnovaná pozornost. Čerpadla staršího typu jsou ještě stále vybavena tzv. třírychlostním nastavením otáček, a právě tato zařízení jsou charakteristická pro vysokou spotřebu elektrické energie. Současná moderní čerpadla dokáží pomocí funkce Dynamic Adapt Plus regulovat své otáčky dle aktuálních potřeb otopného systému. Tato automatická regulace nám pak sníží účty za elektřinu běžně o 80 %“, odůvodnil Jan Cidlinský, výkonný ředitel společnosti Wilo Česká republika.

S ohledem na neustále rostoucí ceny elektřiny je téma spotřeby energie stále aktuálnější nejen z ekologických, ale i ekonomických důvodů. Zde je kompletní žebříček 10 největších žrouků energie:

1. místo: Stará oběhová čerpadla

Tyto nenápadné komponenty, zodpovědné za cirkulaci topné vody, mohou

mít významný podíl na celkové spotřebě elektrické energie topného systému. Problémem mnoha těchto čerpadel je jejich nepřetržitý provoz, bez ohledu na to, zda je teplo potřeba nebo ne. Starší modely jsou v obzvláště neefektivní a mohou spotřebovat 550 až 800 kWh ročně. Technologie ale pokročila. Moderní vysoce účinná čerpadla jsou schopna přizpůsobit svůj výkon aktuálním potřebám. To výrazně snižuje spotřebu energie.

2. místo: Elektrický sporák

Elektrický sporák v závislosti na použití a modelu spotřebuje mezi 200 a 700 kWh za rok. S ohledem na energetickou spotřebu se často porovnávají keramické a indukční sporáky. Zatímco keramické sporáky topí pomocí elektrických topných těles pod sklokeramickou deskou, indukční sporáky pomocí elektromagnetických vln ohřívají přímo dno nádoby. To obecně činí indukční sporáky energeticky účinnější a rychlejší oproti těm keramickým. Spotřebu lze snížit například krátkým přehřátím, využitím zbytkového tepla nebo vařením s poklicí.

3. místo: Mrazák

Neustále udržovat potraviny hluboko pod bodem mrazu není levná záležitost. Kompresor musí pracovat na velkém výkonu, obzvláště pokud se mrazák často otevírá nebo když se zamrazují teplé potraviny. V závislosti na mode-

lu a velikosti se spotřeba pohybuje mezi 150 a 500 kWh za rok. Existují ale moderní technologie, které například zabraňují tvorbě ledu na vnitřních stěnách

Žebříček deseti největších žrouků elektrické energie v evropských domácnostech.

LIFTING BEZ OPERACE V ÚSTAVU LÉKAŘSTVÍ A KOSMETIKY

Jasným trendem současné moderní estetiky je kombinace vždy několika různých ošetření. Protože v ÚLK je naším cílem dosáhnout svěžího a přirozeného efektu při všech ošetřeních, sestavujeme pro každého takový individuální program, který bere v potaz typ pleti, její problémy či věk klienta. Mezi nejčastěji kombinované zákroky patří: **zpevnění kontury čelisti** 3D liftingovými vstřebatelnými nitěmi, **kanylová modelace přírodní kyselinou hyaluronovou** ke kompenzaci propadů pod očima a na lících, **kanylová modelace tělu vlastní kyselinou hyaluronovou** do vrásek periorálně, a to bez nepřirozeného vyšpulení rtů. Dále **rejuvenace epidermis, barevné sjednocení a redukce rozšířených žilek**, to vše systémem laserových ošetření.

Navštivte Ústav lékařství a kosmetiky a svěřte se do péče zkušených odborníků v oblasti estetické medicíny na klinické úrovni. Jsme zařízením s nejdelší tradicí a nejvíce zkušenostmi v České republice. Již od založení ÚLK v roce 1958 jsme právem považováni za prestižní pracoviště. Zároveň je pro nás samozřejmostí využívání nejnovějších a nejkvalitnějších metod, přípravků a strojů při každém zákroku.

www.ulk.cz

Ústav lékařství a kosmetiky

Vyšehradská 49 – Emauzy

128 00 Praha 2

e-mail: prijem@ulk.cz

mrazničky. Bez hromadění ledu zůstává spotřeba energie trvale nízká, protože mraznička může pracovat efektivněji.

4. místo: Lednice

Zatímco moderní chladničky jsou díky moderním technologiím výrazně energeticky účinnější, stále musí běžet nepřetržitě. To vede ke značné spotřebě energie. V závislosti na velikosti a konkrétním modelu se to může pohybovat mezi 100 a 400 kWh ročně. Spotřebu lze minimalizovat vyhýbáním se častému a dlouhému otevírání dveří, správným skladováním potravin, nepřepřehováním a nastavením optimální teploty – obvykle mezi 5 a 7 °C.

5. místo: Osvětlení

Správné osvětlení hraje důležitou roli v našem každodenním životě. Dnešnímu trhu dominují LED žárovky, které mají nejen delší životnost, ale jsou také energeticky úspornější oproti klasickým žárovkám. Navzdory těmto pokrokům osvětlení v průměrné domácnosti stále spotřebuje kolem 1 kWh za den, což je přibližně 10 % celkové spotřeby elektřiny. Spotřebu energie dokáží ještě více snížit stmívatelná svítidla, detektory pohybu nebo důsledné zhasínání světel, když osvětlení není potřeba.

6. místo: Sušička prádla

Sušička se stala velmi oblíbeným spotřebičem v našich domácnostech. Odvádí skvělou a náročnou práci, a tak její velká spotřeba energie asi nikoho nepřekvapí. Kam až pokročila technologie, ukazují zejména sušičky s tepelným čerpadlem, které efektivně využívají teplo z odpadního vzduchu k podpoře procesu sušení. Ale také mohou spotřebovat 2 až 4 kWh na sušení v závislosti na modelu a kapacitě. Vyšší rychlost odstředování v pračce sice může sice zkrátit dobu sušení, ale je třeba počítat s tím, že se tím může zase zvýšit spotřeba energie pračky. Pečlivý výběr vhodného programu sušení a používání sušičky při plném naplnění pomůže optimalizovat spotřebu energie.

7. místo: Myčka nádobí

Průměrný mycí cyklus spotřebuje mezi 1 a 1,5 kWh. Technologický pokrok však

učinil moderní myčky nádobí efektivnějšími. Jsou vybaveny senzorovou technologií, která přizpůsobí mycí cyklus úrovni znečištění nádobí. Pokročilé systémy sušení pak minimalizují spotřebu energie. Ke snížení spotřebované energie pomůžou i speciální eko programy i spouštění myčky při plném naplnění.

8. místo: Pračka

První elektrické pračky přišly na trh na začátku 20. století a od té doby prošly působivým vývojem. Zatímco dřívější modely byly neefektivní a náročné na spotřebu vody, moderní pračky jsou navrženy tak, aby šetřily vodu i energii. Díky automatickým regulacím spotřeby vody a energie dle skutečného množství prádla, nebo speciálním eko programům, které perou při nižších teplotách, jsou současné modely výrazně efektivnější. V závislosti na modelu a zvolených pracích programech spotřebuje pračka 0,5 až 2 kWh na jeden prací cyklus. Nižší teploty praní a plné zatížení pračky také snižují množství spotřebované energie.

9. místo: Televize

Přestože se obrazovky postupem času zvětšily a rozlišení se vylepšilo, tak díky moderním technologiím nespotebovávají více energie. Od dřívějšího jednoduchého černobílého obrazu po dnešní 4K a 8K Ultra HD displeje se kvalita obrazu výrazně zlepšila bez zvýšení spotřeby energie. Mnohé z nejnovějších modelů, zejména ty s technologií LED, jsou přitom výrazně energeticky účinnější než jejich předchůdci. I ty však stále mohou spotřebovat mezi 0,05 a 0,2 kWh za hodinu. Díky funkcím pro úsporu energie a automatickému vypínání může mnoho současných modelů minimalizovat spotřebu a snížit tak roční náklady na elektřinu.

10. místo: WiFi router

V dnešním světě, kde se neustálý přístup k internetu stal nutností, je možná překvapivé, že se toto nenápadné zařízení umístilo na 10. místě žebříčku. Tento malý spotřebič, který v mnoha domácnostech funguje 24/7 odebírá více elektřiny, než by se dalo čekat. Když připojení přes Wi-Fi v 90. letech začínalo, mělo ještě skromný charakter. Moderní routery jsou však nejen výrazně výkonnější, ale

také vybavené pokročilými technologiemi, které optimalizují datový provoz a udržují naše připojení stabilní. Použití těchto high-tech funkcí však přináší zvýšenou spotřebu energie. Standardní router vyžaduje průměrně 0,12 až 0,24 kWh za den. V ročním výsledku je však i tato na první pohled nízká hodnota znatelná. Existují však i modely s režimy energetické úspornosti pro doby nečinnosti. Také vypínání na noc pomůže snížit celkovou roční spotřebu.

O společnosti:

Wilo je nadnárodní technologická skupina, která patří k předním světovým výrobcům čerpadel a čerpacích systémů pro zařízení budov, vodní hospodářství a průmyslový sektor. Společnost byla založena roku 1872 v Dortmundu, v průběhu své dlouhé a úspěšné historie se rozvinula do podoby významného globálního hráče. V současnosti zaměstnává více než 8 200 lidí po celém světě. Skupina Wilo věnuje zvláštní pozornost globálním trendům jako je urbanizace, změna klimatu, řešení nedostatku vody a zvýšení energetické soběstačnosti, stejně jako technologickému pokroku a digitalizaci.

Poznámky:

- Zdroj: These are the 10 biggest power guzzlers in the household – ingenieur.de: https://www.ingenieur.de/technik/fachbereiche/energie/das-sind-die-10-groessten-stromfresser-im-haushalt/?xing_share=news.

Adresář advokátních kanceláří, které přispěly do sekce „Z PRÁVNÍ PRAXE“

Řanda Havel Legal

act Řanda Havel Legal advokátní kancelář s.r.o.
Truhlářská 13–15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 222 537 500
e-mail: office.prague@actlegal-rhl.com
www.randalegal.com/cz

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.
Lazarská 11/6
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 517 466
e-mail: office@ak-vych.cz
www.ak-vych.cz

**DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o.,
advokátní kancelář**
Na Poříčí 24
110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 774 000
e-mail: office@dunovska.cz
www.dunovska.cz

Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.
Vinohradská 2828/151
130 00 Praha 3
Tel.: +420 246 028 028
e-mail: info@broz-sedlaty.cz
www.broz-sedlaty.cz

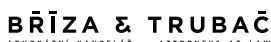
Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.
Jungmannova 26/15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 732 417 283
e-mail: office@aegislaw.cz
www.aegislaw.cz

Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o.
Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8
Tel.: +420 255 706 500
e-mail: praha@eversheds-sutherland.cz
www.eversheds-sutherland.com

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.
Pardubice – Dražkovice 181
533 33 Pardubice
Tel.: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz
www.advokatijelinek.cz

Bříza & Trubač s.r.o., advokátní kancelář
Klimentská 1216/46
110 00 Praha 1
Tel.: +420 777 601 114
e-mail: info@brizatrubac.cz
www.brizatrubac.cz

HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář
Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 255 000 111
e-mail: office@havelpartners.cz
www.havelpartners.cz

advokátní kancelář

**Advokátní kancelář
Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.**
Klimentská 1216/46
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 229 287-9
e-mail: office@p-w.cz
www.p-w.cz

**Doležal & Partners s.r.o.,
advokátní kancelář**
Koliště 1912/13
602 00 Brno
Tel.: +420 543 217 520
e-mail: brno@dolezalpartners.com
www.dolezalpartners.com

**HSP & Partners
advokátní kancelář v.o.s.**
Vodičkova 710/31
110 00 Praha 1
Tel.: +420 734 363 336
e-mail: ak@akhsp.cz
www.akhsp.cz

KGS legal s.r.o., advokátní kancelář

Pasáž Platýz
Národní 416/37
110 00 Praha 1
e-mail: info@kgslegal.cz
www.kgslegal.cz

KLB Legal, s.r.o., advokátní kancelář

Letenská 121/8
118 00 Praha 1
Tel.: +420 739 013 183
e-mail: info@klblegal.cz
www.klblegal.cz

Mašek & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

Ovocný trh 573/12
110 00 Praha 1
Tel.: +420 226 886 271
e-mail: office@masekpartners.cz
www.masekpartners.cz

Matzner Legal

Anny Letenské 34/7
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 254 555
e-mail: info@matzner.cz
www.matzner.cz

**MELKUS KEJLA & PARTNERS
advokátní kancelář s.r.o.**

Washingtonova 1624/5
110 00 Praha 1
Tel.: +420 725 907 365
e-mail: info@melkuskejla.cz
www.melkuskejla.cz

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Jugoslávská 620/29
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 866 555
e-mail: info@mt-legal.com
www.mt-legal.com

PPS advokáti s.r.o.

Opletalova 1525/39
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 237 905
e-mail: pps@ppsadvokati.cz
www.ppsadvokati.cz

PORTOS, advokátní kancelář s.r.o.

Hvězdova 1716/2b
140 00 Praha 4 – Pankrác
Tel.: +420 224 827 884
e-mail: info@portos.cz
www.portos.cz

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář

Jáchymova 26/2
110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 430 111
e-mail: prague@prkpartners.com
www.prkpartners.cz

Rödl & Partner**Rödl & Partner, advokáti, s.r.o.**

Platněřská 2
110 00 Praha 1
Tel.: +420 236 163 111
e-mail: prag@roedl.com
www.roedl.net/cz/cz

ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4
Tel.: +420 224 216 212
e-mail: paha@rowan.legal
www.rowan.legal

**Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři,
advokátní kancelář s.r.o.**

Na Strži 2102/61a
140 00 Praha 4
Tel.: +420 270 005 533
e-mail: advokati@sntd.eu
www.sntd.eu

STUCHLIKOVA & PARTNERS

Stuchlíková & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

Spálená 97/29

110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 767 393

e-mail: info@stuchlikova.com

www.stuchlikova.com

TaylorWessing

TaylorWessing e|n|w|c advokáti v.o.s.

U Prašné brány 1078/1

110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 819 216

e-mail: prag@taylorwessing.com

www.taylorwessing.com

VALOUCH SERVUS

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

VALOUCH SERVUS, advokátní kancelář s.r.o.

Rašínovo nábřeží 2000/78

120 00 Praha 2

Tel.: +420 725 581 983

e-mail: info@vaselegal.cz

www.vaselegal.cz

Z | C | H | Legal

Z/C/H Legal v.o.s., advokátní kancelář

Národní 973/41

110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 020 500

e-mail: office@zchlegal.cz

www.zchlegal.cz

EKP daňoví a účetní
poradci

Daňové a účetní poradenství

www.ekp.cz

Převodní ceny < Nemovitosti
< Daně v developmentu
a u vlastníků nemovitostí < Daňová
podpora při M&A < Přeměny

Advokátní kancelář HSP & Partners v.o.s.

se sídlem v Praze patří k nejstarším, ryze českým kancelářím v České republice. Je synonymem pro zkušenost, profesionalitu, komplexnost služeb a úspěšnost v právních sporech.

HSP / **& PARTNERS**
advokátní kancelář

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

PRÁVNÍ OCHRANA

Pobočka **ERGO** Versicherung Aktiengesellschaft pro ČR

Neoprávněná výpověď?

Sjednejte si právní ochranu
zaměstnance

NON-STOP
právní
poradenství

1.000.000 Kč
na každý
váš případ

Nezávislí
a specializovaní
právníci

www.das.cz

info@das.cz

267 990 777

Dáváme energii umění

Energie nemizí. Jen se mění a přesouvá.
Proto jí dáváme směr, aby se vracela
vám všem.

Pomáháme tam, kde působíme.

ČEZ. Čistá Energie Zítřka.

**ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA**

www.cez.cz